APTULLAH ZİYA KOZANOĞLU

KIZIL TUĞ

ATLAS KİTABEVİ

KIZIL TUG
Abdullah Ziya KOZANOĞLU
15
BİLGE
KÜLTÜR SANAT
ÇİNGİZ KAAN1
1199 yılının baharı... Cayan ırmağının kenarındaki hanın önünde iki arkadaş gürül gürül akan gümüş suyun köpüklerine bakarak konuşuyorlar.
Yanık ve kuru yüzlü, kartal gibi keskin bakışlı olanı sağ kolunu sadağına dayamış, sol eliyle akar.suya kara gölgeler atan uzun söğüt dallarıyla oynuyordu.
- Çelme! dedi. Kardeşimle aram açıldı. Anam beni avula başbuğ yapmak istiyor. Bunu ben de istiyorum. Yalnız benim isteğim ile anamın dileği arasında bir ayrılık var. Doğduğum gün avuçlarım kapalı imiş, içinde de kan varmış. Arpakçılar2 bunu ileride büyük bir hakan olacağıma vermişler. Atama and içtim, arpakçıları yalancı çıkarmayacağım. Atalarımızın öcünü köpek şehirlilerden, dinsiz Çinlilerden alacağım. Bütün avulları bir araya getireceğim.
Çelme önündeki çamçaktan ayran,içiyordu. Başını kaldırarak sordu:
- Hangi avulları. Moğolları mı?
- Göktürk Hakanlığını dirilteceğim!
1 Çingiz Kaan;Cengiz Han: Yenilmez İmparator.
2 Arpakçı : Kâhin demektir.

- Göktürk Hakanlığı Türklerindir.
- Sen de çok iyi bilirsin ki Çelme, Moğol diye ayrı bir ulus yoktur. Bundan başka ben de eski Göktürkler soyundanım. Ben bu göçebe avulları, senin Moğol, Türk, Tatar, Özbek, Kırgız dediğin cılasınları bir araya, bir bayrak altına alacağım. Ben Türk, Tatar, Moğol derdinde değilim. Ben avul başbuğu değil ulus hakanı olacağım. Bilirim bu zor iştir. Çok kan dökülecek... Fakat sonunda kurulacak Göktürk Hakanlığı kardeşlerin kardeşlerle, komşuların birbiriyle ikide bir cenk etmelerinin, kan dökmelerinin önüne geçecek.
Bu büyük birliğin doğabilmesi için önce benim kardeşlerimle, sonra komşu avullarla, sonra da Çinlilerle anlaşmam, birbirimize yaranmamız gerek.
0 gün her kişi, her ülke bir bayrak, "Timuçin'in bayrağı" altında toplanacak. Bugün kardeşim buraya geliyor, bir söz keseceğiz, ya o ya ben.
Çelme çamçaktaki ayranı kafasına diktikten sonra ağzını sildi.
- Timuçin, atalarımız "dayağı olan kaymaz" demişlerdir. Elimizde kılıcımız oldukça kimseden korkmayız. Ben senin kan kardeşinim, ben senin can yoldaşınım, ölünceye kadar beraber çalışacağız. Kardeşine, şjmdi hoş geçinelim deriz, uluğlarız. Dinlemezse canını tamuya1 göndeririz. Yolumuza dikilen her ağaç kesilecektir. Baltan ve dayanağın ben olacağım Timuçin!
Yürekten coşan bu sıcak sözler Timuçin'in hoşuna gittiğinden gözlerini tekrar "Cayan" ırmağına çevirdi. Kafasındaki büyük düşünceler kabına sığmıyor, onu ikide bir böyle dalgınlaştırıyordu. Türk ulusunun on yedi kişiyle dağa çıkan bir kümeden büyük bir hakanlık yarattığını atalar anlata anlata bitiremiyorlardı. Bu ulusta bir boy beyi olan kendisi bir kağanlık kurmak, acuna söz geçiren bir yabgu, bir hakan olmak istiyordu.
Timuçin sulara bakarak daldığı sırada Çelme de hem ayranı içiyor, hem hanın avlusundaki ağacın gölgesinde uzanmış, büyük
1 Tamu: Cehennem.

bir hakan gibi kurula kurula kurumuş et yiyen yaşı yirmiyi bulmamış bir delikanlıyı süzüyordu.
Arkasında yamalı bir kaftan, başında tüyleri dökülmüş, rengi atmış bir börk bulunan bu delikanlı uzun, enli kılıcını bir kayışla beline bağlamıştı.
Çok şakacı ve şaklaban olan Çelme kahkahalarla gülerek bu çul düşkünü delikanlıyı Timuçin'e gösterdi:
- Bak, alp kişiye bak! Ne cihangir kılıklı duruyor. Yerde yatışına bakarsan kılığını değiştirmiş Kirayitler başbuğu sanırsın, dedi. Timuçin de acı acı güldü:
- Kılıcı pek yaman. Bağaltağı1 dokuz yerinden ayrı renk yamalarla işlemeli. Göğsündeki cilâsı dökülmüş pusatı2 Çin kağanının dede sarayından çıkmış olmalı.
Genç adam onların sözlerini hiç işitmiyormuş gibiydi. Etinin son lokmasını yedikten sonra birdenbire yerinden fırlayarak gelip önlerinde durdu. Gözleri insanın yüreğini titretecek kadar sert bakışlı idi. Geniş omuzları, yolda yürürken yeri sarsan bacakları, çok kuvvetli ve çevik olduğunu gösteriyordu. Elini belindeki kılıcına götürerek sert bir sesle gürledi:

- Doğduğu gün eli kanlı olan Timuçin Noyan3!.. Ben anamı, obamı bıraktığımdan doğduğum gün avucumda kan olup olmadığını soramadım. Fakat yamalı bağaltağım, cilâsı uçmuş pusatımdan başka paslı gördüğün kılıcımda da kurumuş çok kan var, eğer onu da görmek istersen işte bak!

Kılıcı kınından bir çekişte sıyırdı, ikisinin ortasına fırlattı. Bu kınına hiç benzemeyen parlak, sâf, çifte su verilmiş bir kılıçtı.

Timuçin yerinden fırladı. Bu ağır sözler onu hem şaşırtmış, hem de öfkelendirmişti. Çelme işin sarpa sardığını görünce ikisinin arasına girip homurdandı:

1 Bağaltak: Hırka.

2 Pusat: Her. türlü demir silâh ve zırh. 3. Noyan: Bey, Prens.

- Delikanlı, görürüm ki yağız bahadırsın; fakat o kadar tez alev sarma!.. Karşında gördüğün şu adama Deligün Buldak tepeli1 Timuçin derler. Bana gelince, belki beni de duymuşsundur, adım Pars Parçalayan Celme'dir. Eğer ölümüne susamadınsa yoluna git!

Genç adam omuz silkti:

- Ben sizin kendi kendinizi öven konuşmanızdan kim olduğunuzu anladım. Timuçin Noyan'ı, Pars Parçalayan Çelme adlı alp kişileri biliriz. Çok bahadırları hatta bazen ikiniz bir avulu talan edersiniz. Bana gelince, ben özüm o kadar yavuz bir bahadır değilim; beni çingene hancılarla, çöl hırsızlarından başka kimseler tanımaz; fakat kılıcım her kötü sözü temizleyecek kadar zorludur. Ateş gibi yakar, gün gibi kurutur. Adım yoktur, adsızım. Namıma gelince, bu civarda "Otsukarcı" derler. Her kabadayı bilir. Her Çingize bir Otsukarcı bulunur2.

Sonra yerden kılıcını kaldırıp haykırdı:

- Tez karşıma çık Çelme Noyan!. Ya kötü sözler çıkan ağzınla tükürdüğünü yalarsın, ya ben dört renkli bağaltağımı kızıla boyarım.

Kavganın önü alınamazdı. Çelme sadağını çıkardı, bir vuruşta karşısındakini yere sereceğinden emin kılıcını sıyırarak üzerine atılıp gürledi:

-SavulL

Kılıçlar bir kere çarptı. Otsukarcı'nın daha ilk saldırışta yaman cilasın olduğunu Timuçin gördü. Bükülmez bir bileği, her saldırışı karşılayan usta bir kılıç kullanışı vardı ki, ona bakarken kızgınlığını unutmuştu. Bu sırada hancı "Utacı" da kapının önüne çıkmış, arkasında yamakları bu dövüşe bakıyorlardı. Eninde sonunda Otsukarcı'nın öleceği belliydi. Çelme gibi adı dokuz avula yayılmış bir bahadıra üst gelse bile karşısında Timuçin vardı ki, savurduğu kargıların, çektiği kılıçların yağıyı yere sermediği şimdiye kadar görülmemişti. Ona "yenilmez" derlerdi. Uzaktan, dövüşe titreyerek bakan yamaklardan biri sordu:

1 Deligün Buldak: Çingiz Hanın doğduğu yer.

2 Otsukarcı : Yenici.

- Konakçım [hancım], Otsukarcı'yı Çelme yener mi dersin? Zavallı delikanlı kahraman kişiydi, yazık olacak...

- Öyle! Bak Çelmeye karşı kendisini nasıl koruyor... Ay! Bak saldırıyor da. İster misin Celme'yi yeniversin; fakat olmaz. Çelme burada her gün korkuttuğu göçebe uşaklara benzemez.

Bir an geldi ki, kılıçları bırakarak hançerlerini çekip birbirlerine saldırdılar. Timuçin olduğu yerde heyecanından titreyerek kavgayı gözlüyordu. Eski Türk türesince bir düşmanla iki kişi birden dövüşemeyeceği için arkadaşı ölünceye kadar kavgaya giremezdi. Hem yüreğinde, bir avuldan çıkıp koca bir hakan olmak gibi ulu bir ülkü taşıyan koca Timuçin'in han avlularında dövüşmesi delicesine bir iş olacaktı.

Avlu bu dövüşe bakanlarla dolmuştu. Timuçin ilk önce Cel-me'nin üst geleceğine inandığından hiçbir heyecana kapılmamıştı. Fakat şimdi iş değişiyordu. Çelme soluyor, artık yorulmaya başladığını çevikliği azalan durumundan belli ediyordu. Dakikalar geçmiş, şimdiye kadar zorlu bir vuruş yapamamıştı... Pars Parçalayan kendine denk bir dövüşçü ile karşılaştığını anlamıştı. Bu genç yaşta hiç solumadan, yılmadan bu kadar uzun bir dövüş yapan bu delikanlıya nereden çatmıştı? Gençlik ustalığı yoruyor, yenmeye hazırlanıyordu.

Birbirlerine baktılar, beş, on adım gerilediler.

Celme'nin gözlerinde şimşek çakıyor. İşin bu kadar uzun sürmesi onu korkutmuş olmalı ki, kafasını kastı, gözlerini büzdü. Kamasını avucunun içinde döndürerek sanki şaka yapıyormuş gibi kendisini bekleyen Otsukarcı'ya doğru bir kaplan gibi atıldı. Otsukarcı da birdenbire yaylanmış, yana sıçramış, soldan geri bir fırıldak gibi topuğu üzerinde dönerek arkasından üstüne atılmıştı.

Timuçin:

- "Yazık!.." diye bağırdı.

Celme'nin ayağı yerdeki kütüğe çarpmış, yuvarlanmıştı. Otsukarcı da hızını alamayarak onun üstüne yuvarlanmıştı. Fakat kendini toplayarak hançerini kaldırdı. Ağzına götürerek tükürdü. Diğer eliyle Celme'nin kafasına bastı. Bir vuruşta Timuçin'in ileride

sağ eli yerine geçerek büyük hakanlığın kurulmasında zorlu yardımları dokunacak olan ünlü başbuğ Celme'yi öldürebilirdi.
Fakat Otsukarcı elinde kılıcı kendi sırasını bekleyen Timuçin'in hayret ve dehşetle açılan gözlerinin önünde Celme'yi bırakarak ayağa kalktı. Çelme de bir solukta sıçramış, doğrulmuştu. Otsukarcı ile dövüş için bekliyordu.
Bu sırada gerilen sinirlerine söz geçiremeyen konak sahibi Utacı gözlerini kapamış, bir eliyle yanındaki yamağına çimdik basarak soruyordu:
- Bitti mi?.. Celme'nin işi bitti mi!?
Fakat korkudan dudağı çatlayan yoksul yamak da gözlerini sımsıkı yummuştu. İkisi birden kirpikleri arasından, dayanamayarak gözlerini açıp bakınca şaşkınlıklarından ağızlarını da bir karış açtılar. Çelme ve Otsukarcı ayakta duruyorlardı. Çelme soluyarak gürledi:
- Eline düşmüşken işimi bitirmedin. Fakat ben sana acımayacağım it soyu... Kendini koru, geliyorum.
Otsukarcı dudaklarını kıvırarak sırıttı:
- Sana acımadım Çelme Noyan. Seni yere ben yıkmadım. Ayağın takıldı. Böyle düşmüş düşmana vurmak yiğitlik şanından değildir. İsterim ki herkes Otsukarcı, Celme'yi kahpecesine değil, bileğinin gücüyle yenmiş desinler, davran hazırım!
Yalnız bu sözler Celme'nin yenildiğini bildirmeye yeterdi.
Kanlı dövüş yeniden başlıyordu. Bu sırada birdenbire bir sürü cilasın avluya doldular. Timuçin homurdanarak:
- Kardeşim, dedi.
Timuçin'in kardeşi sözünde durup gelmişti. Fakat arkasında Cutgan yaylasının yirmi tane bahadırı vardı. Bunları niçin ardında getirdiğini avluya girer girmez bildirdi.
- Timuçin! Duydum ki sen avulumuzun başına geçmiş, diğer avullarla dövüşerek uşaklarımıza cenk ettirmişsin, beni de ardında at uşağı gibi dolaştıracakmışsın. Ben sana aman vermemek için adamlarımla geldim. Sen tümenlerle âdemoğlunun kanını dökeceğine ben bugün seni temizleyerek bu işin önüne geçeceğim. Senin

gibi adam kanına susamış bir delinin elinde oyuncak olmaktan avullar kurtulacaklar.
Sonra Celme'ye dönerek:
- Pars Parçalayan Çelme, dedi, senin canını bağışlıyorum. Haydi git!..
Çelme, karşısında elinde kaması, yüzünü gülünç bir şekilde kırıştırarak kendilerini süzen Otsukarcı'ya göz ucuyla bakarak homurdandı:
- Canını itler alsın pis köpek!. Yoldaşım Timuçin'den ayrılabileceğimi sana kim söyledi? Sen toplan ki canını tamuya göndermeye geliyorum. Fakat sende biraz olsun yiğitlik kalmışsa, eğer sen "Kıyat Börçigin"1 avulunda yetişmiş bir er isen, bırak da şu köpekle işimi bitireyim. Size de gücüm yeter.
Otsukarcı bu kötü sözlere aldırmayarak Celme'ye yaklaştı. Elini omuzuna vurarak babacan bir arkadaş gibi:
- Bahadır, bizim dövüşü sonra yaparız. Görüyorum ki şimdi size kahpecesine yirmi kişi birden saldırmışlar; istersen ölünceye kadar beraber vuruşalım, kılıcım sizin gibi iki alpla birlikte dövüşebilecek kadar temizdir.
Çelme bu kabadayıca yapılan isteği kabullenmedi.
- Canın tamuya gitsin! Senin yardımın istemez. Fakat eğer istersen bırak, önce şu köpekleri temizleyelim, sonra seninle dövüşürüz.
Otsukarcı omuzlarını silkti. Bu sözlere kızıp onların yağıları ile beraber olacağına, hiç sesini çıkarmadan kılıcını yerden aldı, hemen içeri girerek bir köşeye kuruldu. Dışarıda şimdi kavga başlamıştı. Küfürler, kılıç sesleri birbirini kovalıyordu. Konağın sahibi Utacı ve yamakları korkudan büzülerek ocağın içine saklanmışlardı. Uğraş yarım saat kadar sürdü. Timuçin ve Çelme yılmadan kendilerini koruyorlardı. Karşılarındaki düşman ancak beş kişi kalmıştı. Bu sırada ellerinde orak, nacak, gönder Timuçin'in kardeşi Bekter'in kandırdığı bir sürü avluya doldular. Bu yeni yağılar karşı-
"Kıyat Börçigin: Cengiz'in aile adıdır.

sında Timuçin ve Çelme gerilemeye başladılar. Yavaş yavaş handan içeri giriyorlardı. Yeni gelenler Timuçin'le Celme'yi ayırdılar. Her biri on kadar düşmanla çarpışıyordu. Bu sırada yalnız uzaktan bu kanlı dövüşü seyreden Bekter ortadan çekildi.
Konağın köşesinde bulduğu yoğurdu yiyor gibi görünen Otsukar-cı'nın gözünden bu ayrılış kaçmamıştı. Dişleri arasından mırıldandı:
- Başka yardımcı getirmeye gitti. Timuçin ve Çelme hapı yuttular... Bana hiç kimse bir şey sormuyor. Sonra benim dövüşmem nice olur? Ay! Ay! O ne?

Şaşılacak bir şey oluyordu... Hanın kapısı açılmış, içeriye sinsi sinsi Bekter giriyordu. Arkası ona dönük olan Timuçin bu kah-pecesine gelişi göremiyordu. Hançerini kaldırdı... Timuçin'i vuracaktı. Bunu yeni görebilen Çelme:

- Davran Timuçin! diye bağırdı. Fakat o, sözü yanlış alarak bütün gücüyle önündekilere saldırdı ve hepsini geriye püskürttü. Kardeşi de hançeri kaldırarak bütün gücüyle arkasından savurdu. "Tın!" diye kuru bir ses işitildi. Hepsinin şaşkın bakışları önünde Timuçin'in kardeşi Bekter elini boğazına götürerek arka üstü yıkıldı. Birkaç kere deprendi, sonra katıldı kaldı. Cenk durmuştu. Çelme, Timuçin şaşkın, diğerleri de ürkek, korkulu bakışlarla Otsu-karcı'yı süzüyorlardı. Çünkü cengi "bana ne?" der gibi sessizce uzaktan gözetleyen Otsukarcı tam son dakikada elinde sabırsızlıkla çevirdiği kamasını bir yay gibi fırlatmış, boğazından Bekter'i vurarak Timuçin'i kurtarmıştı.

Ellerinde tırpan ve nacak olanlardan biri yavaşça Otsukarcı'ya bakarak mırıldandı:

- O! Tanrı için o!.. Otsukarcı.

- Yiğit Otsukarcı... Yenici bahadır. Bu söz bir tırpan gibi aralarını açtı, dağılıverdiler. Hep birden kapıya üşüşerek birbirlerini ite kaka dışarı fırladılar; ovaya doğru kaçtılar. Yaptığı işin değeri ile övünmek aklına gelmeyen Otsukarcı kapıya kadar çıkıp kahkaha ile gülerek artlarından bağırdı:

- Hoşça kalın çelebiler?. Gene görüşelim!... Böyle selâmsız
gitmeyin bir daha, darılırım ha!

OTSUKARCI

OTSUKARCI kapının önünde biraz daha durduktan sonra içeri girdi. Timuçin yere eğilmiş, saçlarından tuttuğu kardeşi Bekter'in başını gövdesinden ayırıyordu.

Bugün için çok korkunç bir şey sayılan bu baş kesme işi, o tarihte öldürülen düşmana saygıyı belirtiyordu. Çelme alnının terini yırtık yeniyle sildi, gömleğinin birçok yerinde kan lekeleri vardı. Sonra döndü, titrek bir sesle Otsukarcı'ya seslendi:

- Hey delikanlı, hazır mısın? Sıra sana geldi.

İki kavgacı çarpışmak üzere iken Timuçin birdenbire sert bir sesle aralarına girdi:

- Dur!.. Artık birbirimizle cenk edemeyiz. Yiğit, er kişiler birbiriyle böyle konak avlusunda değil, avullarının başında dövüşür. Çelme, beni ölümden kurtaran bu bahadıra hiçbir çağda el kaldırmayacaksın!.. Gördüğün yerde bu yavuz boğatırı uluğlamalısın1. Genç, fakat gelecek günlerin en namlı başbuğu odur. Sonra Otsukarcı'ya döndü: ,

1 Uluğlamak: Saygı göstermek.

- Sen de delikanlı, kimsen ve yurdun olmadığını söyledin, işte obamız... Sana Kıyat Börçigin avulundan bir yurt verelim, bir ata bulalım, soyumuz temiz, bahadırlıkla nam salmıştır. Hoşça geçinelim. Bileğin sağlam, yüreğin temiz ve korkusuz... Tez çağda nam salarsın. İşte kucağım gel, dedi.

Otsukarcı acı acı gülerek önüne bakıyordu. Sonra kafasını kaldırıp tatlı bir sesle karşıladı.

- Timuçin Noyan! Ben yurdum olmadığını söylemedim. Yurdumu bıraktığımı anlatmak istedim.

- Yurdunu bıraktın mı, zorun neydi?

- Babam öldüğü gün anam başka bir erle evleniverdi. Ben bu yeni babaya boyun eğmemek, anamı da kırmamak için obamı bıraktım. Sen benim yerimde olsan yeni babanı bıçaklar, avulun da başına geçerdin.

Timuçin güldü:

- Her yiğitin bir yoğurt yiyişi vardır. Bu sefer Otsukarcı güldü.

- Ben başkalarının sütlerini dökmemek için yoğurt yemeden yaşayacağım.

- Anlamadım.

- Anlamadın ve anlayamazsın Timuçin Hakan. Timuçin sarardı:

- Hakan mı?

- Evet Hanlar Hanı, Hakan... Senin yürüdüğün yol buraya gider ve sen bu yolun sonuna tek başına erecek kadar da zorlusun. Tanrı sana her şeyi vermiş, daha da verecek.

Timuçin bu tok sözlü gence artık bir çocuk gibi bakmıyordu. Yaşından umulmayacak kadar derin görüşü, önünde hiçbir yiğitin' dayanamayacağı kadar güçlü dövüşü vardı.

- Sen de bizimle gel, kazanacağımız her şeyi seninle bölüşürüz, dedi.

- Olamaz Timuçin Noyan, olamaz. Seninle, Çelme ile yoldaş olmayı ne kadar isterdim; beraber dövüşelim, Çaydam yaylağında yan yana avlanalım, beraber kılıç savuralım, baş başa at koşturalım, çok isterdim.

- İyi ya, gel işte!

- Fakat ben ant içtim. Benim atımı geçen atın ardından gitmemeye, kimsenin bayrağı altında boyun eğmemeye ant içtim. Sen arkadaş değil, ardından gidecek yoldaş ararsın. Dünya bir hakan için büyük olmakla beraber, iki hakan için de ufaktır. Senin göğsünde, seni yakan ateş bende de var: Baş olmak. İki baş bir gövdede yaşayamaz. Birleşip anlaşamayız.

Çelme homurdandı:
- Sen kimsesiz ve adsızsın; tınun avulu, bir de Kayan oğullarından doğma anası var. Senin, onun ardında Türk ulusunun yükselmesi için çalışman, onun sözlerine boyun eğmen, erkekliğine yaraşır. Aç, cıbıl kurtlar gibi dağlarda başı boş dolaşmaktan zorun ne? Aslında anlaşacak iki yiğitsiniz.
Otsukarcı bu acı sözlere kızmadı.
- Çelme Noyan, dedi. Timuçin ve sen, ben olmadan da bu işleri başaracak kadar güçlüsünüz. Evet görüyorum ki Timuçin çok zorlu bir yiğit. Fakat gene görebiliyorum ki kafasındaki işlerin başarısı için kardeşini öldüren, avulunun adını değiştirip Türk ulusunun başına geçebilmek için Kayan oğullarından olduğunu söyleyen, önüne atası çıksa atasını, belki Gökçe Tanrı çıksa onu da gözünü kırpmadan öldürebilecek olan bir adamı kimse durduramaz. O hakan olacaktır. Tanrı size alkış vermiş, daha da verecek. Bana gelince, ben sizin yürüdüğünüz yolun büyüklüğünü anlamayacak kadar kafasız değilim. Kalbim sizinle beraberdir. Fakat ben; adsız Otsukarcı, dölünden gelmediğim oğullarından olduğumu zorla veya kandırarak kimseye söylemeyecek kadar dik kafalıyım, ben sana yardım edeni değil, fenalığı dokunmayanı da ulusumu kurtarmak pahasına bile olsa yere vuramayacak kadar yufka yürekliyim. Ben hakan olamam, ben hakan ardında başbuğ da olamam. Ben bir işe yaramaz, kendini beğenmiş bir dövüşçüyüm. Ben Otsukarcı...

Otsukarcı'nın gözleri dumanlanmıştı:
- Ben adsız Otsukarcı, diye bir daha mırıldandı. Yarın Deli-gün Buldak'tan ayrılıyorum. Gezeceğim, yapacağım iş çok. Eğer yapılacak bir isteğiniz varsa söyleyin, birkaç gün daha burada kalırım!. Fakat, bütünü ile bir obaya, bir babaya, bir alaya gönül veremeyecek kadar başıboş, yüreği hoş bir kırgızım.
Timuçin bu sözlerden canı sıkılmış gibi idi. Yüzünü buruşturdu. Bıyıklarını ısırdı.
- Sen çok dik kafalısın delikanlı; ben senin gibi bir yoldaş daha kazanmak isterdim. Fakat sen istemiyorsun. Özlediğin gün gel, belki bir gün dönen başını dinlendirmek zorunda kalırsın, obamız sana açıktır.
Sonra birdenbire şen bir sesle bağırdı:
- Hey!.. Utacı!.. Canını dızmanlar1 alsın, miskin köpek! Burada üç yiğidin uğraştan yeni çıktıklarını, yorulduklarını; acıkan karınlarını doyurmak için bir enayinin bir şeyler kızartması gerektiğini sana öğretmediler mi yoksa?
Sabah oluyordu. Avluda horozlar ötüşüyor; tan yeri yavaş yavaş ağarıyordu. Deligün Buldağın çevresini sarımsı bir renk sarmıştı. Yerde nemli toprakların arasından, ağaçların dallarından tatlı mor renkli kıvır kıvır dumanlar yükseliyor, Türk tarihi ve kitabımızın kahramanı Otsukarcı'mız için her sabahı yeni kıpkırmızı güneşlere gebe yeni bir çağ doğuyordu.
Utacının konağı önünde iki, üç gölge düşe kalka gidip geliyor, kısık sesle konuşuyorlardı.

İçeriden bir at çıktı. Üzerine kara bir gölge atladı ve dizginlere asılarak:
- Hoşça kal Utacı! dedi. - v
1 Dızman: Dev, cin demektir; manevi yarlıklar.

- Uğur ola alp kişi!..
Fakat bu sırada içeriden bir ses gürledi:
- Hey!.. Otsukarcı!.. Sen böyle dostlarından selâmsız mı kaçarsın?. Nice yola gidiyorsun, de bakalım?..
Otsukarcı olduğu anlaşılan atlı gülerek bu sözü karşıladı.
- Sen uyuyordun Noyan!. Baktım ova dumanlı, bugün hava sıcak olacak, çağında yol almak gerektir diye erken kalktım. Yoksa Timuçin Han ve yoldaşı Çelme ile sanşmadan gitmek istemezdim.
Sözünü bitirince atından inerek Timuçin'e yaklaştı. Börkünü çıkarıp boynuna sarıldı. Bu sırada Çelme de dışarı çıkıp:
- Ya biz dargın mıyız? diyordu.
• Üç genç erkek üç deli kardeş gibi sarıldılar. Biraz öteden beriden yolculuğun acı, tatlı yönlerinden söz açıp kapadılar. Sonunda Timuçin kaşlarını çattı. Bir kartal bakışını andıran parlak gözlerini Otsukarcı'ya dikti.
- Demek ille de gidiyorsun?..
- Öyle, daha önce de söylemiştim.
- Nerelere uğrayacaksın? Sana bir iş diyeceğim.
- Sen benim yoluma aldırma; ne iş buyuracaksan söyle!
Timuçin Celme'ye baktı, o kaslarıyla "anlat" der gibi işmar edince, Timuçin birdenbire sordu:
- Sen Horasan'dan geçecek misin?
- Evet, yolum üzeridir.
- Alamut kalesini bilir misin?
- İşitmişliğim var, ama uğramışlığım yok. Sorar öğrenirim!.

- Peki, orada Ağa Han sanıyla tanınan Şeyhülcebel adında bir adam oturur. Hiç işittin mi? İsmaillerin şeyhi ve başıdır.
-Yook!.
-"Ne ise, onu görürsün. Kendisi bizdendir. Adını değiştirdiğine bakma! Kardeşim Bekter'i ortadan kaldırdığımı, Kıyat Börçigin

avulunun şimdi biricik başbuğu olduğumu, komşu avullara üst geldikten sonra bütün acunu kılıçlarımıza bağlayacağımı söylersin. Kardeşime göndermeye söz verdiği altınları artık bana göndersin. Aramızda dirliksizlik olmasın; hoş geçinelim. Sonra onun başı yanar. Sözüm bu kadar. Eğer bunları ona iletirsen bize büyük bir iyilik edersin, çünkü yapacağımız büyük işler için önce altın harcayacağız. Biz bu iyiliği unutmayız. Elbet bir gün sıra gelir, karşılığını öderiz.
Otsukarcı güldü:
- Karşılığı için yüreğin sıkılmasın Timuçin Noyan. Buyruğunu tez çağda başarırım. Yalnız birbirimizden kırgın ayrılmayalım, birbirimizi gönülden atmayalım. Bir de görüyorum ki gün batısından da yoldaşlar ediniyorsun. Büyüyen avulun gün batısına mı, yoksa gün doğusuna mı doğru yürüyecek?
Timuçin, Otsukarcı'nın gözlerinin içine baktı:
- Önce gün doğusuna!
- Yani Çin'e, atalarımızın gittiği yanlış yola. Çin bizden kalabalıktır. Çinlinin dini cengi değil, miskinliği; yaylalarda avlanmayı değil, şehirlerde pineklemeyi aşılar. Çinli sizden her döl alışta yavruya kendi dilini, kendi dinini, kendi töresini aşılar. Bu yüzden süt bakracına düşen yağ damlası gibi gün geçtikçe yayılır, yel geçtikçe sararırlar... Bizim yolumuz gün batışıdır. Timuçin, Türkleri ardına al, gün batısına doğru git. Giderken de artık bir daha hiç ardına bakma!
- Hem boş gezmeyi severim dersin, hem bak kafanda ne düşünceler taşırsın Otsukarcı. Fakat benim yoğurt yeyişim, sana daha önce de söyledim, herkese benzemez. Ben arkamda ne kadar yağı varsa temizleyeceğim. Korkma, bu iş çabuk bitecektir. Yönüm, senin de gördüğün gibi, arkamı sağladıktan sonra gün batışıdır.

Sonra atıldı, onun tekrar boynuna sarıldı:
- Seni elden kaçırmakla sağ elimi kesmişler kadar içim sızlıyor, dedi.

Ayrılırken ona bir kese uzattı, sert bir sesle:
- Al! dedi.
- Bu da ne?..
- İl diyarında sana yar olur. Yabancı illerde nereden dost bulacaksın? Kendine bir şeyler almak istersen?
Otsukarcı eliyle keseyi itti:
- İyi dersin ama, ben kimseden para almamaya da and içmişim; sen üzülme, ben hiçbir yerde aç k'almam.
Timuçin'in gene canı sıkılmıştı. Fakat bu kez belli etmedi, yalnız bu dik kafalı, kendini beğenmiş, dünyayı kendine dar gören çıplak Türkün kılıcı, yardımı altında da kalamazdı. Ona bir şeyler vererek ödeşmek istiyordu.
- Sana atımı vereyim?., dedi. Gezdiğin diyarlarda bir eşini daha bulamazsın; bir bahadıra her şeyden önce güzel bir at gerektir. Ne dersin?
Artık onun karşılığını beklemeden haykırdı:
- Utacı!.. Tez yarış, benim atı getir.
Otsukarcı, ses çıkaramadı. Bir Türke cins bir at armağan edilir de ağzı açılabilir miydi? Üstelik bu Türk at üstünde acunu dolanmayı aklına koymuş olursa, ütacı ise buyruğu alır almaz yerinden fırladı. Fakat bir türlü dönüp gelemiyordu. Beş, on dakika beklediler. Timuçin haykırdı:
- Hey yerin dibine batasıca, hangi tamuya girdin? Nerdesin? Hiçbir ses gelmiyordu. Bu sefer daha dik bağırdı:
- Utacı, miskin köpek! Yanına varırsam kulaklarını keseceğim; neredesin pis uğru?
Utacı bu sözlerden korkmuş olmalı ki ahırdan zayıf bir ses geldi.
- Arslanım! Atın pek yavuz, yanına kimseyi ulaştırmıyor, çözemedim/.
Timuçin kızdı:

- Pis sıska dedi, bir Türk eri olacak; bir atı çözmeye gücü yetmiyor. Yıkıl oradan!
Kendi koşup atı getirdi. Bu iki yaşında kadar çok gösterişli, ince yapılı bir attı. Güneşi görünce burun deliklerini açarak kişnemeye, yerleri eşeleme başladı. Koyu al renginde idi. Yerlere kadar sürünen kuyruğunu ağır ağır sallıyordu. Timuçin atı gözlerinden öptü, yularını Otsukarcı'ya uzattı. Bir Türk için atını başka birisine armağan etmek çok üzücü bir olaydı. Gözleri yaşarmıştı.
- Al! Üzerinde yavuz savaşlar yapmayı Tanrı uygulasın, dedi.

Bu sırada handan içeri girmiş olan Çelme de koşa koşa geri geldi. Kucağında bir sadak vardı. Otsukarcı'ya seslendi:
- Hey!.. Bahadır. Benim de üzerinde bir armağanım bulunsun. Sadağım Merkit beğlerinden Ay Basat'ın malıdır. Bir uğraşta uğrulamıştım. Ulular, hiçbir avulda bu sadağın ve içindeki okların bir eşi bulunmadığını bilirler!..
Otsukarcı sadağı da aldı. Bu sırada Utacı da armağan olarak heybesine yiyecek dolduruyordu. Sonunda Timuçin'in atına bir sıçrayışta yerleşen Otsukarcı dizginleri kavradı. At şahlandı.
- Yüce Noyan! Atının adını demedin, nedir? Timuçin gülerek karşılık verdi:
- Payaza'dır1!..
Kırbacına ıslık çaldırarak havada şaklattıktan sonra karnını to-puklayarak Payaza'yı bir kurşun gibi vadiye doğru sürdü.
- Hoşça kalın kahramanlar!..
Onlar da bir ağızdan ardından bağırdılar:
- Uğur ola yavuz boğatır. Bu diyarları unutma!..
Gün, Deligün Buldak tepenin üstünden doğarken o, Cayan ırmağını geçerek sisler ve günün buğulu ışıkları içinde gün batısına doğru uzaklaşmıştı.
Timuçin:
1 Payaza: Moğol nişanı.

- Yazık oldu, dedi, yavuz kişiydi. Aramızda kalsaydı!.. Çelme de içini çekerek şöyle dedi:
- Benden kıyak dövüşüyor. Bize karşı durursa, zorluk çekeriz Timuçin!
Timuçin derenin karşı kıyısında gittikçe uzaklaşan Otsukarcı'ya bakarak güldü:
- Onun gücü, kafasının çok gelişmiş oluşundan geliyor Çelme. Bu kadar derin gören, bu kadar temiz yürek taşıyan bir Türk, kendi ulusunun başında bulunanlara bir hakanlık pahasına bile olsa el kaldırmaz.
ALAMUT KALESİ
TAN yeri daha ağarmamıştı. Havada bulutlar gittikçe çoğalıyor, ovaya zifirî bir karanlık çöküyordu. Burçları gökleri delen Alamut kalesinin sahibi, Şeyhülcebel adıyla tanınan "Hasan Sabbah" daha yatmamıştı. İran halıları ile süslenmiş, Şam'ın sedef kakma işleriyle bezenmiş odasında entarisinin püskülüyle oynayarak sabırsızlıkla dolaşıyordu. Yüzünden canının çok sıkıldığı belliydi. Yürümeyi kesti, ellerini birbirine vurdu.
İçeriye bir köle girdi. Şeyhin önünde yerlere kadar eğilen bu adam hemen hemen Şeyhin iki boyu kadardı. Geniş omuzları, adaleli kolları, gücünün zorluluğunu gösteriyordu. Beline sardığı peştemaldan enli, uzun bir pala sarkıyordu.
Hasan Sabbah homurdandı.
- Oğluma söyle gelsin!
Zenci köle titrek bir sesle karşılık verdi.
- Uyuyor efendim.
Şeyh kaşlarını çatarak haykırdı:
- İtoğlu, ben sana ne yaptığını sormadım. Yıkıl karşımdan: Git söyle, gelsin!
Zenci bu ağır sözlerden hoşlanmış gibi sırıttı, yerlere kadar eğilerek dışarı fırladı. Beş, on dakika sonra içeri uzun boylu, esmer
I!

renkli bir delikanlı girdi. Okuyucularım eğer "Otsukarcı"yı gözleri ile görebilmiş olsalardı, içeri giren bu gencin Otsukarcı olduğuna yemin ederlerdi. Fakat biraz anlayışlı olan bir kimse bu delikanlının daha ince ve narin yapılı olduğunu, Otsukarcının çatık kaşlarının, keskin parlak gözlerinin şeyhin oğlunda bulunmadığını seçerdi. Baba, oğul karşı karşıya durdular. Hasan Sabbah odanın içinde bir aşağı, bir yukarı dolaştı. Sonra birdenbire onun karşısında durarak sert bir sesle haykırdı:
- Bu işe bir son vermeli! Ben sana oğlum demeye utanıyorum. Benim adımı, büyük ülkümü, İsmailiye mezhebini kim yürütecek Halit? Benden sonra ne olacak? Ben sana hocalar tuttum, ben sana Bağdat'ın, Şiraz'ın en büyük bilginlerini sağladım. Sonunda elime geçen şu:
Gül bahçelerinde salına salına gezersin, dudu kuşları gibi anlamsız, yoksul yaratığa, sana bakınca emeklerimin boşa harcandığını görüyorum; güzel konuşursun; başı, sonu İslâm ulusuna yararlı bir şey veremeyen şiirler yazarsın; kulakları kirleten kötü sazlar çalarsın. Bütün bu kepazeliklerinin kötülüğü yalnız sana değil, bize de dokunuyor. Senin dişi mi, erkek mi olduğun bile belli değil. Seninle eş olan, tuttuğunu koparır bahadırların namları, şimdiden yedi avula yayılmış. Senin adını eski Türk göreneği üzere koymak istesek tavuk kesen demeye bile dilimiz varmayacak. Çünkü sen tavuk bile kesecek olsan, düşüp bayılıvereceksin.
Halit utancından kıpkırmızı kesilmiş, önüne bakıyordu. Babası sözün sonunu getirdi:

- Talmaç kalesi beği kızını sana vermek istedi; konuştuk, anlaştık. Yalnız "Talmaç" beği çok doğru bir söz söyledi:
- "Benim oğlum yok. Damadım oğlumun yerine geçecek. Benim beyliğimi yürütecek, benim dölümü üretecek. "Hay!" demeden baş kesen, "Ay!" demeden bel kıran bir yiğit olması gerek. Senin oğlunda böyle değerler olmadığını aklıma bile getiremem."
"Yalnız benim adamlarım, uşaklarım yeni beğlerini er meydanında görüp tanımak istediler. İleride eline verdiğimiz koca Talmaç kalesini nasıl kullanacağını da anlamış oluruz."

Ben sana hocalar tutmuştum. Ben senin eline at, kılıç, topuz, her şeyi vermiştim. Benim kendi büyük ülkemle uğraşırken, sana bakamamaklığım bak ne korkunç bir sonuç vermiş.
Kız kardeşinle birlikte suret çizmek, şiir yazmak, nakış işlemekle koca bir gençliği yakmışsın.
Odanın yan salona açılan perdesi belli belirsiz titredi. Orada başka birisi baba ile oğul arasında geçen bu acı sözleri dinliyordu. Şeyh büyük bir kızgınlık içinde sözünü bitirdi:
- Ne öğrendin? Senden istediklerimi yerine getirdin mi? Artık doru ata olsun binebiliyor musun?.. Başı çok yumuşaktır.
Çocuk bitkin, şaşkın başını salladı:
- Heyhat!.. Hayır babacığım!.. Yanına bile yaklaşamıyorum. O kıpırdamıyor ama, kuyruğunu sallarken içim gıdıklanıyor.
- Allah belânı versin! Güzel cirit atabiliyor musun bari?
- On beş günde ne öğrenilebilirse...
- Yok ol!.. Canını cehennem alsın, kılıç savurmaya alıştın mı?
- Evet babacığım.
- Evet ha?.. On beş senedir alışamadığın bir şeye on beş günde alışıyorsun ha? Bu ne büyük yaradılış! Bu ne büyük yeteneklik? Dur bakalım, şimdi öğreniriz. Hey! Kim var orada? diye seslendi.
Zenci köle içeri girdi. Yerlere kadar eğildi.
- Köşe salonda sağ köşede duvara asılı duran altın damaskalı iki kara kılıç var, onları buraya getir!..
Arap koştu. İki dakika içinde kılıçları getirdi. Minderin üzerine koyup dışarı çıktı.
Hâlit korkudan fal taşı gibi yuvalarından fırlamış gözleriyle babasına bakıyordu. Şeyh artık durulmuştu, kılıcın birini Hâlit'e uzattı:
-Al bakalım!.. Hâlit yutkundu:

- Alayım mı? Kılıcı mı?
- Elinin körünü! Bir de düşünüyor. Ben emrediyorum. Bakalım, vuruşacağız. Öğrendim dedin ya.
Şaşkın genç şaşırdı. Birkaç adım geriledi!
- Efendim ne buyurdunuz?
- Ne mi emrediyorum? Al şu kılıcı, yoksa şimdi tersini kafana yiyeceksin. Benim gibi yıllardan beri silâhı elinden bırakmış koca-mış bir erden mi korkuyorsun! Tuh! Yazıklar olsun sana verilen emeklere!..
Bu sözler gence biraz cesaret verdi. Kılıcı aldı, karşı karşıya geçtiler. Babası eski bir savaşçı gibi anlattı. "Kılıç sapından şöyle bir kavranır. Düşmanı sağ yana alarak üzerine atılırsın, ilk vuruşta uçuramazsan, ikinciyi ardından doldurmaktan kaçınırsın. Kılıcını sefer edip geri çekilirsin ki o sana vuramasın. Haydi bakalım, ben bekliyorum, üzerime saldırış yap!"
- Fakat babacığım nasıl olur?
- Daha duruyor. Şimdi kafanı kıracağım. Durum hem korkunç, hem gülünçtü.
Yan perdenin sık sık oynaması, arkasında dinleyenin de baba ile oğul kadar bu işle ilgili olduğunu gösteriyordu.
Halit, babasının şakaya gelmez, dik kafalı olduğunu bildiğinden, gözlerini kapıyarak boşluğa doğru kılıcını savurdu. Fakat on beş günde bir türlü pişmeyen bileği kılıcını tutamadığından babasıyla çatışır çatışmaz vidası kopmuş mandallar gibi elinden "pat!" diye yere düşürdü. Artık Şeyh iyiden iyiye kızmıştı. Kendi kılıcını savurarak bağırdı.
- Tutun şu köpeği! Bodrumdaki mahzene kapayın. Her gün akşama kadar erlik, erkeklik dersi alacak. Eğer tembellik ederse kırbaçla döveceksiniz. Alın şunu!.. Daha duruyorlar.
Şeyhin bu acı haykırışları uşakları odaya doldurdu. Fakat efendinin oğlunu tutmayı gözlerine alamıyorlardı. Şeyh büsbütün kızarak bağırdı.

- Götürün! Her gün elli değnek yiyecek. Günde iki saat at, iki saat güreş eğitimine çalışacak. Götürün, gözüm görmesin!
Hâlit sapsarı kesilmişti. Sendeleyerek uşakları bu zor durumdan kurtarmak için kendisini dışarıya attı. Bu sırada perde kalktı, içeri esmer, ince yapılı bir kız girdi. On altı yaşlarında ancak vardı, tatlı bir sesle:

- Baba! dedi.
Şeyhin asık suratı birdenbire gevşedi, gülerek:
- Sen misin Sabiha, dedi. Ne istiyorsun? Gene Dere İçi köyünde benden ilâç dileyen bir hastan mı var?
- Hayır!.. Babacığım kardeşimi bana bağışlamanızı diliyorum.
- Nasıl? Ne?.. Sen kapı ardından söz mü dinliyorsun? Kardeşini bağışlamak?! Asla! Ben bir kere söz verdim. Dört gün sonra ya erkek gibi dövüşüp sözümü, namusumu temizleyecek veya ödlek bir köpek gibi geberecek. Bunlardan ikisinden birine razı olmalı!..
- Fakat babacığım iki ayda cılasınlık, binicilik kim öğrenebilir ki? Bari şimdiden öldürün de işkence çekip durmasın!.. Ona hiç acımıyor musunuz? Ben kardeşim Hâlit siz ne yaparım!..
Başını duvara dayayarak hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.
Şeyhin, kızını çok sevdiği, oğlunu her durumu ile hiçe sayarken, kızına her durumu ile bağlı olduğu anlaşılıyor, oğluna karşı bir taş yürek taşıyan adam, kızının karşısında gevşiyor, çözülüyordu. Biraz durakladı. Fakat sonra kafasını sallayarak kızının arkasından bağırdığını dinlemeden uzaklaştı:
- Ya namusumu temizler ya uğraş alanında ölür gider. Babasının dik kafalılığını bilen Sabiha ağlayarak yere yıkıldı.
- Yazık! Baba, yazık!.. Kardeşim ölecek! Onu sen öldürüyorsun!..

ÖMER İLE ALİ MERVAN

h:
[ALİT kalenin mazgalına dayadığı başını kaldırarak kapıya doğru baktı, içinde konukladığı delikanlının durumuna açıyormuş gibi boğuk bir gıcırtı ile açılan kapıdan içeriye iki hoca giriyordu. Bunlar çocukluk arkadaşı şair ve bilgin Ömer Hayyam'ın, Şeyhülcebel ile arası açılıp kaçması üzerine Hâlit ve Sabiha'ya ders vermek için Şam'dan getirilen iki softa idiler. Her iki hocayı da Şeyhülcebel Bağdat'ta çok bulunan Türklerden seçeceğine Şam'dan gelen iki Arap arasından seçmişti. Ömer Hayyam gibi rind bir hocadan ders alan Hâlit'in koyu yobaz bu iki Arabın uydurma masallanna yanaşmayacağını düşünememişti. Artık kendisinin büsbütün ayrıldığını sandığı Türk iliyle hiçbir bağı kalmadığını göstermek istiyordu. Adını, dinini değiştirmiş, yeni bir mezhep kurmuştu. Sonradan İsmailiye diye adlandırılacak bu mezhebin İslâm dininin kurucusu Hazreti Muhammed'in öğütleri, kitabı Kur'an'la hiçbir ilgisi yoktu. Şeyh silâhla, zorla değil, bilgisiz halk sürülerinin kafalarında bir örümcek gibi yuva kurarak, bir yılana sahip olur gibi insanları uyuşturarak kendine bağlama yolunu seçmişti. Kendi izinden yürüyenlere "Haşhaşın" deniliyordu. Bağdat'ta kurulan "Abbasoğulları" Arap devleti vezirlerini, ilim adamlarını, büyüklerini hep Türkistan'dan getiriyordu. Hazreti Muhammed'in zamanında pek sade olan Müslüman dinini, "Ümeyye" oğullarının [Emevîlerin] karıştırıp bulandırdıklarını, sırf kendi hükümdarlıklarının sürekli yaşayabilmesi için dini politikaya

alet ederek aslında yumuşak, elâstikî bir din olan Müslüman dinini taş kestirip kamaştırdıklarını Türkler ileri sürmüşler, İslam dininin yalnız Araplara değil, bütün uluslara yayılmasını istemişlerdi.
Emevîlerle Abbasîlerin bu ayrı yürüyüş yolları İslam dininde birçok yeni mezheplerin çıkmasına yol açmıştı. Şam'dan gelen Ömer ile Ali Mervan ise aslında Ortodoks Hristiyan iken, İslâm dinini daha kârlı ve güçlü görerek dinlerini değiştirivermiş iki Lübnanlı idiler.
İslam dinini kendi eski dinleri gibi katılaşmış görmek, insan oğlunu ilâh sanarak ona tapmak onlar için daha ilgi çekici oluyordu. Kur'an-ı Kerim'den âyet uyduramazlarsa, kendi söylediklerinin doğruluğunu belirtmek için yemin ederek Hz. Muhammed'in ağzından Hadîs uydurmaktan çekinmezlerdi. Onlar için, Bağdat'taki Türk hocaları gibi, bir Müslümanı doğru yola getirmek için mantık ve akıl esas değildi.
Ömer Hayyam gibi özgür düşünceli bir hocadan ders almış olan Sabiha ile Hâlit'e bu yeni hocaların devamlı cehennem, kabir azabı gibi konulardan bahsetmeleri onların ilgisini çekmedi.
Sonunda çocuklarla hocalar bir türlü anlaşamadılar. Şeyhülce-bel boşu boşuna adam besleyecek insanlardan olmadığından, onlara, namaz kılarak; sabahtan akşama kadar köşede uyuyarak kelle sallamanın yasak olduğunu, çalışacaklarını, olmazsa ertesi gün heybelerini sırtlayıp Şam yolunu tutmalarını bildirdi. Hocalar cenk, ziraat gibi güç işlere yanaşmadıklarından, diğer beğlerin yanında Şeyhülcebel adına casusluk etmeyi, gizli fırıldaklarda, zehirle adam öldürmek gibi işlerde kullanılmayı seçtiler. Aslında bu işler onlar için biçilmiş kaftandı. Kitabımızda adları çok geçecek olan bu mübarekleri tanıtalım: Ömer İbn-i Zeyyâd denilen birincisi esmer renkli, patlak gözlü kuru bir adamdır. Afyon almaya amansız bir alışkanlıkla bağlanmış olduğundan ayık olduğu azdır. Bu yüzden büyük bir inanç ile arkadaşının her sözüne "amin" demekten başka bir şey düşünmez. İkincisi Ali Mervan'dır. Ali Mervan arkadaşının hepten tersidir. Ömründe ağzına afyon koymamıştır. Afyonu Şey-hülcebel'in korkunç bir silâhı saydığından "Şeyh'in pis ayakları altında sürünmekten kurtulmak için tek çıkar yolun afyondan kaç-

mak" olduğunu söyler. Arkadaşına çok kızar, her kapıdan sığmayacak kadar geniş bir göbeği vardır. Ufacık bir fil gözünü andıran yumuk gözleri, yuvasında durup dinlenmeden fıldır fıldır döner; düşünmeden hiçbir iş

görmez. Korkunç denilebilecek kadar da oburdur. Kollarını sıvazlayıp çöktüğü sofra başından gırtlağına kadar doymadan taş çatlasa kalkmaz. Arkadaşına çok içerler. Fakat yabancı illerde kimsesizlik yüzünden birbirlerinden ayrılmazlar.
Kapıdan içeriye girince Ömer "Selâmun aleykum seyyidinâ" diye başlamak istedi. Fakat Mervan koluyla onu dürtüp yan gözle suratına dik dik bakınca susmak zorunda kaldı. Ve kendisi ellerini açarak kendince uzun bir dua okudu. Bu duayı kendi uydurduğu halde büyük dedesini araya sokarak eskilerden öğrendiğine yemin eder, her işin bu dua ile olacağına dinleyenleri inandırırdı.
Ömer "amin!.." deyince:
- Oğlum HâlitL dedi. Şeyh hazretleri bizi sana gönderdi. Ömer de söze uydu:
- Evet, bizi sana gönderdi. Mervan sözü getirdi:
- Büyük Şeyh senin evlenmeni emrediyorlar. Birkaç gün sonra yapılacak şenliklerde sen kendini göstereceksin; bunun için de senin yeniden eğitime, sıkı bir çalışmaya başlaman gerek...
Ömer kafasını sallayarak bu isteğe katıldı:
- Evet, başlaman gerek...
- Şimdi kalenin başbuğu gelip sana kılıç-kalkan oyunu gösterecek. Yâr-i vefakârım Ömer yaman Arap atı kullanmasını bilir. O da sana binicilik dersi verecek.
Ömer elini göğsüne koyarak bu ödevi kabullendiğini belirtti. Ali sesine özel bir ton vererek:
- Abd-ı âciz, küçükten beri bir türlü öğrenmemekte ayak direğiniz yüksek din dersleri, kocalık ödevleri, konuşma sanatı babında bir şeyler öğrenmenize yardım edeceğim. Öyle değil mi Ömer?.

Fakat Ömer bu son derslerin yararlı olduğuna inanmadığı gibi, Şeyhin emrini de hatırlamıyordu. Sonunda arkadaşı kuvvetlice ayağına basınca hemen:
- Evet! Çok doğru, evlilik dersleri verecek, dedi.
Aslında Şeyhülcebel Ömer'i, Hâlit'e Arap atlarını kullanmasını öğretmek için göndermişti. Ali Mervan'a hiçbir iş verilmediği halde o yalnız üç, dört gün kapalı bir odada sırtüstü yatabileceğini düşünerek Ömer'in arkasına takılmıştı.
Hâlit bu yersiz, sırasız gelişe kızmıştı.
Zaten bu iki düzenbaza hiçbir gün kanı da ısmmamıştı.
- Bitti mi? diye sordu.
Ömer şaşkın şaşkın bakındı. Ali kafasını kaşıdı, bir parça düşündü. Söze ekleyecek bir şey yoktu.
- Evet, bitti, dedi.
Hâlit sert bir sesle buyurdu.
- Öyle ise haydi yallah! Şimdi de dışarı çıkın, ben gerekirse sizi çağırırım. Yallah!
Ömer çıkmaya davranırken Ali eteğinden yakaladı. Arkadaşını durdurdu. Kaşlarını çatmıştı:
- Çok üzülerek bildiririz ki, Efendi hazretleri bize sizin yanınızdan hiç ayrılmamaklığımızı emreylediler.
Hâlit bu belâlardan kurtulamayacağını anlayınca:
- Bana bakınız, dedi. İkiniz de şu köşeye çekilin, benim işlerime karışmayın, biriniz yemek yesin, diğeri de esrar çeksin. Ben ne konuşma sanatı, ne evlilik bilgileri ve ne de ata binmeyi öğrenmek isterim, anladınız mı?
Hâlit'in bu sözleri Ali Mervan'ın işine uygundu:
- Orasını efendimiz bilir, dedi. Biz yalnız bu odadan çıkamayacağız. Yoksa size zorla ders okutmaya hakkımız yok!..
Ömer cebinden çıkardığı ufak bir kutudan siyah bir şeyi ağzına atarken doğruladı:
- Evet! Şeyh hazretleri bilmediklerini zorla kafasına tıkayın diye emretmediler.
BEKLENMEYEN YOLCU
UÇ gün geçmişti. O gece Hasan Sabah odasında gene hırçın adımlarla dolaşıyordu. Karşısında kızı Sabiha hafif bir sesle gazel okuyor, arada da sazını çalıyordu.
Babasını düşünceli görünce sordu:
- Ne düşünüyorsunuz baba? -Hiç.
- Ağabeyimi mi?
Şeyh şaşırdı. Kızına dik dik baktı. Hiç ses çıkarmadı. Fakat Sabiha babasının kendisine olan sevgisini bildiğinden yeniden zorladı:
- Ağabeyim bir şeyler öğrenebildi mi baba? Ne kadar çalışsa, ne kadar didinse üç gün içinde senelerden beri elinde kılıç tutmuş silâhşorlara bir şey yapamayacaktır. Babacığım, neden bir kere bize sormadan düğüne söz kestiniz? Ağabeyim hiç, ama hiç silâh kullanmasını bilmez. Ona acımıyor musunuz?
Şeyh kızdı, bir şeyler homurdandı. Sonra yumruğunu havaya doğru sallayarak haykırdı:
- Oğlumu severim. Onun bir kılma dokunanın vay haline, fakat dünyada her sevgiden, her şeyden üstün birkaç şey vardır. Onlar da namus, kurduğum mezhebin ilerisi ve başkalarına verdi-

ğim söz. Ben Hâlit'in böyle kadın gibi yaşadığını nereden bilecektim? Ona sormayı bile yersiz gördüm. Şimdi yarın birçok komşu savaşçılar "Alamut" kalesinin önünde toplanacak. Onlara karşı Şeyhülcebel'in, Asya'nın biricik Hakanı olmak değil Sabiha, düşmanlarımın "Bak şu adama, milyonlarca insana söz geçirmek istiyor, daha oğluna bile söz geçirememiş, oğlunu bile tanıyamamış, yürütememiş" diyeceklerine ağlıyorum.

Kurduğu mezhebin yayılması için birçok suçsuz, güçsüz insanın kanına giren, afyon vererek sarhoş ettiği insanları yalancı cennetlerde kendi şeyhliğine iman ettirdikten sonra katilliğe, darağa-cına kadar yürüten bu adam kızının dizine yaslanmış ağlıyordu.

Koca sarayın içinde çıt yoktu. Şeyhin hıçkıran sesinden başka bir şey işitilmiyordu.

Tam bu sırada dışarıda bir uğultu oldu; gittikçe çoğaldı; yaklaştı. Salona açılan kapı çatırdadı, sonra birdenbire ardına kadar açıldı. İçeri bir sürü asker doldu. Küfürler, haykırmalar birbirini kovalıyordu.

Şeyh kendisini toplamış, yüzüne her zamanki anlamsız biçimini vererek çatık kaslarıyla ayağa kalkmıştı.

- Ne oluyor?.. Buraya izinsiz girmek cesaretini kim gösterdi? diye haykırdı. Bütün bu uğultuları susturacak kadar gür, şeyhin sedası kadar güçlü bir ses karşılık verdi.

- Ben!

Şeyh kendinden geçmişti. Sesin geldiği yere çevrilen gözleri dondu kaldı. Oğlu Hâlit bir sürü askerin ortasında kollarından sımsıkı tutulmuş duruyordu.

"Ben!.." diye babasının yüzüne bağıran da o idi. Şaşkın bir surette sordu:

- Hâlit bu ne hal? Bana karşı mı geliyorsun?

Fakat Hâlit babasının sorgusuna karşılık verecek yerde bu sorgu kendisine değilmiş gibi kurtulmak için çabalıyor, her yerinden sımsıkı yapışan askerleri sarsıyordu. Sabiha birdenbire babasına yaklaştı. Yavaş bir sesle:

- Baba, dedi. Bu kardeşim Hâlit mi?

- Öyle değil mi kızım?

- Yavaş söyleyin. Daha iyi bakarsanız Hâlit'in elbiseleri böyle eski göçebe çulu mudur? Sonra göğsündeki zırha bakın! Ya belindeki kararmış kıvrılmış kılıç kayışı? Hâlit'te böyle on kişiyi ardından sürükleyecek güç ne gezer?

- Evet. Ya bu kim?

- Şimdi bunu öğreniriz.

Bu sırada Şeyhin Hâlit sandığı adam çırpınıyor, uğraşıyor, haykırıyordu.

- Vay edepsizler vay, bırakın beni; kafam kızıyor. Topunuzun leşini sereceğim. Kahpeler; erkekseniz elinize silâh alıp tez karşı çıkın! Bu ne iş? Bir konuk böyle kahpece karşılanır mı?

Sabiha babasına:

- Gördün mü? dedi. Konuşması bile başka; sonra tatlı bir sesle adamlarına buyurdu:

- Durun, bu yersiz kavgayı bırakın bakayım.

Bu tatlı ses Şeyhin buyruğundan daha yararlı oldu. Kavga durdu. Yabancı adam serbest kalan kollarını sallarken erlere seslenen kıza kartal bakışını andıran yiyici gözleri ile bakıyordu.

Artık Şeyh de kendini toplamıştı. İşi kavradı. Ortada oğluna benzeyen bir esir vardı. Fakat bu kimdi? Niçin yakalanmıştı?

- Kalenin başbuğu nerede?

- Buradayım efendi hazretleri.

Yerlere kadar secde ediyormuş gibi eğilen, başı tolgalı bir savaşçı ilerledi.

Sert bir sesle sordu:

- Senin görevin ne idi?

- Mahdumunuz Hâlid hazretlerini küçük kalede korumak.

- Başka?

- Başka bir şey emretmediniz efendi hazretleri.

- Ben söylemedim. Fakat sana Ömer hoca Hâlit'in yanından ayrılmayacağını, sabahtan akşama kadar kılıç-kalkan eğitimini sağlayacağını söylemedi mi?

- Hayır.

- Peki sen bu üç gündür ne yaptın?

- Küçük kaleden dışarı kimseyi çıkarmadım. Yalnız Ömer ile, Mervan hocalar kalede mahdumunuzun yanında oturuyorlar.

- Ne yapıyorlar? Ne yapıyorlar?

- Oturuyorlar efendim.

- Ömer ahırlara gidip atlara hiç bakmadı mı?

- Hayır efendi hazretleri. Bakacak hali de yok. Sabahtan akşama kadar uyuyor. Biz mahdumunuz Hâlit'i kalenin dışında görünce...
- Hangi Hâlit'i?
Başbuğ şaşırdı. Gözleriyle yabancı adamı aradı. "İşte bu!" demek istiyordu. Yabancı da bu sözlerden hiçbir şey anlamamış, şaşkın, düşünceli onları dinliyordu.
Şeyh kendini topladı:
- Hâlit dışarı nasıl çıkmış?
- Bilmiyoruz; biz onu küçük kalede sanıyorduk. Geceleyin kaleye bir atlı yaklaştığını gören nöbetçiler tutmak istemişler. Aralarında kavga olmuş; yalnız mahdum beyefendi fazla sert davranmışlar; hatta kılıçlarına el atmışlar; fakat kulunuz, efendimizin buyruğunu düşünerek kendilerini incitmeden tutup buraya getirdim.
Şeyh, başbuğu yanına çağırdı. Kendisinden hiç umulmayacak kadar tatlı bir sesle:
- Sen erleri al dışarı çık. Hâlit'in de buradan dışarı çıkmaması için odanın çevresini sarın, dedi.
Şimdi odada üç kişiydiler. Şeyhülcebel, kızı Sabiha, yabancı adam. Üçü de susuyor, birinin başlamasını bekliyorlardı. Sonunda bu durum tez canlı yolcuyu sıkmış olmalı ki, bu sessizliği bozdu:

- Sen kimsin koca baba? Bu uşaklar beni ne diye bir tutsak gibi yakaladılar? Tanrının ulu adına ant içerim ki obanı başına yıkmak benim için...
Şeyh tatlı, okşayıcı bir sesle gülerek onun sözünü kesti:
- Bahadır, benim kim olduğumu sonra öğrenirsin. Yalnız bize beş dakika destur verin! Bir yere bakalım. Sonra bol bol konuşuruz. Burada bizim tutsağımız değil, konuğumuzsunuz. Çeriler bil-memişler, sizi birine benzetmişler, dedi.
Bu tatlı sözler yolcuyu kandırdı. Yerdeki minderlerden birine çöküverdi:
- Tez işini bitir, gel de konuşalım, dedi.
Şeyh bu işlerden bir şey anlamayan kızını kolundan tutup odadan dışarı çıktı. Kapının önünde yirmi er yalın kılıç bekliyordu. Şeyh:
- Gözünüzü açın, kendisine bir şey olmasın, dışarı da çıkmasın! dedi.
Koridorlardan yaşından umulmaz bir çeviklikle koşuyordu. Sabiha arkasından yetişmeye uğraşırken sordu:
- Baba! Bu adamı niye yalnız bıraktın, nereye gidiyoruz?
- Sonra öğrenirsin! Şimdi bakalım kardeşin ne yapıyor?
Küçük kale Şeyhülcebel'in "Alamut" dağındaki hisarının içinde ayrı bir bölümdü.
Şeyh aşağıda bir fener yaktı, kendi kendine konuşarak küçük kalenin yanına geldi. Askerler küçük kalenin çevresinde dönüyorlardı. Birine yaklaşarak sordu:
- Kaç gündür buradasınız?
- Üç gündür efendi hazretleri.
- Kimse çıktı mı?
- Çıkmadı.
- Oğlum çıktı mı?
- Hayır çıkmadı efendi hazretleri. Oğlunuz içeride.

Şeyh ayağını yere vurarak bağırdı.
- Pis köpek! Şenden iyi mi bileceksin? Çıktı. Defolun şuradan bakayım!..
Şeyh kaleden içeri girdi. Hâlit'in odasına geldi, yanındaki pencereden içeriye baktı.
Gördüğü şeyler hem acıklı, hem de gülünçtü. Hâlit pencerenin yanındaki mindere uzanmış, elinde Ömer Hayyam'ın rubâiyâtı yüksek sesle okuyor.
Sesi şeyhin kulağına geldi.
"iki öküzün boynuzlan arasındaymış dünya. İnanma ol yobazlara, bu softalara yetişir! Gözünü aç da ibretle bak! Önündeki kavgaya, iki öküz arasında ne eşekler tepişir."
Şeyh, eski arkadaşının, oğlunun ağzından bir kere daha kendisine seslendiğini sanarak titredi. Ali Mervan bütün sahanları silip süpürmüş bir sofra başında elleri davul gibi karnının üstünde kavuşmuş, sırt üstü, bir fil gibi horlayarak uyuyor; Ömer ise diğer bir köşede elinde esrar çubuğu, tüten dumanlar arasında dalga geçmekte, benzi limon gibi san.
Neden Ömer'in Hâlife binicilik eğitimi göstermediği, askerlerin başbuğuna niçin haber verilmediği, Hâlit'in bu yaşa kadar niçin bu yobazlara kulak asmayarak ilk hocası Ömer Hayyam'ın yolunda çakılı kaldığı anlaşılıyordu.
Softalar nasıl olsa kirli işlerde bir kere kullanılmış olduklarından, artık Şeyhin buyruğuna pek aldırış etmiyorlardı. Şeyh onlara değil, onlar Şeyhe yararlı idiler.
Şeyh, kızı Sabiha'yı bir köşeye çekti. Kulağına on, on beş dakika süren bir şeyler anlattı. Her ikisi de çok sevinçli görünüyorlardı. Sonra ellerini ovuşturarak kızını orada bırakıp uzaklaştı.

Salona geldi. Kapı önünde bıraktığı erler oldukları yerde duruyorlardı. Odaya gidip:
- Söyle bahadır kimsin bakalım? dedi.

Fakat yabancı bahadır, olduğu köşede mışıl mışıl uyuyordu. Tozlu çizmeleri, çamurlu gocuğunun yerleri kirleteceğini düşünmeden, yabancı bir kalede kendisini öldürmek için buyruk bekleyen bir sürü erin sardığı odanın içinde, başının altına en değerli ipek bir yastık çekmiş, ipek halının üzerine kıvrılmış uyuyordu. Bu ne kaygısız yürekti ki; bir saat sonra ne olacağını bilmediği bir yerde uyuyordu.

OTSUKARCI NEREDE TÜRK OLDUĞUNU ANLATIR

Ş

EYHÜLCEBEL yabancı adamı uyandırarak sordu.
- Bahadır, adın nedir? Kimsin? Burada ne arıyordun?
Koca Türk gerinip esnedi, gözlerini yarı açıp düşündü. Adını söylemekte çekinecek bir şey görmemiş olmalı ki güldü.
- Adım yok. Adsızım, dedi. Obamda bana "Otsukarcı" derler. Kinşanlı Türklerdenim. Cihanı tanımaya çıkmış gezginciyim. Bu diyarda Şeyhülcebel'i görmeye geldim.
Şeyhülcebel birdenbire irkildi. Gözlerini ona dikti:
- Şeyhülcebel'i tanıyor musun?
- Yok... Hayır.
- Ne yapacaksın?.
- Sana ne. Ne sorup duruyorsun?
- Burası Şeyhülcebel'in "Alamut" diye tanınan kalesidir. Bilmiyor musun?
- Bilmesem kapısının önünde ne işim var. Yalnız korucuları çok kötü kişiler. Beni birdenbire sardılar, kancık adamlar; bir erkek gibi karşıma çıksalardı...

Burada sözünü kesti. Biraz düşündü. Omuzlarına dökülen saçlarını kaşıdı. Birdenbire sordul.
- Sakın Şeyhülcebel sen olmayasın koca baba?
Şeyhülcebel çevresine bakındı. Kendini güven içinde görmüş olmalı ki:
- Evet, Şeyhülcebel benim, dedi.
Otsukarcı bunun üzerine hemen bir köşeye çöktü ve anlattı:
- Beni "Yesükey"in oğlu Timuçin gönderdi. Sana anlatacağım... Şeyhülcebel onun sözünü keserek sordu:
- Kimdir bu Timuçin?
- Yesükey'in oğlu dedik ya.
- Yesükey kim?
Otsukarcı şaşkın, Şeyhülcebel'in yüzüne baktı.
- Tanımıyor musun? Türkistan'da Deligün Bulduk'da oturur. Kıyat Börçigin avulunun başbuğudur. Kardeşi Bekter'i de bilmez misin? E, bu adam beni sana ne diye gönderdi? Sen onu bilmezsin, o seni tanımaz.
Şeyhülcebel düşündü:
- Ben Türkistan'da yalnız bir kadın tanırım.
- Nicedir adı?
- "Ulun Eke" derler.
- İyi ya babalık, işte Timuçin bu "Ulun Eke"nin oğludur. Babası Yesükey ölünce l3 yaşındaki Timuçin'i avula başbuğ yaptı anası.
- Şimdi seni bu on üç yaşındaki çocuk mu gönderiyor bana?. Otsukarcı iyiden iyiye kızmıştı:
- Amma kalın kafalısın koca baba, dedi. Hem bir şey bilmezsin, hem sana anlatılanları dinlemezsin. İnsan kırk yıl "l3" yaşın-
l Türkler saçlarını omuzlarına kadar bırakır, kesmezlerdi.

da direnip kalmaz ya. Sonradan büyüdü. Şimdi kırkını geçmiştir. Yavuz kişidir ha. Tuttuğunu koparır.
Şeyhülcebel de Otsukarcı'nın bu kaba, dik konuşmasına kızmıştı. Sert bir sesle sözünü kesti.
- Bana bak bahadır! Senin, bakıyorum şehirlere hiç uğramamış bir halin var. Yalnız şu kadar bil ki benim yanıma çıkmak için nice beyler dinar verir, benim elimi öpmek için nice silâhşorlar can verir. Nice sultanlar kapımda sıra bekler; biraz daha nazik konuş.
- Ne dedin?
- Biraz sesini alttan al, derim.
- Olur. Biz de bağırmıyoruz ya. Sesimi kısarım, ama gene de işine gelmezse dinleme! Senin elini öpmek için canını verenlerden bana ne? Kapında sıra bekleyenler beklesin dursun. Ben, bana kalsa senin yüzünü görmemek için iki mangır veririm... Ne de kendini beğenmiş suratsız şeysin.

Şeyhülcebel homurdandı. Fakat bu tok ve doğru sözlü, yalan , nedir bilmeyen Türk'ü kendi halinde bırakmayı kendi çıkarına daha uygun buldu. Bu adam ona lâzımdı.
- Ne ise anlat, dedi. Bu Timuçin ne istermiş?
- Timuçin, ha evet Timuçin ne istermiş? Ne isteyecek? Yavuz kişidir. Yesükey'in yerine geçtiği günden beri çok çalıştı. Kardeşlerini özüne bağladı. Küçük kardeşi bahadır "Çoçi Kasar" ondan hiç ayrılmaz. Yalnız öbür kardeşi "Bekter" kahpelik ediyordu. Onu da benim gözümün önünde temizledi. "Otsukarcı" bu sözüyle Timuçin'i yükseltmek için Bekter'i kendinin öldürdüğünü saklıyordu.
... Pars Parçalayan Çelme, Yiğit Buğurçi, Çoçi el ele verdiler, durmadan çalışıyorlar. Tacıyutları, kâfir Kirayitleri, Kitapsız Coy-ratları altüst ettikten sonra Timuçin hakan olacak. Ordusuyla bütün cihana söz geçirecek, ben de onun yoldaşıyım, arkadaşız hani... Onun için bana buradan geçerken sana şu sözleri söylememi ısmarladı:
"Şeyhülcebel kardeşim Bekter'e yardım eder, altın gönderirdi. Onu ben şimdi öldürdüm. Kıyat Börçigin avulunun biricik baş-

buğu, doğu yollarının bekçisiyim. Dünyayı kılıçlarımıza tutsak kılmaya ant içmişiz. Söyle Şeyhülcebel'e, benimle de hoş geçinmek istiyorsa kardeşime gönderdiğini bana da göndersin. Bana yâr olmayanı yok edeceğimi bilsin!" Böyle dedi Timuçin.
Şeyhülcebel artık iyiden iyiye kızmıştı. Bu dik kafalı Türk'e büyüklüğünü, gücünü göstermek isteyerek sert bir sesle bağırdı. Bu adamın kendi işine yarayacağını dahi artık unutmuştu. O da kendisini cihana söz geçirmek için yaratılmış tek varlık sanıyordu.
- Sen de söyle o senin Timuçin dediğin ite. Benden bir mangır bile alamaz. Varsın başının çaresine baksın! Böyle emreder gibi para ve yardım isteyen adama ben karşılık bile vermem. Kendi gelip ayaklarıma kapansa bile bu suçunu unutmayacağım. Benden korksun. Bak ona neler yapacağım? Günleri sayılıdır. Bir avul başbuğu bana nasıl buyruk verir? Siz beni kendiniz kadar avanak mı sandınız? Timuçin gibi bir Moğol çobanı nasıl olur da bana buyruk gönderir?
Otsukarcı Şeyhülcebel'e sordu:
- Sen de Moğol musun?
- Hayır.
- Sen Türk müsün?
- Ben Müslümanım.
- Müslüman ne demek koca baba? Okumuş adama benzersin. Bir adamın önce bağlı olduğu bir bayrağı, bir avulu, bir obası olur. Din gönülleri birleştiren ayrı bir bağdır. İmandır. Ben sana uruğunu, boyunu, dokuz atanı soruyorum; sen bana dinden imandan söz açıyorsun. Uruğunu, soyunu, sopunu bilmiyor musun yoksa?
- Ben de sizdenim.
- Ne pis konuşuyorsun. Türküm de be adam. Ne korkuyorsun? Türküm diye bağır! Utanacak, korkacak ne var?
- Ben Türkten önce Müslümanım. Kurduğum bir mezhebim var. Inandrğım bir imanım var. Yüzlerce, binlerce müridim var. Bir buyruğumla benim uğruma canlarını dahi verirler.

- Senin imanın da, kurduğun mezhep de kendine uşak bulup, kişi oğullarının ruhlarını aldatmak için örülmüş tuzaklar. Siz bilgisiz kişileri yalancı cennet vereceğiz, yalancı cehennemlerde yakacağız diye sevinç ve korkular içinde sersemletir, aldatır, peşinize takarsınız. Yeryüzünde kardeşlerinin iyiliği için çalışan adamın inanacağı iman bir tanedir: Doğruluk, çalışmak, kardeşlere yardım. Uğrunda öleceği iman da iki tanedir: Yurdu, bayrağı. Türk ulusu yalnız bir adamın ardından gitmeye Ergenekon'dan beri alıştı. Kıyat oğullarının ardından gitmek... Timuçin de Türk ulusunu ardından götürmeye ant içmiştir. Bu işi yapacaktır. Önüne kimse duramaz. Timuçin Kıyat oğullarındandır. Uyduruyor mu dedin? Uydursa bile, kendi de, peşine takılanlar da buna inanıyor ya. Başka türlü söyleyenin ben avurdunu patlatırım. Sen şu yardımı yapacak mısın, yapmayacak mısın? Sözün kısası...
Şeyhülcebel'in de, bu tok sözlü Türk ile anlaşamayacağını artık aklı kesmişti:
- Ya!.. Bak hele, vermezsem ne olacak? diye alay etti.
- Vermezsen!?.
Otsukarcı düşündü. Vermezse ne yapacaktı? Timuçin kendisine böyle bir durumla karşılaşabileceğini hiç söylememişti. Onun işi yalnız yardım istemekti. Dudaklarını büzdü, karşılık verdi:
- Bana ne, vermezsen verme! Yalnız bunu kendisine söyle. O dilediğini yapsın. Ben seni ilk görünce suratından ne uğursuz olduğunu anlamıştım. Hoşça kal, benim işim bitti.
Kapıya doğru yürürken Şeyhülcebel bağırdı.
- Hey!.. Nereye? Dur! Burada kalacaksın.
- Ben mi burada kalacağım?

- Benim tutsağımsın! Bundan sonra sana bu kaleden çıkmak yok. Bakalım Şeyhülcebel'in karşısında atıp tutmak neye yarar-mış; seni kendini beğenmiş kaba Türk seni, bana akıl öğreteceğine bacağına bir don alaydınl.

I Don: Bugünkü anlamda değildir. Bir adamın donları elbiseleridir: Donanmış adam
baştan aşağı giyinmiş adam.

Otsukarcı kapıya doğru yürüyordu.

- Timuçin adına buraya gelişim yolumun üzeri olduğundan, kendisini sevdiğimdendi. Sen ise köpeğin birisin, senin için kapının önüne bile çıkmam, adım atmaya üşenirim. Üzerimde kimseden çalınmış bir çaput yoktur. Ben sizin gibi at hırsızı değilim. Donlarım eski, püskü ama gene de alın terimle alınmıştır.

Şeyhülcebel homurdandı. Gözleri kan çanağına dönmüştü. -Dur!..

- Gel durdur!.. Şeyhülcebel bağırdı:

- Hey! Kim var orada; Cafer buraya gel, tut şu iti!

Az önce gördüğümüz zebellâ gibı[A] Zenci içeri girdi. Belinde palası, iri gövdesiyle korkunç bir gösterişi vardı. Otsukarcı onun karşısında parmak kadar bir çocuk kalmıştı. Zenci kollarını kavuşturup kapının önüne gerildi. Şeyhülcebel acı acı güldü:

- Haydi. Çık bakalım Timuçin'in arslan yoldaşı, dedi. Yiğit Türk şaşırmıştı.

- Çık mı diyorsun?.

- Evet.

- Bir zorluk mu var? Şeyh kahkahalarla gülerek:

- Haydi çık bahadır Otsukarcı, dedi. Kapıdan buyur.

Otsukarcı, zencinin kapıya gelip durmasının kendisini çıkartmamak için olduğunu ancak kavrayabildi. Birdenbire gerildi, gözleri kıvılcımlar saçarak zenciye haykırdı:

- Tez savul! Savul oradan kabak dölü!

Sonra birdenbire bir ok gibi atıldı. Şeyhin on kişiye bedel sandığı zenciyi iki koluyla tutup kıpırdamasına meydan vermeden döndürdü,, bir top gibi omuzundan aşağı fırlattı. Otsukarcı'nın omuzundan yere yuvarlanan zencinin kemikleri çatırdamıştı. Za-

vallı Hasan Sabbah'ın şaşkınlıktan yuvalarından fırlayan gözlerinin önünde Otsukarcı kapıdan dışarı fırladı, gözükmez oldu. Cafer yerde iuttyöıdu. Şeyh gördüğü kuvvet karşısında şaşkına dönmüştü.

- Tutun! Bırakmayın! Tutun!., diye bağırıyordu.Şimdi "Ala-mut" kalesinin içinde baş döndürücü bir koşu başlamıştı. Ellerinde meşaleler, parlak tolgalarıyla yüzlerce cilasın onu kovalıyordu. Şeyhülcebel en arkada koşuyordu. Yalnız askerlerinin sözleri kendisini sevindiriyordu.

- Amma güçlü imiş! Biz Hâlit'in bu kadar yaman gücü olduğunu bilmezdik.

- Efendinin oğlu tam şeyh olacak.

Bahçede koşuşuyorlardı. Az sonra sevinç sesleri işitilmeye başladı. Otsukarcı yüksek duvarlardan aşamayacağını anlayınca küçük kaleden içeri dalmıştı. Askerler de arkasından koşarken Şeyhülcebel bağırdı:

- Durun! Kimse küçük kaleden içeri girmesin.

Askerler hemen kapının önünde dizildiler. "Hasan Sabbah" kapının önüne geldi. Birkaç dakika düşündü. Düşüncesiz bir iş bütün plânlannı altüst ederdi. Duygularına uymuş, her şeyi bozmuştu.

Şimdi sırası geldi, size Şeyhin kızı Sabiha'ya anlattıklarını söyleyebiliriz. Şeyhülcebel Otsukarcı'yı görür görmez oğluna çok benzediğini anlayınca aklına şu şeytanlık gelmişti. Bu adamın, herkesin yabancısı olduğu, oldukça güçlü, savaşçı olduğu da gözüküyordu. Yarın meydanda yapılacak bayramda oğlu Hâlit yerine bu genci çıkarırlarsa kendileri için kazanç çoktu. Bu adam üst gelirse herkes kendi oğlu üst gelmiş sanacaktı. Alt olursa Şeyhülcebel hiçbir şey ziyan etmezdi. Yalnız düşüncesizce oğlunu tartmadan verdiği düğün sözü bozulmuş olacaktı.

Kapının önünde yeniden düşündü, düşündü. Gözlerini kapadı. Şeytana parmak ısırtacak kadar yürük olan kafasının bütün inceliklerini kullanmanın çağı gelmişti. Sert bir sesle çevresindekilere:

- Hepiniz burada durunuz!., dedi.

İçeriye hiç korkmadan girdi.

Otsukarcı küçük kaleden içeri girince artık her şeyin biteceğini sandı. Buradan kendisini nasıl kurtaracaktı? Onun gözünde ölümün pek öyle korkulacak yönü yoktu, fakat böyle bir kopuk şehir uşağı elinde kale köşelerinde ölmek de istemezdi. Bir süre karanlık koridorlarda koştu. Şaşkın şaşkın nereye başvuracağını bilmeden koşuyordu. Sonunda bir ışık gördü. Elinde olmayarak oraya koştu. Aralık duran kapıdan içeri daldı. Gözlerine inanamıyordu. Karşısında bir kendisi daha vardı. İyi bakıyor, bakıyor; bir türlü ağzını açıp bir kelime bile söylemiyordu.

Bu bir akşam içinde öyle gülünç, umulmadık şeylerle karşılaşmıştı ki, en korkunç uğraşlarda bile kolay kolay kendinden geçmeyen bu kahraman şimdi gözlerini bile,, kıpırdatamayacak bir duruma düşmüş bulunuyordu.
Hâlit daha önce kendini topladı, biraz ağır bir sesle sordu:
- Siz kimsiniz?
Otsukarcı şaşkın şaşkın kekeledi.
- Ben? Ben? Hiç!.. Ya siz kimsiniz?
Yabancı benzeri, onun şaşkınlığını görünce daha dik bir sesle sordu:
- Burada ne arıyorsunuz?
Otsukarcı bu kadar yukarıdan söz dinlemeye alışmadığı için sorguyu karşılamadı. Döndü kapıyı kapadı, kol demirini indirdi. İçeriden sürgüledi. Artık kendisini iyiden iyiye toplamıştı. Odanın içine bir göz attı, burası yukarıki kadar değilse de gene oldukça süslü, güzel bir oda idi. Fakat yerde, halıların üstünde, dağılmış sahanlar, devrilmiş ibrikler, yemek artıkları görünüyordu. Karşı duvar dibinde iki adam uyuyordu.
En önemli şeyi en sonra gördü. Kendisinden beş, on adım ötede, yukarıda Şeyhülcebel'in yanında gördüğü kız duruyor, iri siyah gözlerini korku ile açmış ona bakıyordu. İlk ağızda göremediği bu üç kişi ile birlikte odadakilerin sayısı dörde çıkıyordu. Bu gözlerin büyüsü altında koca Türk kalbinde duyulmadık bir sıkıntının,

burkulur gibi bir acının dolaştığını duydu. Az sonra kan ve kavganın yüz göstereceği bir odada güzel bir kızın bulunduğunu istemezdi. Ona elinden geldiği kadar tatlı bir sesle.
- Sen dışarı çık hatun, dedi. Ne olacağı belli değil sonumuzun. Bu söz odadaki benzerini büsbütün kızdırdı.
-Sen kim oluyorsun?., diye bağırdı. Kız kardeşime, Şeyhülcebel'in kızına hangi hakla dışarı çık diyorsun?
Kız hemen kardeşinin üzerine atladı. Ağzını eliyle kapadı.
- Allah aşkına sus Hâlit! dedi. Bu adam bizi kurtaracak. Ona şimdi saygı göstermelisin.
- Neye ismini söylemekten korkuyor Sabiha?
- Öyle söyleme Hâlit. Bak, ne kadar yiğit bakışlı bir er. Hem sana ne kadar benziyor, görmüyor musun?.
Otsukarcı burada söze karıştı. Sesine kabadayıca bir ton vermişti. Duruşuyla da sanki bir Hakan avuluna buyruk veriyordu:
- Delikanlı!., dedi. Görmüşüz ki sen bize kim olduğumuzu soruyorsun. Ben senin kim olduğunu anladım. Dur, dinle!. Sözümü kesme. Bir arpakçı bir gün bana çok yıl yaşayacağımı, yedi acuna nam salacağımı söylemişti. Görürüm ki şeytanlar işimize karışmış. Az sonra baban Şeyhülcebel'in adamları beni buraya öldürmeye gelecekler. Onun için istedim ki kız karındaşın burada bulunmasın; çünkü Tanrının ulu adına ant içerim ki bizim arpakçıyı yalancı çıkarmamak için burada ölmemeye çalışacağım. Baban eğer oğlunun da benim gibi ölmesini istemiyorsa bana dokunamaz.
Sözünü bitirir bitirmez Hâlit'in üzerine birdenbire atılıp yere yıktı. Yavrucak kıpırdanmaya bile zaman bulamamıştı. Ellerini arkasına aldı. Sonra duvara kadar sürükledi. Oradan kopardığı perdenin kaytanıyla sımsıkı bağladı. Bu sırada Hâlit avaz avaz bağırıyor, babasını çağırıyordu.
Otsukarcı kahkahalarla güldü:
- Bağır delikanlı bağır, dedi. Sesin taşradan duyulana kadar bağır! Baban gelip senin durumunu görsün! Bakalım Otsukarcfyı

yolundan koymak kolay iş midir?. Ben bilirim Tanrı bana kut verir. Seni burada bulamasaydım durumum nice olurdu?. Ay.! Ay! Vay canına ne oluyor? Yoo! Ben böyle sululuklara gelemem...
Birdenbire durakladı. Çok şaşırmıştı. Odada unuttuğu birisi vardı. Güzel kara gözlü Sabiha köşede mindere çömelmiş, ağlıyordu.
Durdu, düşündü; sonra başını kaşıdı. Yanına yaklaşıp sordu: - Neden ağlıyorsun?
- Korkuyor musun? Sana bir şey yapmam. Zorum bu oğlanla. Fakat genç kız bir ceylân gibi dikildi.
Gözyaşlarını sildi:
- Senden ne diye korkacağım? En çok yapabileceğin şey beni öldürmektir.
- Ya... Ama seni öldürmeyeceğimi biliyorsun.
- Ben ölümden korkmam. Eğer senin ellerin gücü yetmedik kadına kalkacak kadar ünsüz ve kirli ise böyle bir el ile ölmek beni korkutmaz, ancak tiksindirir. Fakat kardeşimi öldürürsen babam da seni öldürecek. Yarın Talfnaç Beğinin karşısına kim çıkacak? Namusumuz, şerefimiz hep senin elinde... Bana bak kahraman? Eğer sen sahicikten, göründüğün gibi yüksek ruhlu, yağız bir ba-hadırsan önünde diz çöküp ayaklarına kapanan bir kızın dileğini yerine getirmeye çalışırdın. Ne olur bizi yağı sayma, bizi kurtar.
Sabiha sözlerini bitirir bitirmez Otsukarcı'nın önünde eğilmek istedi, fakat Otsukarcı onu tuttuğu gibi ayağa kaldırdı. Titrek bir sesle de sözlerini karşıladı:
- Söylediklerini anlamadım ama, dileğini yapmaktan çekinmem. Ben kız kısrak katili değilim. Kardeşini bırakmaklığımı mı istiyorsun?.. İşte...

Gidip Hâlit'i çözdü. Sonra gelip Sabiha'nın karşısında kollarını kavuşturdu. Demin ölüm karşısında eğilmeyen Sabiha, şimdi bu adamın karşısında alçaldığını anlamıştı.
- Ben bunu istemedim ki? dedi.

- Ya ne istedin? Gidip babana tutsak olmaklığımı mı, yoksa kendi elimle kendi kafamı kesmekliğimi mi istedin?
- Babam seni ne yapsın?
- Bilmem. Onu koca babana sor! Beni yakalamak için bir sürü iti ardımdan saldı. Sözde ben buradan çıkmayacakmışım!
Sabiha düşünmeye başladı. Acaba babası düşüncelerini değiştirmiş miydi?. Neden bu adama karşı saygı gösterecek yerde ardına onu öldürecek adamlar koşmuştu.
- Babam şimdi nerede!?, diye sordu.
- Ben de onu bekliyorum, nerede ise askerleriyle çıkar gelir. Ardımdan kovalıyorlar.
- Pekâlâ, açın kapıyı ben kendisini göreyim.
Otsukarcı ne kadar temiz yürekli olursa olsun her çürük dala basmayacak kadar da kurnazdı. Bu işin ucunda bir şeytanlık olup olmadığını aklına getirdi. Sabiha'nın gözlerine baktı. Bu iri kara parıltılar onu tâ yüreğine kadar bir kere daha titretti. Soğuk bir ür-permenin vücudunu dolaştığını duydu. Bu içi ışıklı gözler o kadar saf, temiz duruyordu ki, elini kapıya atıp demiri sürdü, açtı.
Fakat derhal geriye sıçrayıp dudakları arasından bir küfür savurdu. Şeyhülcebel içeri girmişti. Ardında kimse yoktu. Bir köşede şaşkın şaşkın bakan Hâlit'e "Sen dışarı çık!" diye buyurdu. Sonra odanın içerisine göz gezdirdi. Ömer ve Ali horul horul uyuyorlardı. Ömer'in hiç sesi çıkmadı. Yalnız Ali bin Mervan homurdandı. Bunlar dünyadan el çekmişler, kendilerinden geçmiş yalancı bir cennette dalga geçiyorlardı.
Otsukarcı'ya döndü. Artık boyun eğmeyi aklına koymuştu. Tatlı bir sesle sordu. Bir adamı kullanmak için sırasında önünde alçalmaktan utanmazdı:
- Otsukarcı, Timuçin'in istediği yardımı ulaştınrsam ne dersin?
- Korkundan gönderiyorsun, derim.
Şeyhülcebel bu tok sözü de işitmemezliğe geldi. Ona bu
adam iki gün için lâzımdı.

- Seni buradan çıkmak için bırakırsam?
- Kendini kötü bir iş yapmaktan, gelecekte Timuçin'in kılıcından kurtarmış olursun.
- Sana heybelerce altın verir, değerli silâhlar hediye edersem; buna karşılık bana küçük bir iyilik eder misin?
- Bizim iyiliğimiz dostlarımıza karşıdır; tavara, davara karşı verilecek satılık iyiliğim yok.
- Sana yarın kalenin avlusunda toplanacak yüzlerce silâhşorun, beğlerin önünde bu ülkeye ad salan bir kahramanla dövüşür müsün diye sorsam, korkuyorum, dövüşemem der misin?
Bu sorunun karşılığı pek zorlu oldu. Yiğitin gözleri döndü, yumruklarını sıktı:
- Türkistan'da doğan, Cayan ırmağı kıyısında büyüyen, nice bahadırlar yenen, Çelme gibi sırtı yere gelmemiş bahadırları yere vuran bir Türke "Korkuyor musun?.." diye sormak itliğini kim ederse, kafasını koparırım. De bakalım bir daha kimmiş bu köpek ki, benim karşıma tek başına çıkıp dövüşmeyi göze alabiliyor! Koca baba, sen belki dövüş görmemişe benzersin. Eğer öyle söylediğin gibi on bahadırınız varsa' yarın karşıma ister tek, ister toptan çıksınlar, Ulu Tanrı sağlık verirse...
Sabiha birdenbire söze karıştı. Sesi titrek ve dokunaklıydı:
- Bahadır! Babam sizinle gizli, kapaklı, üstü örtülü konuşuyor. Ben görüyorum ki, sen şehirli dilinden anlamıyorsun. Mertçe, açık sözler istiyorsun.
Yiğitin kızgınlığı hemen diniverdi. Kavga damarını kamçılayarak, güzel sözlerle onu okşamak, zorla yola gelmeyen bu kabadayıyı kuzu ediveriyordu.
- Babam senden bir şey diliyor. Buraya bir günlük yolda bir Atabeğ vardır. Adı "Talmaç"tır. Babam, kızını kardeşim Hâlit'e istedi. Fakat bu beğ kızını alacak adamın kendi kahramanlarından en yavuzuyla dövüşmesini, at koşturmasını, senin anlayacağın boy ölçüşmesini istiyor. Kardeşim Hâlit böyle işlerle uğraşamadığın-dan, değil onlara üst gelmek, belki kılıcını kınından bile sıyırma-

' dan ölüp gidecek. Sen ise kardeşime bir ikiz gibi çok benziyorsun. Hem güçlü kuvvetlisin... Biz senin gibi yağız kahramanı şimdiye kadar görmedik. İstiyoruz ki, yarın kardeşimin yerine sen çıkasın, gücünü gösteresin, biz de bu iyiliğini elbet bir gün karşılarız. Tal-maç Beği ve adamları kardeşimi yakından görmediklerinden senden ayırt edemezler.
Şeyhülcebel yalnız kafasını sallıyor, kızının sözlerini kabulleniyordu. Sabiha sözünü bitirince:
- İşte bu kadar dedi. Nasıl, evet mi? Sen yanlış anladın, bana kötü sözler ettin.

Otsukarcı hâlâ düşünüyordu. Bu kötü gözlü, iğrenç sözlü ko-camış Şeyhten hoşlanmamıştı. Sabiha sabırsızlıkla sordu:
- Bunu istemiyor musun?
- Benim için kavga etmek, vuruşmak korkulacak, çekinecek bir şey değildir. Fakat başkalarını aldatmış olacağız, onu düşünüyorum.
Sabiha'nın gözlerinin ateşine güveni vardı. Otsukarcı'nın gözlerinin içine bakarak içini çekti.
- Demek kardeşim yarın ölecek?..
Bu söz yiğite dokunmuştu. Fakat bir kadının güzel "gözleriyle büyülenerek bir uğraşa girdiğini sezdirmek istemeyerek sordu.
- Timuçin'e istediği gidecek mi?
- Elbet, ulu Allah'a yemin ederiz.
- Ondan sonra beni de bırakacaksınız, gideceğim.
- Hay hay! Sen bilirsin! İstersen büsbütün burada kal. Seni kalenin kumandanı yaparız.
Otsukarcı elini uzattı:
- Pekâlâ, Tanrı sağlık verirse yarın vuruşacağız. Ben kumandanlık, avadanlık istemem. Siz bana ettiklerinizden utanın, bana yeter de artar bile.

ÇAKIR NEREDE MEYDANA ÇIKAR?

ALAMUT kalesinin silâh odasında sabaha karşı iki kişi dolaşıyordu. Dışarıda bahçede meşaleler yanmış, birçok adamlar koşuyor, o gün güneş doğarken başlayacak olan cenk oyunları için kalenin çevresine çadırlar kuruyorlardı. Gelecek konukları ağırlamak için kazanlar içinde her çeşit yiyecek içecek kaynıyordu. Silâh odasında dolaşan, yarın Atabeğin bahadırıyla dövüşecek olan Otsukarcıydı. Her kılıcın önünde eğiliyor, eline alıp bakıyor, sırasında bir zırhın, tolganın üzerine bütün gücüyle vurarak sağlamlığını deniyordu. Birkaç antika tolgayı, göğüs zırhını parçalamıştı. Sonunda beğendiği silâhları taşıyan adama döndü:
- İşte bu kadar, dedi. Tanrı sağlık verirse yarın dövüşeceğiz. Sen bu işe ne dersin? Karşıma çıkan beni yenebilir mi?
Bu adam cılız, sivri suratlı, seyrek sakallı, yeşil gözlü bir uşaktı. Kafasına, koluna, omuzuna takılı olan tolgaları, kılıçları yere bıraktı. Derin bir "Oh!" çekti. Sonra yuvasında fıldır fıldır dönen gözlerini ona dikti. Bir tilkiyi andırıyordu:
- Ne buyurdunuz efendimiz? dedi.
- Yarın karşıma çıkan beni alt eder mi diyorum? Çok mu zor bir soru?
Uşak şimdiye kadar efendileri ile böyle senli benli konuşmadığı için şaşırdı:

- Efendimiz bilir? dedi.
Otsukarcı'nın keyfi pek üstünde idi. Yarın birçok yavuz adamların, nice usta, silâh kullanmakta mahir değerli cilasınların önünde vuruşacaktı. Onun için uşağın bu sersemliğine kızmadı. Gülerek tekrar sordu:
- Senin adın ne idi?
- Efendimiz!.. Bendenizin adını bilmiyor musunuz, efendim. Aklınızdan nasıl da çıktı?
- Canını dızmanlar alsın pis uğru. Adını bilsem sorar mıyım?
- Evet, orası da var ya?.. İsmim "Çakır" idi efendim.
- Şu ikide bir anlamadığım mırıltıyı da dırlanıp durma! Siz şehirliler amma da pis konuşuyorsunuz?
- Efendim?
Otsukarcı birdenbire kendini topladı. Yaptığı yanlışlığı şimdi anlamıştı. Onu burada herkes, Şeyhin oğlu "Hâlit" diye tanıyordu. Otsukarcı'yı oğlum diye meydana çıkarmıştı. Yarın dövüşmesi için silâhhaneden beğendiklerini alması için de izin vermişti. Onu Şeyhin silâh odasının bekçisi olan bu arkasındaki adama göstermişler, o da karış karış bildiği bu yeri gezdiriyordu.
Durdu. Kendini toplamıştı. Yetecek kadar da kurnaz olduğundan sözün şeklini değiştirmek istedi:
- Başka alacak şey kalmadı değil mi?
Çakır daha taşıyacak halim kalmadı der gibi ellerini sarkıttı:
- Hayır efendimiz.
Sonra birdenbire kafasına vurdu:
- Birşey daha var.
- O da ne?
- Bayrak!
- Ne bayrağı?
- Pederinizin bayrağı... "Alamut" un savaş bayrağı.

Bayrağın bulunduğu köşeye gidip getirdi. Bu, meşinden kılıf içinde sarılı yeşil bir bayraktı. Otsukarcı yüzünü buruşturarak başka bir şeyi gösterdi:
- Oradaki gönder nedir?
- O! O mu? "Kızıl Tuğ" efendimiz. Çok eski bir tarihi var. Bizim değildir.
- Getir bakayım, neyin nesidir?
Gönderi kılıfından sıyırdı. Bu u'zun bir mızrağa takılı kızıl renkli at kıllarından yapılmış bir tuğdu. En üstünde koyu kırmızı renkli bir "Kurt" başı vardı. Elinde evirdi, çevirdi.
- Bu nedir? dedi.
Çakır gözlerini ufalttı. Kafasını büzdü. Ağzını çarpıttı.
- Bu efendimiz, "Börte Çine"nin Kızıl Tuğ'udur.
- Kızıl Tuğ olduğunu anladık delikanlı, bu neyin nesidir? diye sorarım. "Börte Çine" kimdir?
Çakır bilinmez işler anlatan bir arpakçı gibi oradaki taşa çöktü, kaşlarını çattı ve söze başladı:
ç

ERGENEKON

AKIR Kızıl Tuğun aslını anlattı:
"Beğimiz benden daha iyi bilir. Güneşin doğduğu yerlerde eskiden beri "Türk denilen kahraman, bahadırlıkla ün almış, arı, temiz yürekli bir ulus oturur. Bunlara daha eskiden Gök Türk derlerdi. Türkler Altayda, Tanrı dağlarında otururlardı. Bir gün yağılar bu ulusun tümünü birkaç baskınla kırıp bitirdi. Yalnız on üç yaşında bir Türk çocuğu elleri, ayakları kesildiğinden ölü sanılarak bir bataklığa atılmıştı. Ölmeyen bu çocuğu bir dişi kurt gelip oradan çıkardı, süt verip besledi. Düşmanların kağanı bunu duydu. Çocuğu öldürmek üzere bir adam gönderdi. Adam çocuğu dişi kurdun koruduğunu görünce şaşırdı. Sonra öldürmek istedi. Ulu Tanrı çocuğu korudu. Kurtla birlikte kaçtılar. Ulu bir denizin gün doğusuna geçtiler. Kurt onu orada bir mağaraya götürdü, bu mağaranın arkasında çok büyük, ekini verimli, bol, yeşil bir yayla vardı. Çevresini kayalıklar kaplamıştı. Kurt bu Türk çocuğundan gebe kaldı. On çocuk doğurdu. İçlerinden "Börte Çine"l adlı birisi at kılından bir tuğ yaptı. Kurt başını (Ongun)2 kıldı, Tuğun üstüne takarak başlarına geçti, onları oradan çıkararak Altındağ'a götürdü. Atala-

1 Börte Çine: Çin dilinde boz kurt demektir.
2 Ongun: Alâmet.

rının öcünü aldılar. Düşmanlarının kanlarıyla tuğlarını kızıla boya-dılar. İşte bu gördüğün tuğ "Börte Çine" nin Kızıl Tuğ'udur. Aslı Türk olan Şeyh bunu Türkistan'dan gelirken buraya kaçırmıştır. Değeri altınla ölçülmez.
Otsukarcı, Çakır'in sözlerini dinlemişti. Son sözünü söyleyip bitirince:
- Sana bunları kim üfledi? dedi.
Çakır bilinmez sözler söylemiş bir bilgin gibi koltuk kabarttı:
- Kim üfleyecek! Ben Türk'üm. Onun için bilirim.
- Sen Türk olsan, pis herif, bunun aslını bilirdin.
- Efendimiz hoş görsünler, fakat ben su katılmadık "Deligün Buldaklı" bir Türk'üm. .-
- Nereli dedin, nereli?
Otsukarcı yerinden fırladı. Çakır'in yakasına yapışarak gırtlağını Sikti:
- Nerelisin ha?..
Çakır'ın yüzü morarıyor, kızarıyor, kâh yeşil, kâh sarı bir renk alıyordu. Sonunda güç belâ bir ses çıkarabildi:
- Efendimiz az daha sıkarsanız ahretlik olacağım.
Otsukarcı güldü. Çakır'ın yakasını bıraktı. Ve gözlerini büzerek sorgusunu tekrarladı:
- Söyle bakalım, sen niçin Türksün?
- Çünkü Türküm, dedi. Otsukarcı'nın sesi korkunçlaşti:
- Pis uğru! Bu benim sözüme karşılık değildir. Türk olasın da burada işin ne? Türk uşaklık eder mi?
Sonra birdenbire çevresini dinledi. Bulundukları odanın bir mazgalı vardı. Oraya koştu, pencereden dışarı baktı. Çakır'a sordu:
- Bü- türküyü kim söylüyor? Çakır şaşırdı.

- Hangi türküyü?
- Canını uğrular paylaşsın! Sağır mısın? İşte sazla çalınan şu türküyü?
Çakır kulaklarını dikti. Boynunu uzattı. Birkaç dakika dinledi. Dışarıda ince bir kadın sesi gazel okuyordu.
- Ha!., dedi. Kim mi okuyor? Sesin sol köşedeki konaktan geldiğini efendimiz acaba sezemediler mi?
- Nereden sezeceğim? Dil, bir anlamadığım dil. Ses, bir bilmediğim ses.
- Dil İran dilidir. Ömer Hayyam'ı okuyor.
- Bilmem, ne diye buralarda Türkler Farsça gazel okur, Arapça dua ederler?

Çakır başını salladı. Bir süre önüne baktı. Kaşları çatık düşünüyordu. Bu ne demekti? Bu sesin kimin olduğunu acaba efendisi bilmiyor mu idi? Acaba Ömer Hayyam'dan ders aldığı halde Farsça bilmiyor muydu? Kur'an-ı Kerim'i ezberlemiş bir hafız iken neler söylüyordu.

- Hocanız Hayyam da Türk'tür, ama Fars ilinin, belki de dünyanın en ünlü ozanı.

- Kendisini tanımam. O ve ona benzeyenlerle biz Türkler övünemeyiz. Yurduna, kendi diline, bayrağına, doğduğu yere yaramış mı? Ben ona bakarım. Türk ulusu bunlara verdiği yaratma, kafa dölüyle övündüğü kadar Türklerden kazandıkları bu değerleri de el diyarına, yabancılara sattıklarını da düşündükçe acınacaktır. Ne ise bize ne? Söyle bakalım bu Fars diliyle konuşan Türk ozanının gazelini kim okuyor?

- Benimle zevkleniyor efendimiz.

- Neye zevkleneyim? Sen sorumu karşılamayacak mısın?

- Şey efendim, ne diyeyim? Hemşireniz söylüyor.

- Hemşirem mi? O da ne demek?

Birdenbire ikisi de durakladı. Otsukarcı devirdiği çamı gördü. Burada Şeyhülcebel'in oğlu olduğunu, herkesin kendisini öyle san-

dığını unutmuştu. Artık sustular. Sonra Otsukarcı bu kötü sessizliği bozmak istiyormuş gibi Çakır'a yan gözle baktı.

- Otur da sana, Türklerin, nasıl türediklerini ben anlatayım, dedi. Senin anlattığın, Çinlilerin bir uydurmasıdır. Amaçları, bizim yabanî bir kurdun dölünden geldiğimizi yayarak Türkleri küçük düşürmek.

"Söylediğin gibi gün doğusunda oturan Alınca Hanın oğullarından "İl Han"; (Tatar Hanı) oğlu "Sevinç Han" a yenildi. Sevinç Han bütün Türkleri kılıçtan geçirdi. İl Han'ın küçük oğlu "Kayan" ve kardeşinin oğlu "Nüküz" hatunlarıyla birlikte yurtlarından davar, silâh, yiyecek alarak kaçtılar. Adam yolu uğramaz izbe bir yere göçtüler. Geldikleri yoldan başka bir yolu olmayan bir dağa sindiler. Bu dağın ortası güzel bir yaylaydı. Hayvanların etini yiyerek, sütünü içerek, derilerinden çul yaparak'yaşadılar. Oraya da, geldikleri geçidin adını takarak "Ergenekon" dediler. "Kayan" oğullarına (Kayat) denildi. Nüküz'ün oğulları (Dürülgen) adını aldılar. Dört yüz elli yıl orada kaldılar. Boylara, oymaklara ayrıldılar. Bir gün kocalmış erler: Ergenekon dışarısında geniş yerler, güzel obalar olduğunu atalarımızdan işitmişizdir. Önceleri bizim yurdumuz bu obalar imiş. Yağı soyumuzu kırıp, yurdumuzu almış. Tanrıya şükür, şimdi çoğaldık; yağılarımızdan kaçıp, dağlarda kapanıp kalamayız. Kim bize dost olursa hoşça geçinelim, düşman olanı tuğumuza tutsak kılalım. Dört yüz yılda bir Türk ulusu düşer, ama yok olmaz; yeniden dirilir, dediler.

"Bir türlü atalarının geldiği yolu bulup çıkaramıyorlardı. Kapalı kalmışlardı. Onları bu dar Ergenekon'dan kurtaracak kahramanı bekliyorlardı. Ergenekon'da Çine adlı bir demirci vardı. Bir gün kovaladığı kurdun dar bir delikten dışarı kaçtığını gördü. Geçidin çevresi demir olduğundan bütün oymakları toplayıp çalı çırpı taşımaya saldı. Bir kat odun, bir kat kömür koydu. Yetmiş at derisinden körük yapıldı. Demir kayayı erittiler. Delik büyüdü. "Börte Çine" adını takınan demirci başlarına geçti. At kılından bir tuğ yaptı. Gününü, saatini belleyip oradan çıktılar, her sene o gün Türkler ateşte demir kızdırıp bayram yaparlar. Atalarının öcünü aldılar. Bütün çevrelerine eskisi qibi nam saldılar. Şimdi gene yıl-

dızları parlıyor. Başlarına dikilen köpek Çinlileri, kendilerini saran yağıları, yurtlarını bırakıp başka uluslara uşaklık eden sütü bozukları yenecekler, yeniden büyük bir Hanlık kurulacak: Gök Türk Hakanlığı."

Otsukarcı Ergenekon'u anlatarak kendisini ele vermişti. Ça-kır'a:

- Söyle bakalım, senin düşüncen ne? Gök Türk Hakanlığının kuruluş saati, Türklerin bu ikinci Ergenekon'dan çıkış saati, çaldı mı? dedi.

Çakır Gök Türklerin kuruluş saati ile pek ilgili görünmüyordu. Kafasını önüne eğmiş abuk sabuk söyleniyordu. Otsukarcı kendini toplayarak:

- Ne söylüyorsun bre?., dedi.

- Hiç! Şey! Sizin Şeyhin oğlu Hâlit olmadığınızı, gün doğusundan gelmiş bir Türk olmaklığınızın daha doğru olacağını...

Sonra söylediğine pişman olmuş gibi ağzını kapadı. Korkmuştu. Geri çekildi. Fakat karşısındaki hiç kızmamıştı.

- Doğru, dedi. Ben Türküm... Ben sütü bozuk Şeyhin oğlu Hâlit değilim...

Çakır aklını beğenen bir Çinli edası içinde el yordamıyla sivri burnunu okşadı:

- Önce konuşmanız sizi ele verdi. Artık ana dilimi unuttum ama, izi kafamda kaldı. Sonra sizin çok yaman bir gücünüz var. Silâhtan, uğraştan anladığınız görülüyor. Şeyhin oğlu ders aldı ama, burada bizim anayurt Türkleri gibi kavgacı nerede? Hepsi de saray uşağı oldular. Bir de konağın içini hiç bilmiyorsunuz. Kız kardeşinizin oturduğu yeri, sesini tanımamanız bana her şeyi anlattı.

- İyi! Senin görüşün doğru. İssınl Şeyhülcebel beni yarın oğlunun yerine dövüştürmek istedi.

1 Issi: Efendi demektir.

Kızıl Tuğ / 59
- Siz demek bu ahlâksız haydutlar için yarın dövüşeceksiniz; kendinizi öldürteceksiniz?
- Kendimi öldürtecek miyim? Otsukarcı'yı öldürecek adam daha anasından doğmadı. Bir Türkü ancak o da kocayınca başka bir Türkün kılıcı öldürebilir. "Çelme" gibi adamları yenen, Deligün Bulduk'ta nam salan bir Türk burada iki buçuk sütü bozuğa mı yenilecek? Sen yarın şu bizim ongunumuz olan tuğu kaldıracaksın. Bakalım kim kazanacak, kim ölecek görürsün.
Çakır'ın elinden tuğu kaparak kaldırdı. Sevinç ile bağırdı:
- Türkün gönderine, Kızıl Tuğa eğilin. Otsukarcı geçiyor!
Otsukarcı'nın bu coşkunluğu Çakır'a da hoş gelmişti. Bir çocuk gibi kahkahalarla gülüyordu. Bu sırada dışarıda avluyu hazırlayan uşakların gürültüleri ve Sabiha'nırf hâlâ sonu gelmeyen yanık sesi, bulundukları silâh salonuna kadar geliyordu.
o
TÜRK DÖVÜŞÜ
sabaha karşı "Talmaç" Beğinin cılasınları, ünlü, "namlı komşu beğler, birçok da köylü "Alamut" kalesinin hisarları altında toplanıyor.
Öküz arabaları, atlar, katırlar, hatta eşeklerle gelen seyircilerin sayısını artık Tanrı bilirdi. Herkes kendi görüşüne uygun bir yer buluyor, beraberlerinde getirdikleri yiyecekleri çıkararak sabah kahvaltısı ediyordu. Daha yarı yolda başlayan söz dalaşları şimdi pek ileri gitmişti. Hatta tek-tük kavgalar bile oluyordu. Kimisi Şeyhin oğlu Hâlit'in üst geleceğini, kimisi de "Talmaç pehlivanı" adıyla anılmış Atabeğin en zorlu silâhşorunu kimsenin yenemeyeceğini, aslında Talmaç beğinin kızına aşık olan bu pehlivanın ölmeden kızı başkasına kaptırmayacağını bağıra bağıra ileri sürüyor, akıllarına geleni, yakıştırmalar, uydurmalar içinde ileri geri atıp tutuyorlardı.
Güneş doğarken önünde kendini karşılamaya çıkan "Şeyhül-cebel" in adamlarıyla birlikte "Talmaç" Beği gelip kendisine ayrılan çadıra yerleşti. Kalenin önünde büyük meydanlık boş bırakılmış, çevresi değerli ipek çadırlarla süslenmişti. Yamaçların bitiminde "Talmaç" Beği ile "Şeyhülcebel" in çadırı bulunuyordu.
Talmaç Beği, çok süslü kırmızı elbiseler giymiş, beline altın damaskalı bir kılıç takmıştı. Yanında bahadırları, yiğitleri, hocaları, cılasınları yer almıştı.
Kızıl Tuğ / 61
Şeyhülcebel de o gün erkenden kalkıp giyinmişti. Önce kızı Sabiha'yı gördü. Oğlu Hâlit de kızıyla birlikte yüzü kapalı olarak alayı, oyunları görecekti. Her ikisine de yürekleri sağlam tutmalarını, Otsukarcı'nın giydiği elbiselerin eşini giyen Hâlit'in hiç konuşmamasını, belki sesinden tanınacağını söyleyerek Otsukarcı'nın hazırlandığı odaya gitti. Hâlit, onun işi bittikten sonra meydana çıkacaktı.
Koca Türk silâh odasından seçip beğendiği en güzel silâhları takıp takıştırıyordu. Göğsüne gergedan derisinden bir gömlek geçirmişti. Başına tunçtan tolgasını takıp kayışlarını bağlarken Şeyhülcebel, bir sansar sırıtkanlığıyle içeri girdi:
- Nasıl evlât, hazırsın ya? Oh! Oh! Maşaallah aslan gibi olmuşsun.
- Uğraşıyoruz işte... Uğraşımız nasıl olacak, biliyor musun?
- Önce Talmaç Beğinin çıkardığı bir yiğit ile at yarıştıracaksın; fakat bunu kazanıp kazanmamanın pek önemi yok. Yeter ki iyi at kullanabildiğini görsünler.
- Amma da söz!.. Bir Türk ata binmesini bilmez mi hiç? Benim "Payaza" yi nereye koymuşlar?
- Payaza mı?
- Benim atım. Senin uğru kılıklı herifler yürütmüşlerdi. Ben ondan başka bir atla yarışa girmem.
- Fakat bizim arı soylu Arap atlarımız var.
Otsukarcı bir ayak önce atına kavuşmak istiyordu. Kaşlarını çattı:
- "Payaza", benim hem yoldaşım, hem de arkadaşımdır! Onun gibi at ne Arapta bulunur, ne Çin'de. Hem herkesin bir uğraş düzeni var. O bana alışıktır. Söyle çabuk Payaza'mı eyerlesinler. Sonra şu silâh bekçisi Çakır da ardımda gelecek. Kendisini yanıma aldım. Silâhlarımı takmaya gelince, onları ben seçerim.
Şeyhülcebel'in laf olsun diye mırıldandığı birkaç sözü dinlemeden arkasını döndü ve meşin çizmelerinin bağlarını sıkmaya başladı.
62 / Abdullah Ziya Kozanoğlu
Otsukarcı'nın bir şey yapacağına, "Talmaç" Beğinin çıkaracağı yiğitlere karşı geleceğine Şeyhin pek de inancı yoktu. Göçebe ve daha konuşmasını bilmeyen bu Türk, yıllardan beri silâh kullanmış, uğraşın bütün inceliklerini öğrenmiş bir adama karşı nasıl üst gelebilirdi?
Omuzlarını silkerek uzaklaştı.
Güneş üç mızrak boyu yükselmişti ki Şeyhülcebel kendini koruyan askerlerinin ortasında gelip "Talmaç" Beğinin yanındaki sedire kuruldu. Yanlarındaki çadırda daha önceden gelen Sabiha ve yüzü örtülü Hâlit bulunuyordu.

Kalabalık arasında sabırsızlık başlamıştı. Boğuk bir uğultu gittikçe yükseliyordu. Sonunda davullar çalmaya, borular ötmeye başladı. Şeyhülcebel'in oğlu geliyordu. Timuçin'in armağan ettiği "Payaza"nın üstünde bir eli kalçasında, kaşlarını çatmış, keskin kartal gibi bakışlarıyla çevresini süzerek "Otsukarcı" gözüktü; arkasında tam yedi adım öteden elinde "Kızıl Tuğ" dört bir çevresini meydan okuyucu bakışları ile tarayan "Çakır"; onun ardından da yeşil renkli, ipek üstünde dört siyah ayla bezenmiş Şeyhin bayraklarını taşıyan on savaşçı geliyordu. Hepsinin silâhları pırıl pırıl parlıyordu. "Şeyhülcebel" ve "Talmaç" Beğinin çadırları önüne gelince Otsukarcı atını durdurdu. Sıçrayıp yere atladı. Sert, demir gibi adımlarla çelikten bir adam gibi toprağı sarsarak "Talmaç" Beğine yaklaştı. Türk göreneği üzere dokuz kere dizini yere vurarak gidip elini öptü. Sonra Şeyhülcebel'in de elini öperek gelip "Payaza" nın yanında durdu.

Otsukarcı'nın erkek yapılı duruşu, at sürüşü herkesin gönlünü kendine bağlayıvermişti. Şeyhülcebel'in buyruğuna uyarak, on cilasın ve Çakır meydandan çekildiler. Şimdi, kenar sıralardan, yamaçlardan daha iyi görebilmek için birçok başlar uzanıyor, birbirlerinin üstüne çıkıyorlardı. Davullar yeniden çalmaya, borular ötmeye başladı. Meydancı ortaya çıktı, önce bir övme okudu, sonra dört bir yana seslendi:

- Ünü cihanı, gücü gökleri aşan "Alamut" kalesi sahibi Şeyh "Hasan Sabbah" Hazretlerinin oğlu "Hâlit Şücca" Hazretleri şu mey-

dam saran yiğitler içinde atına, kendine güvenen binicilere meydan okuyor. Kendileri ile at yarıştırmayı kim ister? Kim kendine güvenir? Er meydanı erlere, yar meydanı sevenlere açık, hodri meydan!

Çevreden çıt çıkmıyordu. Otsukarcı gözlerinden öperek atına sıçradı. O sırada kendini göstermeye, gösterişe bayılan dört atlı, arkadaşlarının alaylı bakışları arasında çayıra çıktı. Birdenbire "Talmaç" Beğinin yiğitleri arasında saf kan Arap atını oynatarak bir uğraşçı daha meydana geldi. Otsukarcı'yı selâmladı. Yarışçıların sayısı altıyı bulmuştu.

Yan yana durdular. Dizginlere asıldılar. Atlar yarış olacağını anlamış gibi kişneyerek toprakları eşeliyorlardı. Boğuk sesli bir boru öttü, bunu bir ikinci ve üçüncüsü kovaladı. Dizginler boşandı. Yaydan fırlayan bir ok gibi altı at da ileri doğru fırladılar. Bir koyu duman bulutu tepelerde gözükmez oldu. Sonra küçük bir bulut tekrar yaklaştı; büyüdü, büyüdü.

Gelen acaba kimdi? Daha yaklaşınca önce gelenin Şeyhülcebel'in oğlu olduğu anlaşıldı. Artık herkes bağırıyor: "Otsukarcı "yi alkışlıyordu. "Otsukarcı" önce meydanda atını bir kere döndürdü; gelip tekrar çadırın önünde durdu. Duruşu gibi atı sürüşü de seyircilerin gönlünü aldığından meydan alkıştan inliyordu.

Hem "Talmaç" Beğinin Arap atı hem de öbür yarış gönüllüsü delikanlılar çok geri kaldıklarından meydana geri dönmeyi bile göze alamamışlardı.

"Talmaç" Beği hırsından, utancından kıpkırmızı kesilmişti. En usta bildiği binicisinin, altındaki Arap atının başarılı olduğu alanda., düz, kısa bir yarış yerine., uzun, engelli bir yarışı kabul etmekle içine düşürüldüğü yanlışlığı anlamıştı. Çok büyük bir ara ile yenilmişlerdi. Seyisler koşup "Payaza"yı aldılar. Cins at yaptığı işin büyüklüğünü anlamış gibi soluyor, büyük birer akiki andıran gözlerini fıldır fıldır yuvasında döndürürken sevinçli sevinçli kişniyordu.

Otsukarcı gelip tekrar Talmaç Beğinin elini öptü. Meydana çıkarak durdu. Payaza hâlâ ortada geziyordu. Terini kurutuyor, takımlarını değiştiriyorlardı. Otsukarcı rolünde büyük bir başarı sağlıyor, seyircilerin ve beylerin gönlünü kazanmasını biliyordu.

"Şeyhülcebel" de çok sevinmişti. Yavaş yavaş bu Türkten çok şeyler beklemeye bile başladı. Kafasında yeni plânlar kuruyordu. Böyle güçlü, gözü pek bir adamla neler yapılmazdı. Halkın gönlünü hemen alıveriyor, kendini sevdirmesini biliyordu. Ellerini oğuş-turarak, Talmaç Beğine:

- Başlayalım! Sonu gelsin... dedi.

Bu sözdeki alay o kadar ortada geziyordu ki "Atabeğ" boğuk bir sesle dişleri arasından mırıldandı.

- Başlayalım!. Sonra arkasına dönüp sert bir sesle kumandanlarından birine.

- Sadi!. Şimdi en yavuz yiğitlerini al, karşı çık! "Hâlit Şücca" Hazretleriyle atlı bir uğraş denemesi yapacaksın!. Görüyorsun ki çok zorlu bir uğraşçı. Yenilmemek ve kendi namına leke sürmemek için elinden geleni esirgemeyeceğini umarım. Yenilmiş bir Sadi karşıma gelmemelidir.

Bu sözlerde öyle bir idarî kararın izleri vardı ki, Sadi korku ile karışık saygı gösterileri arasında yerlere kadar eğildi. Arkadaşlarını toplayarak meydana çıktı. Sadi'nin görünmesi meydanı inletmişti. Alkıştan yer gök sarsılıyordu.

Kenarda uğraşçılarla beraber bekleyen Çakır iki seyircinin şu sözleri söylediğini işitti:

- Vay bak! Serdar Sadi çıkıyor, Şeyhülcebel'in oğlu hapı yuttu.

- Sahi! Sadi'ye bu çocuk çok hafif gelir! Fakat bir gösteriş için böyle bir kumandanı "Talmaç" Beğinin ortaya çıkarması çok kötü! Kendine damat almaya değil, adam öldürmeye gelmiş!

- Görmüyor musun, deminki yarışta alt oluşa ne kadar kızdı. Bu sefer üst gelmek istiyor. Sadi ona bu tadı tattıracak kadar zorludur.

Kumandan Sadi gelip ortada durdu. Arkasına arkadaşları dizildiler.
"Otsukarcı" da elini kaldırdı. Hemen Payaza'yı getirdiler. Üstüne sıçradı. Bir boru öttü. Önde Çakır, otuz atlı gelip arkasına dizildiler. Her iki küme birbirini selâmladı, sonra geri dönüp meyda-

nın birer ucuna doğru çekildiler. Yolda Çakır kısık, ancak duyula-bilen bir sesle Otsukarcı'ya:
- Bahadırım, dedi. Gözünü aç!
- Neden?
- Çünkü karşımızdaki yavuz, hiç yenilmemiş bir serdardır. Adına "Kara Sadi" derler. Uğraşın her biçim dalaveresini bilir. Hani aklına fena bir şey...
Fakat "Otsukarcı" Çakır'ı kartal bakışlı gözleri ile öyle bir taradı ki yoksul Çakır'ın sözleri boğazına tıkandı.
"Sadi" kendi arkadaşlarını istediği gibi diziyor, buyruklar veriyordu.
"Otsukarcı" Şeyhülcebel'in adamlarına yaklaştı. Önce hepsini bir kere süzdü. Sonra kılıcını çekerek anlattı:
- Söylediklerimden bir parça aykırı iş görenin, yanlış at oynatanın kafasını paralarım. Kimse bir şey düşünmeyecek; hepiniz buyruklarımı iyi dinleyecek ve bana uyacaksınız; önünüz sağlam olsun. Korku ile dizginlere el atmayın. Önce hep birden ileri doğru at süreceğiz. Ben kılıcı kaldırınca ardımda on atlı ileri atılacak. Çakır'ın başbuğ olacağı yirmi atlı ikiye bölünüp yarısı sağa, yarısı da sola doğru kaçacak. Ben "Toplan!" diye haykırdığım gibi kaçanlar bana doğru at koparacaklar. Böylece onları saracağız.
Şeyhülcebel'in adamları birbirlerine baktılar. Bu gülünç buyruktan hiçbir şey anlamamışlardı. Fakat, Şeyhin oğluna kim söz söyleyebilirdi. Üç boru öttü. Her iki küme de atlarını sürdüler. Sadi'nin manevrası hemen başladı. Otsukarcı'nın adamlarını sarmak üzere dağılıyordu. Otsukarcı ise gözlerini açmış, kaşları çatık, yalnız atını koşturuyordu. Adamlarına daha hiçbir buyruk vermemişti. Fakat çember gittikçe daralıyordu. Artık, iyiden iyiye sarılmak üzere idiler. "Şeyhülcebel" sapsarı kesilmişti. Bu ne toyluktu? Satrançta Eşet oyunu ile birinci hamlede mat olmaya benziyordu. Göz göre göre böyle oyuncaktan uğraş oyunlarını bile bilmeyen, ata binmek, güreş etmekten gayri ustalığı olmayan bir adama bel bağladığına çoktan pişman olmuştu. "Tal-

maç" Beği de genişlemişti. Toplu bir nefes bıraktı. Artık korkusunu bırakarak alay etti:
- Mahdumunuz takım, düzen işlerinde pek acemi gözüküyorlar Şeyh Hazretleri.
Fakat onlar hâlâ sıkışık; topu bir arada tırıs gidiyorlardı. Yalnız Çakır Doğu Türklerine vergi olan bu oyunu kavrayabilmişti. Diğerlerinin yüzünde korkudan kan bile kalmamıştı. Fakat hepsi tam asker oldukları için başbuğlarının ardından bir koyun sürüsü sıkışıklığıyla kayıba doğru gidiyorlardı.
Birdenbire kılıç kalktı. Otsukarcı dişleri arasından haykırdı:
- Haydi!.. Davran!..
Atlılar onar onar ayrıldılar. On tanesi ileri doğru Otsukar-cı'nın ardından atıldı. Kalanların yarısı sağa, yarısı sola atlarını koşturmaya başladılar.
Başta Sadi olduğu halde kimse bu buyruktan, bu at sürüşten bir şey anlamamıştı. Bu ne biçim bir uğraş düzeni idi? Kaçanlar nereye gidiyordu? Gelenler bu az sayı ile çember içine düşerlerse ne yapabilirlerdi?
Fakat Otsukarcı "Payaza" ile doğrudan doğruya, ortada durarak, kendi çevresini sarmak için arkadaşlarını dağıttığından yanında ancak üç, dört süvari bulunan Sadi'nin üstüne yürüdü. Yirmi atlı da sağdan, soldan dörtnal ile, kendilerini toplamaya vakit bulamayan Sadi'nin dağılmış arkadaşlarını yarıp yıkarak çözülen dar çemberden dışarı çıktılar.
Otsukarcı hemen kılıcını kaldırdı. Ve borucuya:
- Öttür!, dedi. Toplan!..
Meydanda atların nal seslerinden, kılıç şakırtılarından, havada uçan ciritlerin ıslıklarından başka bir ses yoktu. Seyircilerin yüreklerine keskin bir boru sesi doldu.
Çakır ve arkadaşları dizginleri kasıp geri döndüler. Atlarını dörtnal ile Otsukarcfya doğru sürdüler. Bir göz açıp kapama arasında Sadi ve arkadaşları sarılıvermişlerdi. Şeyhülcebel'in heyecandan büzülen parmaklan gevşedi, yüzü güldü. "Talmaç" Beğine baktı. Gözleri faltaşı gibi açılan zavallı Beğ:
I

- Bismillah!.. Hazâ min fadlı Rabbi?.. diyebildi.
Ne olmuştu? Nasıl olmuştu? Sanki bir tef birdenbire tersine dönmüştü.
Şimdi Sadi ve arkadaşları Otsukarcı'nın süvarileri arasında kalmışlardı. Sıkı bir sürüş, çabuk bir toplanma, hepsini ortaya aldı. Kendi çemberleri başka bir çember arasına girmişti. Fakat Sadi bu yenilişe, bu çocukça aldanışa kızmıştı. Yere yıkılan adamlarını toparlayıp yeni bir buyruk vermek üzere iken -ki bu buyruk kanlı bir uğraşa yol açabilirdi- tiz bir boru öttü. Bu emir uğraşın bittiğini bildiriyordu.
İki başbuğ da atlarını sürüp çadırın önünde durdular. Otsukarcı eliyle alaylı bir selâm verdi. Yüzünde başarısından dolayı bir be-yoğlu şımarıklığı yoktu. -|
Sadi:

- Karşımdakini toy bir çocuk sandım, yoksa yenilmezdim, diyebildi. Çadırın iç köşelerine gitti, gizlendi. Kimsenin içine çıkacak yüzü yoktu. Bu oyunları izleyenler arasındaki başbuğlar, Hâlit'in başardığı uğraş düzenini çok beğenmişlerdi,
Birkaçı gelip Şeyhülcebel'i uluğladılar.
- Böyle bir oğul yetiştirmekle ne kadar övünseniz yeridir, diyorlardı. Bir oğul bir devlet demektir.
Artık öğle olmuştu. Konuklara yemekler dağıtılmaya başlandı. Asıl çetin dövüş öğleden sonra olacaku. Şeyhin oğlu, "Talmaç" pehlivanlarıyla göze göz, dişe diş, kılıç, mızrak vuruşacak, bileğinin de bacakları ve kafası gibi zorlu olduğunu ortaya serecekti.
Hâlit kız kardeşiyle bulunduğu çadırdan Otsukarcı'nın nasıl alkışlandığını görmüştü. Öğle üzeri yemek için konuklar bir araya toplandılar. Çevrelerinde kimse kalmadı. Bu sırada Hâlit yüzünü açtı. Sabiha'ya:
- Amma usta bir cı'asınmış, dedi. İçimde bir kıskançlık yok. Fakat bir şiir okur gibi at sürüyor, bir kitap yazar gibi uğraş düzeni kuruyor. Kafası gövdesiyle birlikte işleyen bir pehlivan.

Sabiha çok dalgındı. Otsukarcı'nın erkekçe duruşunu, Paya-za'nın üzerine eğilmiş, gözleri ileride at koşturuşunu düşünüyordu. O şimdiye kadar bu biçim bir erkek görmemişti. O erkekleri ya Ömer Hayyam gibi kavga ve uğraştan kaçınır rind; ya babası gibi diğer insanlara ağalık taslayan, her kavgayı bir horoz dövüşü sayan bir zorba sanıyordu. Hâlit sordu:
- Ne o? Ne düşünüyorsun? -Hiç.
- Nasıl hiç? sorgumu karşılamadın. Sak'n bana benzeyen; bu kaba, konuşmak bilmeyen Türke âşık olmayasın? At güzeldir, sevilebilir. Fakat bir ata âşık olamayız. Bu adamın kafası değil, gövdesi işliyor. Bu Türk olsa olsa iyi koşan, tüyleri parlak bir attır.
- Senin başka derdin yok mu? dedi Sabiha. Sen kendi derdine yan! Kaba, bir şeyi bilmez, bir ata benziyor diye hor görme karşındakini. Senin için neler yaptığını görmüyor musun? Onun yüzü suyuna herkes seni usta bir savaşçı sanıyor. Onun yüzünden, şimdi yaşayabileceğini aklın kesti. Yoksa birkaç dakika sonraki uğraşta seni pehlivanların kılıç ve mızrakları delik deşik edecekti.
- Budalalığına doymasın! Böyle hiç tanımadığı benim gibi yabancı bir beyoğlu için canını ortaya atıyor... Bunun alkışlanacak nesi var?
Sözünü bitiremedi. Çadırın perdesi titremişti. Hemen yüzünü kapadı.
İçeri yemekten dönen uşaklar girerken, Çakır'ın çadırın kapısından uzaklaştığını gördüler. Kafasını gülünç bir şekilde sallıyor, dudaklarını büzüyordu.
- "Otsukarcı" budalaymış. İşte Şeyhin oğlunun minneti! Hem?!.. Desene Sabiha da âşık...
SON DÖVÜŞ
b:
»ORULAR yeniden çalınıyor, son karşılaşmanın başlamak 'üzere olduğunu bildiriyorlardı. "Talmaç" pehlivanı adıyla
anılan Ali Mahmut ile Şeyhin oğlu Halit sanılan Otsukarcı bir cirit
uğraşı göstereceklerdi.
Önce Mahmut iri bir atın üstünde baştan aşağı zırhlara bürünmüş, elinde bir de kalkanla meydana çıktı. Herkesin ağzından alkış, şaşkınlık sesleri geliyordu. İri boyunu, geniş omuzlarını görenler ellerinde olmayarak.
- Yaşasın Ali Mahmut! Allah'ın aslanı vur! diye haykırıyorlar-dı.
Biraz sonra Otsukarcı da meydana geldi. Karşısındaki adama göre pek ufak tefek, çelimsiz gözüküyordu. Fakat sabahleyin öbür uğraşlarda kendisini gösterdiğinden herkes ondan yine olmadık işler bekliyordu. Arkasında Çakır, Kızıl Tuğ'u kaldırmış geliyor, artık hemşerisinin üst geleceğine inanmış bulunuyordu.
İki bahâdır yan yana, Şeyhülcebel'in çadırı önüne kadar gidip onu.selâmlayarak ortaya geldiler. Karşı karşıya durdular. Sonra kalkanlarını kaldırıp birbirlerine saldırdılar. Boğuk bir ses işitildi. Birbirlerine çarpan kılıçlar sıyrılıp kurtuldu. Mahmut kudurmuş gibi kılıcını bir daha savurdu. Fakat bir geyik gibi yana sıçrayan Pa-

yaza, bu vuruştan Otsukarcı'yı kurtardı. Sırtında Timuçin olduğu halde nice avul kavgaları görmüş Payaza kılıç yiyecek kadar toy değildi. Kaçıyor, sokuluyor, birden şahlanırken, birden iki ayağı üzerinde dönüp savrulan kılıçların havayı dövmesini sağlıyordu.
Payaza yana kaçtı; karnını yere değdirecek bir hızla, Ali Mahmut'un atını "ti" denilen biçime, dikine alarak kaymaya başladı. Bu sürüş, üstündeki uğraşçının ok veya cirit atmasını sağlamak için Türk atlarına vergi bir tırıstı. Ali Mahmut da karşısındakinin cirit atacağını sezdi. Atını ökçeledi, o da Payaza'yı ti'ye almak için döndü. Cirit sopasını eline aldı, teraziledi, savurdu. Payaza tekrar bir köşe dönüşü yaptı, ciritten Otsukarcı'yı kurtardı. Otsukarcı ciridini savurdu. Ali Mahmut eğildi. Cirit atının boynuna çarptı. Atı yıkamadı, ama sersem etti.

Ali Mahmut ikinci ciridin başında paralanacağını anlayarak atını sürdü, Otsukarcı'ya bir topuz savurdu. Artık uğraş iyiden iyiye kızışmıştı. Mahmut üzerine atıldıkça Otsukarcı alay eder gibi Payaza'yı bir sağa, bir sola sıçratıyordu. Yağısının kızmasına, köpürmesine bakmadan onun, sanki alay eder gibi at oynatması uğraşa, güreşe bayılan "Talmaç" Beğini çok şaşırtmış, Otsukarcı'ya gönül bağlamasına yol açmıştı. Kendini tutamadı.
- Yavuz delikanlı, dedi. Böyle bir adamın oğlum olmasını isterdim!..
Mahmut hâlâ atılıyor, Otsukarcı ise kendini korumaktan başka bir şey yapmıyordu. Seyirciler arasında sızıltı, dırıltı derken çığlıklar ve "Dayan" sesleri yükselmeye başladı. Artık bu kadar kaçmayı çok buluyorlardı. Ne olacaksa olmalıydı.
Ali Mahmut, ağzı köpüklü haykırdı:
- Delikanlı yaptığın kahpeliktir... Erkek olan kaçmaz... Kork-muyorsan yaklaş. Ya vur, ya vurul! Er meydanı burası.
Bu söz Otsukarcı'yı sinirlendirdi. Birdenbire soğukkanlılığını bırakıverdi. Payaza'yı sürdü. Kılıcını sağdan sola doğru bütün gücüyle savurdu.
- Al bakalım!., dedi; sana bir kahpe vuruşu...

Kafasına rastlayan bu kılıç Mahmut'un tolgasının kayışlarını koparıp fırlattı. Yoksulun kafası cascavlak ortada kalmıştı. Fakat Ali Mahmut böyle çok kılıç yemiş, yedirmiş bir kavgacı olduğundan kendini toplayarak Otsukarcı'ya zorlu bir kılıç savurdu. Bu vuruş kendi yediğinden pek aşağı kalmamıştı. Korunmasına kalmadan kalkanının parça parça olduğunu gördü Otsukarcı. Bu iki vuruş, ustalık ve zorlukta birbirlerine denk olduklarını göstermişti. Kalkanının düşmesi üzerine Otsukarcı kılıcını bırakarak mızrağını kaldırdı. Mahmut, o ne yaparsa eşimi yapıyordu. Atlarını sürerek birbirlerinden uzaklaştılar. Sonra birdenbire geri dönüp mızraklarını kavramış, gözleri ilende atıldılar.
Heyecan artık son kerteyi bulmuştu. Gittikçe birbirlerine yaklaşıyorlardı. "Payaza" kulaklarını kısmış, Deligün Buldak yaylalarında yaptığı bu çeşit koşuşun bütün inceliklerini bildiğinden, kendisini Otsukarcı'ya bırakmış, bir kuş gibi süzülüyordu. Otsukarcı, dörtnal giden bu at üstünde sallanmıyordu bile. Birdenbire bir toz dumanı yükseldi. Tiz bir feryat işitildi. Herkes heyecandan gözlerini kapamıştı. Toz bulutu dağılınca "Payaza" nın kişneyerek yerleri taradığını, kuyruğunu kabarttığını gördüler. Tam ayaklarının altında Mahmut boğazından yediği mızrakla kendinden geçmiş yatıyordu.
Davullar çalmaya, borular ötmeye başladı. "Otsukarcı" gene yenmesini bilmişti.
iki sansar
> LJ sırada seyirciler arasından sansar gözlü, saksağan sesli 'iki adam konuşuyorlar, daha doğrusu çatışıyorlardı. Pek
iyi tanıdığımız bu iki sansar Ali Mervan ile Ömer'di. Ali bin Mer-
van yavaş bir sesle:
- Ömer, dedi. Haydi sırası. Şimdi "Talmaç" Beğine gidip haber verelim ki, bu dövüşen Şeyhin oğlu değildir.
- Haydi git, sen söyle!
- Ben o işi beceremem. Hem odada ben dalga geçerken bütün bunları sen görmüşsün. Senin söylemekliğin daha uygun olur. Gören sensin.
- Peki sen o vakit ne iş yapmış olacaksın? Ben senin iyiliğin için seni de bu kârlı işe ortak yapıyorum. Gören göz ben isem, konuşan ağız sen olacaksın. Bilirsin ki seni severim. Ve senden ayrılmak istemem mîrim.
- Orası malûm! Onun için eğer bir gün Şeyhin gazabına uğrarsak "Bu söyledi" diye beni ortaya atacaksın değil mi?
- Sen bir alçaksın, nankörsün!
- Sen de bir açıkgöz mankafasın!
- Budala!

- Sersem!
İş şakadan kavgaya girmek üzere idi ki oldukça kurnaz olan Ali kendisini topladı. Elinden geldiği kadar şirin görünmek için sırıttı:
- Nur-u aynım Ömer.
- Ne var?
- Bu işi ikimiz birden görelim. Birlikte "Talmaç" Beğine gider, işi anlatırız.
- Güzel söylersin ciğerparem. Fakat "Talmaç" Beği de bu işi Şeyhe söylerse?
- Varsın söylesin. Biz bu işi Allah için, hak uğruna, pir aşkına yapıyoruz. İsm-i Celâl namına yürüyoruz. Ortada bir yalan var; gider, "Talmaç" Beğine sorarız:
- "Bütün bu yenilişlerin acısını çıkarmak ister misin?" Hiç düşünmeden haykırır: "İsterim!.." "O halde bize yüz kese altın ver, sana yol gösterelim" deriz. Der: "Ben zenginim, veririm." (Para peşin) deriz. Der: "Alın işte yüz kese altın!" Ondan sonra parayı alırım. Ben odada iken, Şeyhin oğlu Hâlit yerine Türkistan'dan gelen bir

Türk bahadırının er meydanına çıkarılmasının düşünüldüğünü ve bu erin gerçek adının Otsukarcı olduğunu söyleriz. Burada işimiz biter. Ver elini "Şam-ı Şerif" deyip heybeleri sırtladım mı giderim.
Ali bin Mervan sözünü bitirir bitirmez Ömer yürüyüverdi. Ali hemen eteğine yapıştı:
- Nereye böyle ciğerparem?
- Mantığın o kadar zorlu ki nur-u aynım, hemen Şeyhülce-bel'e gidip bir hikâye de ben anlatacağım.
Ali sapsarı kesildi:
- Sebep ya ahi?..
- Sebep ortada. Anlatırken ihbarı birlikte yapıyoruz, "biz!" diye konuşuyorsun. İş paranın bölüşülmesine geldi mi "ben!" diye konuşuyorsun. Altınların hepsini sen alıp "Şam-ı Şerife" gidiyor-

sun. Ben seni çok sevdiğimden senden ayrılamam. Eh parasız pul-* suz burdan Şam-ı Şerife kadar nasıl giderim? Gidip bari ben de Şeyhücebel'den altın isteyeyim de yoldaş olayım sana.
- Ne diye isteyeceksin?
- Bir "Ali bin Mervan" alçağı var. Talmaç Beğine düzdüğün oyunu bir bir açıkladı, diye!..
- Sen bir budalasın be! Aldığımız paralan yarı yarıya bölüşeceğiz. Elli kese senin, elli kese benim.
Ömer pişkin pişkin güldü:
- Öyle ise bir söze "biz" diye başladığın zaman bir daha "ben" diye bitirme. Bu öğüdüm kulağına küpe olsun.
- Şaka söyledim. Seni kızdırmak hoşuma gidiyor. Mîrim haydi gidip Talmaç Beğini görelim.
İki softa uzaklaşırken arkalarından kendilerini dinleyen bir adamın koşa koşa kalabalığa karıştığını görmediler. Bu Çakır'dı.

BİZİ ALDATTILAR

BI
tİRDENBİRE tiz bir boru sesi duyuldu. Meydana Talmaç ^Beğinin bayraktan çıktı. Birkaç karganın lânetli çığlıklarını andıran hırçın sesi ile şu sözleri söyledi:
- "Ey ünlü Beğler, büyük Başbuğlar, kahraman cılasınlar, cesur cenkçiler. Susunuz, dinleyiniz! Bayrak ve tuğ sahibi "Talmaç" kalesi Beğini, cümlemizin başı Halife-i Müslimin atabeğlerinden olan bizi; bugün riya ve yalan içinde kaynattılar.
"Şarkın en ünlü binicisini yenen, kumandan Sadi'yi er meydanında şaşkına çeviren, pehlivan Mahmut'u öldüren Şeyhülcebel hazretlerinin oğlu değildir. Bu, Türkistanlı "Otsukarcı"dır. Hasan Sabbah Hazretlerinden bu düzmece kahramanın bize verilmesini istiyoruz. Bu adam bir adsız gezgincidir; Türktür. Böyle bir yabancının gelip para karşılığı er meydanında erlik taslaması düpedüz alçaklıktır."
Kalabalık arasında bir kaynaşma belirdi. Bağıranlar, haykıranlar, kılıcını sıyırıp meydana atılanlar sayısızdı. Az önce alkışlara boğdukları adamın kimsesiz bir adsız oluşu ondan soğumalarına yetmişti.
- Ya Şeyh! Adsız, soysuz Türkü bize ver! diye çağırıyorlardı.
Aslında Türk kelimesinden yılanlar, Türk kelimesini bile duymak istemezlerdi.

- Türkü öldürelim!
Bu son sözü sözleyen, coşan halkın arasına karışan Ömer ve Ali idi. Fakat hiçbir yanda Otsukarcı, öldürülecek adam gözükmüyordu. Şeyhülcebel sapsarı kesildi. Ayağa kalktı. Çevresini askerleri sarmıştı. Kaşlarını çatarak "Talmaç" Beğine sordu:
- Bu ne demek?
- Görüyorsunuz ki halk öc almak istiyor! Böyle er meydanına para ile tutulmuş cambazların çıkarılması bütün bu soylu konuklarla açıkça alay etmektir. Öc almak istiyorlar.
- Hayır! Dövüşen benim oğlumdur. Eğer oğlumun yerine bir benzer konulmuşsa tutsunlar, celladın satırına verelim. Benim suçsuzluğuma Tanrı tanıktır.
"Talmaç" Beği Şeyhi yenmişti. Hemen buyurdu:
- Ey nas!.. İşittiniz ya, Şeyh hazretleri katilin öldürülmesini uygun buldular. Arayın, bulun, katili öldürün.
Fakat ortada kuru bir kalabalıktan başka bir şey yoktu. Dört bir yana başvuruyor, Otsukarcı'yı bulamıyorlardı.
Birdenbire bir adam kalabalığın arasından fırladı, yüksek bir taşa çıkıp bağırdı:
- Kahramanlarım, arslanlarım! "Otsukarcı" denilen Şeyhin oğlu korkağın, kancığın biridir. Para ile tutulmuş bir cambazdır. İşte şu çadırın içine saklanmış, ölümünü bekliyor. Ardımdan geliniz, meydana çıkaralım.
Kalabalık, yabancının arkasından atıldı. Kan dökülecek yeri gösteriyordu bu adam, Şeyhülcebel'in at uşağı daha bir saat önce Otsukarcı'nın arkasından ayrılmayan Çakır'dı. Ondan daha iyi Otsukarcı'yı kim ele verebilirdi?
Şeyhülcebel korku içinde dört bir çevresine bakınıp duruyordu. Bir kudurmuş kurt sürüsünü andıran kalabalık sağa sola koştu, bir yerde toplandı, uludu, çığlıklar attı, sonra açıldı, yavaş yavaş önüne doğru gelmeye başladı. Kalabalık arasında küfürler savruluyor, arkasına inip kalkan hançerler bir adamı parça parça didikliyordu.

Tam önüne gelince kalabalık dağıldı. Şeyh, "Otsukarcı"yı bir sürü kudurmuş halkın arasında başı açık, gözleri dönmüş, yüzü

kan ve köpük içerisinde görür gibi oldu. Ara sıra ellerini kaldırıyor, kurtulmak, yalvarmak için bir şeyler yapmak istiyordu. Alnında derin bir bıçak yarası vardı. Zırhları ve elbisesi parça parça olmuştu.
Birdenbire nasıl oldu, Şeyhülcebel ile göz göze geldiler. O zaman öldü sanılan kurban umulmadık bir kuvvetle silkindi, ellerinden kurtuldu. Şeyhe doğru bağınyor, kan çanağını andıran ağzından hırıltı halinde bir şeyler mırıldanıyordu. Kollarını Şeyhülce-bel'e doğru uzattı. Sanki ona lanet ediyordu. Fakat onun bu canlanışından sinirlenen, büsbütün kuduran halk üzerine çullandılar. Tiz bir feryat Şeyhülcebel'in kanını dondurdu. Bir ses kahkaha ile gülerek bağırdı:
- Otsukarcı öldü. Adalet yerini buldu.
Bu, gülmekle hıçkırmanın karıştığı bu çığlığı atan Çakır'dı. Bir saat önce hepsinin alkışladıkları bu Türk bahadırı arkası üstü yıkıldı. Bir el başını kopardı. Şeyhülcebel'in ayakları altına fırlattı.
Şimdi Şeyhülcebel'in gözleri önünde kendi namusu, onuru için, oğlunun adına uğraşa giren, hiçbir suçu olmayan bir adamı öldürmüşlerdi. Fakat Şeyh, bu olaylardan hiçbir vicdan azabı duymuyordu. Yalnız korkuyordu. Tâ yüreğinin içinde niçin olduğu belirsiz bir acı vardı. O çok adam öldürtmüştü. Fakat bugün hayatında ilk defa bu Türkün ölümü nedense onu sarsmıştı. Bu yumuşak yürekliliğinden utandı. Silkindi. Soğukkanlı bir durumda askerlerinin başbuğuna buyurdu:
- Kaldır başı, herkes görsün!
Davullar çalınmaya, borular ötmeye başladı. Şeyhin üzüntüsü de geçti, gitti!
AŞKIMIZ YALANDIR
O gece sabaha karşı kasabanın sokaklarından iki atlı yıldırım hızı ile geçerek büyük bir hanın önünde durdular. İçlerinden biri yere atladı. Kapının tokmağını vurmaya başladı. Gecenin ilerlediği bu saatte hancı uyumuş olacak ki içeriden hiçbir ses gelmedi. Fakat yabancı, kılıcının kabzasıyla kapıyı sarsmaya, avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı.
- Bre haydut kılıklı Kadri!. Canı çıkasıca hancı, hangi cehenneme girdin? Nerede zıbarıp kaldın? Kalk, kapıyı aç. Yoksa yapacağımı ben bilirim ha!..
Bu sözlerden mi korktu? Yoksa gürültünün çoğalmasından mı uyandı., her nedense hancı geldi, kapıyı açtı. Elinde bir yağ kandili, gözlerini oğuşturan şişman, bıyıkları yoluk bir adam homurdanarak gözüktü.
- Gene sen misin? Böyle sabaha karşı gelmezsen işin rastgit-mez. Bu sefer ikileştin bir derken. Çabuk gir, sallanıp durma üşüyorum, dedi.
Kapıyı vuran adamla arkadaşı içeri girerken hancı hiç sesi çıkmayan ikinci yolcunun yüzünü görmek için elindeki kandili kaldırdı. Fakat örtülmüş çelik gömlekten başka bir şey göremedi.
- Arkadaşın kimdir Çakır?

- Sana ne bre? Hancılar Horasan kadısı gibi geleni gideni sorguya çekmeye ne zaman başladılar? Sen bize bir oda aç bakalım. Atları da en güzel bir yere koy, yemlerini tazelersin... Yüzüme aval aval ne bakıyorsun? Haydi bas!
Hancı homurdanarak önlerine düştü. Onları bir odaya soktuktan sonra çekilip gitti.
Çakır kapıyı sıkı sıkı kilitledikten sonra kahkahalarla gülerek arkadaşına döndü:
- Eh arslanım, sen sağ, ben selâmet! İşte oyun diye buna derler. Şeyhülcebel bir aldanış aldandı ki, acısı yüreğinden ölünceye kadar çıkmayacak.
Fakat arkadaşı dalgındı. Gülmek değil, nefes bile aldığı duyulmuyordu. Çakır yanına gidip yüzünü açtı. Otsukarcı'nın yürek titreten erkek yüzü gözüktü. İç acısından artık bu yüz titriyordu.
Her zaman bir aslan yelesi gibi kalkık duran boynu bükülmüş, bir şahin bakışını andıran gözlerinin alevi sönmüştü. Bu bir gün içinde o kadar çökmüş ve solmuştu ki, daha dün sabah onun "Pa-yaza" nın üstünde bir kaplan gibi savaş ettiğini görenler, şimdi belki tanıyamazlardı bile.
Çakır onu böyle görünce üzüldü:
- Hâlâ onu mu düşünüyorsun? Bunun için gamlanmana değer mi? Sen elinde bu silâh, kolunda bu kuvvet olduktan sonra, Hint padişahının kızını bile alırsın. Yahu! Sen bugün yüzlerce savaş kurdunun önünde at oynattın, kılıç savurdun, gücünü gösterdin. Acaba Şeyhülcebel'in kızı, Şeyhülcebel bu kazancı bütün cıla-sınlarını ortaya dökseler elde edebilirler miydi? Buna karşılık ne yaptılar? Seni öldürtmek, kendilerinin namusunu kurtaran kahraman genci bir düzenbaz yerine koyup, ölmüş bir eşek gibi bir sürü ite parçalatmak istediler. "Otsukarcı" sen bir Türksün; Türkün aşkı silahtır; Türkün sevgilisi atıdır; Türkün yârı, bu sabahtan başlayarak, kendimizi kapıp koyuvereceğimiz ıssız yollar, yeşil vadiler, altın dağlardır. Onuruna leke sürmeye başlayan aşkı öldürmesini bilmeyen h?m o aşkı, hem onurunu kaybeder. Erkek olarak kal.

"Otsukarcı" donuk bir sesle karşılık verdi. Bu seste eski berraklık, eski sertlik kalmamıştı.

- Çakır!.. Bizim bir şey öldürecek halimiz yok. Bilerek Şeyhin oğlunu bir sürü canavarın pençelerine bıraktık. Biz bir uğru, bir hayduduz. Bizim bir şey öldürecek halimiz yok.
- Allah belâsını versin! Sen Şeyhin oğlunu öldürttüğümüze değil, Sabiha'nın kardeşini kendimiz ölmemek için öldürttüğümüze ağlıyorsun. Ya ne yapsa idik? İster miydin bir sürü kudurmuş köpek, seni, hiçbir suçun yokken düzenbaz bir cambaz gibi diri diri parçalasınlar? Para ile tutulan cambaz ha? Sen bu sözü nasıl yaladın yuttun? Şeyhin düzeni sökseydi sana para mı verecekti? Ben görevimi yaptım. Şeyhle görülecek eski bir hesabım vardı. Hem onu temizledim, hem de seni saklayıp Şeyhin oğlunu "Otsukarcı" diye meydana çıkardım. Bu salaklar da yuttular, senin yerine Şeyhin oğlunu parçaladılar. Bunda bizim ne suçumuz var? Bunu sen de çok iyi biliyorsun. Sen Şeyhülcebel'e derdini anlatmaya değil, hiç olmazsa onun kızını bir kere daha görmeye gideceksin. Fakat bizi bu sefer "Alamut" kalesinden şeytan bile kurtaramaz.
- Neye böyle kötü düşüncelere sapıyorsun? Şeyhin kızından bana ne? Benim gibi bir adsız, altında başka birisinin armağan ettiği atından, sırtında iğreti aldığı sadağından başka çaputu olmayan bir gezginci, yüce bir beğin kızına niçin göz koysun? Benim bir yıllık gücüm onun sırtındaki elbiselerinden bir parçasını bile alamaz.
Çakır, arkadaşının bu düşkünlüğüne çok üzüldü. Gözleri yaşararak bağırdı:
- Seviyorsun yiğit! Sen daha böyle şeyler görmedin; sen temiz bir ülkede, karlı dağlarda büyüdün. Böyle kahpelerle karşılaşmadın. Onun için kara gözlerin zehirli oku sana pek kötü işledi. Ben! İşte ben de bu aşkın; yalan, kuruntu, yalancı aşkın elinde bu duruma geldim. Ben de bir zamanlar, senin gibi Türkistan'da at koparırdım. Tıpkı senin gibi benim de kuvvetli bir pazum, "Çakır" denildi mi dokuz avulu titreten bir adım vardı. Ayrıca ben kurnazlı-

ğın, aklın da ta kendisi sayılıyordum. Ben de tıpkı senin gibi bir beğin kara gözlü kızına âşık olmuştum. Kendisini bir gece arkadaşlarla kaçırdık. Böyle karanlık, göz gözü görmez bir geceydi. Silâhlar sakırdadı, oklar vızıldadı, tolgalı kafalar parçalandı; adamlar, budala erkekler birbirini boğazladılar. Göğsümde sevgilim, kılıcımla kanlı bir yol açarak fırladım. Gün batısına doğru yol aldım. Çünkü o zaman bir gencin varlığı, ünü, silâhı, her şeyi aşkında, sevgilisinde sanıyordum. Yurdumu, ülkemi, obamı, dinimi, ulusumu her şeyimi ardımda bıraktım. Anam ayrılık acısından, babam utancından öldü. Fakat gözümde sinemdeki sevgiliden başka bir şey yoktu. Onunla altı ay kadar buralarda yaşadık. Kadın gözlen birer yalan kaynağıdır delikanlı! Her şeyi, herkesi aldatmaktan yabanî bir tad duyarlar. Onlara kapılma. Sonunda derin, ucu ölüme kadar -eğer kendisini tutamayacak kadar beceriksiz isen- giden bir uçurum açılır önünde. Bir gün yuvamı boş buldum. Sevgilim...
Çakır burada durdu. Gözleri yaşarmış, yumruklarını bir takım görünmeyen cinlere karşı sıkmıştı. Acı acı gülerek sözünü bitirdi. Artık sesi kısılmıştı:
- Sevgilim, adını duyduğu ünlü bir beğe kaçmıştı. Beni aldatarak olsun yaşamaya bile altı ay dayanamamıştı. Bu beğ, gözlerinin sihirli gücüyle kadın erkek, herkesi kendisine bir kul gibi bağlıyordu. Ağlamadım, yalvarmadım, aramadım. Buradan öteye alçala-madım. Sanki onu hiç sevmemiştim. "Aşkımız yalandır" Otsukarcı! Fakat öcümü almak sevdası beni sardı. Beğin yanına uşak olarak girdim ve gördüğün gibi bu sabah oğlunu öldürttüm. Çünkü bu beğ "Şeyhülcebel" diye anılan Alamut kalesi sahibi "Hasan Sabbah"ın ta kendisi idi.
Çakır, uzun sözlerinin tesirini anlamak için Otsukarcı'nın yüzüne baktı. Sanki bu acıklı sözlerden hiçbiri ona kâr etmemişti. Bir Buda heykeli gibi sessiz, donuk duruyordu. Yere iki şilte serdi, üzerlerine birer yorgan çekti. İkisi de yataklarına girdiler. Çakır onun böyle sessiz, duygusuz durmasına alınmıştı: "Acaba bu adam yalnız bir kavga adamı mıydı?" Söylediklerinden bir şey anlamamış mıydı?
- Hâlâ onu mu düşünüyorsun? diye sordu.
1

Otsukarcı bu sorguyu tam yarım saat sonra karşıladı:
- Evet!.. Öyle, hep onu düşünüyorum. Gözümün önünden gitmiyor.
Sustular. Bu sefer Çakır'in, yalnız bir kavga adamı sandığı Otsukarcı sordu. Sesi titriyordu:
- Ya sen Çakır? Sen bu kadar yıl geçti, geceleyin kaçırdığın sevgilini düşünmedin mi? Şimdi onu aramıyor musun?
Susmak, kendini dinlemek sırası Çakır'a gelmişti. Belki düşünüyordu. Belki de hâlâ...

ERKEK GÜCÜ YALNIZ BİLEKTE DEĞİLDİR

O

Otsukarcı, daha gün yeni doğarken Alamut kalesin-"den içeri kollarını sallaya sallaya girdi. Askerler kendisini Şeyhin oğlu sandıklarından ona bir şey sormayı akıllarından bile geçirmediler. Çünkü Otsukarcı'yı ölmüş biliyorlardı.
Geniş sofalardan geçerek Şeyhülcebel'in odasına geldi. Kapının önünde Zenci Cafer taş kesilmiş bir heykel gibi duruyordu. Otsukarcı onu alaylı bakışlarla yukarıdan aşağı bir süzdü. Sonra perdeyi kaldırıp içeri girdi.

Şeyhülcebel odada yalnızdı. O gece sabaha kadar uyumamış-tı. Yavaş yavaş gözlerini kaldırdı. Karşısında Otsukarcı'yı görünce gözlerini faltaşı gibi açarak silkindi:
- Bismillah! Sen ha?.. Buraya geldin!.. Katil sensin değil mi?
Başka zaman olsaydı Otsukarcı, "Kör müsün? Benim!.." derdi. Fakat ancak duyulabilir bir sesle:
- Ben geldim, dedi. Oğlunu ben öldürtmedim. Benim bu işte ilgim yoktu. Biz, bir çocuğu öldürtecek kadar kahpe yürekli değiliz. Ben katil değilim.
- Peki, buraya kadar neye geldin? Seni şimdi tutturup, parçalattıracağımı düşünemedin mi?
- Düşündüm. Parçalanmak için geldim!

Şeyhülcebel gözünün önünde oğlunu parçalattıktan sonra, "Talmaç" Beğini selametlemiş, kaleye dönmüştü. Hemen kızının yanına çıkıp, oğlunu görmek istedi. Sabiha odasında ağlıyordu. Kendisinin bir şeyden haberi yoktu. Otsukarcı, Mahmud'u yendikten sonra bir kargaşalık olduğunu görmüş, bu sırada Çakır, Otsu-karcı'yı getirip, Hâlit'i önceden konuşulduğu gibi onun yerine çıkarıp götürmüş, sonra tekrar gelmiş, telaşlı telaşlı Otsukarcı'yı da alıp götürmüştü. Sabiha'nın bildiği bu kadardı. Kardeşi Hâlit meydanda yoktu. Şeyh askerlerinin komutanını çağırıp oğlunu sordu. Onlar da kargaşalıktan sonra hiç görmemişlerdi. İşte o zaman korkunç gerçek Şeyh'in tepesinde patladı. O gece yediği bu zorlu tokadın altında sabaha kadar uyumadı. Odasında dolaştı. Şimdi, işte karşısında oğlunun yerine ölmesini beklediği adam dipdiri duruyordu. Onu öyle işkenceler içinde öldürtecekti ki... Fakat bu adam niçin gelmişti? Bu katil kendisinden ne istiyordu?
- Ne istiyorsun, söyle bakalım? dedi. Otsukarcı birdenbire afalladı. Ne istiyordu? Niçin gelmişti? O da bilmiyordu. Gelmişti işte. Yatmışlar, o da uyumamıştı. Sonra Çakır'ın kalktığını, aşağıya indiğini görünce, o da kim bilir hangi gizli bir kuvvetin çekişine kapılarak yatağından fırlamış, yamaçlardan, vadilerden, tepelerden koşa koşa buraya gelmişti. Acaba Çakır'ın söylediği doğru muydu? Sabiha'yı görmek için mi gelmişti? Tuh! Yazık! Koca bir erkek, küçücük bir kızın gözlerinin zoruyla geri döner mi? Hayır!. O Sabiha'yı görmeye gelmemişti. Bu buluş onun içini açtı. Kafasındaki kızın biçimi silindi, yüreğindeki acılarını unutarak omuzlarını kabarttı, kaşlarını çattı:
- Timuçin'in paralarını almaya geldim, dedi. Söz vermiştin
ya?!
- Ya! Onun için mi geldin? Başka bir şey istemiyorsun de¬
mek?
_ ı
Otsukarcı hiç ses çıkarmayarak önüne baktı, yüreği görünmez demir kıskaçlarla kısılıyor, başı dönüyor, tuhaf bir gönül bulantısı, boğucu bir duman beynine doğru yükseliyordu. Gözleri

dönmüş, kendinden geçmiş bir halde Şeyhülcebel'in üstüne atılarak bağırdı. Çaresizlikten, acıdan çıldırmış gibiydi:
- Tez altınları sökül koca herif! Yoksa seni öldürürüm... Yakarım... Çağır askerlerini, çabuk çağır. Boğuşmak, tümünü de öldürmek, seni de gebertmek istiyorum.
Hayatında pek çok kahraman, nice korkunç adamlar gördüğü halde hiçbirinin karşısında bir kılı bile kıpırdamayan Şeyhülcebel, kudurmuş gibi üzerine atılan bu Türkün karşısında titreyek bir çığlık attı:
- Cafer yetiş!. İmdat!. Beni öldürecek...
Kapı ardına kadar açıldı. Cafer içeri girdi. Bu tiz çığlık, sonra Cafer'in içeri girişi Otsukarcı'nın kendisine gelmesine yardım etti.
Şeyhülcebel heyecandan tir tir titriyordu.
- Vur Cafer!.. Öldür! diye kekeledi.
Cafer denerek Otsukarcı'ya baktı. Onun yuvasında dönen gözleriyle karşılaşınca geçen gün kendi yere yuvarlanışı, koca Mahmut'un bağrından kanlar akarak yerde yatışı aklına geldi. Sonra bu Türkün karşısında kendi gücünün hiçliğini düşünerek geriledi. Uzun palasını kaldırıp Şeyhülcebel'in ayakları altına atarak diz çöktü, başını eğdi. "Elimden bir şey gelmez" demek istiyordu.
Şeyhülcebel hırsından ne yapacağını şaşırmış:
- Defol köpek! diye bağırdı. Sonra hızla sağa doğru koştu. Oradaki büyük demir tokmağı kaldırarak bütün gücü ile tunç tepsiye vurdu. Boğuk bir ses bütün kalenin içerisine dağıldı, inledi.
Otsukarcı yerinden hiç kımıldamıyor, yalnız yumruklarını sıkmış bekliyordu. Sofalarda bir uğultu gittikçe yaklaştı. Kapı ardına kadar açılarak askerlerin başbuğu yalın kılıç, arkasında bir sürü savaşçı ile içeri girdi.
. Şeyhülcebel gözleri dönmüş, yanındaki odanın kapısına kadar çekilerek buyurdu:
- Bu iti kim öldürecek olursa yüz kese vereceğim... Daha duruyorsunuz, yürüyün!.. Yüz kese!..

Buyruk o kadar keskin ve zorlu idi ki Otsukarcı'nın üzerine çullandılar.

Otsukarcı'nın istediği olmuştu. Burun delikleri kabarmış, gözleri kan çanağı gibi kızarmıştı. İlk önüne gelenin kargısını bir koluyla savuşturarak göğsünden yakaladı. Bir itişte arkasındakilerin üzerine fırlatarak yana sıçradı. İlk sıranın kargaşalığı askerleri durdurdu. Bu sırada Cafer'in palasını yerden kaparak askerlerin üzerine onlardan önce atıldı. Bu kudurmuş saldırı o kadar çılgın ve delicesine idi ki, Şeyhülcebel'in kapısının önünde kendilerine boyun eğmekten başka bir şey bilmeseler, bütün askerler çil yavrusu gibi kaçarlardı. O, sağdan sola sıçrıyor, bir masayı, bir vazoyu öne alarak vuruyor, vuruyor, öldürüyordu. Küfürler, inlemeler, kılıç şakırtıları birbirine karışıyordu. Şeyhülcebel bu dayanıştan büsbütün sinirlenerek haykırdı:
- Şimdi burada ölecek! Hep birden atılın! Yoksa ismi Celâlul-lah namına yemin ederim ki topunuzun boynunu vurduracağım!..
Askerler hep birden kalkanlarını kaldırarak bir tunç duvar gibi Otsukarcı'nın üzerine yürüdüler. O, bu demir çemberi kırmak, tekrar başka bir köşeye sıçramak için elindeki palayı bütün gücü ile bu tunç yığınının üstüne doğru savurdu. Kuru bir ses işitildi. Pala ikiye bölünmüştü. Sinirleri gevşeyen Şeyhülcebel, Otsukarcı'nın kanını donduran soğuk bir kahkaha attı:
- Dişi söküldü. Gebertin ifriti!
Fakat bu sefer umulmadık bir şey oldu. Otsukarcı, kırık palasını atarak eline geçen ağır şeyleri üzerlerine fırlatmaya başladı. Geniş vazolar, tunç şamdanlar, pencere kornişleri, testiler, minderler birbiri arkasına bir kaya yağmuru gibi başlarına yağmaya başladı. Yerde sekiz, dokuz asker inleyerek yatıyordu. Bir an durakladılar. Sonra nasıl olsa efendileri için bir gün öleceklerini düşünerek tekrar atıldılar. Büyük bir meydan savaşına başlar gibi "Allahu Ekber" diye çağırıyorlardı.
Otsukarcı son olarak tunç sahanı da fırlatınca, daha atacak bir şey var mı, diye çevresine bakındı. Hiçbir şey kalmamıştı. Göğsündeki demir zırhlar çökmüş, bacağındaki deriden şalvarı paramparça olmuştu.
I

İnce bir kan ve ter, yüzünden aşağı sızıyordu. Ölecek miydi? Oh!. Onu görmeden, yeşil yurdunda at koşturmadan, Cayan'da su içmeden ölmek; birdenbire boynunu kıstı, yumruklarını sıktı. Gözleri sevinçle parlıyordu:
- Savulun!..
Sonra, atılarak, Şeyhin güçlükle kaldırıp tunç tepsiye vurduğu demir tokmağı kavradı. Bir ince sopa gibi savurarak üzerlerine yürüdü. Her savuruşta bir askeri yıkıyordu. Bu bir adam değil, sanki çelikten yapılmış insan şeklinde bir ölüm makinesiydi. Onu saran çember kendi kendine açılıyordu. Şeyhülcebel, hırsından sakalının kıllarını ısırarak askerlerin başbuğuna bağırdı:
- Koş! bütün erleri getir! Bu köpek burada geberecek!.. Yürü!..
Bu buyruğu cana minnet bilen reis hemen koşarak ortadan kayboldu. Fakat Otsukarcı o kadar çabuk vuruyordu ki, az sonra tokmağını boşluğa doğru savurmaya başladı, durdu. Çevresine baktı. Bir saat önce doğunun en ünlü ve süslü odalarından biri olan bu yer şimdi kan, et, beyin parçaları, kırılmış eşya, parçalanmış vazolarla doluydu. İşte bütün askerler yerde yatıyordu. Bir, iki, üç, beş, sekiz, on dört, on dokuz, tam on dokuz tane idiler. Bir kişi on dokuz kişiyi yenmişti. Şeyh gözleriyle görmese bu adamın gücüne, erliğine dünyada inanmazdı.
Şimdi o burnundan soluyordu. Şeyhülcebel'e baktı. Sapsarı kesilmişti. Gördüğü kanlı kavganın korkunçluğundan, akan kanların verdiği gönül bulantısından Şeyh buz gibi donmuş, kalmıştı. Otsukarcı onun üzerine doğru tokmağı kaldırarak yürüdü:
- Vermeyeceksin ha... Haydut, uğru kılıklı Şeyh! Hani oğlunun adına uğraşa girersem Timuçin'e yardım edecektin? Din namına adam boğazlayan kahpe!.. Adamların gibi senin vücudunu da dünya yüzünden kaldıracağım... Ben, bana söz verilen şeyi zorla da alabilirim. Ben Otsukarcı'yım! diye haykırdı.
Fakat Şeyhülcebel kendini topladı. Kollarını uzatarak gözlerini onun gözlerine dikti. Bu gözlerden öyle garip bir parıltı ve alev fışkırıyordu ki, Otsukarcı başka yana bakmak istedi, bakamadı.

Sanki olduğu yerde çivilenmiş gibiydi. Şeyhin gözlerinden görünmez alev parçalan çıkıyor, kendini yakıyordu. Şeyh sert, fakat buyruğunun yerine getirileceğine inanan bir efendi soğukkanlılığı içinde buyurdu:
- Dur!.. Emrediyorum... Duracaksın. Karşı duramazsın!!..
Otsukarcı elinde olmayarak durdu. Kolları uyuşmuş, gözleri kararıyor, göz kapakları kapanıyordu. Sanki bütün damarlarındaki kan çekiliyordu. Şeyh yeniden buyurdu. Sesinde sertlik bile kalmamıştı:
- Olduğun yere yıkıl; hiçbir kuvvetin kalmadı. Bana bağlısın!..
Otsukarcı'nın gözleri önünde kıvılcımlar tutuşuyor, birtakım garip korkunç hayvanlar kıvır kıvır kaynaşıyorlardı. Başına yıldırım vurmuş gibi olduğu yerde döndü, yüzükoyun kapaklandı. Şeyh, dudaklarında acı bir gülüşle geldi. Göz kapaklarını açarak Otsukar-cı'ya baktı. Sonra kendisi için ölen erleriyle uğraşmayı yersiz ve değersiz bulduğundan dışarı, çıkıp gitti. Şeyh çıkar çıkmaz duvarın perdesi kımıldadı. Benzi bir ölü gibi sapsarı olan Çakır gözüktü. Arkasından gelen birisini eliyle çekiyordu. Yoldaşını kurtarmaya gelmişti.

1 Şeyhte telkin, sugjestion kuvveti bulunduğu başardığı işlerden anlaşılmaktadır.

HORASAN CİNLERİ

ÇAKIR'ın "Alamut" kalesine nasıl girdiğini anlayabilmek için Kadri'nin hanına kadar geri gidelim. O gece Otsukarcı ile beraber yattıktan sonra Çakır'ın karnı acıktı. Öğle vakti bile gürültü arasında bir şey yemediğini düşündü. Karnı vıgıl vıgıl gurulduyordu. Uyuyamayacağını anlayınca bir parça yiyecek aramak için dışarı çıktı. Mutfağın yerini pek iyi bildiğinden karanlıkta el yordamıyla yürüyordu. Hanın içinde çıt bile yoktu. Geniş avluya inen merdivenin yarısına gelince durakladı. Sağdaki odalardan birinde ışık vardı. Her hâlde bu, hancıdan başkası olamazdı. Kapıyı itip gireceği sırada birdenbire titreyerek durdu. İçeriden bir ses geliyordu:

- Ya Ömer, herkesin uyuduğu şu saatte bizim uyumadan böyle kukumav kuşları gibi oturmaklığımız ne dereceye kadar doğru bir iştir?

Kapının aralığına gözünü dayayarak içeriye baktı. Ömer ve Ali, iki kafadar karşı karşıya bağdaş kurup oturmuşlardı, ikisinin arasında dört büyük torba duruyor, dış görünüşlerinden içlerindeki gizli malın çeşidi anlaşılıyordu. Ömer karşıladı:

- Ahi!. Neye oturalım? Paralarımızı bölüşelim, ondan sonra yatarız.

- Alâ! Dört torba altın var; bunu nasıl bölüşeceğiz nur-u aynım?..
- Pek sade ciğerparem. Hesap eder böleriz.

Ali bir süre düşünür gibi durdu. Başını kaşıdı. Sonra torbaları önüne çekerek anlattı.

- Nur-u aynım; Allah-u Azimuşşan bizden önce bölmüş. İşte dört denk parça duruyor yerde?
- Sümme hâşâ, Allah nasıl dört denk parça yapmış?! Riz iki adamız, bize dört parça değil, iki parça gerek.
- Öyle ama azizim. Bu parçalardan biri Talmaç Beğine anlattığımız işi görenindir. Ne dersin?
- Çok doğrudur, derim.

Ali torbalardan birini önüne çekti. Çünkü kendisi görmüştü. Sözünün ardını getirdi.

- İkincisi bu işi gidip Talmaç Beğine söylemeyi düşünenindir. Ömer'in gönlü bulandı:

-Ya?..

Ali ikinci torbayı da önüne çekti.

- Üçüncüsü parayı gidip isteyenindir. Bir şey mi söyledin?
- Hayır! Hayır!. Devam ahi! Arkasını getir!

Ömer'in gözleri dönmüştü. Ali hiç aldırmayarak üçüncü torbayı da önüne çekti.

- Dördüncüye gelince Allah-u Teâlâ bu işi gördü; biz namuslu insanlarız, beraber çalıştık, beraber kazandık, bunun da yarısı senin, yarısı benim. Kimse kimsenin hakkını yemesin...

Dördüncü torbanın da yarısını bölüp arkadaşının önüne boşalttı. Ömer bu "haklı" bölüşmeye acı acı gülüyordu. Gözleri bir faltaşı gibi açılmıştı. İçindeki kırmızıları gözüküyordu. Homurdandı:

- Bir de ben bölüştüreyim mirini, bir diyeceğin var mı?
- Ne demek civanım. Beraber çalıştık. Beraber yiyeceğiz.

- Benimkisi öyle uzun uzadıya hesap işine dayanmıyor. Bu paraların hepsi de benim.

Ali sırıttı:

- Ne için? Ömer kızmadı:
- Senden kuvvetli olduğum için.

Paralara doğru yürüdü. Ali korumak için paraların üzerine kapandı, fakat arkadaşının elinde sivri'bir hançer görünce dişleri birbirine çarparak geriledi:

- Beni öldürecek misin ya ahi?..
- Evet şeytan.
- Kardeşini, bunca senelik yoldaşını öldüreceksin ha?
- Evet meKun!..
- Bir suçsuz kişiyi, dini bütün, Cenab-ı Mevlâ'nın sevgili kulu olan beni!. Cenab-ı Hakk'ın yaptığı mübarek binayı yıkacaksın ha ahi?
- Evet lâin!. Senden, senin şeytana taş çıkartan düzenbazlıklarından başka türlü kurtulamayacağım. Sana ölüm gerek.

İşin şakaya gelir yönü yoktu. Ömer, Ali'yi hemen orada hiç acımadan öldürecekti. Onları gözetleyen Çakır işe karışmaya hacet görmedi. İki sansar birbirini boğazlıyordu. Ona ne?

Ali yalvarmaya, yerlerde yuvarlanmaya, hüngür hüngür ağlayarak danalar gibi böğürmeye başladı:

- Merhamet ahi!.. Merhamet... Para'arın hepsi senin olsun. Kabul ettim. Bırak yaşayayım!. Bütün hayatımca sana esir, kul, bende olurum. Bana acı ya ahi.
- Nasıl!.. Hak bölümü ha?!. Üç buçuğu senin, yarısı benim, vay namussuz. Vazgeçtin mi? Söyle!. Çabuk söyle bütün bütün vazgeçtin mi?.
- Nur-u aynım, yarısından vazgeçtim! Ah!. Bana kıyma!.

- Bre mel'un... Yarısı aslında da benimdi. Hepsinden vazgeçtin mi?

- Dörtte birinden.
- Hepsinden, yoksa!?.
- Sekizde biri.
- Daha söyleniyor. Dur, seni öldüreyim de zırnık bile alama!. Kelime-i Şahadet getir, Fatiha oku! Çabuk!. Belki pis ağzında geveleyerek adını kirlettiğin Kadir-i Zîşan seni aff u mağfiretine lâyık görür, tövbe et?
- Aman ya ahi! Hepsinden vazgeçtim.
- Yemin et!. -Vallah...
Ömer, Ali'yi bırakıp bütün torbaları alarak bir köşeye çekildi. Elini torbaların içine sokarak altınlarla oynamaya başladı. Bir süre böyle durdular. Hayatını kurtaran Ali şimdi arkadaşının elinden torbaları geri alabilmek için bir çare düşünüyordu. Birdenbire gözleri parladı. Eliyle Ömer'in görebileceği kadar büyük bir tekerlek çevirdi havada. Sonra cebinden bir kutu çıkarıp içindeki koyu kahverengi şeyleri elinde döndürmeye başladı.
Ömer sapsarı dişlerini gösterecek kadar sırıtarak arkadaşına sordu:
- O nedir Ali?..
- Sana ne?.
- Esrar değil mi ciğerparem? Sen onu içmezsin! Sevmezsin de. Ne yapacaksın?.
- Sana ne dedik ya!. Sen önündeki parana bak!.
- Sana iki altın versem bana bir tane verir misin? Dışarıda bir fındıkı bir altın.
- Ben bunların tanesini dört altına aldım. Artık tanesine sekiz versen gene bulunmuyor.
- İşte sana on tane!..
Ali nazlanır gibi esrarları uzatarak on altını cebine attı. Sonra uyur gibi bir köşeye kıvrıldı. Ömer cebinden çıkardığı çubuğunu

tutturmuştu. Çakır ise artık açlığını, bulunduğu yeri, Otsukarcı'yı falan hep unutmuştu. Ömründe bu kadar meraklı bir olay seyret-memişti. Hiçbir şey anlayamıyor, düşündükçe de büsbütün kafası karışıyordu.
Mavi halkalı dumanlar odayı yavaş yavaş doldurmaya başladı. Ömer abuk sabuk söyleniyordu. Paralarının çokluğundan; bu paralarla yapacağı işlerden, kimseden korkmadığından, artık zengin olduğu için rızık versin diye Allah'a dua etmeye bile lüzum kalmadığından dem vuruyordu.
- Bu altınlar, yüz, iki yüz, beş yüz, bin tane... Beş yüz bin mi? Kim demiş?.. Bin kere bin; halifenin askerinden bile çok. Bu para ile Hindistan'a gidip aliyyülâlâ cinsinden esrar alırım. Bir altınla yüz dirhem alsam... Bin kere bin altına kaç çuval? Beş yüz, dört yüz... Bin...
Ses gittikçe azaldı, sonunda hırıldar gibi bir şekil aldı. Yıkıldı, kaldı, uyumuştu. Yahut dalga geçiyordu. Bunu bekleyen Ali yerinden fırladı. Sarığını doğrulttu. Cüppesinin altından bir ip çıkardı. Torbaları bağladı. Sonra güçlükle omuzuna atarak kapıyı açıp dışarı çıktı. Handa herkes uyuyordu. Yavaş yavaş ilerledi, sevincinden kendi kendine konuşuyordu:
- "Oh!.. İşte bütün altınlar benim oldu! Ne saadet? Sağ olsun aklım! Fakat o ne?.. Karşıdan kara bir şey geliyor. Bismillah... Eû-zubillah... Acaba bir insan mı? Değil! Bu kadar büyük ve kapkara insanlar olur mu?. Ya gözleri, yanıyor gibi parlıyor... Uh!. Lâilâhe illallah!. Bu bir cin, ya da gulyabani".
Filhakika karşıdan kapkara uzun bir şey geliyordu. İki parlak delikli bir şey, iki tane yanar gözü vardı. Homurdanıyor, garip sesler çıkarıyordu. Ali gözlerini kapadı. İçinden elcinni, velcinni duasını kendisini bu cinin elinden kurtarmaları için bildiği evliyalara gönderdi. Sonra yavaş yavaş gözlerini açtı. Aman Yarabbi!.. Hâlâ duruyor. Cin tam başı ucunda dikilmiş, üstüne eğilmiş bir şeyler bekliyor.
- Bismillah... Yarabbi kurtuluş senden!. Sana sığındık ya Ra-sulullah... diye inledi. Cin tam karnından bağırdı:

- Ya Ali nereye gidiyorsun? İsmini de biliyordu. Tekrar:
- Dahilek, diye inledi, ya Şeyh! Bana acıyın!.
- Nereye gidiyorsun?. Arkadaşının paralarını çalmaya utan- . madın mı?
- Dahilek!. O beni öldürecekti.
- Yabancı bir Türk'ü gammazlamaya utanmadın mı? O parçalanırken acımadın mı?.
Ali gözlerini kapadı. Tekrar bildiği duaları okuyordu. Fakat ensesine soğuk bir elin değdiğini duyunca bütün tüyleri diken diken oldu. Gulyabani onu boğuyordu. Gözlerini yavaşça araladı. Yürekler paralayıcı bir çığlık attı. Sırtüstü düştü. Korkudan bayılmıştı. Gulyabani yavaş yavaş eğildi. Ali'yi yokladı, iyice bayıldığına aklı kesince üstündeki kara bezi sıyırdı. Altından eline büyük bir tavan süpürgesi almış Çakır gözüktü. Süpürgenin ucunda geniş bir tencere kapağı, önünde bir kalbur vardı. Kalburun altında dikili iki mum yanıyordu. Kendi buluşu olan bu gulyabani oyuncaklarını yere bıraktı. Elinin tersiyle alnını sildi. Sonra bezi gidip soldaki odanın kapısına astı, çünkü bu bir oda perdesiydi. Yavaş yavaş her şeyi sırasıyla yapıyordu. Altın torbalarını sırtladı. Ömer bunları nasıl kaldırmıştı? Mübarekler öyle de ağır şeylerdi ki. Güç bela kendi odalarına kadar çıkardı.

- Hey!. Otsukarcı! Kalk da gözün altın görsün diye bağırmak istiyordu. Fakat ağzı açık kaldı. Otsukarcı'nın yatağı boştu. "Otsukarcı" yatarlarken söylediği gibi çıkıp gitmişti. Belki şimdi "Ala-mut" kalesinin yolu üzerinde bulunuyordu. Çakır'ın sözleri kâr etmemiş, Otsukarcı bir kere daha Sabiha'yı görebilmek için çekip gitmişti. Acaba çok olmuş muydu gideli? Pencereyi açtı. Güneş doğuyordu. Demek saatlerce Ali ile Ömer'in kapısı önünde bekleyip durmuştu. Belki 'Otsukarcı'ya kaleye girmeden önce yetişir, onu bu kötü niyetinden caydırabilirdi. Altın torbalarının üstünü bir yorganla örttü, kapıyı kilitledikten sonra merdivenleri koşa koşa indi. Ali kendinden geçmiş, yol üstünde baygın yatıyordu. Hancının kapısını vurdu.

-Kadri!. Kadri!.
- Ne var bre? Gece geldin uyandırdın, sabah kalktın uyutmadın. Hay senden gelecek hayır Allah'tan gelsin!
- Uyu! Sana uyuma diyen yok! Yalnız biz gidiyoruz. Belki akşama geliriz. Belki de bir hafta sonra. Belki de hiç gelemeyiz. Atlardan birini bırakıyoruz. Bir haftaya kadar gelmezsek senin olsun. Yalnız bıraktığımız odayı hiç açma! Hatta iki yıl geçse bile.
- O neden sanki. İçeriye ne koydunuz?
- Baba armağanı bir şeyler!. Gizli şeylerimiz var, canım sana ne? Ne koyduksak koyduk. İşittin ya!. Bir hafta sonra atlardan biri senin. Bu cins at oda kirasını öder. Dışarı mı çıkıyorsun? Yok yok, gelme uyu; biz kendimiz çıkarız.
Sonra hancıyı kandırdığını sanınca aşağı inerek ahırdan Pa-yaza'yı çıkarıp üstüne sıçradı. Alamut Kalesi'ne doğru sürdü. Otsukarcı, ya ahırın yolunu bulamadığından, ya da şaşkınlığından han kapısından çıkıp, kaleye yayan gitmişti.
Ah!. Yarı yolda ona bir yetişebilseydi, kale işte gözüküyor. Hâlâ yollarda kimse yok. Atı yamaçta bir kestane ağacına bağlayarak yürüye yürüye kaleye geldi. Kapıdaki bekçiler, Otsukarcı gibi ona da bir şey söylemediler. Çakır, birisine yaklaşıp sanki değersiz bir şey gibi sordu:
- Şeyh hazretlerinin oğlu geldi mi?
- Evet, şimdi babasının yanına çıktı. Niçin sordun?
- Hiç!.. Sanki geldi mi diye.
Demek Otsukarcı gelmiş, hatta Şeyhin yanına bile çıkmıştı. Bahçede biraz yürüdü. Ne yapacaktı? Birdenbire titreyerek, durdu. Boğuk bir ses bütün kalenin içinde inlemişti. Bu, Şeyhin umulmadık işler çıkarsa bütün askerleri çağıran tunç tokmağıydı. Demek Otsukarcı'yı tutturmak için bütün askerlerini yardıma çağırıyordu. O halde... "Otsukarcı" kendini korumak için kavga ediyordu. Kendisi ona yardım etmeyecek mi idi?"

HER ŞEY BİTTİ, HER ŞEY SÖNDÜ

ÇAKIR, askerlerle birlikte, Şeyh'in odasının bulunduğu yere doğru koşmaya başladı. Orada Otsukarcı'nın, eşyaları askerlerin üzerine attığı yerde bir süre bekledi. Bu sırada kendisinin araya girmesi bu kargaşalıkta beynine bir tokmak yemekle sona ere-bilirdi. Artık kendine kardeş saydığı yoldaşını bir yolunu bulup kurtarmayı düşünüyordu. Şeyh, "Git arkadaşlarını çağır!" diye askerlerin başına buyruk verince büsbütün şaşırdı. Kafasını yokluyor; işletiyor, Otsukarcı'yı kurtarmak için çıkar bir yol bulamıyordu. Birdenbire aklına gelen delice bir düşünceye kapılarak ters yüzüne geri döndü. Koridorlardan geçti. Bir kapıyı açtı, kesik kesik nefes alırken:
- Otsukarcı'yı öldürüyorlar!., diye haykırdı.
Orada Şeyh'in kızı vardı. Kapının böyle birdenbire sormadan açılması üzerine yerinden kalkmış, Çakır'ı azarlamak istemişti. Fakat "Otsukarcı'yı öldürüyorlar" çığlığını duyunca, Çakır'ın düşündüğü gibi sapsarı kesildi. Sonra yanına gelip kolunu sarstı:
- Nerede?.. Kim öldürüyor?
Şimdi o, Çakır'ın elinden tutmuş, ucu bucağı bitmeyen dehlizlerde koşuyordu. Dehlizin sonunda Şeyh'in odasından sesler gelmeye başladı. Başka bir odanın kapısını açtı. Oradan geçtiler. Derinden derine boğuk sesler geliyordu. Duvardaki bir halıyı indirdi. Arkasından gözüken kapıdan içeri girdiler.
I

Bu sırada Şeyhülcebel odadan çıkıyordu. Çakır yere baktı. Otsukarcı kendinden geçmiş, arkası üstü yatıyordu. Hemen üstüne atıldı.
- Seni öldürttüler!.. Seni? diye haykırdı. Deli gibi olmuştu.
Fakat Sabiha yanına yaklaşmıştı. Sol eliyle Çakır'ın ağzını kapadı. Diğer elinin işaret parmağıyla "sus!" diye buyruk verdi. Otsukarcı'yı başından tutup kaldırdı. Kapalı olan göz kapaklarını açarak içine baktı. Bu gözler cam gibiydiler. Parıl parıl parlıyordu. Fakat hiçbir yana kıpırdamıyorlardı. Sonra gene işaretle Çakır'a, Otsukarcı'yı kaldırıp götüreceklerini anlattı. İkisi birlikte Otsukarcı'yı tutup gizli kapıdan çıkardılar. Sabiha kendisinden umulmaz bir çeviklikle tekrar halıyı kapadı. Çakır'ın bile bilmediği birçok yollardan geçtiler. Yosun tutmuş merdivenlerden indiler. Çakır, kale altına kadar indiklerini sanıyordu. Merdivenler gittikçe karardı. Artık ayaklarıyla yoklayarak iniyorlardı. Sonra yol düzleşti. Merdiven bitmişti. Her yüz adımda bir tavandaki

mazgallardan içeriye ufak bir ışık sızıyordu. Böyle gittiler. Yeniden önlerine bir merdiven çıktı. Merdivenin sonunda bir demir kapak vardı. Sabiha orada Otsukarcı'yı yere bıraktı. Çakır'a:.
-Aç!., dedi.
Çakır elleriyle, omuzuyla dayandı. Kullanılmaya kullanılmaya paslanan kapağı zorla açabildi. İçeriye serin bir rüzgâr, bol bir ışık doldu. Alamut Kalesi'nin dışındı idiler. Otsukarcı'yı dışarı çıkarıp otların üzerine bıraktılar. Hâlâ uyuyor gibi duruyordu. Yolda Çakır birkaç kere kendini tutamayarak Otsukarcı'nın kalbini yoklamış; çok kuvvetsiz, sönüyormuş gibi attığını duymuştu. Şeyh'in gizli kalmış, bütün ruhsal oyunlarını, bu ara ipnotizma, kandırma, uyutma gibi her adamın yapamayacağı zorlu gücünü biliyordu. Yıllarca yanında bulunmak yüzünden bir parça Çakır da yarı büyücü kesilmişti. Otsukarcı'yı Şeyh'in uyuttuğunu anladı. Sabiha birkaç saniye Otsukarcı'ya baktıktan sonra Çakır'a bu işin nasıl olduğunu sordu. O da bütün bildiklerini anlattı, yalnız Sabiha'ya niçin kendisine yardim istemeye geldiğini söylemediği gibi, Sabiha da ona bu konuda hiçbir şey soramadı. Yalnız çok dalgındı.

- Arkadaşını nasıl götüreceksin? diye sordu.
Çakır kaleye girerken Payaza'yı kestane ağacına bağlamıştı.
- Gidip atını getireyim, diyerek yerinden fırladı.
O, ağaçlar arasında gözükmez olunca, Sabiha Otsukarcı'nın yanına eğildi. Başını kaldırıp dizine koyarak yüzüne baktı. Eğilerek alnına dudaklarını değdirdi. Sonra gösterdiği bu sevgi işinden sıkılarak birdenbire silkindi. Çevresine bakındı. Kimseler yoktu. Güneş bütün sıcaklığıyla ortalığı ısıtıyor, çayırların üstünde kuşların, cırcır böceklerinin sesleri işitiliyordu. Ilık, dumanlı bir bahar günü idi. Otsukarcı'nın göğsündeki zırh parçalanmış; ellerinin, yüzünün birçok yerlerinde kan damarları gözüküyordu. Sabiha yalnız ona bakıyor, düşünüyordu; dalmıştı. Sonra silkindi. Parmaklarıyla şakaklarını ovdu. Yavaşça Otsukarcı'nın başını yere bırakarak gözlerini gözlerine dikti. Bu gözlerde de Şeyh'in gözlerindeki parıltı vardı. Az sonra Otsukarcı sarsıldı. Sabiha onun göz kapaklarını oğa-rak buyurdu:
- Kalk!.. Her zamankinden daha güçlü ve kuvvetlisin!.. Kendini bil!.. Hiçbir şeyden korkma!. Yüreğindeki aşkı sil ve unut. Fakat bu son sözleri ne yazık ki söyleyemedi. Daha "Hiçbir şeyden korkma!" derken Otsukarcı yerinden doğrulmuş, Sabiha'nın yüzüne şaşkın şaşkın bakıyordu.
- Neredeyim! diye mırıldandı. Sabiha tatlı bir sesle karşıladı:
- Kendi evinizde; kırlardasınız. Eğer yol yürüyebilecek kadar güçlü iseniz gitmek istediğiniz yere gidebilirsiniz... Hiçbir şeyiniz yok... Hiçbir kimse yolunuzu kesemeyecek...
Otsukarcı onun gözlerine baktı. Dört kıvılcımlı göz çarpıştılar. Sonra her ikisi de başlarını yere eğdiler. Susuyorlardı. Konuşmak, birçok şeyler anlatmak istedikleri halde ağızlarını açamıyorlardı. Sabiha silkindi:
- Nereye gitmek istiyorsunuz? dedi.
Nereye gidecekti?.. Onsuz nereye gidebilirdi?. Ah şu içinden aecenleri, kendi yüzünün, gözlerinin bir türlü anlatamadığı şeyleri

anlatmak için göğsünü yarıp sinesindeki yüreğinin üstünde durduğunu sandığı acıları ona gösterebilseydi!. Sabiha'ya hiç karşılık vermedi. Önüne bakıyor, söylemek için aklına dolan bir sürü düşünceyi dile getirecek kelime bulamıyordu. Keşke bu kadar güzel at, silâh kullanmasını öğreneceğine bir parça söz söylemesini öğrenmiş olsaydı. Öyle şeyler söyleyecek, öyle kelimeler bulacaktı ki, karşısındaki kendisinin sevgisini anlayacak, onunla beraber gelecekti.
- Niçin sorumu karşılıksız bıraktınız?.. Yoksa gizli bir yere mi gideceksiniz?..
Bütün vücudu titriyordu. Damarları geriliyor, kaşları elinde olmayarak inip kalkıyor, bir kelime, bir söz, kafasındaki bütün düşünceleri anlatabilecek, yüreğindeki acıların hepsini birden dile getirecek bir söz arıyordu. Ona "Gidecek misin?" diyorlar. "Gitmeyeceğim. Gidemeyeceğim" diyemez mi?.. Ağzını açtı. Bir şey söyleyecekti. Gözleri çarpışınca tekrar gücü kesildi, önüne baktı. Gözlerinden iki iri yaş damlası, esmer, güneş yanığıyla parlayan yanaklarından aktı. Otsukarcı ağlıyordu. Yaşı boyunca yürek acısı duymayan; Altın Dağdan Horasan'a kadar namı işitilen, her yerde, herkesin korkudan titrediği koca Türk ağlıyordu. Timuçin'in "Yoldaşım!" dediği Pars Parçalayan Celme'yi yenen, Şeyhülce-bel'in korktuğu bahadır ağlıyordu. OofL Ne ayıp, ne kötü şey!
Gözlerini yumdu, yumruklarını sıktı, sendelemeden yerinden fırladı. Ters yüzüne döndü, gidiyordu... Bir el omuzuna dokundu. Tatlı bir ses sinesini doldurdu:
- Nereye gidiyorsunuz?
Geti döndü. Omuzundaki eli yavaşça tuttu. Dudaklarına götürdü. Artık yaşamak istemezdi. Şimdi bir hançer gelip bağrını delse, bir topuz kalkıp başını ezse ne kadar sevinecekti. Ne diyecek?.. O ne diyecekti?.. Elini biraz kızgın çekti. Kim bilir ne kadar kırıldı? Bütün cesaretini toplayarak sordu. Çünkü Sabiha'nın gözlerinde öyle ışıklar görmüştü ki...
-"Bana darıldın mı?

- Bilmem. Düşünmedim.

- Sensiz yaşayamayacağımı anlıyorum; nasıl derler? Sana vuruldum desem... Sen ne dersin?.. Susuyorsun; demek istemiyorsun! Biz atalarımızdan sırası geldiği zaman dil döküp gönül almasını öğrenmedik... Eğer sana yüreğimin nasıl sızladığını, sinemin içinde bin bir hançerden daha yırtıcı, bin oddan1 daha yakıcı, bin acıdan daha güçlü acılar olduğunu söylesem ne dersin?.. Çakır dün gece anlattı. Oda bir zamanlar bu derde düşmüş; ben rüyamda, gezdiğim yerlerde de bu derdi duydum. Şimdiye kadar bu acıyı hiç bilmiyordum. Fakat bu kadar yakan, delen bir acıyı kimse duymamıştır. Uyumuyorum, yürümüyorum, yaşamıyorum. Her yerde sen varsın, gözlerimde bir Tanrı kız şeklinde dolaşıyorsun, elinde bir sağrak2, bana kımız gibi bir şey içirdin. Önce bu çok tatlı geldi. Sonra duydum ki alev gibi bir ağı imiş3. Sineme akıttığın bu kımız bütün damarlarıma yayıldı. Beni yakıyor; beni acılar içinde kıvran-dırıyor, beni çıldırtıyor. Söyle! Ne istersin? Ben bugün kimsesiz bir gezginciyim. Eğer sen istersen babandan daha üstün olurum. Bütün acunu kılıcıma boyun eğdiririm. Bir nam kazanırım ki, dünya duyunca tir tir titrer, söyle!.. İsteğini yapmak için sungur olur uçarım; od olur yakarım. Arslan olur yırtarım; söyle. Başında ister misin gün otak4, çardak olsun, seni öyle yüksek bir hatun yaparım ki, Tanrının sana bakan gözleri kamaşır. Söyle gelir misin?
Otsukarcı'nın dili birdenbire çözülüvermişti; elinde sazı, bir âşık gibi aklına ne gelirse söylüyor, karşısındakinin bocaladığını, sarsıldığını, fakat gene "evet" diyemediğini görünce kuduruyor, onu sevgisine inandırmak için elinden gelse sinesini tırnakları ile yırtıp onun için çırpınan yüreğini bile göstermek istiyordu. Son sözüne karşılık alamayınca kollarını sarkıttı. Sıkılan yumrukları gevşedi, gerilen boynu büküldü. İnler gibi:
- İstemiyorsun, dedi. Elden ne gelir? Zorla kale alınır ama, zorla kalp kazanılmaz. Öyle ise bırak gideyim!.. Niçin istemedin? Senin bu istemeyişin benim gücümü kırıyor.

1 Od: Ateş.
2 Sağrak: Kadeh.
3 Ağı: Zehir.
4 Otak: Çadır, ev.

Sabiha çok üzülmüştü. Otsukarcı'nın sözlerinin çoğunu anlamamış, fakat sinesindeki ateşi, bu kahramanın yüreğindeki duyguları, kendisi için duyduğu derin sevgiyi her kadın gibi daha onun gözlerinin içine bakarken sezmişti:
- Otsukarcı, Türk arslanı, dedi. Senin lekesiz, temiz bir yüreğin var; sen her yiğitten daha bahadır, sen her kahramandan daha kahramansın... Eğer ben yalnız yaşamaya ant içmemiş olsa idim şimdi ardından gelir, sana cariye olurdum. Bana vermek istediğin, saymakla bitiremediğin bir'sürü değerli incik boncuğun da gözümde hiçbir değeri yok. Senin belinde taşıdığın kılıç, dünyadaki her hazineden daha değerli! Üzerinde gezdiğin at dünyadaki bütün kalelerle saraylardan daha süslü ve üstündür. Gönlündeki düşünceleri çıkar at!.. Beni unut, veyahut bana olan düşüncelerini değiştir; ölen kardeşimin yerine böhim kardeşim ol!.. Eğer sırası düşerse beni koru!.. Bir kardeş olalım. Yok!. Hayır?.. Dişlerini gıcırdatma!.. Gözlerini açma, sana yemin ederim ki, eğer dünyada ille de bir kimsenin olmak gerekirse ben doğru koşup sana geleceğim. Fakat bugün buradan ayrılamam. Alnıma böyle yazılmış. Görevim burada. Allaha ısmarladık!. Benim burada yapılacak işlerim var. Kardeşimin öldüğü bir günde babamı tek başına koyup evimden kaçamam.
Otsukarcı hiçbir şey söylemiyor, bütün gövdesi titriyordu. Dişleri arasından mırıldandı:
- Kimsenin olmayacak mısın? -Hayır! Asla!..
- Ben birkaç yıl sonra gelirsem, sen de eğer bu düşüncelerini değiştirirsen, baban artık seni bırakırsa benimle gelir misin?
-Belki!..
- Doğru söz söyle! Ben yıllarca beklerim.
- Belki!.. Allaha ısmarladık.
Otsukarcı kapağı kaldırdı. Sabiha içeri girerken arkasıqa dönüp baktı. Gözleri çarpıştı. İkisi de ağlıyordu. Tıpkı tunç bir zırha çarpan tokmak sesi gibi boğuk bir ses işitti. Her şey söndü. Her

şey bitti. İşte için için kaynıyormuş gibi, gümüş, altın pırıltılarla parlayan mavi gök! İşte yıllarca üstünde, sinesindeki acılarla at koşturacağı yeşil, sarı, mor yabani çiçekleriyle uzayıp giden yaylalar, dağlar, ovalar, şırıldayan dereler... İşte bundan sonra tek eğlencesi olan soğuk namlulu kılıç... Başını eğdi. Şimdiye kadar yaşadığı günleri düşündü. Durmadan koşmuş, kılıç savurmuş, didinmiş, kavga etmiş, ne kazanmıştı?. Hiç!. Bir ad bile alamamıştı. Boş bir nam "Otsukarcı...". İşte bu namın gücü... Bir kadını bile kendine bağlayamadıktan sonra! Gözleri kararıyor, başı dönüyordu. Ne yapacak, nereye gidecekti? Bir başına nereye gidilirdi?
Birdenbire titredi. Omuzuna yumuşak bir şey dokunmuştu; döndü. Payaza!. Sevgili atı sanki içindeki acıları anlamış gibi ıslak iri gözlerini ona dikmiş, bakıyordu. Başını götürüp yanağına sürdü. Otsukarcı tutup

gözlerinden öptü. Zavallı hayvan ıssından bu sevgiyi görünce sevinçli sevinçli kişnedi. Ayaklarını gerdi, burun deliklerini açtı; yelesini kabarttı. Gözlerini kırlara, dağlara dikti. Sanki ona:
- "Haydi diyordu! Atla üstüme, seni bir kuş gibi uçurayım. Dağlardan, bayırlardan geçireyim. Buradan uzaklaşalım!"
Eyerinden tutup üzerine atladı. Dizginleri gerdi. Ayağının altında yamaçlar, ovalar, vadiler duruyor, onları bekliyordu. Bir büyük orduya yürüyüş buyruğu verir gibi kılıcını sıyırarak dudakları arasından ordunun uğraş narasını haykırdı: Urcan! Payaza bir kere şahlandı. Sonra kendini bir yıldırım gibi yamaçlardan aşağı koyuverdi. Sanki uçuyordu. Bu sırada olduğu yerde donup kalmış, ne yapacağını şaşırdığından hiç sesini çıkarmayan Çakır, Otsukar-cı'yı uçup gidiyor görünce bağırarak arkasından atıldı. Acaba koşmakla büyük bir sevgi ile bağlandığı bu koca cilasına yetişebilecek mi idi? Onu kimse tutamayacak, onu hiçbir bağ artık yurda bağlayamayacaktı. Otsukarcı, bir serseri gibi dağdan dağa, çölden çöle koşup kalbindeki hayalin canlısını arayacaktı.

HAKAN İSTİYOR!

OTSUKARCI o gün akşama kadar bir çılgın gibi atını ovalardan vadilere, derelerden tepelere, tepelerden yamaçlara koşturdu. Zavallı "Payaza" onun böyle bir deliliğini şimdiye kadar görmemişti. Fakat bu koşmanın zorluğuna bakmadan bütün gücünü vermiş; ağzı, yelesi köpük içinde soluyup duruyordu.
Horasan sarının kapılarından birinin önünden gene aynı hızla çılgın gibi geçerken şehre giren bir kervanla karşılaştılar. Otsukarcı bu kervanla hiçbir alıp vereceği olmadığından yarıp geçecekti. Fakat yüreğini titeten, ona yeşil yurdunu hatırlatan bir ses işitti:
- Heyyt. Otsukarcı! Cayan bahadırı! Uğur ola. Dizginleri kas bir yol!
Otsukarcı atının dizginlerini kastıktan sonra geri döndü; kervana yaklaşarak sordu:
- Adımı anan kimdir?.. Nereden geliyor? Beni ne diye çağırıyor?
Kervanın içinde başı tolgalı, kırmızı bağaltaklı bir adam fırladı:
- Yoldaşım beni tanımadın mı? Çutkanda beraber at kopardığın arkadaşın "İrteş"i, Timuçin Han'ın elçisini tanımadın mı?
Otsukarcı yere sıçradı. Atını, kendi memleketinden olduğu donlarından belli iki cilasın aldılar. Zavallı hayvan burnundan soluyor,

bacakları titriyordu. Otsukarcı kendisine seslenen delikanlıyı tanımıştı. Bu, Çutkan yaylasında çok kere dövüş, yarış, güreş'öğrettiği İrteş adlı bir gençti. Hemen sarılıp öpüştüler. Otsukarcı sordu:
- Timuçin ne işler yaptı? Yağılarına üst geldi mi? Çelme ne yapıyor? Yurdumuzda neler olup bitiyor?
- Sen oradan ayrıldıktan sonra çok şeyler oldu. Timuçin, Bal-cuna Buldak'ta kendini Hakan eyledi. Dokuz kere dokuz avul onun katında tapuksamaya ant içti. Tacıyurtları, Coyratları yendik; tuğumuza tutsak kıldık. Arbutay, Alak, Yiğit Buğurçi, Çoçil hep onun buyruğu altında... Deligün Buldak'ta seninle beraber nam salan bütün buğatırlar birer avula başbuğ oldular. Sen de orada kalaydın şimdi bir tümen komutanı olurdun. Timuçin her yeni kavganın sonunda seni anar, "Baş alıp baş olacak kişi idi. Onu aramızda görmek isterdik" der.
Otsukarcı'nm yurdu gözünün önüne geldi. Gözü yaşardı:
- Anlat yoldaş!., anlat, dedi! İrteş'in de gözleri parlıyordu.
- Tacıyutları, Coyratları yendik; tuğumuza tutsak kıldık. Hep ardımızdan geliyorlar. Han şimdi bütün civar avulları bir araya getirmek istiyor. Sonra Çin'e akın edeceğiz. Öyle kötü bakma! Kamu Türkler ant içti. Çin'e, eski Türk gönderinin dikileceği günler yaklaştı. Acun bize baş eğecek, Timuçin şimdi yeni bir "yasa" koydu. Eski töreler canlandırıldı. Konuşmamızda, giyinmemizde, Tanrılarımızda bile Çinlilerden ayrılıyoruz. Eski Göktürk Hakanlığı ateş, su, gök, toprak tanrıları kırmızı, yeşil, mavi, beyaz, ak renkleri ile diriliyor.
- Desene sonunda Camuka da bizimle beraber oldu.
- Camuka'nın sözü mü olur? Bizimle başa çıkamayacaklarını anlayınca ne kadar boy beyi varsa gözlerini bizim bayrağa bağladılar. Şimdi hepsi birer alp başbuğudurlar.
- Sen buralarda ne arıyorsun?..
1 "Çoçi", Çingiz Hanın kardeşlerinden biridir.

- Ben bu arkışa1 katıldım. Bütün yerleri gezeceğim. Timuçin'e gönderilecek silâh, silâh ustası, ödünç akçe bulacağım. Ha... Bak... Seni gördüğüm iyi oldu. Sen Timuçin'e birisinden alıp para gönderecekmişsin, ne oldu?
- Ne mi oldu? Vay canına! Timuçin sana bunu söyledi mi? Demek yurttaşlarım benden bir şeyler bekliyor? Bu sırada kasabanın sokaklarına girmişlerdi. İrteş, Otsukar-cı'nın sözlerini anlamadı. Sonra onu süzdü:
- Bak hele! Bu kılık kıyafet de ne? Donların yırtılmış!. Pusatın çökmüş? Yoksa sen kavgadan mı geliyordun? dedi.
Otsukarcı acı acı güldü:

- Yok canım ne kavgası, bu diyarda kavga edecek adam çıkar mı sanıyorsun?
Arkısın konacağı hana gelmişlerdi, yükler yıkıldı. Herkes kendine bir yer ayırdı. Seyisler Payaza'yı tımar ederken, Otsukarcı karnını doyurmaya çalışıyordu. Kara bir can sıkıntısı yüreğini sıkıyordu. Yerinde duramıyor, bağırmak, koşmak, kavga etmek istiyordu. Arkadaşı işlerini bitirmek için uğraşırken o da gezmeye çıktı. Birkaç saat sokaklarda serseri gibi dolaştı. Birdenbire arkasından bağırdılar:
- Hey Otsukarcı! Biraz eğlen bakalım.
Bugün de hep kendisini tanıyanlara rastlıyordu. Ağır ağır başını çevirdi. Çakır kan ter içinde koşuyordu. Yanına gelince hemen boynuna sarılarak:
- Oh! Tanrı yardım etti. Seni buldum, dedi. Otsukarcı da Çakır'ı bulduğuna sevinmişti.
- Sen nerede idin? diye sordu. Çakır, bu soruya kızmıştı:
. - Nerede olacak, yanında idim. Biz seni Şeyhülcebel'in odasında bayılmış bulduk; gizli yollardan dışarı çıkardık, atını getirdim.
1 Arkış: Kervan

Sen bir kere bile yüzüme bakmadan Payaza'yı sürdün gittin. Arkadan koştum. Bağırdım, duymadın bile...
- Her ne ise şimdi kavuştuk ya. Benim başım o sırada dumanlı idi. Seni görmemiştim. Ben bizim yurttan bir Türkle karşılaştım. Oralardan yeni savlar1 getirdi. Timuçin hakan olmuş. Kardeşlerimiz civar avulları alt etmişler... Çin'e bile yürüyeceklermiş!
- Gene cihan Türk gönderine eğilecek?
- Öyle!.. Fakat akçeleri yokmuş! Sana söyledim mi bilmem? Timuçin beni buraya Şeyh'ten altın istemeye göndermişti. Buraya gelen kardeşimiz İrteş de, hakanın yardım beklediğini söyledi. Çabuk istiyorlarmış. Biz ise para yardımı yerine Şeyh'ten bak ne aldık?
- Şeyhin parası yerin dibine batsın. Biz kendi paramızı göndeririz.
- Para nerede? Uğruluğa çıkmayacağız ya! Dağlarda kervan soysak da:
- Biz, daha doğrusu sen şimdi oldukça varlıklı sayılır bir kişisin.
- Nerede? Çıldırdın mı sen?
- Sana ne? Sen gel hele!.. Çakır önde, Otsukarcı arkada koşa koşa Kadri'nin hanının yolunu tuttular. Otsukarcı o kadar sıkıştırdığı halde Çakır bir şey söylemedi. Tam hana girerlerken kapıdan iki kişi çıkıyordu. Çakır hemen Otsukarcı'yı çekti, kenardaki bir çeşmenin arkasında saklandılar. Önlerinden Ali ve Ömer salla-na sallana geçtiler.
- Ya Ali!.. Ente vallahülazim kâzip!
- LA. LâL Billah bunda ben taksirat yok; aldı götürdü.
Sözlerin gerisini işitemediler. Fakat paralan kaptırdıkları halde bile iki kafadarın barıştıkları yüzlerinden anlaşılıyordu.
Otsukarcı merakla sordu:
- Bunlar kim? Neye kendimizi sakladık?
1 Sav: Haber.

- Bunlar Şeyhülcebel'in en mübarek ve temiz yürekli (!) adamlarıdır, jşte parayı bu zât-ı şerifler (!) getirdi. Gözlerine görünmemek görünmekten hayırlıdır.
- Ne parası, ne getirmesi a canım?
- Sana ne? Sen gel hele!
Handan içeri girdiler. Kadri, avlunun ortasındaki dibekte bulgur dövüyordu. Çakır'ı görünce şaşırdı. Elinden tokmak düştü.
- Geldiniz mi?
- Öyle! Görmüyor musun? İşte gelmişik!
- Peki at ne olacak!.
- Ha! O mu? O, işte bir gecelik oda kirası karşılığı senin oldu. Ne yapalım, bu pazarlıkta biz kazıklandık.
Kadri sevincinden ne söyleyeceğini şaşırdı, fakat Çakır ona aldırmadı. Otsukarcı arkasında merdivenleri çıktılar. Bu sırada hancı da artık kendisinin olan atı görmek için ahıra koşuyordu.
DAVRAN GELİYORUM
UZUN söze ne hacet? Altınlar nasıl alınmış. Otsukarcı ne yapmış? Boş sözlerle canınızı sıkmak istemediğimiz için bir aylık geçen işleri toplayarak Semerkant yollarına düşeceğiz, Çakır'la Otsukarcı odada torbaları buldular. Bunlardan Ali'nin, Ömer'in önüne boşalttığından başka Talmaç Beğinin verdiği, kendilerinin biriktirdiği torba da altınlarla dolu idi. Diğer ikisinde ise o kargaşalık sırasında softaların kalenin hazinesinden çaldıkları değerli taşlar vardı. Çakır Otsukarcı'ya paraları nasıl bulduğunu anlattı. Bunları Talmaç Beği vermişti. Eh o kadar konuk, çoluk çocuk, dişili erkekli parasız da eğlendirilmezdi ya! Bunlar Otsukar-cı'nın alın teri hakkı idi. İrteş'le beraber kalelere içyağlı paçavra, ziftle dolu yanmış fıçılar atan mancınık yapmasını bilen

ustalar topladılar. 50 deve, 10 eşek satın aldılar. Büyük bir arkış düzdüler. Büyük cenkler için ne gerekirse aldılar. Türkistan'ın içerisine doğru bir gün erkenden yola çıktılar.
Gözü pek, güçlü kuvvetli Türk cılasınlarının koruduğu arkışa hiçbir eşkıya çatamazdı. Yolda İrteş, Timuçin'in kendisine Buha-ra'ya uğrayarak; bundan sonra Buhara, Semerkant, Örgenç'ten geçecek olan Moğol arkışlarına Harzem Şahı Mehmed Töküş'ün ilişmemesini; Moğol şartlarına1 kolaylık gösterilmesi işini de becer-

1 Sart: Tüccar.

meşini istediğini söyledi. Fakat böyle koca bir arkısın yolunu değiştirmesi doğru olmayacağından Otsukarcı ile Çakır'ın, Timuçin'in elçisi olarak bu işleri yapmaları, sonra arkışa yetişmeleri konuşuldu. Çakır ve Otsukarcı bu diyarda çok dolaştıklarından şehirlilerle daha çabuk anlaşabilirlerdi. Bir gün Otsukarcı çok dertli duruyor, Sabiha ile konuştuğu son sözleri her düşünüşte çıldıracak gibi oluyordu. Bunun için işlerini bir an önce bitirerek bu yerlerden uzaklaşmak, temiz yürekli insanların içinde temiz havalı yaylalarda koşmak, dövüşmek, avlanmak, acılarını cenklerine karıştırarak unutmak istiyordu. Gece gündüz pek az dinlenerek yol alıyorlardı. Sonunda bir akşam hava kararırken bir şehrin evleri gözüktü. Çakır sevinçle haykırdı:
- İşte Semerkant gözüktü. Otsukarcı yorgun bir sesle karşılık verdi:
- Nereden biliyorsun? Buralara hiç geldin mi?
- Yok! Sanki evleri gördüm de...
- Oraya Sâdigelân derler. Semerkant'ın kapısı gibidir.
- E... Ya sen geldin mi?
- Elbet. Belki kırk kere buralardan dolaştım, geçtim. Semerkant, benim, obamla gezmeye çıktığım diyarların düğüm yeridir. Orada çok kişileri tanırım. Bir yaşlı keşiş vardır. Her konuğu ağırlar. Onun katında gidip kalırız.
- Bu gece nerede kalacağız? Hava karardı. Senin Sâdigelân dediğin yere bile varamayız. Bize kim kapı açar? Uğru muyuz neyiz? diye düşünürler.
- İleride bir değirmen var. Beni tanırlar. Orada kalırız. Ben buralardan küçükken bir kaç kere geçtim. Deligün Buldak tepesinde Otsukarcı'yı ne kadar tanırlarsa, burada da Yiğit Alp'i o kadar bilirler. Adımı bile batı Türkçesi koydular.
İki yoldaş böyle gevezelenerek atlarına hız verdiler. Tam Sâ-digelân'daki Kasım bin Abbas'ın yattığı namlı türbenin yanına yaklaşırken tiz bir çığlık bütün vadiyi inletti:

- Koşun! Yetişin, adam öldürüyorlar!.. Otsukarcı atını durdurup kulak verdi:
- Bir kadın sesi değil mi Çakır?
- Öyle ama, bize ne?
- Bize ne, ne demek? Sen bu kadar yüreksiz misin? Bir kadına uğrular saldırır da bir Türk eri seyirci mi kalır? Sözünü bitirmeden Payaza'yı sesin geldiği yere sürdü, ileride geniş bir karaltı gözüküyor, şeklinden araba olduğu anlaşılan bir yığınağın çevresinde atların şahlandığı, kılıçların sakırdadığı, meşa-leli adamların koşuştuğu görülüyordu.
Yürekler paralayacak kadar keskin olan ikinci bir çığlığı da işitince Otsukarcı atını daha sıkı sürdü. Ve bir arslan gibi kükredi:
- Davran! Geliyorum!.
Bir yıldırım gibi Payaza'yı arabanın çevresinde döndürdü. Hızını alınca durarak sordu:
- Ne oluyor? Kim bağırdı?
Karşısında baştan aşağıya kadar çeliklere bürünmüş üç atlı vardı. Sımsıkı kapalı duran dört atlı arabanın önündeki atlardan ikisi inleyerek yerde yatıyordu. Arabacının bir kılıçta uçurulmuş başsız vücudu tekerleklerin üzerinden sarkıyor, yerlerde arabayı korudukları anlaşılan dört uşağın ölüsü gözüküyordu.
Otsukarcı bu kanlı olayı bir bakışta kavradı. Geç yetişmiş olmak korkusu onu titretti. Üç silâhlı Payaza'nın çevirdiği sıkı fırıldak yüzünden gerilemişlerdi.
Hemen Payaza'dan yere atladı. Bu sırada arabanın perdesi açıldı; bir kadın başı gözükerek haykırdı:
- Oh! Kim olursanız olun; beni kurtarın! Sizi dünyanın en zengin, en ünlü kişisi yaparım.
Biraz önce açılan atlılardan biri yere atlayarak Otsukarcı'nın karşısına geçti. Meşaleyi kaldırarak sertçe buyurdu:
- Dur aptal! Ölümüne mi susadın budala? Görmüyor musun yerde yatanları? Yaşamak istiyorsan güzel olduğunu gördüğümüz

atını şurada bırak, Semerkant'ın yolunu tut!.. Haydi topla kuyruğunu... Ardına hiç bakma, hayatını sana bağışladık!..

Adam kılıcını sıyırıp Otsukarcı'yı korkutmak için üzerine yürüdü. Karşısındakinin bu sözlerle geri dönüp tabana kuvvet kaçacağını sanmıştı. Kadın bile bu sözler karşısında kafasını içeri çekti. Tek adam bu korkunç haydutlara ne yapabilirdi?
Fakat Otsukarcı kılıcına bile el atmadı, gerilemedi. Alay etti:
- Bağaltağı, kesemi, tolgamı da bırakayım mı?
- İtoğlu! Canını bırakmak istemiyorsan çabuk topla kuyruğunu!
- Yoksa bu diyardaki adamlar hep kuyruklu mu ki ikide bir kuyruktan söz açıyorsun? Her arslanın kuyruğu tekin değildir. Ellenmeye gelmez.
Sonra atlarının üzerinde duran cliğer ikisine bağırdı:
- Hey yüce noyanlar, gün batısı baylan! Sizler de aşağı inin de konuşalım. Ne diyorduk? Ha... Sizin kuyruklarınız vardı değil mi?
İki atlı küfürle karışık homurdandılar. Yerdeki artık duramazdı. Otsukarcı'nın üzerine atıldı. Fakat o bir geyik gibi sıçradı. Yay gibi eğildi. Haydutun kılıçlı kolunu tutup sıktı. Yüzü fırtınalar esmiş bir deniz gibi karıştı:
- İtoğlu sana derler. Köpek uğru! Uyuz atlarınızı istemem! Fakat Ulu Tanrının adına ant içerim ki şimdi bütün silâhlarınızı şuraya bırakıp savuşmazsanız üçünüzün de leşini yere sereceğim.
Sonra bir uyuz köpek savurur gibi haydutu tek kolu üzerinde döndürerek yere fırlattı. Kılıcını üzerine atarak kollarını kavuşturup durdu. Atlılardan ikisi de yere atladılar. İçlerinden başları olduğu anlaşılan biri yerden kalkanın elinden meşaleyi alarak Otsukarcı'nın yüzüne tuttu, bu cesaret, bu gücüne güveniş onları şaşırtmıştı. Yüzüne baktı:
- Sen bu korkak şarklara benzemiyorsun. Bizlerden olmaya-sın, dedi.
- Siz kimsiniz? Bir sürü dağ uğrusu değil mi?
- Hayır!.. Biz zenginlerin kesesini hafifletiriz. Fıkaraların rızkını çalan kervanların belâsıyız!..

- Daha doğrusu korucusuz kimseleri boğazlayan, kadınlara kahramanlık satan it kılıklı kahpelersiniz değil mi? Uğrular başbuğu?..
- Ağzını topla, sen buraların yabancısısın galiba! Ben demin kolunu büktüğün Hasan'a benzemem. Bana Kerbelâ'lı Kasım Ebulhevi derler. Adım yedi şehri titretir.
- Çok yağız buğatır gördüm. Ama böyle uğrulukla, adam öldürmekle övünen alp kişileri hiçbir yerde görmemiştim... Ağa! Senin eğer bir yavuz kişi olduğunu bilsem ben de adımı söyler, kılıcımı çekerdim. Şimdi sözlerini yalnız böyle karşılıyorum. Çok konuşmadan yıkıl önümden... Haydi...
Kırbacına havada ıslık çaldırarak döndürdükten sonra kurşun gibi Kasım'in suratına yapıştırdı.
Artık bu kadarı da çoktu. Üçü birden Otsukarcı'nın üzerine atıldılar. O hemen Payaza'nın yanına kadar sıçradı, eğerin kayışında asılı duran gürzü bir çekişte aldı.
Üç, beş dakika kadar kanlı bir boğuşma oldu. Tunç sesleri, küfürler, homurtular işitildi. Arabadaki kadın, kirpikleri arasından, elinde olmayarak bu korkunç, sonu kendi hayatına bağlı olan kavgayı gözlüyordu. Kılıçlar parladı. Ama havayı yırttılar. Şimşek gibi bir topuz indi, kalktı... Boğuk bir ses, uzun iniltiler, işte demin beş tane güçsüz uşağı öldüren üç haydutun demir miğferli kafaları patlamış, yerde yatıyorlardı.
Bu sırada Çakır da atını koşturarak ancak gelebilmişti. Yerdeki ölüleri görünce Otsukarcı'nın nasıl olsa üst geleceğini bildiğinden alkış veya şaşkınlığı bulunmayan bir sesle:
- Hepsinin işini bitirdin mi? Yoksa kaçan da var mı? diye sordu.
- Kafa tuttular, uğruymuşlar. Ben de geberttim.
Bu sırada kadın arabadan yere atladı. İpek elbisesine süslü mücevherler dikilmiş, işlemeli eteği arkasından sarkıyordu. Otsu-karcı'ya yaklaşarak baktı. Deminki korkak durumu gitmiş, yerine yapma bir büyüklük gelmişti:
- Kahraman, hayatımı kurtardın... Bu iyiliğini unutmayız, karşılığını görürsün! Adın nedir? Kimsin?

Otsukarcı böyle şeyleri sevmezdi. Arabanın yere düşen önceki atlarını yoklarken mırıldandı:
- Adım bir şey anlatmaz! Biz diyar gezen gezgincileriz. Ne kimsenin tavan ister, ne de yardımı. Ben bir karşılık almak için buraya gelmedim.
- Öyle olsun, adını saklamak istiyorsan sakla! Fakat mübarek gecelerde Cenab-ı Zîşan Hazretlerinden yardım dilenirken, bizi kurtaran kahramanın iyiliği, bileğinin kuvveti, şen ve esenliği ve gönlündeki dileklerine kavuşması için dua edelim. Adını bize bağışla.
Elbisesinin kolundaki değerli taşlardan en büyüğünü zorla koparak Otsukarcı'ya uzattı:
- Bunu da bir kadının armağanı olarak kabullenmenizi rica ediyorum.
Otsukarcı utanmıştı. İri taşı alarak sözleri karşıladı:
- Söylediklerinizi anlamadım ama!.. Dediğiniz olsun. Bu taşı bir armağan olarak alıyorum. Adıma gelince saklayacak bir şey değil; Doğu Türklerinden. Obamda bana Otsukarcı, buralarda Yiğit Alp derler. Sizin anlayacağınız adsızım. Aklına esen bir ad yakıştırıyor. Obama dönüp ad kazanacağım.

- Sen her şehirliden temiz konuşuyorsun kahraman! Beni lütfen şehre kadar bırakırsanız iyiliğinizi tamamlamış olursunuz. Karşılığında ben de bir şey söyleyeyim. Eğer bir gün başınız sıkılırsa Semerkant'taki Harzem Padişahı, İslam aleminin bir büyük yıldızı olan Kutbüddin Mehmed Töküş Hazretlerinin sarayına gelir, muhafızların reisi Arslan Beğe bu taşı gösterir, dileğinizi söylersiniz. Sizin gibi bir Türkün içinde yaşadığı bu sarayın kapıları size her saatte ve her gün açıktır.

Yabancı kadın artık bir şey söylemedi. Hoş "Otsukarcı" da böyle şeyleri sevmediğinden, hiçbir gün gitmeyeceği saray muhafızlarının reisinin adını daha o söylerken unutmuştu. Atlardan ikisi sağlamdı, onları arabaya koştular, gece yarısı kurtardıkları kadını dileğiyle" Ulu Cami'nin önünde bırakıp iki yoldaş hanlardan birine yatmaya gittiler.

ÂŞIKLAR SAZI

O sabah uyanır uyanmaz. Otsukarcı bir Moğol hanı elçisine yakışacak kadar temiz ve süslü giyindi. Kılıcını, sadağını kuşandı. Yalnız gürzünü handa bıraktı. Payaza'ya kurularak arkasında Çakır, Semerkant'ın sokaklarından geçerek Harzem Şahı Mehmet Töküş'ün sarayına vardılar. Fakat nöbetçiler onları içeri sokmadılar. Bunlara söz anlatamayacaklarını anlayarak geri döndüler. Buralarda kimsecikler Deligün Buldak tepeli Timuçin Hanı adam yerine koymuyor, tanımıyorlardı. Şehrin pazarında, çarşısında dolaştılar. Acem halıları, bakır antika sahanlar, seccadeler, ipekli kumaşlar, Lâhur şalları asılı dükkânlara baktılar. Sokaklarda iğne atsan yere düşmeyecek kadar kalabalık gelip gidiyor; satıcılar, pide, şerbet, bir çeşit baharlı çiğ et satıyorlardı. Önü kafesli dükkânların içinde kadınların yemek yediği görülüyordu. Burada, gün batısı diyarlarında, Türkistan'da olduğu gibi kadınlar erkeklerle beraber bulunmuyor, savaşa, çarşıya, tarlaya birlikte gitmiyor-lardı. Yüzleri kara peçe denilen bir şeyle örtülü idi. Yeni girdikleri İslam dini bunu emrediyor sanıyorlardı. Akıllarınca böylelikle kötülüğün önüne geçeceklerini umuyorlardı. Halbuki Otsukarcı Türkistan'da, Cayan'da erkekle beraber çalışan kadınların arasında buradakiler kadar kötülük ve düşkünlük görmemişti. Orada bir kadına sataşan erkek, eğer sataştığı kız ise karılığa alırdı. Eğer kadının eri varsa aralarında pek büyük bir suç olan bu günahı işlediği için ka-

fası koparılırdı. Burada ise Mehmed Töküş'ün karısı Türkân Ha-tun'un bile Şeyh Mecdeddin ile kötülükler yaptığı sokaklarda söyleniyordu. Otsukarcı, Çakır'la birlikte bir aşçıda karınlarını doyurdular. Sonra bir kahveye gidip dinlenmek için oturdular. Bu kahvede, ellerinde uzun saplı sazlar bulunan birtakım âşıklar oturmuş, birbirleriyle konuşuyorlardı. Az sonra saz çalanların içinden biri fırlayıp Otsukarcı'nın yanına gelerek yüzüne bakıp haykırdı:

- Tanrı bilir, sen Otsukarcı denilen bahadırsın!

- Öyle Âşık Kasım! İyi tanıdın.

Aşık Kasım, hemen onun boynuna sarıldı. Ellerini öptü. Sonra bağırarak diğerlerine tanıttı:

- Âşıklar! Şu gördüğünüz genç delikanlı bizim sazımızın tellerine vurduğumuz tüyler kadar kavga etmiş bir kahramandır. Semerkant'ın Kara Buğra, Demiroğlu, Temür Melik gibi kahramanları bunun yanında küçük bir çocuk kadar güçsüz kalır. Bileğini bükecek bir pehlivan, göğsüne kılıç yetiştirecek bir cilasın daha dünyaya gelmemiştir. Benim gözümün önünde Semerkant'ın, ipsiz, sapsız, gözlerinde hayatın mangır kadar değeri olmayan on tane haydutunu temizledi. Mehmed Töküş efendimizin sarayından bir gece eğlentisinden dönerken beni o haydutların elinden kurtaran bu bahadırdır. Kardeşlerim kendisine benim kadar saygı gösteriniz!

Otsukarcı utanarak önüne baktı. Çehresi kıpkırmızı olmuştu. Çakır, dudakları arasından mırıldandı:

- Aferin âşıka, temiz konuştu.

Hemen bütün kahve halkı, kahveci de beraber, içlerinden birini kurtaran bu kahramanı gelip öptüler.

Bir saat kadar dereden tepeden hoş beş ettiler. Otsukarcı Se-merkant'a gelmekten derdinin Mehmed Töküş'ü görmek olduğunu, fakat saraydan içeri bırakmadıklarını söyledi.

Âşık Kasım, arkadaşlarıyla öbür gece Türkân Sultan'ın önünde imtihan olacaktı. Onu da beraber götürmeyi düşündüler. Orada bir sırasını bulup Otsukarcı'nın elçiliğini söyleyeceklerdi.

İkinci günü yatsı ezanından sonra âşıklar kahvesinde toplanarak saraya gittiler. Geniş, süslü sofalardan geçtiler. Sonunda bü-

yük, tavanı yaldızlı, ipek kumaşlarla kaplı bir odaya girdiler. Yerdeki minderlere başta Kasım olmak üzere sıralandılar. Oda sarı yaldızlı şık bir kafesle ikiye ayrılmıştı. Zenci bir köle şerbet dağıttı. Ellerine gül suyu serpti. Âşıklar sazlarını tıkırdattılar. Az sonra kafesin arkasında gölgeler kımıldandı. Hanım Sultan, Sultan Meh-med Töküş'ün karısı Türkân Hatun ile bilinmez, görünmez daha başka saraylılar gelmişlerdi. Âşık Kasım başladı. Sonra sıra ile diğerleri de söylediler. Türkistan'daki içi aşk, çiçek, dağ, su, kuş, ceylân dolu halk türküleri yerine h«men hepsi insana ölüm, ahret kokusu sunan ağır Bizans ve Arap şarkılarıydı söyledikleri. Bu ağır hava Otsukarcı'yı büsbütün üzmüş, içini ezmişti. Başı bükülmüş, gözü kapalı dinliyordu.

Bir ara kafesin arkasında bir kımıldanma oldu. Genç bir onbaşı, Kasım'ın yanına kadar gelip kulağına bir şeyler söyledi. Konuştular. Kasım sağında duran Otsukarcı'ya:
- Arslanım!.. Hanım Sultan senin için bu âşık neye söylemiyor, demiş. Bir kere istemiş buyuruyorlar, ne yapalım? dedi.
Otsukarcı afalladı. Kasım'ın yüzüne dik dik baktı:
- Sen deli mi oldun Kasım? Ben bu sözleri nasıl söylerim? Bu, kavga etmeye, vuruşmaya benzemez. Aman bir kolayına bak!
- Hiç de söyleyemez misin? A canım bir dene hele!.. Hanım Sultan istedikten sonra bir kere olsun söyleyeceksin. Ben başımdan korkarım, senin yüzünü, durumunu beğendiler bir kere.
- Sen, sus söyleyemez, daha çırak dersin.
Kasım, onbaşıya Otsukarcı'nın çırak olduğunu, sarayda söz söyleyemeyeceğini, Hanım Sultan'ın bağışlamasını bildirdi. Onbaşı gitti. Kafes arkasında kımıldanmalar oldu. Onbaşı gene geldi. Buyruk keskindi. Hanım Sultan:
- Söz bilmediğini biliriz. Ama saz bildiğini sanıyoruz, buyuruyorlar.
Otsukarcı'nın kafası kızmıştı. Nereden biliyorlardı söz bilmediğini? Sazını koltuğunun altına alarak Kasım'a:
- Ben gidiyorum. Sen ne halin varsa gör, dedi: Kasım eteğine yapışarak yavaşça mırıldandı:

- Aman oğlum!.. Kulun, kölen olayım yapma!.. Hepimize kıyarsın; boynumuzu vururlar. Bunlar çok kendini beğenmiş şehir uşaklarıdır. Bize acı.-Yurt koşmaları söyle.
Otsukarcı oturdu. Birkaç kere öksürdü. Gözlerini yumdu. Ordusunu, Sabiha'yı, kendisine üzüntü verecek bütün şeyleri düşündü. Sazına birkaç kere vurdu. İçini çekti, çevrede çıt bile yoktu. Onlar bu koşmaları çoktan unutmuşlardı. Birdenbire odayı çınlattı:
Arkışlar kışa kaldı. Acılar bağrımı yaldı, Gidemem ben Çaydama, Yüreğimi yar aldı.
Kasım yavaşça "Aferin... Çok güzel... Sonunu getir," dedi. "Burada öz türkülerimizi unutmuştuk!"
Otsukarcı'nın kendisine güveni arttı. Bir tane daha saldı:
Bülbül, bülbül, bülbüldür, Ağlatma beni güldür; Elinde işte buyruk, Ya sev beni, ya öldür.
Çutkana karlar üstü, Yolum illere düştü, Kara bahtım ne yavuz Yağlılarla öpüştü.
Bu acı yavuz acı. Bağrımı deldi sancı. Ölüyorum acıdan, Yar, yalınğız utacı1
Kafesin arkasında mırıltılar işitildi. Diğer âşıklar şaşırmışlardı. Bu söylenenler kendi bilmedikleri, daha doğrusu unuttukları eski halk türküleri idi. Yiğit sustu. Kasım hemen dürttü. "Çok güzel oluyor!.."
1 Utacı: Doktor.

Cingiz tuğu kaldırdı, Göğe Türkler saldırdı. Beni hakan istiyor, Yar pusatı çaldırdı.
Sinende var mı sızım? Gönlümü çaldın kızım! Gün olur sıra gelir Ben de yavuz hırsızım.
Ayın ağlı kara mı? Yar, yaramı sara mı? Beni böyle ağlatan Bağrımdaki yara mı?
Otsukarcı sustu, gözlerinden yaşlar gelmişti. Onbaşı gene gözüktü. Sultan Hanım bir kese altın göndermişti. Otsukarcı keseyi eliyle itti. Fakat Kasım keseyi kapıp teşekkür etti. Sonra Otsukar-cı'ya seslendi:
- Ne yapıyorsun oğlum? Hiç Hanım Sultan'ın verdiği kese alınmaz mı?
- Ben Çingiz Han'ın verdiği keseyi almadım da burada bir kadının verdiği akçeyi mi alacağım?
Fakat bir kere coşmuştu. Yalvardılar, iki tane daha saldı:
Bizim yaylamız meşeli Dibinde güller döşeli Eli top top menekşeli Kızlar varır yaylamıza,
Bizim yaylamız otlu olur Kız gelinden kutlu olur. Keleninde kar dayalı Kızlar gelir yaylamıza.

Bu sırada kafesin arkasında kısık sesler, bir dolap veya sininin devrilmesini andırır gürültü oldu. Elinde kılıç diğer bir onbaşı gözüktü. Sert bir sesle Otsukarcı'yla arkadaşlarına bağırdı:
- Çabuk dışarı çıkınız! Haydi çabuk!
Âşıklar hemen kalktılar. İtişe kakışa geldiklerinden başka bir kapıdan dışarı çıkarıldılar. Kasım onu kolundan tuttu. Zorla kapıya doğru sürükledi. Tam kapıdan çıkarken kafesin arkasından tiz bir feryat işitildi. Zorla boğazlanan bir adamın hırıltıları kulaklarına kadar geliyordu. Otsukarcı öbür odaya ayağını atarken geri döndü:
- Vay! Vay! Burada adam boğazlıyorlar; dedi. Fakat iki uşak birdenbire kapıyı yüzüne kapayarak onu öbür odaya attılar. Otsukarcı kapıyı tekmeledi, omuzladı. Bir türlü açamadı. Kulağını dayayıp dinliyor, sonra kudurmuş gibi kapıya atılıyordu. Bir müddet sonra Kasım gelip omuzuna eliyle vurdu:
- Boşuna uğraşma kardeşim!..
- Niçin!.. Bu batakhanede adam boğazlıyorlar...
- Sen önce kendini kurtar da sonra başkasını düşün!.. Yüzüme öyle bakma!.. Biz her tarafı yokladık, çıkılmaz bir yer!. Gördüğümüz şey öyle şey ki, bizi buradan diri diri çıkarmazlar.
- Biz ne gördük?..
Kasım sesini kısarak işitilmesinden korkuyormuş gibi kulağına şu sözleri söyledi:

- Şeyh Mecdeddin'i öldürdüler!.
- Kim öldürdü? Niçin öldürdüler?
- Mehmed Töküş, Şeyh Mecdeddin'i, karısı Türkân Sultan ile bir şeyler yapıyor sanırdı. Belki!..
Sustular. Sonunda Otsukarcı silkindi:
- Şimdi ne yapacağız? Dövüşür, bu herifleri tepeleriz.
- Kiminle dövüşeceğiz? Bunlar bir, on, yüz kişi değil ki... Köpek' sürüsü kadar var. Hem yanımıza gelir de dövüşürler mi? Bizi burada bırakır, ya açlıktan öldürürler, yahut da ağularlar. Sen bunları bilmezsin!. Bizim artık saatlerimiz sayılı. Ölüm günleri yaklaşıyor. Ne çare alnımıza böyle yazılmış.

HOCÂ-YI SÂLİS^ EBUL ÇAKIR EL-ALEVI

OTSUKARCI'yı Âşık Kasım'la beraber sarayda bırakarak, onları atlarıyla beraber sarayın karşısında bekleyen Çakır'a gelelim. Çakır gece yarısına kadar hiç düşünmedi bile. Kuşkulanmadı hiçbir şeyden. Fakat saatler geçip de Otsukarcı gözükmeyince içine bir kurt düştü. Bu sırada oturduğu yerde uyku bastırdı. Sızmıştı; uyandığı vakit artık güneş doğmak üzereydi. Hemen sarayın kapılarına baktı. Her zamanki gibi önünde iki nöbetçi bekliyor; uşaklar, cılasınlar girip çıkıyordu. Otsukarcı belki kendisi uyurken çıkmıştı. Atları alıp hana döndü. O gelmemişti. Atları handa bırakıp tekrar saraya koştu. Kapıdan kimse çıkmıyordu. Âşıklar kahvesine gitti. Kahve kapalı idi. Tekrar saraya koştu. Bu sefer muhakkak soracaktı. Nöbetçinin birine yaklaşırken birdenbire aklı başına geldi Hemen ters yüzüne döndü. Ot-sukarcı'nın handa, kahvede olmamasına bakılırsa başına bir iş gelmiş olacaktı. Saraydaki nöbetçilere bunu sorarak kendisini de ele vermek istemedi. Akşama kadar sarayın önünde dolaştı. Nöbetçilerin, uşakların, ahalinin lâkırdılarına kulak verdi. Bir şey öğrenemedi. Akşam ezanı okunurken karnı acıkmıştı. Hana döndü.' Fakat hancı, asık suratla onu kapıda karşılayarak açık avucunu burnuna dayadı:
- Kabadayı parayı ver!.. Ondan sonra içeri gir!

- Ne parası?
- Ne parası olacak itoğlu!. Üç gündür arkadaşın olacak o herifle ne zıkkımlandınız biliyor musun? Atlarınızın yediği arpa da caba!..
- İyi ama cancağızım, biz kaçmıyoruz ya! Elbette paranı alırsın! Acelesi ne?..
- Acelesi macelesi yok!.. Parayı tosla, ondan sonra içeri gir!..
Çakır, ne olur ne olmaz diye ceplerini, kemerinin arasını, hatta börkünün içini bile araştırdı. Yazık, 10 mangırdan başka bir şey yoktu. Bütün paraları Otsukarcı taşıyordu. Hancı homurdandı:
- Paraları, haydi çabuk!
- Canım yarın alsan. Hem atlarımız burada yatıyor!
- Ben öyle şey bilmem. Üç .günlük yediğinizi on at ödeyemez. Dışarı git, bildiğin yerde yat!..
Birdenbire kapının arkasından iri bir sopayı kavradı. Çakır'a yemek yerine dayak geliyordu. Fakat kendisine burada ekmek olmadığın' aklı kesen Çakır, çoktan tabanları kaldırmıştı.
O gece aç, ilâçsız bir köşede uyudu. Sabahleyin artık karnını durduramayacağını düşünerek çarşıyı dolaşmaya başladı. Hancıdan bir şey beklemiyordu. Hırsızlığa gelince, yapamazdı. Fakat elinden hiçbir iş gelmediğini de biliyordu. Başı dönüyordu. Bir çeşmeden patlayıncaya kadar tekrar tekrar su içti. Sade su karın doyurmaya yetmiyordu. En sonra bir çeşmenin yalağına oturup karnını doyurmak için bir şeyler düşünmeye başladı. İki suyun bir ekmek yerini tuttuğunu söyleyen ecdadına sövdü. Kafasını sıktı. Asıl ustalık şu önünden geçen adamlardan dilekleriyle karnını doyuracak bir şey alabilmekte idi. Yarım saat sonra yerinden fırladı. Bulmuştu. İnsan sıkışmaya görsün, neler buluyor? Arkasındaki kaftanın kuşağını çözdü. Aşağıdan bağladı. Omuzunu kamburlaş-tırdı. Börkünü başına iyice geçirdi. Dükkanları süzerek yürümeye başladı. Sonunda istediğini bulmuş gibi, büyükçe bir dükkanda, ibrik, leğen, altın kakmalı sahanlar, çubuklar satan koca olmuş bir adamın önünde durdu. İçinden bir şey okur gibi dudaklarını kımıldattı. Sonra yüksek sesle selâm verdi:

- Selâmün aleyküm ey Müslüman.
- Aleyküm selâm derviş!
- Evlât! Uzak diyarlardan geliyorum. Burada şaşırdım kaldım. Bana bir parça su verir misin?
Koca yerinden fırladı. Çakır'ı kolundan tutup kapının önündeki mindere oturttu. Bu sırada birkaç kişi çevresine toplanmıştı. Dükkân sahibi gümüş bir kâsede su getirdi. Çakır aldı, dudaklarına götürdü. Sonra geriye çekti:
- Müslüman ben su istedim, bu gül yağı!
- Ne münasebet? Ver bakayım.
Dükkâncı alıp tattı. Halis su. Çakır'a şüpheli şüpheli baktı.
- Bu temiz bir sudur!
- Hayır, gül yağıdır.

Çakır kâseyi alıp çevresinde toplananlardan birine uzattı:
- Bak Müslüman, kokla şu kâseyi nedir? Buyruğu alan kâseyi korkarak burnuna yaklaştırdı.
- Gül yağma benziyor.
Çakır tekrar alıp bir diğerinin burnuna tuttu.
- Sen kokla Müslüman, ne kokuyor? Adam şaşkın şaşkın kekeledi:
- Tarçın!..
Çakır, kâseyi başka birine uzattı:
- Kokla be ahretlik! Ne kokuyor?
Bu seferki burnunu yaklaştırır yaklaştırmaz çekti:
- Öf... Fena bir koku!..
- Ne gibi?.. Nasıl kokuyor?..
Çakır kaşlarını çatmıştı. Duruşuyla sanki çevresindeki insanların bilgisizliğine acıyordu. Epey kalabalık toplanmıştı.

- Hepiniz yanlış kokladınız; dedi. Bu misk kokuyor. Açın avu-cunuzu.
Herkes ellerinde olmayarak avuçlarını açtılar. Çakır birer parça damlattı.
- Koklayınız, ne kokuyor?
Kimisinin yüzünde korku, kimisinin yüzünde sevinç, kimisinde şaşkınlık gözüküyordu. Hep birden cevap verdiler:
- Misk kokuyor.
Çakır gülerek içlerinden birine döndü:
- Amma kokladınız? Bir daha kokla.
Adam avucunu tekrar kokladı. Fakat bu sefer yüzünü buruşturdu:
- Lahana turşusu kokuyor. ..
Bir diğerine döndü. "Avucunu kokla" dedi. O da cevap verdi!
- İs kokuyor...
Artık kahkaha ile gülerek herkes avucunu kokluyordu:
- Ihlamur kokuyor. • - Amber kokuyor.
- Kapuska kokuyor.
- Gülyağı kokuyor.
Çakır, dudaklarını kıvırdı. Gözlerini yumdu, başını göğe kaldırıp bağırdı:
- Hepiniz aldandınız Müslümanlar! Bu halis sudur işte!
Çakır, sabahtan beri aç karnına içtiği suların sonuncusu olmasını Tanrıdan dileyerek gümüş kâseyi kafasına dikti. Zorla hepsini içip bitirdi. Bu sefer ellerini kokladılar, hiçbir şey kokmuyordu. Ellerine dökülen halis su idi. Sonra tok bir sesle burnundan konuşarak kendini tanıttı:
- Hindistan'dan, Arabistan'dan, Tibet'ten, Çin-i Maçin'den, Serendip'ten, Hâlik-i Azam efendimizin yarattığı şu küçük dünya üzerindeki her hekimin önünde diz çöküp feyz alan., ilm-i simya, usturlap, ilm-i cif ir ile keşf¬i istikbal, raz-ı derûn eyleyen hakîm-i ev-

vel Aristutâlis'in tilmizi, hakîmülhükema Eflâtun'un şakirdi, hakîm-i sani Fârâbî'nin yoldaşı hoca-yı sâlis "Ebulçakır el-alevî"1
Dinleyenler saygı ile eğildiler. Bu yeni doğmuş hoca-yı sâlis'in kerametinin su götürür yeri yoktu. Bir dakika önce kerametini göstermişti. Çakır "demir tavında iken dövülür" sözünü unutmamış olduğundan hemen sözünün arkasını getirdi:
- Cisim fâni, zelil ve hakîr; ruh ise ebedî ve ulvîdir. Biz de ruhumuzla Semerkant'ı şereflendirdik. Bu gece bu koca müslümanın yanında kalmaklığım emir buyuruldu. Yarın Semarkant'ın Müslümanları gelsin. Kendilerinin içlerinde gizli kalmış duygularını, geçmiş, geçecek sergüzeştlerini bildireceğim.2
Çakır, Şeyhülcebel'in yanında dura dura halkın nelere kanacağını öğrendiğinden bu büyük sözlerin gülünç yerlerini bildiği halde konuşurken gözlerini bile kırpmamıştı. Sözlerini bitirdi. Dükkânın içine girdi kuruldu. Dışarıda halk birbirine girmişti. Çakır'ın kerametini görenler büyülte büyülte görmeyenlere anlatıyordu. Artık çarşı içinde Çin-i Maçin'den gelen hoca "Ebulçakır el-alevi" yi öğrenmeyen kalmadı. Kapının önünde itişip kakışıyor, hakîmülhükema Eflâtun'un öğrencisini görebilmek için herkes kafasını kapıdan uzatıyor, adlarını duyup yaşadıkları yılları ve başardıkları işleri bilmedikleri bu hakimlerin Çakır'la yakınlığı olup olamayacağını kimse düşünmüyordu. Halk, Çakır'ı umduğundan çok tutmuştu. Dükkân sahibi Çakır'ı hemen dükkânının arkasındaki eve aldı. Ayağına sedef kakmalı takunyalar giydirdi. Üstünü soydu. İpekli elbiseler geçirdi. Gümüş altın sahanlar içinde önüne yemekler çıkardı. Billur sürahilerde şerbetler geldi. Ertesi sabaha kadar bilgi gayyasına dalmak için yalnız bırakılan o mübarek hoca, nargilesini fokurdatarak deliksiz bir uyku çekti. Dükkân sahibi başına konan devlet kuşundan o kadar büyük bir şaşkınlığa uğramıştı ki kendi-

1 Feylesoflar birinci hoca olarak eski Yunanlı Aristo'yu, ikinci hoca olarak da bir Türk olan Fârâbî'yi tanırlar. Çakır kendisini üçüncü hoca olarak tanıtıyor.
2 Çakırın yaptığı bu kerametin sebebini evvelce anlattık: "Telkin" (Karşısındakini bildiği konuya inandırma gücü). Şeyhülcebel'den öğrendiği bu telkin kuvvetiyle Çakır suyu koklayanları aldatıyor ve suya gül yağı, misk, çürük yumurta kokusu verebiliyor. Bunda hiçbir büyücülük yoktur. Bu, herkeste bulunmayan bir güçtür ki, zamanımızda Drofesör adıyla tiyatrolarda bu işi yaparak para kazananlar bile bulunmaktadır.

siyle görüşmeye gelenlere yalnız elleriyle karşılık verebiliyordu. Sabahleyin erkenden kapısı vuruldu. Çakır homurdanarak sordu. Canı sıkılmıştı. Böyle ulu orta uykusuna kim karışıyordu?
- Kim o?
- Af edersiniz hoca hazretleri! Sabah ezanı okunuyor. Camiye gitmek için önünüze düşmeye geldim.
Çakır, çocukluğundan beri hiçbir caminin kapısından bakmamıştı. Alamut kalesi'nde namaz kılınıfken görmüştü. Fakat nasıl başarıldığını da pek bilmiyordu. Kafasını kaşımaya başladı. Çakır'ın sustuğunu gören dükkân sahibi onu bu üzüntüden kurtardı:
- Galiba Şeyh hazretleri başka bir rüya dünyasındalar; af buyurunuz kestiremedim. Zâtıâliniz belki hiç uyumadan, hiç dinlenmeden Allah-u Azimuşşan'a yalvarıyor, namaz kılıyorsunuz... Müsaadenizle.
- Güle güle, sağ olasın!
Çakır tekrar yattı. Ve bir daha gün yükselinceye kadar uyuya-madı.

BİLİNMEYEN SULTAN

OTSUKARCI demir kafese kapatılmış bir arslan gibi, homurdanarak odanın içinde dolaşıyordu. Buraya kapatıldıklarından beri iki gün geçmiş olduğu halde kimse kendilerini gelip aramamıştı. Âşık Kasım'in söylediği gibi açlıktan ölmeleri mi isteniyordu? Bu düşünce aklına geldikçe, koca Türk kuduruyor, kapıya koşuyor, tekmeliyor, bağırıyordu. Âşıklar onu oyalamak için üzerine gelip yalvardıkça büsbütün köpürüyordu. Böyle kümese kapatılmış bir tavuk gibi açlıktan öldürülecekti ha!?.. Kapıya tekrar atıldı, tekmeledi, sarstı, bağırdı. Sonra kapının arkasından boğuk bir ses geldi:
- Susun be!.. Ne istiyorsunuz? Otsukarcı'dan önce Kasım bağırdı:
- Yemek istiyoruz... Yemek!.. Açız, açlıktan öldüreceksiniz, söyleyin de daha önce biz kendi işimizi bitirelim.
Kapının arkasında gürültülü bir kahkaha koptu. Tiz bir ses cevap verdi:
- Birbirinizi yiyin mollalar, birbirinizi yiyin! Otsukarcı bu alaya kızarak kapıya bir tekme savurdu:
- Kim var orada?..

- Muhafız köleleriniz kabadayı!
- Kapıyı açacak mısın? Yoksa!..
- Uslu otur çelebi!.. Uslu otur!.. Şimdi açıyoruz. Dur hele bir kere hepiniz odanın öbür köşesine çekilin, üzerimize atılmak falan gibi bir delilik yapmayın. Burada baştan aşağı silâhlı tam yedi kişiyiz. Topunuzu temizleriz. Açlığın tadını bir kere tattınız ya!.. Karnınızı doyurmak istiyorsanız basın geriye! Haydi bakalım biz sizi görüyoruz. Önce şu çam yarması gibi olan deli âşık geri çekilsin. Haydi!..
Otsukarcı kapının açıldığını duyduktan sonra geri çekilmeyi daha doğru buldu. Dışarıda silâhlı yedi kişi varmış, bunun pek değeri yoktu. O nasıl olsa şimdi kavgaya girişecekti. Kapıdaki adamları temizlese bile bu saraydan gepe sağ çıkamazdı. Derdi böyle miskince açlıktan ölmektense, arslan gibi çarpışarak bir Türk olduğunu onlara bağıra bağıra anlatıp ölmekti. Hepsi birden odanın öbür köşesine çekildiler. Burun delikleri kabarmış, gözleri dönmüş, yiyeceklerini daha elleri değmeden gözleriyle midelerine çekmek ister gibi demir kapıya bakıyorlardı. Kapının arkasında boğuk bir ses oldu; bir tokmakla sürgüye vurarak açtılar. Ortada büyükçe bir tencereden hoş kokulu dumanlar çıkıyordu. Otsukarcı'dan başka hepsinin yüzü güldü. İleri doğru yemekleri kapmak için atıldılar. Bir muhafız gürledi:
- Heyt! Rahat durun! Teker teker ben çağırdıkça gelip zıkkımlanacağınız çorba ile somunu alacaksınız. Delikanlı evvela sen yanaş bakayım. En tok gözlü sen gözüküyorsun.
Muhafızın seslendiği Otsukarcı'ydı. O bir şey yapmaya niyeti yokmuş gibi yaklaştı. Tencere başında iki aşçı duruyordu. İki gündür aç olan âşıkların kendilerine saldıracağı hiçbirisinin aklından geçmediğinden, kapının önüne yığılmışlardı. Geldi, geldi, tam somununu almak için elini uzatırken, aşçıyı bütün gücüyle kendisine doğru çekip savurdu. Bir yay gibi fırladı, bir arslan gibi kükredi:
- Savulun!..
İlk atılışta aşçıbaşı soluğu odanın ortasında aldı. Otsukarcı iki eliyle tencereyi kavrayıp yamaklardan birinin kafasına geçirdi, tiz

bir çığlık odaları inletti. Çevresindekiler bir kere karıştılar; o, ileriye doğru atıldı. Karşısındaki açık kapıdan çıktı. Arkasından kol demirini sürdü. Geniş bir nefes aldı. Önünde en aşağı beş dakikalık bir vakit vardı. Düşüncesiz bir yürüyüş kazancını altüst edebilirdi.

İçeridekiler Otsukarcı'nın kapadığı dış kapıya hep birden atıldılar. Kapı çatırdadı. Diğerleri gibi zorlu olmadığından rezeleri bu kadar zora dayanamayarak fırladı.
Yedi muhafız, bir de aşçının çırağı Otsukarcı'nın arkasından saldırdılar. O bu sırada karşısındaki kapıyı açmış, öbür odaya geçiyordu. Arkasından koştular. Otsukarcı'nın yollan düşünmek için durması, yabancılığı, arkasındakiler kadar koşmasına engel oluyordu. Bir sofada iyice yaklaştıklarını anlayınca çevresine çabuk bir göz attı. Arap biçimi işlemeli, süslü, altın kakmalı bir masanın yakınında duruyordu. Bacağından kavrayıp savurarak geri döndü. Elinde böyle bir silâh oldukça, yedi adamla kavgadan çekinmezdi. Fakat bu sırada gürültüye diğer muhafızlar da koşabilirlerdi. İşte o zaman Alamut Kalesi'nde olduğu gibi umulmadık bir yardım yetişmezse ölür giderdi. Arkasındakiler aralarında beş, on adım ara kalınca soluyarak durdular. İçlerinden biri homurdandı:
- Teslim ol köpek!.. Bir diğeri bağırdı:
- Kafanı koparacağız, elindekini bırak! Otsukarcı kuru sözlere kulak asmayarak alay etti:
- Ne diyorsun buğatır?
- Elindekini ver!..
- Gel al!..
Altın kakmalı demir masayı uzattı. Muhafız durakladı. Fakat arkadaşlarının yanında kendini göstermek istediğinden birdenbire demir masayı kapmak için atıldı. Ne kadar çabuk olursa olsun Otsukarcı bu atılışı beklediğinden masayı bütün gücüyle omuzlarına indirdi. Sonra savurarak aralarına girdi. Nice güçsüz, kendilerini koruyamaz kimselerin öldürüldüğü bu meydanda, görülmemiş bir dövüş başladı. Sıçnyor, vuruyor, atılıyor, vuruyor; vuruyordu. İnle-

meler, homurtular, feryatlar, çığlıklar, geniş duvarlı, yüksek tavanlı sofaları, çın çın inletiyordu. Birdenbire ince, fakat sert bir ses bütün gürültüleri bastırdı.
- Bu ne edepsizlik? Kimdir burada dövüşmek cesaretini gösterenler? Burası it ahırı mı?
Ellerinde olmayarak hepsi birden durdular. İnce uzun boylu, sırma elbiseli, belinde altın yaldızlı kılıç taşıyan bir genç sağ eli göğsünde, kaşlarını çatmış duruyordu. Yanında gayet güzel, süslü elbiseli bir kadın vardı. Otsukarcı bir bakışta tanıdı: Sâdigelân'da kurtardığı kadın. Genç sözünün yerine geleceğini bilirmiş gibi buyurdu:
- Çabuk şu yerde yatanları toplayarak defolun! Hepiniz deliğe gireceksiniz. -¬
Muhafızların başı ağzını açıp işi anlatmak isterken gencin yanındaki kadın yeni bir buyruk verdi:
- Efendi hazretlerinin emrini duymadın mı? Çabuk gidip kendinizi zindanlara teslim edin; bir hafta aç, susuz kapalı kalacaksınız.
Katî buyruklara boyun eğmeye ahşık olan muhafızlar başlarını kesip geri çekildiler. Ucuz kurtulmuşlardı. Otsukarcı yerinden bile kıpırdamamıştı. Göğsü bağrı açık, dirseklerine kadar, yenleri yırtılıp çıplak kalan sinirli, kalın damarlı, kuvvetli elinde demir masayı sıkıyordu. Genç adam aynı sertlikle üzerine yürüyerek ona da bağırdı:
- Ne duruyorsun!? Defol şuradan...
Fakat Otsukarcı dudaklarını ısırdı. Onu kötü kötü süzdü. Sonra kadına döndü:
- Siz kendinize yapılan hizmetleri böyle mi karşılarsınız?
Kemerinin arasını karıştırdı. Kadının bir gece evvel verdiği taşı çıkarıp önüne fırlattı:
- İşte! Al, bu armağanını başına çal!
Böyle bir konuşmayı hiç işitmemiş olan genç adam kılıcını sıyırarak onun üzerine atıldı. Fakat sert bir kayaya çarpıp tekrar kö-

püre köpüre bükülen dalgalar gibi, Otsukarcı'nın, bileğini kavrayıp sıkan kuvvetli parmaklan arasında eğildi. Dizleri büküldü, elinden kılıcı düştü. Bütün bu güç işleri yaparken Otsukarcı eğilip de ayakları önünde kıvranan gence bakmamıştı. Kaşları çatılmış, geceleyin kurtardığı bu nankör kadına, yuvasında dönen gözlerini dikmiş karşılık istiyordu. Fakat o hiç kızmadan yavaş bir sesle önce genç adama:
- Celâleddin! O kahramana kötü söz söyleme, üzerine yürüme. Kendisini ben koruyorum. Kendisini her gördüğün yerde, sevgi ile kutlayacaksın!..
Otsukarcı'ya da:
- Bahadır! Sen de kerem et de oğlumun elini bırak!., dedi.
Otsukarcı'nın parmakları gevşedi. Genç adam homurdanarak ayağa kalkınca ilk sözü şu oldu:
- Canını dızmanlar alsın!.. Parmak değil, sanki bir demir kerpeten!..
Sonra Otsukarcı'ya döndü:
- Kahraman!.. Hanım Sultan seni kutlamamı emrediyorlar. Evvela anam, sonra da Harzemlilerin sultanı olması dolayısıyla onun emrine uymak zorundayım. Yoksa bu hareketini yanına bırakmazdım.

Otsukarcı işi anlamıştı. Kadın, Semerkant'ta ismi hep geçen Türkân Sultan'dı. Karşısındaki de Mehmed Töküş'ün oğlu "Celâleddin Mengüberti" adıyla tanınan delikanlıydı.
Türkan Sultan da onları birbirine tanıttı:
- Oğlum Celâleddin! Kendisi bir İskender olabilecek değerde cesur, güçlü bir gençtir.
Sonra Otsukarcı'ya döndü:
- Aklımda kaldığına göre, Deligün Buldaklı Otsukarcı nam kahraman... Beni bir gece ölümden kurtarmıştı... Buyurunuz bahadır, evvela istirahat ediniz... Biz kendimize iyilik edenleri unutmayız... Sonra bu durumu bize anlatırsınız.

Sofanın yanındaki odalardan birini açıp onu içeri soktu. Sonra bir şey söylemeden oğlu ile beraber çıkıp gittiler. Otsukarcı "acaba aldatıldım mı?" diye düşündü. Şimdi de bu odaya kapatılmadığını kim söyleyebilirdi? Fakat bu kötü düşünceyi attı. Oda çok süslü ve temizdi. Köşe minderinin üzerinde bir ayna duruyordu. Eline alıp yüzüne, elbisesine biraz çeki düzen vermeye uğraşırken; odaya iki büklüm bir uşak girdi. Elindeki bohçayı Otsukarcı'nın önüne bırakıp başı yerde geri geri çekilip çıktı. Otsukarcı bohçayı açtı. İçinde sırmalı donlar, süslü elmas işlemeli bir kemer, altın kakmalı bir kama vardı. Hemen soyunup bunları giyindi. Uşak tekrar içeri girip önüne altın sahanlarda yemekler, billur sürahilerde türlü türlü renkli şuruplar, kokulu reçeller getirdi. İki günlük açlığın verdiği acı ile, Otsukarcı önüne konan tabak, kâse gibi şeylerin dibini görmeden bırakmıyordu. Doyduğunu anlayınca elinin tersiyle ağzını sildi, bıyıklarını burdu. Belindeki kemeri gevşeterek arkası üstü, ipek yastıklara kendini bırakarak deliksiz bir uyku çekti.
Tam bu sıralarda Çakır da karnını doyurup uykuya varmıştı. Otsukarcı, odada bıraktığı aç âşıkları unutmuştu. Aslında insanlar böyle değil midir? Kendi karınları doyunca, aç kalan arkadaşlarını unuturlar. Fakat biz karınları hâlâ aç olan, gözlerine uyku girmeyen âşıkların sonunu görmek isteriz. Şimdilik Çakır'ı derviş olarak ihtiyarın evinde, Otsukarcı'yı da odada uyurken bırakıp âşıklara gelelim.

AŞÇIBAŞININ KÜLBASTILIĞI

TAM Otsukarcı kapıdan saldırırken askerler de diğerleri kaçmasın diye âşıkların yüzüne kapıyı kapayıvermişlerdi. İlk önce kendine gelen aşçıbaşı oldu. Birden fırladı. Kapıya atılıp, yumruklamaya ve bir dana gibi böğürmeye başladı. Ağlıyor, yalvarıyor, kendisinin içeride kalmasının doğru olmayacağını söylüyordu. Fakat âşıkların durumu ondan daha kötü idi. Kasım sapsarı kesilmiş bir yüzle:
- Yemekleri döktü. Bir daha kim bilir ne vakit gelirler, dedi. Diğer bir âşık homurdandı:
- Artık gelmezler. Enayi mi herifler bir dayak daha yesinler? Açlıktan ölmekten başka çare yoktur.
Bir diğeri de kapalı kapının yanına gitmiş, burnuyla koklayarak yere dökülen yemeklerden bir parça içeriye sızmış mıdır diye bakıyordu.
Hep birden ellerinde olmayarak yere çöktüler. Bacaklarında artık ayakta durabilecek güç kalmamıştı. Yapacak, bekleyecek bir şey olmadığından odayı bir mezar sessizliği kapladı. Fakat aşçıbaşı hâlâ bağırıyor, ağlıyor, sızlıyordu.
Kasım, sert bir sesle onu susturmak istedi:

- Ulan! Öküz gibi ne bağırıyorsun? Kulağımızın zarı patlayacak. Sanki burada yalnız sen mi kapalı kaldın?
Bir âşık güldü:
- Herifteki gövdeye bak!.. O şişman olmasın da kim olsun... Kâfir piliç gibi...
- Hayır!.. Budundan kebaplık çıkarılabilecek bir danaya daha çok benziyor.
Aşçıbaşının artık sesi kısılrrıştı. Hem bağırmakla kimsenin gelemeyeceğini aklı da kesmişti. Fakat "dana" sözü de çok ağırına gittiğinden titrek bir sesle karşıladı:
- Ben dana değilim... Ben... Ben Sultan Mehmed'in aşçıbaşı-sıyım!
- Canın tamuya gitsin aşçıbaşı efendi? Dana olmadıktan sonra Çin Hakanı olmuşsun ne işe yarar?! Sen şimdi bir öküz yavrusu olsaydın, bizim işimize bak ne kadar yarayacaktın?..
- Kaburgasından külbastılık çıkarırdık!
Aşçıbaşı konuşmanın kötü bir yola döküldüğünü görünce işi şakaya çevirmek için zorla sırıttı:
- Ne münasebet efendim? Ne münasebet? Benim gibi zayıf bir adam!..
- Yo!.. Yo!.. Aşçıbaşı utanıp sıkılma!.. Hani sen, şöyle tam külbastılıksın... Şuracıkta bir ateş olsaydı...
Ertesi sabah, içlerinin baygınlığından uyuyamayan iki âşık açlıklarını gidermek için elbiselerinden kopardıkları tahta düğmelerle tek mi, çift mi oynuyorlardı.
- Tek mi, çift mi? -Tek!..
- Ver dört tane!..

Yavaş yavaş bu oyuncuların çevresini diğerleri de aldılar. Şimdi bütün âşıklar düğmelerini söküp tek mi çift mi oynuyorlardı. Fakat içlerinden biri arasıra yan gözle diğer bir köşede tavşan gibi tek gözü kapalı uyuyan aşçıbaşıyı süzüyordu.

- Aklıma bir şey geldi; dedi. -Ne gibi?..
- Karnımızı doyurmak için bir çare var!.. O da eti her ne kadar körpe olmasa da aşçıbaşıyı doğrayıp yemek...
Aşçıbaşının yattığı yerden hafif bir inilti işitildi. Âşık bu iniltiyi işitmemiş gibi sözünün sonunu getirdi:
- Şimdi tek mi, çift mi yerine aşçıbaşının kaburgasına, ciğerine, işkembesine, kafasına oynarız. Ondan sonra işini bitiririz.
İnilti daha şiddetli geldi, fakat diğerleri buna da aldırmadan sordular:
- İyi anlayamadık, nasıl?
- Bayağı, şimdi içimizden biri ayrılır. Bana aşçıbaşının işkembesi için tek mi, çift mi der. Bilirsem işkembe benim, bilemezsem onun olur. Ben bu sefer başkasına sorarım. Böylece gideriz.
Hemen Kasım'la lâf söyleyen âşık karşılaştılar:
- Aşçıbaşının kaburgaları için tek mi, çift mi?
- Çift!
- Bilemedin! Kaburgalar benim.
- Aşçıbaşının ciğerleri tek mi, çift mi? -Tek!.
- Al! Ciğerleri senin oldu. Aşçıbaşının paça ve bağırsak, işkembesi, tek mi, çift mi?
Aşçıbaşı iniltiyi bırakıp avaz avaz:
- Merhamet, merhamet... diye böğürmeye, ağlamaya başladı. Gözlerinden yaşlar şıpır şıpır dökülüyordu.
Fakat âşıklardan biri sert bir sesle ona durumun kötülüğünü açıkladı:

- Aşçıbaşı sesini kes. Yoksa dilini koparırız ha! Öyle dana gibi bağırma! Sen bizim gözümüze şimdi piliç gibi gözüküyorsun.
Bir diğeri dilini damağına vurarak şaklattı:
- Açlık bu babam, kolay değil! İşini daha evvel bitirmemizi istemiyorsan sesini kes; kâfir vallahi gözüme semiz bir kaz gibi geliyor.
Tek mi, çift mi oyunu bitince hep birden aşçıbaşıyı parçalamak için kovalamaya başladılar. Zavallı halinden umulmaz bir çeviklikle odanın içinde fır dönüyor, bir köşeden diğer bir köşeye bir geyik gibi sıçrarken bağırıyor, yalvarıyor, ağlıyor, merhamet dileniyordu. Fakat galiba açlıktan gözü kararan âşıklar onu muhakkak ele geçirip yemek istiyorlardı. Sonunda bir tanesi aşçının tiz bir feryadına kahkahalar karıştırdı:
- Yakaladım, yakaladım!.. Bu sırada kapı açıldı.

ELÇİLİK

O TSUKARCI esneyerek uyandı. Karşısında Türkân Sultan gülerek ona bakıyordu. Hemen kendisini toplayarak ayağa kalktı. Sultan borcunu ödemek istiyordu:
- Çok yoruldunuz!..
- Çok uyudum demek?
- E bir gün bir gece var!
- Ya!.. Bizi bir odaya kapattılardı?
Türkân Sultan'ın gözleri döndü. Kaşları çatıldı:
- Sebebini bilmiyor musunuz?
Otsukarcı, az kalsın, Kasım'ın söylediklerini anlatacaktı. Fakat kendini topladı. Böyle yerlerde, şeytanlığın doğruluktan, kuvvetten daha çok değeri olduğunu, hayatını kurtarmak için yalan söylemek lâzım geldiğini düşündü:
- Bilmem ama, Kasım bir şey söyledi! Türkan Sultan, öfke ile yerinden fırladı:
- Ne söyledi?
- Şey, dedi. Benim verilen para kesesini almadığıma kızmışlar.

Sultan, Otsukarcı'nın gözünden kurtulamayacak kadar geniş bir nefes aldıktan sonra hemen kendini topladı:
- Ya!.. Doğru düşünülmüş dedi. Bizim verdiğimiz hediyeleri almamak doğrudan doğruya bizi hiçe saymaktır. Sultan Mehmet Töküş sizin hepinizi öldürtecekti ama!.. Ben sizi tanıdığımdan yemek göndertmiştim. Sahi siz o sofada ne arıyordunuz? Odadan nasıl çıkabildiniz?
Otsukarcı aşçılara yaptığını anlattı. Sonra aç olan arkadaşlarını bırakmalarını, bu olmazsa yemek göndermelerini söyledi. Sultan derhal yanındaki tokmakla tunç sahana vurdu. İçeriye iki büklüm iki uşak girdi. Sultan buyurdu:
- Âşıkların karnı doyurulup derhal bırakılmalarını sarayın başbuğuna bildirin. Âşıklar da burada geçirdikleri üç günlük eğlenceden (?) kimseye söz söylemesinler, bunu da ayrıca anlatın.
Uşak çıkarken arkasından bağırdı:
- Kendilerine bir kese de gümüş verilsin!
Otsukarcı'ya döndü. Koca Türk yapılan işleri beğenmişti. Fakat teşekkür etmeyi aklından bile.geçirmiyordu. Onun sevgisi içinde kalırdı. Birdenbire sultana sordu:

- E!.. Siz bana benim niçin âşık gibi saraya girdiğimi sormadınız? Türkân Sultan'ın aklına yeni gelmiş gibi:
- Sahi, siz saraya geldiniz? Hakikaten âşık mısınız?., dedi.
- Yook!. Ben âşık falan değilim... Sultan Mehmet Töküş'e söyleyecek sözlerim vardı. Kapıdan bırakmadılar. Daha uzaktan saraya yaklaşırken geri döndürüyorlardı. Bir gün Aşık Kasım'a rast geldim. Kendisini tanırım. Mehmet Töküş'ü görmek istediğimi, ama saraydan bırakmadıklarını söyledim. Bizimle bugün gel, saraya girersin ve bir sırasını bulup söyleriz, dedi.
Türkân Sultan güldü:
- Siz galiba saraya her zamanki kılığınızla, belinizde kılıç, orriuzunuzda sadakla geliyordunuz? Saraya böyle silâhlı yalnız muhafızlar girip çıkabilir.

- Ben ne bileyim? Bir erkek hiç silâhını bırakır mı?
- Niye benim size verdiğim mücevheri gösterip de girmediniz? Yiğit şaşaladı:
- Onu unutmuştum. Hem sizin bu sarayda bulunduğunuzu bilmiyordum.
- Peki niçin Sultan Mehmet Töküş'ü görmek istiyordunuz?
Bunun üzerine Otsukarcı Timuçin'in elçisi olduğunu, Mehmet Töküş'ü görürse söyleyecek sözleri bulunduğunu anlatarak ayağa kalktı. Koca Türk Timuçin gibi Mehmed Töküş'ün de her dileyenle konuşuverdiğini sanıyordu. Türkân Sultan gülerek Otsukarcı'ya biraz beklemek lâzım geldiğini bildirdi. Tokmağı tekrar tunç sahana vurdu. İçeriye deminki adam iki büklüm girdi. Türkân Sultan buyurdu:
- Git Arslan Beği gör. Söyle Şah Hazretlerini Türkistan'dan gelen bir elçi şimdi görmek istiyorlar. Sultan efendimize, bildirsinler. Buyruklarını alsınlar. Sonra Ali'ye de söyle, buraya gelsin!
Uşak çıktı. Biraz sonra Ali girdi, Kara yağız, kocamış bir adamdı. Sultan, Ali'ye Otsukarcı'yı gösterdi:
- Bu bahadır konuğumuzdur. Sarayı gezdirin. Gönüllerini hoş tutun. Buyruklarını yerine getirin!, dedi. Sonra Sultan çıkıp gitti.
Otsukarcı bir saat kadar şaşkın şaşkın sarayın tekmil odalarını gezdi. En çok hoşuna giden Mehmed Töküş'ün atlarının, silâhlarının bulunduğu oda idi. Başka bir odaya girerlerken Ali'ye sordu:
- Yahu! Şu bizim âşıklar ne oldu? Gittiler mi?
Ali, kafasını toplayamadı, şaşaladı. Fakat sonra aklına geldi. Hepsinin biraz önce ellerine birer kese gümüş verilerek bırakıldıklarını söyledi.
Başka bir odada birçok gençler kocatmış bir adamın çevresine toplanmış, bir yere bakıyorlardı.
Otsukarcı yaklaşınca kendisine kılıçla saldıran Celâleddin'in bir hoca ile kılıç tokuşturduğunu gördü. Bir eyyam durup gözledi.

Fakat tam bu sırada başka birisi geldi. Bunu görünce herkes saygı ile yol verdi. Bu adam kendisine yaklaşıp karşısında belini kırarak eliyle selâm verdi:
- Şah efendimiz sizi bekliyorlar.
Otsukarcı, kemerini doğrultup adamın arkasına düştü. Her kapısında iki muhafız bekleyen birçok koridorlardan geçtiler. Büyük, süslü bir kapının önünde kızıl kadife perdeyi kaldırıp Arslan Beğ olduğu anlaşılan bu adam yüksek sesle bağırdı:
- Kıyat Börçiğin başbuğu Timuçin Çingiz Han'ın elçisi Otsukarcı!.. Bütün İslamların koruyucusu Harzem Şahı Sultan Mehmed Töküş İskender'i selâmlar!.
Otsukarcı böyle tanıtılmaya alışık olmamakla beraber, göğsünü şişirerek, başını dikip odaya girdi. Kendi göreneği üzere topuklarını sert bir vuruşla birleştirdi. Dokuz kere dizini yere vurarak başındaki börkü çıkarıp selâmladı. Önündeki işlemeli, altın yaldızlı kerevetin üstünde ipek, kadife sırmalı kumaşlar arasına gömülmüş gösterişli bir.koca adam oturuyordu. Sağ eli arslan başlı kılıcına dayanmıştı. İki yanında mızraklı, baştan aşağıya kadar demirlere bürünmüş cenkçiler taş kesilmiş gibi dimdik duruyorlardı. Çevresinde birçok hırkalı, kürklü, zırhlı atasınlar, hocalar vardı. Otsu-karcı'nın bakışı ve duruşu o kadar alımlı idi ki, hep birden yerlere kadar eğilerek elleriyle selâm verdiler. Yerinden kalkmaya niyetli görünmeyen Mehmed Töküş dudaklarında zoraki bir gülüşle karşısındaki minderi ona gösterip sözde uluğladi:
- Türkistan bahadırlarından olan Otsukarcı ile tanışmak bizim için büyük bir kazanç oldu, dedi.
Otsukarcı böyle kaçamak sözlere alışmadığından Sultanın Timuçin'i hiçe sayarak yalnız kendisini selâmlamış olduğunu anlamamış gözüktü. Hemen söze başladı:
- Ben Balcuna Buldaklı dokuz ak, dört kara tuğun[1] ıssı, Çingiz diye anılan Timuçin Han'ın elçisiyim. Çingiz Han Yesükey'in oğludur. Babası, Çingiz küçükken öldü. Anası "Ulun Eke" sanca-
1 Dokuz ak tuğ Gök Moğolların, dört kara tuğ Börçiginlerindir.

ğımızı eline aldı. Başsız kalınca dağılan obaları bir araya topladı. Yesükey'in kan kardeşi Tuğrul, Timuçin'in nişanlısı Börte Ço-çi'nin kardeşleri bize yardım ettiler. Tacıyut'ları, Nayman'ları altet-tik. Timuçin kendini Balcuna Buldak'ta hakan eyledi. Şimdi ordusu pek çoktur. Çin'e bile meydan okuyor. Senden dilediği şudur:

Kendi arkışları buradan çok geçiyorlar. Mallarına ve bizim danışıklıklarımızın şartlarına aman verilsin, canları sağlık olsun, o da sana kılıcıyla yardım eder, danışıklarımızın, at uşaklarımızın obana akın etmesine meydan vermez. İşte bu kadar.
Otsukarcı İrteş'ten öğrendiği sözleri derleyip toplayıp bu kadar güzel söyleyeceğini hiç ummamıştı. Bunu artık şehirliler gibi oturup konuşmaya, gezmeye alıştığına verdi.
Sultan Mehmed Töküş'e gelince kendini beğenmiş olmakla beraber biraz kurnaz bir adamdı da.
Çingiz'in adı yavaş yavaş buralarda bile duyuluyordu. Bu adamın söylediği gibi Çin'e karşı bir şey yapacağına aklı kesmemekle beraber, onunla iyi geçinmekte kendisi için bir kötülük olamazdı. Gülerek ayağa kalktı.
Çevresinde oturanlar da hep birden yerlerinden fırladılar. Otsukarcı'nın arkasını okşayarak:
- Sözlerinizi işittik. Hakanına bir karşılık verebilmekliğimiz için bize birkaç gün destur veriniz. Şimdilik sarayda konuğumuz olarak kalınız. Hem dinlenir, hem yorgunluğunuzu almış olursunuz, hem de oğlum Celâleddin sizin gibi bahadırlardan dövüş dersi almasını pek sever; işittik ki siz yaman silâh kullanırmışsınız. Oğlumuz sizden bir şeyler kazansın. Sizin temiz sözleriniz bu işi olgun-laştırır.
Söz bitince Arslan Beğ yol göstererek Otsukarcı'yı dışan çıkardı.
ÇAKIR HİÇBİR YERE GİTMEK İSTEMİYOR
OTSUKARCI bu sarayda tam üç ay kaldı. Mehmed Töküş onu bırakmak istemiyordu. Otsukarcı'nın bir dediği iki olmuyordu. Ayağını sıcak sudan soğuk suya koymuyorlardı. Türkân Sultan'a yaptığı iyiliği çoktan ödemişlerdi.
Sultanın oğlu Celâleddin ile birbirlerine pek çabuk ısındılar. Her gün sarayın bahçesinde cirit oynuyorlar, sarın dışarısına çıkıp at yarıştırıyorlardı. At yarıştırmak sözü üzerine Payaza'yı düşündük. Payaza'nın nasıl tekrar ellerine geldiğini anlamak için, Çakır'ı bıraktığımız yere kadar geri gidelim:
Çakır o sabah uyanınca kocamış dükkâncının bir sürü halka kendisini anlatmakta olduğunu gördü. Hepsi de hakîmül hükemâ Eflâtun'un şakirdinden geçmişleri, gelecekleri için söz almak istiyordu. Fakat Çini Maçin'den gelen Çakır dün akşam açlık belâsı yalan söylemişti. Yoksa Şeyhülcebel'de bulunduğunu işittiği gizli kuvvetlerin hepsi kendisinde yoktu. O çağlarda keramet diye tanınan ispritizma ve manyatizma gibi ilimleri bilmiyordu. Kendisinde telkin kuvveti vardı. Birkaç gün bu gücünün yardımı ile birçok oyunlar yaptı. Arada bir gelecekten de söz ediyordu. Fakat bu gelecek en aşağı iki ay sonra olacak şeylerdi. Çakır o zamana kadar nasıl olsa foyasının çıkmayacağını, yahut buradan kendi kendine çekilip gideceğini sanıyordu. Yaptığı oyunlar âdi bir suya istediği

kokuyu vermek, Kur'an-ı Kerim'in istediği sahifesini karşısındakine açtırmaktı. Fakat kötü günler gelip çattı. Çakır'ın ünü Mehmed Töküş'ün sarayına kadar yayılınca yaka paça edip zorlu bir adamın karşısına diktiler. Karşısındaki kaşlarını çatarak sordu:
- Hocam sen evliyalık ve keramet gösterirmişsin, ne dersin?
- ! ! ? ?„
Çakır, kellesinin elden gitmek üzere olduğunu sezdi. Bütün zekâsını kullanmanın sırasıydı. Karşılık vermek istemiyormuş gibi sustu. İşaret ve başparmaklarıyla birkaç tellik bıyıklarını büküyor, dudaklarıyla seyrek sakallarını ısırıyordu. Karşısındaki bu soğukkanlılığa şaşırdı:
- Hocam sözlerime karşılık vereceksin. Kimsin? Nereden gelirsin? Nereye gidersin?.
- Yeri, göğü yaratan; ins ü cin kâffe mahlûkata can veren Cenab-ı Teâla ve Tekaddes Hazretlerinin âciz bir kuluyum. Maş-rik'ten gelir, Mağrib'e giderim.
Sonra ellerini kaldırıp dudakları arasından bir dua okudu. Daha dua okumaya başlar başlamaz odada bulunan cılasınlar ellerini açarak amin dediler. Başbuğ Çakır'ın halkı kazanmış olduğunu anladı, işi tatlılığa bağlamak istedi:
- Orasını anladık!.. Sen bir şey yapıyor muşsun?
- Evet yapıyorum!..
- Evet yapıyorsun! Söylenilenler doğru mu? Geçmişi, geleceği biliyor musun?
- Aciz şahsıma saygı ederek aziz ve ikramda bulunan bütün Semerkant ahalisine ve size akıl ve fikir, kesenize Halil İbrahim berekâtı ve makamınızı koruması için Allah-u Teâla'yı dua ve efsunlarımla yardıma çağırıyorum.
Başbuğ, Çakır'ın alayını anlayamadı.
- Sen sözde keramet gösteriyormuşsun? Kaçamaklı sözler istemez. Söyle bakalım ben kimim, benim adım ne?.. Her şeyi bilen bunu da bilir.

Çakır'ın aklından hemen şu geçti: "Oğlum Çakır! İşte şimdi foyan meydana çıkacak!.. Bu herif kerametin çeşidini sana bırakmıyor... Suyu kırmızı yapmak burada bir işe yaramaz... Ne kolay sorgu! Kapıdan girerken bu adamın adını soramaz mıydm? Geçen gece Otsukarcı ile beraber rastladığın kadın sarayda birisinin adını vermişti... " Çakır'ın aklına burası gelince birden sapsarı kesilen yüzüne biraz kan geldi. Yoksa az daha

düşünse bütün gövdesini dolaşan soğuk bir ürperme yüreğine kadar girip onu oracıkta ba-yıltacaktı. Gözlerini yumdu. AnĞak duyulabilir bir sesle:
- Bu sarayın muhafızlarının başbuğu Arslan Beğ, beni böyle kötü sözler duymaktan korusun. Ben bildiği, umduğu adamlardan değilim.
- Canını dızmanlar alsın!.. O/ıu da bildin ha!.. Arslan Beğ benim!.. Hocam!. Ver elini öpeyim, buyruğun nedir?
Çakır az kalsın bir taşla iki kuş vurmanın verdiği sevinçle yaptığı kerameti bozacaktı. Fakat hemen kendini toplayıp sakallarını okşadı. Gözlerini belki sevinci belli olur diye hâlâ açmıyordu:
- İyi öyle ise Arslan Beğ!.. Görüyorsun ya?.. Seninle çabuk anlaştık. Bu sarayda Sâdigelân'da uğrular elinden kurtarılan bir hatun var. Kurtaran biziz. Kendisini görmek istiyorum.
Çakır'ın Türkân Sultan'ı gördükten sonra olanları anlatıp sözü uzatmayacağız. Türkân Sultan Çakır'ı Otsukarcı'nın yanına götürdü. İki yoldaş hemen sarmaş dolaş oldular. Çakır'ın üstündeki pılı pırtı değiştirildi. Hiç görmediği işsizlik ve sessizlik içinde tam üç ay sarayda yaşadılar. Fakat bir gün Otsukarcı Çakır'a sordu:
- Benim Payaza, Kızıl Tuğ, diğer eşyalar nerede?
Çakır, saraydan ne olur ne olmaz diye dışarı çıkmak istemediğinden yüzünü ekşiterek cevap verdi:
- Ne yapacaksın bu bir sürü zırıltıyı şimdi?..
- Yediğin naneye bak!.. Atsız, silâhsız er olur mu?.. Yoksa
sen onları sattın mı?

- Yok canım, pek sattım sayılmazlar, geri alması kolay; ama korkuyorum. Sen Payaza'ya, kılıca, kalkana kavuşunca gene dağlarda, bayırlarda, Çaydam beygiri gibi koşup aç karnımızla birlikte kurda, kuşa kepaze olacağız.!
- Ya sen buralarda kırk yıl kazık kakıp kalacağımızı mı sanıyordun?
- Ne! Yoksa gidiyor muyuz?.
- Elbet! Elini tez tut, işimiz bittiği gün gideriz.
- Ben şuradan şuraya gitmem, bu işsizliği, böyle çifter çifter uşakları, ahalisi bu kadar eli açık diyarı başka nerede buluruz? Sen delirdin mi?
Otsukarcı kızdı:
- Sen ne halin varsa gör! Ben yarın gidiyorum, eğer isteseydim böyle kaç sarayın kapıları bana açılırdı. Eloğlunun verdiği eti, ekmeği yiyerek yaşamaktansa, dağlarda açlıktan kendi avladığımız kargalarla yetinerek ölmek bizim için bundan yekti.
Çakır yumuşadı:
- Ne kızıyorsun?.. Sen gidelim dersen ben hemen giderim!.. Hani yok mu ya?.. Gitmesek daha iyi olurdu. Ne işimiz var çöllerde, dere kenarlarında? Turna kuşlarına benzedik!..
Sonra can sıkıntısı içinde dudaklarını büzdü. Yavaş bir sesle:
- Hem de karga yiyen turna kuşları.

YOLA DOĞRU

ÇAKIR, saraydan iki er alıp kendisini sopa ile kapı dışarı eden hancının konağına doğru yollandı. Hancının kendisi ve iki saray eri ile karşılaşınca düşeceği durumu düşünerek seviniyordu. Hana yaklaşırken erlere biraz geriden gelmelerini söyledi. Mel'un suratlı, daha doğrusu, suratsız hancı kapının önünde arpa eliyordu. Çakır yaklaşarak selâm verdi:
- Kolay gelsin kabadayı!?..
Hancı kafasını kaldırıp Çakır'a baktı. Burnundan soludu; bir şeyler homurdandı; sonra başını çevirerek gözlerini kapının arkasındaki bir yere dikti. Çakır da oraya bakınca soğuk bir ürperme-nin tüylerini diken diken ettiğini hissetti. Kocaman sopa hâlâ orada duruyordu. Ne olur ne olmaz, dilerse yetişebilirler mi diye yan gözle saray erlerine baktı. Yavaş yavaş yaklaşıyorlardı, korkacak bir şey yoktu. Sert bir sesle sordu:
- Kabadayı! Atları ne ettin di bakalım?
Bu haliyle, ilk gidişinde kendisini tersleyen hancıyı andırıyordu. Hancı karşılık verecek yerde sopayı kapıp Çakır'a güzel bir dayak çekmek için yerinden fırladı. Fakat arkasında, zırhlı donla-rıyla bir put gibi kollarını kavuşturmuş, buyruk bekleyen iki saray erini görünce yelkenleri suya indirdi:

- Hangi atları efendimiz! diye sordu.
- Hangi atlan olacak itoğlu!.. Bizim burada bıraktığımız atlar.
- Efendimiz o atları siz kira bedeli bırakmıştınız?
Fakat hancı sözünü bitirmeden Çakır, kapının arkasındaki sopayı kavrayıp hancının sağ omuzu üzerine budur! diye öyle bir yerleştirdi ki hancı iki dizi üzerinde sendeledi. Çakır tekrar bağırdı:
- Atlar nerede? Bizi burada yatırmadın ki kirası, kira karşılığı söz konusu olabilsin.
Hancı bir sopaya, bir de erlere baktı. Gücün karşıda olduğuna aklı kesince kekeledi:
- İçerideler efendim.

- Çabuk getir. Dur hele, odadaki eşyalarımızı, silâhlarımızı falan da tez getiresin ha! Yarış bakalım.
Hancı koşa koşa gitti; az sonra seyislerin arasında kişneyerek Payaza ve Çakır'ın atı geldi. Hancının karısı, çocukları da sırtlarında heybeleri, Kızıl Tuğ'u getirdiler. Hepsi Çakır'ın önüne yığıldı. Çakır, her şeyi bir bir gözden geçirdikten sonra birdenbire aklına yeni gelmiş gibi bağırdı:
- Kabadayı! Ya paraları ne ettin?
Hancı başına yeni bir kötülük geleceğini anlayarak kekeledi:
- Ne parası beğim?
- Ne parası olacak itoğlu? Tez koş, sana emanet ettiğimiz paraları getir!.
- Efendimiz unutmuş olabilirler. Bize para emanet etmediniz...
Fakat Çakır sopayı havada döndürerek omuzlarına tekrar yerleştirince, bu dayakta kendi paylarının bulunmamasını erkeklik şanına yakıştıramayan erler de işe girişmek üzere kollarını sıvadılar. Hancı yola geldi:
- Neydi emanetinizin tümü efendim?
- İki kese.
I

Hancı içeri koştu, yıllardan beri biriktirdiği paraları getirdi. Çakır'ın avucuna yerleştirdi. Sonra ellerini kavuşturup durdu. Yoksul, artık ne yaparsan yap der gibi boynunu bükmüştü. Fakat Çakır hiç acımıyordu. Su içerek aç karnına geçirdiği günleri unutmamıştı. Atlardan birisine eşyaları yüklediler. Diğerine de Çakır kuruldu. Biraz yürüyünce Çakır keseleri erlere armağan etti. Otsu-karcı'nın bu sızdırma paraları kaldırıp atacağını biliyordu.
Tam elli bir gün sonra saraydan buyruk çıkabildi. Kimse onların gitmesini istemiyordu. Fakat Otsukarcı, kendisini Çingiz Han'ın beklediğini, ordunun Çin'e akın etmek üzere olduğunu söylemişti.
Yeni arkadaşlarıyla ağlaşarak sarmaş dolaş oldular. Çakır'ın âşıkların şakasını anlamayarak zorla bir korku ^ geçirdikten sonra-yemeklerin üzerine daha çok düşen aşçıbaşı ve şerbetçibaşılarla ayrılışı pek acıklı oldu. Âşık Kasım, arkadaşlarıyla, Celâleddin, Ot-sukarcı'dan ders görmüş cılasınlar ile Sâdigelân denilen yere kadar kendilerini uğurladılar.
Yanlarında Timuçin'e verilmek üzere birçok armağanlar, kumaşlar, silâhlar vardı. Hele kendi giyimleri, kuşamları görülecek bir şeydi. Kızıl Tuğ'a bile sırmadan bir kılıf yapılmıştı. Çakır omu-zuna taktı. Kendilerini uğurlayanlardan ayrılınca Payaza'yı boynundan öpüp mahmuzlayarak Otsukarcı yaydan kurtulmuş bir ok gibi gün doğusu diyarına doğru yol aldı.
- Çakır ne düşünüyorsun?
Diye arasıra sordukça yoksul Çakır içini çekerek gözyaşlarını siler:
- Saraydan ayrılmakla kötü bir iş yaptığımızı, der, sonra gene yüzü gülerdi:
- Adam sen de! Seninle beraber olduktan sonra... Dağ başları saray, deve dikenleri börek oluyor.
TOKTA BEĞ - BÖRTE ÇOÇİN
güneş doğarken Cayan suyunu iki atlı geçti. Ça-yırların arasında başları ancak belli oluyordu. Öndeki atını şahlandırarak, okşayarak sıçratıyor; omuzunda uzun bir tuğ asılı ikincisi ise suratını asmış, atın üzerinde uyukluyordu. Utacının konağı önünde durdular. Konak şimdi çok değişmişti. Çardak genişlemiş, büyümüş, önünde pazar yerini andırır kalabalık, börklü, tolgalı cılasınlar gidip geliyordu. İleride altı kişinin çevresinde nöbet beklediği dört atlı, üstü kapalı, tahtadan bir araba duruyordu. Öndeki atlı konağın berisine kadar atını yaklaştırarak bağırdı:
- Hey Utacı! Cayan şaklabanı!.. Canını dızmanlar alasıca uğru... Ne cehenneme gömüldün?
Cılasınlar "bu Kırgız da nereden çıktı?" der gibi yeni gelene baktılar. İçlerinden birkaçı da bu gürültüye kızmış gibi homurdandı. Süslü pusatlarına, atının güzelliğine bakıyor, doyamıyorlardı. Fakat sahibi gibi cins at da sabırsızlanıyordu. Yolcu tekrar bağırdı:
- Utacı...! Yanına varırsam kulaklarını keseceğim ha!..
Zavallı Utacı dışarı çıkacak durumda değildi. İçeride birçok at uşakları, cılasınlar ambarlarından kendilerine, atlarına yiyecek istiyor, dışarıda başbuğları olduğu belli olan bir bahadır elindeki kırbacı şaklatarak düşünceli durumuyla buyurup duruyordu:

- Tez olun! Daha duruyorsunuz! Utacı çabuk ol!..
Yabancı yolcu hana girdi. Onlar da yüklerini artık almışlardı. Başbuğları buyurdu. Hep birden kapının önündeki atlara sıçradılar. Arabanın çevresini sardılar. Sonra bir yıldırım gibi yamaçlara doğru at koparıp gittiler. Han şimdi Utacı'yı batıracak kadar boşalmıştı. Utacı'nın artık yüzü gülmüştü. Fakat çok bitkindi. Kapıya doğru yaklaştı. Yolcu homurdandı:
- Utacı, bir saattir bağırdığım halde kulak vermedin. Bunun için iki kulağını keseceğim!
Utacı, kulaklarını kesilmekten korumak için elleriyle kapatıp sesin geldiği yana baktı. Kulak kesecek bahadır gülüyordu. Gözlerini iyice açarak o da sırıttı:

- Otsukarcı ile karşılaşmıyorsam tamunun en kızgın köşesinde yanayım!., diye haykırdı.
Yolcu bu sefer kahkaha ile gülerek kollarını açtı:
- Gel! Gel sarmaşalım Utacı! İnsan yurttaşını böyle mi karşılar?
Utacı hemen atıldı. Sarmaş dolaş oldular. Buyruklar hemen verildi. Payaza'yı, Çakır'ın atını seyisler alıverdiler. Otsukarcı, giden yolcuları sordu:
- Bu şımarık adam kimdir?
Utacı, omuzlarını büzdü. Kafasını büktü:
- Bir varlıklı bay ama, kim olduğunu kestiremedim. Adamları kendisinden ürküyorlar. Dört gün önce buraya geldi. At uşaklarından birçoğunu burada bırakıp gitti. Fakat bugün döndü. Çok şaşkın ve yorgundular. Hiç durmadan, bir soluk almadan yolluk alıp gittiler. Sanki bir şeyden kaçıyorlar. Ey? Sen neler yaptın bakalım koca gezginci? Nereleri gezdin? Neler ettin? Bu süs, bu takanaklar da ne, bu eşyaları, bu silâhları nereden düzdün?
Otsukarcı, oradan ayrıldığı günden beri başından geçen işleri Utacı'ya anlattı. Bir yandan da Çakır'la karınlarını doyurdular. Sonunda:

- İşte Timuçin'in elçiliğini bitirdik. Şimdi buraya düşmanlarımızla dövüşmeye geldik, dedi. Uğraşlarda aşımız, savaşlarda oynaşımız olsun.
Sanki bu sözün söylenmesi bekleniyormuş gibi avluda büyük bir gürültü oldu. Kılıç şakırtıları, atların koşuşmaları, kırbaç sesleri birbirine karıştı. Üstü başı kan ter içinde Pars Parçalayan Çelme avluya girip bağırdı:
- Kaçtılar mı Utacı?
Utacı şaşkın, anlayışsız kekeledi: -Kim?
- Timuçin'in karısını, Börte Çoçin'i kaçıran Tokta Beğ gitti mi diyorum sersem herif. Tez söyle, kaçtılar mı? Ne diye yollarını j kesmedin?
Utacı ile Otsukarcı yerlerinden fırlayarak sordular:
- Ne!.. Buradan iki saat önce kaçan Tokta Beğ miydi?
Çelme, Otsukarcı'yı ancak şimdi görebilmişti. Hemen boynu- 3 na sarıldı. Öpüştüler. Sonra yorgun, bitkin, çöker gibi bir yere ilişti.
- Üç gündür at üstünden inmedik. İtoğulları öyle bir kaçıyorlar ki... Sen kendisini gördün mü Otsukarcı?
- Ben daha işin ne olduğunu bile toparlayıp anlayamadım. Nedir? Ne oluyor? Tokta Beğ ne diye böyle bir ün kazandı?
- Ne olacak? Timuçin kendini hakan eyledikten sonra işler tersine döndü. İlk önce Tacıyutlar ve danışıklarıyla Balcuna Bul-dak'ta savaşa tutuştuk. Kamusunu yendik. Sonra Baykal Gölü'nün üstündeki Merket1 lere saldırdık. Bize dayandılar. Mançurlara doğru aktık, yenildik. Hiç yenilmeyen Çingiz'in adına leke sürüldü. Bütün avullar bizden yüz çevirdi. Bunun üzerine Ulun Eke, yüce hatun ata bindi, Türkleri kazanmak için Gök Bayrağı çekti, kaldırdı. Gökçe Tanrı da ona yardım eyledi2. Gökçe'nin bu işte çok ya-
1 Merket: Atıcı, vurucu demektir.
2 Gökçe: Doğu Türklerinin kendisinde umulmaz güçlerin saklı bulunduğuna inandıkları bir adamdır. Eçige Babanın oğludur. Bağası Eçige'yi de oğlu gibi Türkler ermiş, yalvaç sayar ve taparlardı. Türklere bu insan oğlunda keramet görme inanışı doğudan
I

rarlığı oldu. Avullar tekrar birleşti. İşte biz tam bunlarla uğraşırken önümüzden her zaman bir tavşan gibi kaçan Tokta Beğ kolayını bulup içimize kadar girmiş; Çingiz'in hatunu Börte Çoçin Hatun'u kaçırdı. Şimdi Hıristiyan Kirayitlerle savaşa tutuşmak üzereyiz. Tokta Beğ'in ardında kaybedecek günümüz yok. Bu işi geç haber aldık; artlarından Timuçin beni saldı. İşte bak gene kaçırmışız. Ya Börte Çoçin Hatun'dan, ya Hakanlıktan olacağız.
Utacı'yı çağırdılar. O bir şey bilmiyordu. Otsukarcı'ya anlattıklarını Utacı'ya da anlattı. Başını dövüyor:
- Tuu... Bize yazıklar olsun! Elimizle aç köpeklere yiyecek, atlarına arpa verdik. Bu akılsız başımı taşa çalsam yeridir, diye ağlıyordu. Fakat Pars Parçalayan Celme'nin duracağı yoktu. Ayağa kalktı:
- Hey Utacı, zırlayıp durma!. De bakalım canı çıkasıca Tokta Beğ hangi tamuya yollandı?
- Gün batısına doğru yol aldı, cevabını alınca Çelme dönüp Otsukarcı'ya sordu:
- Sen nereye gidiyorsun? İşin, yolun nedir?
- Ben mi? Ben size geliyordum. Timuçin'e diyecek bir kaç sözüm vardı. Çok iller, garip kişiler, şaşkın başbuğlar tanıdım.
Çelme kamçı ile çizmelerine vurarak düşündükten sonra onu kolundan tutup dışarı çıkardı. Avluda altmış, yetmiş kadar baştan aşağı silâhlanmış Moğol atlısı vardı.

- Bana bak! Sen Timuçin'e söyleyeceğin masalları bana dersin. Ben de ona iletirim. Fakat şimdi avulumua başına dönmekli-ğim gerek. Hakan Kirayitlerle savaşa tutuşmuştur. Bu kez de üst gelmezsek sonunu sen düşün! Şimdi bana kulağını iyice yaklaştır, dinle!. Ben sözüm biter bitmez at oğlanımı alıp geri döneceğim. Sen şu gördüğün atlıları alır, Tokta Beğ'in ardından saldırırsın. Bi-
gelip yayılmıştır. Bu Gökçe için "Bulut şeklinde bir ata binip Tann ile görüşmek üzere göğe çıkar" derlerdi. Ulun Eke kocası Yesükey ölünce oğlu Çingiz'in diğer avullar üzerinde daha sözlü olabilmesi için Eçige Baba ile evlendi. Bu suretle Gökçe, Çingiz'in üvey kardeşi oldu. Ne olursa olsun Çingiz'e Gökçe'nin yardımı çok büyüktür.

leğin güçlü, aklın yavuzdur, ama, bu Tokta Beğ de az domuz değildir ha!.. Tilki gibi düşünür, tazı gibi kaçar, sırtlan gibi dövüşür. Gözünü aç!. Bu işi bitir, gel. Seni bekliyoruz. Sonra atlılara dönüp bağırdı:
- Hey oğullar; ben geri dönüyorum. Yapacak çok işim, üstesinden gelecek sayısız dövüşüm var. Sizi şu gördüğünüz delikanlı ardına alacak; bunun buyruklarına Timuçin Han'ın buyrukları gibi baş keseceksiniz. Öl dese öleceksiniz. O benden üstün bir bahadırdır. Tokta Beğ'i elbet altedecektir. Haydi uğurlar olsun. At oğlanım nerede? Tez benim atımı getirin, geç kaldım...
Celme'nin at oğlanı koştu. Bu sırada kendilerine yol göründüğünü çoktan anlayan Çakır da Payaza'yı, kendi atını derleyip toplamıştı. Otsukarcı da Çelme yola çıkmadan önce Payaza'ya sıçradı ve dizginlere asılarak Tokta Beğ'in kaçtığı yola doğru atını sürdü.
- Selâm Çelme!.. Timuçin'e de selâmımı ilet! Benim uğraşım seninkinden de hızlı...
- Uğur ola Otsukarcı! Tokta Beğ'e de sen benden selâm eyle! İt oğlu şimdi belâsını buldu.
Yetmiş atlı tozu dumana katarak Otsukarcı'nın ve Çakır'ın taşıdığı göğe baş kaldıran Kızıl Tuğ'un ardından saldırdılar. Büyük bir toz bulutu gök bitiminde küçüldü; sonunda gözükmez oldu. Arslan, sırtlanın ardına düşmüştü. Çelme için artık korkacak bir şey yoktu. Arkalarından baktı, baktı, sonra atını geldiğ; yola döndürerek arkasında at uşağı, sürdü gitti.
TOKTA BEĞ'İN ARDINDA...
kÖRT ay geçti. Yollardaki çobanlar, hancılar, köylülerden 'Tokta Beğ'in gittiği yolu öğrenerek durmadan, dinlenmeden kovalıyorlardı. Öğrendiklerine bakılırsa ona her gün biraz daha yaklaştıkları anlaşılıyordu. Sırayla birçok kasabalardan, kurumuş derelerden, yeşil ovalardan, karlı dağlardan, bozkırlardan geçtiler, en sonra bir hancı, aralarında dört at koşulu bir araba olan otuz, kırk kadar atlının gün batısına doğru kendilerinden yarım gün önce yol aldıklarını söyledi. Otsukarcı atlarını yarım saat kadar orada dinlendirirken adamlarının en açıkgözlerini çevresine toplayarak danıştı:
- Bunlar nereye gidiyorlardır dersiniz? Aklınıza ne geliyor? İt soylarını enselemek üzereyiz, ama tuttukları yol bir ters yol.
Birisi kafasını kaşıyarak düşünmeden cevap verdi:
- Doğrusu Beğim, bizim öyle ince işlere aklımız pek ermez. Biz yalnız vuruşmasını, dövüşmesini biliriz. Ama bana kalırsa böyle el diyarlarında gelişigüzel en kolay at sürebildiği yollara kaçıyor ki, bizi yabancı ellerde karşılasın; yahut da onun ardını bırakalım.
Diğeri bunu beğenmedi:
-- : Yok! Öyle değil. Gelişigüzel kaçacak olsa yirmi gün hep böyle gün batısına doğru yol almazdı. İtoğlunun bir bildiği var.

Çakır burada söze karıştı:
- Bana kalırsa bu uğru kerata, Naymanlara yaranmak için onların obasına doğru gidiyor. Gittiği yolun doğrusunda Nayman-larla, Harzemliler oturur. Her ikisi de yaman hanlıklardır. Ama Harzemlileri biz tanırız. Onlarla tanışıkız. Bu gitse gitse hanın yağılarından olan Naymanlara doğru gidiyor. Bizim yapacağımız iş Naymanların yanına varmadan önünü kesmek olmalıdır.
Bu zamana kadar susan Otsukarcı söze karıştı:
- Çakır çok doğru söyledi, biz Tokta Beğ'i Naymanların diyarına girmeden yakalamalıyız! Ben de böyle düşünmüştüm.
Bir diğeri atıldı:
- Benim bir düşüncem var. Bunların yolu nasıl olsa Hazar Denizi'nden geçecektir. Çünkü önümüzde orası var. Eğer biz onlardan önce veya onlarla beraber Hazar'ın kıyılarına varabilirsek onlara birdenbire baskın verip işi bitiririz.
Bu düşünce iyi görüldü. En kestirme yoldan Hazar Denizi'ne gitmek üzere atlara sıçradılar.
Yirmi gün gece gündüz at koşturdular. Artık hiçbir kimseye bir şey sormuyorlardı. Derin boğazlardan, kurak çöllerden, yeşil ovalardan, kızıl dağlardan geçtiler. Sonunda bir gün akşama doğru Hazar Denizi'nin kıyıları gözüktü. Büyük yeşil gölün suları güneşin ışıklarıyla süslenmiş pırıl pırıl yanıyordu. Hava kararırken öncülerden biri kargısını sallayarak atını sürüp Otsukarcı'nın yanına geldi:

- Tokta Beğ'in adamları ileride oba kurmuşlar beğim. Birçok gemi de kıyılarda bekliyor. Artlarından gitsek tutamazdık.
Otsukarcı kaşlarını çatarak sordu. Düşünceleri doğru çıkmıştı.
- Ne yapıyorlardı?
- Buradan az ötede çad\r kurmuşlar, kuzu çeviriyorlardı. Araba orta yerde duruyor. Çevresinde Beğin dokuz sarı tuğu asılı, on iki dövüşçü bekliyor. Mavi suyun kıyısında birçok gemiler var. Sanırım onlara binip kaçacaklar.
I

- Kaç kişi kadar var bunların hepsi dersin?
- Eh, Tanrı bilir, ama şöyle bir dört yüz kadar gene vardırlar...
Otsukarcı çevresine bakındı. Nasıl, saldıralım mı?., demek istiyordu. Tokta Beğ'in kendi adamlarına kavuşarak çoğalmış olması, onları yıldırmadı:
- Geceleyin baskın verelim.
- Biz azlığız, onlar çok.
Bir tanesi kızdı. Gözlerini açtı:
- Ne azlığı? Yetmiş beş kişiyiz. Başımızda da öyle bir buğatır var ki, Timuçin'den aşağı kalmaz. Biz bu kadar yoldaşla, değil Tokta Beğ'i temizlemek, Çin Hanlığını bile altüst ederiz.
Otsukarcı:
- Bana kalırsa gün doğarken baskın verelim. O zaman uyku sersemliği ile daha çok kendilerini unuturlar. Hem kaçacak olurlarsa artlarına düşmek de kolay olur. Şimdi biz de şu karşıki korunun içinde mola verelim. Karnımızı doyururuz. Atlar da yorgunluklarını alırlar. Şafak ağarmadan kalkarız. Ondan sonrasını artık ben bilmem, arpakçılar bilir.
Hep güldüler. Otsukarcı, onların düşüncesini gönülleri kalmasın diye alıyordu. Onun verdiği buyruklara her birisi körükörüne düşünmeden boyun eğerlerdi. Fakat, Otsukarcı'da kendi görüşüne uymayan arkadaşlarına tersine buyruk verebilecek, buyruklarına baş eğmeyenlerin başını alıverecek bir yaratılış yoktu. Onun için Timuçin'i han olabilecek değerde görüyor, kendisinin iş başındaki tutumunu beğenmiyordu. Adamları atlarını suladılar, tımar ettiler. "Kızıl Tuğ"u Çakır getirip geniş bir meydanlığın ortasına çaktı. Çevresine çöreklendiler. İçlerinden on tanesi sıra ile nöbet beklerken diğerleri de uyumaya vardı. Geceleyin Otsukarcı uyanarak Çakır'ı kaldırdı:
- Haydi bakalım koca miskin gidelim. Şimdi Tokta Beğ'i görelim. Sırasıdır. Çakır esneyerek homurdandı:
- Hangi Tokta Beğ'i?

- Hangi Tokta Beğ'i olacak? İşte şu uğru kılıklı beğ!
- İyi, ama hani gün doğarken basacaktık?
- Biz şimdi bu kadar adamın başbuğuyuz. Bu yoksul kişilerin diyarlarında karısı, kızanı, dölü, döşü var. Gün doğarken böyle dört yüz sırtlanın üstüne seksen eri saldırtarak içlerinden birkaçını, belki de hepsini körükörüne öldürtmek doğru değildir. Çevremizi yoklayalım. Bakalım nice yerlerdir? Yağılarımızın güçsüz yönünü seçelim. Belki işi bu gece bitiririz.
Çakır da bu düşünceyi doğru bularak kalktı. Nöbetçiler kargılarını doğrulttular:
- Dur! Kimdir o?
- Yabancı değil, biziz. Şöyle gidip yağılarımızın çevresini kollayacağız. Siz gözünüzü dört açın!
Nöbetçiler hemen kargılarını indirdiler. Biri sordu:
- Bir çıra verelim mi noyan?
- İstemez! Şimdi ay tolundur1. Dediğim gibi siz çevrenizi iyi kollayın. Sonra birisi yaklaşırken, yanınıza iyice gelmezse kendinizi belli etmeyin. Öyle uzaktan "kimdir o?" diye bağırmak doğru değildir. Eğer yaklaşan bir yağıysa hemen ters yüzüne döner, tabanları yağlar. Dost ise işe yaramaz.
Nöbetçi kargısını doğrultup dizini yere vurarak selâm verdi:
- Buyruğunuza kulak verdik noyan.
Çakır'la Otsukarcı korunun gölgeli yollarına dalarak hızlı hızlı yürüdüler. Yıldızlı mavi bir gece idi. Ay, bütün yuvarlaklığı ile gökte pırıl pırıl parlıyordu. Çevrelerinde kurbağaların, ağustos böceklerinin birbirlerine söyledikleri aşk şarkılarını dinliyorlardı.
Çakır, arkadaşının acılarını anlamış gibi düşünceli düşünceli burnunu çekerek ağzını açmadan ona bakıyordu. Bu sessizliği daha çok sürdürmek istemeyerek birden sordu:
- Ne düşünüyorsun?
1 Tolun: Yuvarlak ay.

-Hiç...

Fakat Çakır, onun yanaklarında, gözlerinden akan iki pırıltı gördü. Arkadaşı ağlıyordu. Birdenbire kendini tutamayarak bir küfür savurdu:

- Kahpenin kızı! Demek yeniden ona yöneldi düşüncelerin?
- Ne diyorsun Çakır? Kim yöneldi?.. Kime?..

Bu sözde öyle bir kızgınlığın, acının izleri vardı ki, Çakır iliklerine kadar titredi. Onun parmakları arasında ezilen elini çekip kurtardı:

- Onu düşünmüyor musun?
- Sen nereden biliyorsun?
- Bilecek, bilmeyecek ne var; gece gündüz bizim böyle durmadan, dinlenmeden at koşturmamız sanki ne için? Yalnız ve yalnız onun kara gözlerini bir kere daha görmek için değil mi? Ah, sen bilemedin! Şu adamları aldık mı "ver elini Horasan" der, Ala-mut Kalesi'ne dayanırdık. Şeyhülcebel isterse vermesin. Vallahi taş üstünde taş bırakmazdık. Kızı sırtladık mı, kaçırırdık. Ama ne diyeyim ki, senin yüreğin bunu götürmez; sen istersin ki, kız kendi ayağı ile gelsin. Nerede? Kılıcına güveniyor musun? Bileğin kuvvetli mi? Hiç kimseye sorma!.. At, atının terkisine kahpeyi, vur dağlara kendini, ölümüne susayan ardımıza düşsün. Bak zorunu görünce nasıl köpek gibi yaltaklanır?

Otsukarcı, bir demir kıskacı andıran parmaklarıyla onu omu-zundan yakalayıp sarstı. Ve inler gibi homurdandı:

- Sus! Sus! Bir daha bana hiç onu anma... "Yürü, bizim yolumuz uğraş yolu, sevdiğimiz at, yavuklumuz sadaktır." Bunları sen söylemedin mi? Zorla kendimize kedi, köpek gibi hayvanları bağlayabiliriz ancak. Ben onu değil, yeşil ovaları, karlı dağları severim. Ben Kızıl Tuğ'dan, kara gözlü Payaza'dan başka kimse için yaşamıyorum.
- Yalan! Yalan söylüyorsun! Bana darılma! Ben seni tanırım. Timuçin'in elçiliği... Tokta Beğ'in ardına düşmekliğimiz... Bunlar niçin?. Kendi kendimizi ne diye aldatıyoruz?.. İşte görüyorsun.

Aylar geçti, unutabildin mi?.. İstiyorsun ki, senden üstün bir kavgacı çıksın, seni öldürsün!. Ama!. Daha böyle bir kabadayı karşımıza çıkmadı. Sağa saldık, sola saldık. Nerede kan gördükse bir avuç da biz içmek için içine daldık. Yok, yok... Dinle, yarın uğraşta kendini gene her zamanki gibi körü körüne ölümün kollarına salma!. Ben sana yemin ederim. Bu kızı yola getireceğim. Senin isteğine uyarak, kendi kendine gelecek, Çünkü...

Otsukarcı, canı sıkılmış gibi Çakır'ın sözlerini kesti:

- Yeter, sus artık!. Biz bu sözleri konuşmak için buralara gelmedik. Ayaklarının altındaki kuru dalları, yapraklan çıtırdatarak yürüdüler. Önlerinde geniş bir meydanlık gözüktü. Ayın ışığı ortalığı parlatıyor, her şeyi gündüz gibi gösteriyordu. Büyük bir çadırın önünde beş, on kişi saz çalıyor, üzüm suyu içiyorlardı.

Handa diğerlerine buyururken gördükleri, Celme'nin, "Tokta Beğ" dediği adam elinde bir sağrak, yumruklarını sıkmış, ayakta duruyordu. Çevresinde birçok nöbetçiler dolaşıyor, uzakta ışıldayan denizin kenarında ateş yakmışlar, gemileri toparlıyorlardı. Çakır acı acı güldü:

- Eğlen Tokta Beğ; eğlen bakalım. Dünyada yaşadığın bu son gecedir. Otsukarcı, Çakır'ın kulağına eğildi:
- Bunların hepsi sarhoş, ama bir dört yüz kadar da varlar. Şimdi biz birkaç saat sonra tepelerine çullanırsak...

Tam bu sırada arkalarından kuru bir dal çatırdadı. İkisi birden ellerinde bıçakları sesin geldiği yana döndüler. Kimseler yoktu.

İleride bir çadırda saz çalınıyor, cılasınlar nara atarak, şarkı söyleyerek hora tepiyorlardı. Tokta Beğ şimdi ayakta sendeleye sendeleye dolaşarak elindeki kupayı sallıyordu. Ayaklarının dibinde bir kadın oturuyordu. Ve bu kadın -Çakır'ın dediği gibi- kaçırılmış olmaktan kıvançlı idi.

Otsukarcı ile Çakır, kondukları yere döndüler. Göreceklerini görmüşlerdi.

KAYALAR TİTREDİ!..

GÜN doğmadan, tan yeri ağarmadan kalktılar. Atlar tımar edildi. Kargılar, silâhlar, kılıçlar parlatıldı. Yemeklerini yediler. Karşı dağların tepesinde belli belirsiz bir beyazlık görülürken Otsukarcı atının üzerine atladı. Çakır, Tuğ'u kaldırıp ardına geçti. Hepsi sıra ile dizildiler. Otsukarcı donuk bir sesle:

- Şimdiye kadar sizinle bir yoldaş, bir kardeş gibi düşüp kalktık. Ama bugün iş değişti. Uğraşa gidiyoruz. Başbuğunuz benim, ben ölürsem Çakır'ın buyruğu altına gireceksiniz. O da ölürse bildiğinizi yaparsınız. Şurada böyle ne buyursam hiçbiriniz düşünmeden, oyalanmadan, direnmeden yapacaksınız. Kendi bildiğine gidenin, yağıya arka çevirenin, beceriksizlik edip de yakalananın kafasını koparırım... Bunları çokluk söylemek istemem. Hepiniz bilirsiniz. İlk önce kargılarınızı uzaktan savuracak, sonra becerebildi-ğiniz silâhı kullanacaksınız. Boru üç kere öter de, Tuğ havaya kalkarsa hemen dörtnala tuğun çevresinde toplanırsınız. Çakır'ın çevresinde on atlı gidecek, tuğa el kaldıranı geberteceksiniz. İşte bu kadar.

Sonra tuğu Çakır'dan alıp havaya kaldırarak bağırdı:

- Toplan!.. Selâm Tanrı'ya!.. Yetmiş atlı hep bir ağızdan haykırdılar:

- Selâm Tanrı'ya!..
Yavaş yavaş dağılarak Tokta Beğ'in çadırının çevresini sardılar. Dağların ardı sararırken tiz bir boru sesi vadileri çınlattı. Kuşlar gökte uçuşmaya başladı. Savaş kokusunu almış gibi az sonra insan leşlerinin dolacağı bu meydanda kendilerine çıkacak yemlikleri gözlüyorlardı.
Yetmiş atlı, yetmiş arslan kükredi; tozu dumana katarak kargıları ileride, kaşları çatılmış, koyun sürüsüne dalan kurtlar gibi saldırdılar. Atlar kişniyor, kendini toplamaya vakit bulamayan Tokta Beğ'in adamları kiminin elinde bir kılıç, kiminde bir balta, kiminde sopa ölüm saçan bu atlıların önünden kaçmak istiyorlardı. Fakat bir çokları şaşkındı, ama sanki onları bekliyormuş gibi kırk kadar atlı büyük çadırın ardından çıkarak doğru Otsukarcı'nın üzerine saldırdılar. At kusturuşlarından, tek yere bakışlarından, bunların Otsukarcı'yı tanıdıkları anlaşılıyordu. Otsukarcı, arkasında Kızıl Tuğ, yirmi kadar atlı ile bu atlıları karşıladı. Kılıçlar sıyrıldı, tolgalar parladı, baltaların, gürzlerin tunç zırhlara çarpmasından doğan boğuk sesler, acı kahkahalar birbirine karışıyordu. Olduğu yerde duramayan, sağa, sola saldıran Payaza, yerini bulan çifteleriyle kimseyi yanına yaklaştırmıyordu. Otsukarcı, çevresinde kudurmuş gibi saldırıp durmasından atlıların başbuğu olduğu anlaşılan birisinin üzerine doğru Payaza'yı sürdü ve gürledi:
- Yaklaş uğrular başbuğu. Beni arar gibi bir durumun var!
Atlarını şahlandırarak döndürdüler. Ve birbirlerinin üstüne atıldılar. Otsukarcı, sanki karşısındakini öldürmeye hiç niyeti yokmuş gibi ellerini dizginlere sarmış, ayaklarıyla Payaza'yı okşayarak ona tetik durmasını anlatıyordu.
Tam karşısındaki, enli geniş kılıcını savururken birdenbire eğildi, Payaza'yı bütün gücüyle mahmuzladı. Düşmanın kılıcı sırtını yalayarak geçti, fakat daha kendini toplamaya vakit bulamadan yoksul adam, belinden kavrandığını, demir gibi bir pençenin bileğini sararak kendisinin zorla kaldırıldığını hissetti. Elinden kılıcı düştü. Sonra yıldırım gibi uçarcasına uğraş yerinden uzaklaştıklarını sezdi. Otsukarcı boğuk bir sesle bağırdı:

- Çakır, Tuğ'u kaldır... Boru ötsün! Ardımdan gelin!. Uğraş bitti. Şimdilik yenilen biziz.
Çakır'ın bu yenilişe aklı kesmedi, aldığı emre uymaya alışıktı. Tuğ'u kaldırdı. Boru üç kere öttü. Atlar şahlandı. Sanki yerler sarsıldı. Titredi. Ardından ters yüzü dönüp Otsukarcı'ya doğru at kopardılar, ormanın kıyısında Otsukarcı, atından yıkıp kaçırdığı başbuğu gırtlağından tutarak ayağa kaldırdı. Kamasını boğazına dayayarak sordu:
- De bakalım itoğlu... Tokta Beğ ne vakit kaçtı?. Ve bizim baskını kimden öğrendi?
Otsukarcı, çadırlara saldırır saldırmaz ilk işi dün akşam gördükleri çadırın yerini bulmak olmuştu. Fakat çadır bomboştu. Atıyla bütün çadırların çevresini dolaştı. Tokta Beğ'in oturabildiği başka bir çadır gözükmüyordu. Sonra Timuçin'in karısını kaçırdıkları araba da meydanda yoktu. Çadırın arkasından da kırk kadar atlı çıkıp doğru üzerlerine koşunca işi anlamıştı. Demek baskına uğrayacaklarını bir yerden öğrenmişler, bunları yemlik diye bırakarak kaçmışlardı. Şimdi yapılacak şey, Tokta Beğ'in nereye kaçmış olduğunu öğrenmek idi. Bunun için bu adamı diri diri yakalamayı doğru bulmuştu. Tokta Beğ, Celme'nin dediği gibi zorlu çıkmıştı, ama Otsukarcı'yı aldatamamıştı.
Otsukarcı sordu:
- Söyle nerede bu kerata?
- Bilmiyorum.
Kamayı biraz daha itti. Adamda söyleyecek surat yoktu. Biraz daha soktu. Nihayet uzun bir kan sütunu fışkırdı. Adam ölmüştü. Dudakları arasından mırıldandı:
- Vay itoğlu; Beğini amma seviyormuş?!.. Sonra birdenbire bağırdı:
- Tez varın!.. Ne kadar Tokta Beğ'in adamı varsa derleyip toplayıp buraya getirin...
Adamlar dağıldı. Az sonra birer ikişer kargılarının önünde Tokta Beğ'in adamlarını iterek getirdiler. Otsukarcı gözüne kestir-

diğini belinden kavrayıp kaldırdıktan sonra, az ötedeki kayanın üstüne çıktı. Ve boşluğa doğru savurdu:
- De bakalım itoğlu!. Beğin nereye kaçtı?
- Bilmiyorum...
Boğuk bir ses işittiler. Bilmeyen, uçurumdan tepetaklak yuvarlanmıştı. Otsukarcı sorgusunu iki etmiyordu. Yeniden önüne getirilene yaklaştı, kanlı gözleriyle o kadar korkunç bir durumu vardı ki, ölümün soğuk ürpertisini sırtlarında duyarak içlerine kadar titrediler. Otsukarcı:
- Sıra ile topunuzu buradan aşağı atacağım, deyin bakalım, beğiniz hangi tamuya gitti? diye bağırdı.
Hiç ses çıkarmadılar. Bir üçüncüyü kavrayıp uçurumun üzerinde sallandırdı:
- De?.. De bakalım, nereye gitti?
Bir çığlık daha... O da uçurumdan aşağı gitmişti. Tekrar geri döndü. Üçüncü adam havada sallanırken korkudan aşağıdaki uçuruma bakmaya bile güvenemiyerek bağırdı.
- Canımı bağışla, diyeyim. Otsukarcı onu yere indirip, gürledi:

- Çabuk söyle!..
- Geceleyin siz bizim konağa yaklaşırken nöbetçiler görmüş, ardınızdan gelmişler, konuştuklarınızı duymuşlar. Tokta Beğ'e bildirdiler, hemen araba hazırlandı. Tokta Beğ, yirmi atlıyla beraber kaçtı. Biz sizi burada karşılayacaktık. Cenk olacak, sizi öldürecektik. Öldürmezsek bile en aşağı dört, beş saat buralarda alıkoyacaktık!. Ondan başka, Tokta Beğ gemilerle kaçmalı ki, gittiği yolu öğrenemeyip ardına düşmeyesiniz... Nah!.. İşte bu taraflara gitti.
Eliyle uzun bir yolu gösterdi. Otsukarcı bağırdı:
- Tez toplanın!. Bana bak! Biriniz şu keratanın kafasını kopartın ki, bir daha beğine kahpelik etmesin! Kayanın ardına attığım diğerlerinin de canına dokunmayın!.. Haydi!.. Şimdi yola!..

Otsukarcı'nın uçuruma savurdukları, iki adam boyu olmayan alçak bir derenin içine düşmüşlerdi. En kötüsünün bacağı bir parça sıyrılmamıştı bile. Onun gözünde suçsuz bir adamı öldürmek kahpelik, beğini ele vereni öldürmek de erkeklikti.
Atlılar hep birden onun ardından saldırdılar. Bu sırada Tokta Beğ epey yol alabileceğini sandığından geniş bir çayırlıkta mola veriyordu. Atlılar dolaşıyor. Yollara kulaklarını koyup, gelen giden var mı diye dinliyorlardı. Birdenbire içlerinden biri titreyerek kalktı. Diğeri sordu:
- Ne o? Ne var? Bir şey duymuş gibisin.
- Kayalar titriyor. Timuçin'in adamları ardımıza düştü. Nal seslerini işitiyorum.
Diğeri de kulağını yere koyduktan sonra titreyerek hemen kalkıp Tokta Beğ'in yanına koştu ve:
- Beğim. Ardımıza düştüler. En çoğu yarım saat sonra yetişirler. Yerler titriyor...
1
TUĞA EGIL!..
•""[""OKTA Beğ kaçıyordu. Arkada bıraktığı yüzlerce kavgacıyı . 1 bir solukta temizleyen bu adamlara karşı ne yapabilirdi?
Timuçin'in, ne kadar amansız bir adamını ardından saldığını şimdi anlamıştı. Dişleri arasından mırıldandı:
- Bu Timuçin denilen it, doğrusu yaman adam... Ardımıza öyle birini saldı ki, işin ucunda yalnız karısını değil, kellemi de beraber geri vermezsem iyidir.
Yemek, içmek., bunları artık hiç düşünmüyordu. Atlar çatlayıncaya kadar kaçmaktan başka çıkar yol yoktu. Derelerden, vadilerden, tepelerden yeniden bir yıldırım hızıyla geçip gidiyorlardı. Bu gidişle bir gün arkalarında Timuçin'in adamları gözükecekti, o zaman!.. İşte o zaman çok kanlı bir cenk olacaktı. Ya arkadakiler yetişemeden bir bildik orduya rastlarlarsa, o zaman da arkadakiler için çok kötü idi.
- Hepsinin kafasını koparacağım!, diyordu. Dördüncü günü atlılardan biri bağırdı:
- Karşıki tepeden gözüktüler.
Kızıl Tuğ'un yol gösterdiği Otsukarcı'nın adamları tepeden gözükmüşlerdi. Gökten bir yıldırım gelmezse, Tokta Beğ için kurtuluş yoktu.

Onlar da Tokta Beğ'i görmüşler, kulaklarını delecek kadar korkunç naralar atıyorlardı. Hepsinin kargıları parlıyordu. Geçtikleri yeri yakıp kavuran bu ünlü atlıların önünden tarihin çevirdiği yapraklar arasında kim kurtuldu? Avrupa, Büyük Atlıhan'dan bugün bile korkmaz mı? Çinliler, Gültekin'den sanki az mı dayak yemişlerdi? Hele şimdi dört, beş kişilik bir avuldan çıkarak yavaş yavaş acunu korkutmaya başlayan, çok yakında da acunu Tuğ'una tutsak kılacak olan Çingiz'in arkadaşları kimlerdi?
Tokta Beğ, işinin bittiğini anlamıştı. Atını mahmuzladi:
- Yürüyün... Sürün, ele geçmeyelim!.
Onun buyruğu yersizdi. Adamları, arkadakilerin eline seçerlerse, en ucuz kurtuluşun ölüm olduğunu biliyorlardı. Vadiye dönerken büyük bir alayla karşılaştılar. Geniş, büyük kubbeli bir araba, çevresinde baştan aşağı silâhlara bürünmüş atlılar yavaş yavaş yürüyor, tepesinde yeşil bir bayrak... Üzerinde kara bir el pençesi. Tokta Beğ sevinçle bağırdı:
- Şeyhülcebel'in adamları!.. Kurtulduk!..
Karşıdan gelenler Şeyhülcebel'in adamlarıydı. Onlar da Tokta Beğ'i görmüşler, kudurmuş gibi üzerine koşan bu yabancılardan korunmak için kılıçlarını çekmişlerdi. Tokta Beğ üzerlerine yaklaşırken atını yavaşlattı. Diğerlerinden beş, on adım daha ileriye sürdü. Uzaktan bağırdı:
- Şeyhülcebel'in bayrağını selâmlıyoruz? Süvariler karşıladılar:
- Evet, fakat siz kimsiniz?.
- Ben, ardımda beş tuğ gezdiren "Tokta Beğ" diye, anılırım. Şu bayrağın efendisiyim. Başbuğunuzu görmek isterim.
İçlerinden birisi ilerledi. Bunun, daha atının üzerinde duruşundan başbuğ olduğu belliydi:

- Geldiğimiz diyarlarda, belki duymuşsunuzdur. Timuçin denilen bir yağmacı Kırgız oturur. Önüne gelen ülkeyi yakmaktan, âdemoğullarını kesmekten başka bir şey düşünmeyen bir uğru, ardıma kendi beğlerinden en azılısını saldı. Altı aydır beni kovalı-

yorlar. Nerede ise şimdi şu yamaçlardan gözükecekler. Beni, yahut şu arabada sakladığım hatunumu onlara vermeyin, bizi koruyun.
Başbuğ yüzünü ekşitti. Başını kaşıdı. Fakat Tokta Beğ yanına epeyce yaklaşarak kulağına bir şeyler söyleyince yüzü gevşedi:
- Pek olmayacak denemez. Fakat böyle bir şey için efendimizden izin alacağım.
- Efendin nerede?
- İşte arkamızdan gelen yeşil kubbeli büyük arabada. Hem sana yardım edeceğimizi sanmam. Çünkü biz, bir uğraşa girmek için yola çıkmadık. Sizin ardınızdan gelen adamlar bize saldırırlarsa o zaman kendimizi koruruz.
- Ya saldırmadıkları halde, sen efendine "bize saldırdılar" desen!..
- O zaman yalan söylemiş olurum ki...
Tokta Beğ'in, eli, atının eğerindeki meşin heybeye gitti. Sonra kapalı eliyle Şeyhülcebel'in adamının elini sıktı. Tatlı altın şakırtısı duyuldu. Kısık bir sesle homurdandı:
- Daha böyle on tane var...
Reis, "Bismillah" diyerek keseyi göğsüne yerleştirdikten sonra tekrar kafasını salladı:
-Olamaz!..
- Yirmi tane var. -Fakat!..
- Otuz tane var...
- Düşüneyim.
Tokta Beğ sapsarı kesilmişti. Bu adama yüz kese verebilirdi. Fakat gene kandıramazsa... Bu sırada ardında bir gürültü koptu. Boğuk bir gürültü yaklaşıyordu. Arkasına döndü baktı. Kızıl Tuğ havada dalgalanıyor, en önde Otsukarcı kılıcını çekmiş, yıldırım gibi geliyordu.

Kısık bir sesle tekrar etti: -Elli kese!..
- VallahülâzimL Allah-u Teâlâ beni korusun!.. Yapamam.
- Yüz kese.
Arabın gözleri parladı:
- Geç arkama, dedi.
Tokta Beğ buyurdu. Adamları, Timuçin'in karısının arabasını Şeyhülcebel'in adamlarının ardına çektiler. Tam bu sırada Otsukarcı, Payaza'yı şahlandırıp önlerinden geçerken haykırdı:
- Tokta Beğ denilen kahpeyi tez bırakın. Yoksa şimdi topunuzu silip geçeriz.
Reisleri, kendi adamlarının çokluğuna güvenerek alay etti:
- Önce selâm dur!.. Sonra konuşursun. Kimsin? Nereden geliyorsun? Nereye gidiyorsun?
Otsukarcı dizginlere asıldı. Ayaklarını kıstı. Payaza birdenbire durdu. Ön ayakları ile yerleri eşeliyor, sabırsızlığını gösteriyordu. Türk atı, savaş kokusu almıştı. Binicisinin topuk vuruşlarından tetikte durulacağını sezivermişti.
Otsukarcı bir eliyle atının yelesini okşarken, kaşlarını çatıp Arabi tepeden tırnağa süzdü:
-Ne dedin!. Ne dedin?
- Nereden gelip nereye gidiyorsun, dedim.
- Ulan it oğlu! Benim nereden gelip nereye gittiğimin pek önemi yok... Böyle pis konuşmayı sürdürürsen sen cehenneme gideceksin...
Başbuğ, karşısındakinin zorlu sözüne şaşırmıştı. Sakalını sıvazladı:
- Önce ağzını topla... Sonra şu kılıcı edebinle aşağı indir. Yoksa...
Fakat Otsukarcı öyle keskin bir kahkaha koyuverdi ki, yoksul iliklerine kadar titreyerek sözünü yarıda bıraktı. Bu sırada oraya

yetişen adamları da başbuğları gülerken, kendilerinin durmasını kavga yasasına uygun görmediklerinden, başta Çakır olmak üzere yürümek için hep birdin yerleri eşeleyen atlarının üzerinde kahkahalarla gülmeye başladılar.
Yetmiş atlının hep bir ağızdan böyle zorlu bir zamanda bile gülmesi, insanın tüylerini ürperteeek kadar korkunçtu. Gök gürültüsü gibi kulaklarında uğuldayan bu kahkahalar, Şeyhülcebel'in adamlarını buz gibi dondurmuştu. Otsukarcı birdenbire kaşlarını çatıp elini kaldırdı. Bütün kahkahalar durdu. Bu meydanda şimdi bir kuş geçse kanadının sesi işitilirdi. Çıt çıkmıyor, nefes almaktan bile korkuluyordu. Payaza'yı yavaş yavaş Arapların başbuğunun üstüne sürdü. O ilerledikçe diğeri geriliyordu. Dişleri arasından homurdandı:

- Kaçıyor musun?. Ya hani yolumuzu kesmiştin? Benim nereye gideceğimi öğrenecektin?

Fakat, göğsüne doğru eğilen başında öyle bir duruş, gözlerinde çakan öyle kıvılcımlar vardı ki, karşısındaki zavallı elinde olmayarak ondan uzaklaşıyordu. Tam bu sırada, Şeyhülcebel'in adamlarından biri yaklaşıp, başbuğlarının kulağına birkaç söz söyledi. Eliyle de Otsukarcı'nın arkasındaki bir şeyi gösteriyordu. Bütün bunları gözden kaçırmayan Çakır'ın elindeki Kızıl Tuğ'u gösteriyordu. Bir de, karşısındaki adamların bayrağını aradı. Görür görmez dişleri arasından kitapta yeri olmayan bir küfür savurarak bağırdı:

- Noyan!..

Otsukarcı başın; ağır ağır çevirdi. Çakır'ın bu sırasız seslenmesine kızmıştı. Fakat Çakır aldırmayarak bağırdı:

- Tez buyur. Yanma varayım!.. -Gel!..

Çakır yaklaşıp, kulağına eğildi:

- Bu karşınızdakiler kimlerdir, biliyor musun?

- Bilmiyorum! Kim olurlarsa olsunlar, bana ne?

- Öyle ama, ben sana öğretmek isterim: Onlar Arap filan değil, Şeyhülcebel'in adamlarıdır. Hem bizi de Kızıl Tuğ'dan tanıdılar.

Otsukarcı sapsarı kesildi. Alnının yazısı onu, kaçmak istediği yerlere getirmiş, şimdi de onun adamlarının karşısına çıkarmış bulunuyordu. Ne yapacağını şaşırmıştı. Fakat burada başarılacak büyük iş aklına geldi. Dişlerini sıkıp homurdandı:

- Daha iyi ya... İki düşman birden tepeleriz.

Bu sırada karşılarındakilerin arasında, "Çakır, Hâlit, Efendi Hazretleri" gibi sözler geçiyor, bu sözler, Şeyhülcebel'in adamlarının da onları tanıdıklarını gösteriyordu. Başbuğları yüksek sesle bağırdı:

- Kimdi demin bizimle dalaşan efendi?.. Tokta Beğ'i istemişti. Otsukarcı homurdandı:

- Bendim, ne olacak?

- Bekler misiniz biraz, gidip efendimize soralım? Otsukarcı o kadar şaşırmıştı ki, ondan önce Çakır atıldı:

- Çabuk işini bitirirsen bekleriz.

Sonra arkadaşlarına buyurdu. Yerleri eşeleyen beygirlerini yüz adım kadar geri çektiler. Başbuğ, yeşil bayraklı arabaya kadar gidip, biraz sonra döndü. Durumudeğişmişti. Tatlı bir sesle:

- Sahibe içinizden birini görmek istiyor, dedi. Otsukarcı, bilmiyormuş gibi mırıldandı:

- Sahibe de kimdir?..

- Bütün şu gördüğün vadilerin, dağların ve yedi kat yerin, göklerin sultanı Şeyhülcebel'in kızıdır.

Fakat hiç umulmayan bu karşılık, başının içinde yıldırım gibi çaktı. Sersem gibi olmuştu. Tolgasındaki çelik gömleği yüzüne çekti. Kanı çekilmiş yüzü renkten renge giriyordu. Çakır, onun kötü durumunu kavrayarak arkaya seslendi. Gelen bir cilasına tuğu verdi, kulağına fısıldadı:

- Bizim için artık korkacak bir şey yoktur. Bu adamlar bizim tanışıklarımız çıktılar. Ben onlarla görüşmeye giderim. Siz gene göz-kulak olun!.. Bir şey olursa boru ötsün. Ben yetişirim. Sonra adama seslendi:

- Ben gideceğim. Düş önüme de yol göster.

Tokta Beğ, işin kötü bir renk aldığını görüyor, tetik durmakla beraber hiç ses de çıkarmıyordu. Timuçin'in bir adamının, Şeyhül-cebel'in erlerini kandırabileceğine de hani pek aklı kesmiyordu. Çakır artık tanıştığı eski kapı yoldaşlarına, sağa sola selâm dağıtarak büyük arabanın önüne kadar geldi. Çevresinde yalın kılıç on iki cenkçi hiç kıpırdamadan duruyordu. Tam bu sırada perde ara-lıklandi; zümrüt, elmas yüzüklü, altın bileziklerle süslü bir el, arkasından Sabiha'nın taçlı başı gözüktü. Gözleri çarpışınca ikisi de nasıl söze başlayacaklarını şaşırdılar. Çakır, bu karşılaşmayı beklediğinden kendisini çabuk topladı, öksürdü. Eliyle elbisesine çeki düzen verdi. Bir şeyler uyduracak, yutturacaktı. Fakat Sabiha ondan önce, birden sordu:

- Bunların başbuğu sen miydin Çakır?..

- Evet efendimiz.

Sustular. Sabiha sözü kısa kesip Otsukarcı'yı sormak istiyordu. Çakır da bunu anladığından lâf karıştırarak bin dereden götürüp getirerek söze başladı:

- Efendimiz yaptığımız işi hoş görürler. Timuçin Han'ın karısı "Börte Çoçin" Hatunu, Tokta Beğ denilen bir kopuk kaçırdı. Han da beni ardına sürdü. Altı aydır kovalıyorum. Bugün tam yakalayacaktım. Siz karşımıza çıktınız. Buyurursanız, bu ırz düşmanı, insanlık katili alçağı... Alçak olduğu şüphesiz.

- Bana demek yalan söylemişler. O halde iş şimdi anlaşılır.

Ellerini birbirine vurdu. Biraz uzakta duran deminki başbuğ yaklaşınca:

- Tokta Beğ'i buraya getir. Kendisini görmek istiyorum, dedi.

Başbuğ gitti. Gene sustular. Çakır, işin kötü yola döküldüğünü anlıyordu. Korktuğu başına geldi. Sabiha, gözlerinin içine kadar kızararak sordu:

- Otsukarcı nerede?.. O da Türkistan'da mı?

Çakır yutkundu. Kendisine göre, Sabiha ile Otsukarcı'yı karşılaştırmak, arkadaşı için yeni üzüntüler, hastalıklar doğuracaktı.

"Gözden ırak olan gönülden de ırak olur" derler. Elbet Otsukarcı bir gün bu kızı unutacaktı. Bu yönden, Otsukarcı'yı Sabiha ile görüştürmek istemiyordu.
Gözlerini oğuşturarak yalancıktan ağlayacakmış gibi titrek bir sesle:
di.
- Arkadaşım öleli çok oldu, dedi. Ölürken de sizin adınızı an¬
- Çok mu oldu öleli?
Bu sözde öyle acılar, üzüntüler gizliydi ki, Çakır nerede ise yalan söylediğine pişman olacaktı. Fakat bir kere ok yaydan çıktığı için:
- O gün kaleden çıkınca siz görüştünüz. Sonra kapaktan içeri girdiniz. Ben, kestane ağaçlarımı! dibinde duruyordum. Birdenbire Payaza'ya atıldığını, bir çılgın gibi yamaçlardan aşağıya sürdüğünü gördüm. Arkasından atıldım. O gün akşama kadar aradım, bulamadım. Ertesi gün bir uçurumun dibinde buldum. Payaza'nın ayağı kaymış, uçuruma yuvarlanmıştılar. İkisi de can çekişiyordu. Kucağıma aldım, ağzından ince bir kan sızıyordu. "Timuçin'e git. Benim yerime onların yanında çalış", sizin için de, "Sabiha'yı görürsen, onu düşünerek öldüğümü söyle" dedi. Sonunu getiremedi, öldü. Ne demek istediğini söyleyemedi. Sözü yüreğinde kaldı. Allah rahmetini esirgemesin.
Bu masalı Çakır o kadar acıklı anlatmıştı ki, Otsukarcı'nın öldüğüne bayağı kendisi de inanarak gözlerinden akan yaşlan bağal-tağının tersiyle silerken Sabiha'ya baktı. Onun da yanaklarından aşağı iki tane inci yuvarlanıyordu. Tam bu sırada Tokta Beğ gözüktü. İkisi de gözyaşlarını kuruttular. O gelip, Sabiha'nın önünde diz çökerek eğildi. Sabiha sert bir sesle sordu:
- Tokta Beğ siz misiniz?
- Evet efendimiz.
- Her ne kadar pederim, sizi kendine yakın bir dost bilirse de, biz sizin tutumunuzu hiç beğenmedik.
- Ne gibi efendim?

- Demin bize yalan söylemişsiniz. Siz, Timuçin'in zevcesini kaçırıyormuşsunuz.
Tokta Beğ çevresine bakındı. Otsukarcı'yı göremeyince dik bir sesle karşıladı:
- Kim söyler bunu?
- Arkanızdan koşan Timuçin'in adamlarının başbuğu...
- Nerede o başbuğ? Sabiha, Çakır'ı gösterdi: -İşte!..
- Öyle görünüyor ki, efendimiz, asıl siz aldanıyorsunuz. Bu, atlıların tuğcusudur, başbuğu değildir.
Sabiha şaşkın şaşkın Çakır'a baktı. Çakır, yalanı açığa vurulduğundan söz söyleyecek durumda değildi. Çaresiz gözlerini yere dikti.
Şeyhülcebel'in başbuğu da söze karıştı:
- Evet efendimiz! Başbuğları gelmedi. Bu sıska fakir tuğcudur. Başbuğ değildir.
Sabiha'nın içine doğmuştu. Kısık bir sesle buyurdu:
- Söyleyiniz, başbuğları buraya gelsin.
Başbuğ gitti. Sabiha başını önüne eğmiş, Çakır'ın yüzüne bakmadan duruyordu. Acaba başbuğları kimdi? Otsukarcı olmasın!. Fakat Çakır niçin bu yalanı söyleyecekti? Sonra hem ağlamıştı.
Birdenbire titredi. Tokta Beğ'in çatlak sesini duydu:
- Başbuğları geldi efendimiz.
Başını yavaş yavaş kaldırdı. Kendini tutamadı:
- Otsukarcı!.. diye haykırdı.
Karşısındaki Otsukarcı idi. Yalnız, daha çok gelişmiş, omuzları daha çok büyümüş, bıyıkları dikleşmişti. Gözlerinde değişmeyen ışıklar, keskin şahin bakışları olduğu gibi kalmıştı. Alnında geniş, uzun bir damar gözüküyor, çok sinirlendiğini belirtiyordu.

Tunçtan bir arslan gibi, dizini yere vurarak selâm verdi.
Sustular. İkisi de konuşmak için kendilerinde kuvvet bulamıyordu. Sonunda Otsukarcı ağzını açtı. Fakat sözlerinde sert bir tokluk vardı. Çevresindekiler, onun Sabiha'yı hiç tanımadığını sandılar. Eliyle arkasını göstererek anlattı:
- Aylardan beri şu Tokta Beğ'in ardından bu yollarda at kopardık. Tazı gibi kaçıyordu. Şimdi yakaladık. Senin adamların onu korumak istedi. Bu, kendi bilecekleri iştir. Bize tez karşılık verin. Tokta Beğ'le birlikte adamlarının başını boş bırakacak mısınız? Adamlarım işte şu yamaçta bekliyor. Biz, tez canlıyız. Kılıcım bir

kere kınından çıkarsa hiçbirinize aman vermezler. Türk atlarının nal çaldığı yerde Türkten başka kimse yaşayamaz.
Sabiha, bu sözleri anlamı ofrnayan bir şarkı gibi büyük bir zevk içinde dinledi. Bu konuşma, onun sevgisinin silinmediğini gösteriyordu. Karşısındaki adamın dağlı yaratılışını biliyordu. Böyle erkekler, sevdikleri kimseyi üzmekten, darıltmaktan, kırmaktan hoşlanırlar, âşık olmayı, bir kadına bağlanmayı erkekliklerine yedi-remezler. Bir kimse ile alttan alıp, gönül alıcı konuşuyorlarsa, onu kendilerine uzak ve kendilerinden düşük görmüşler demektir. Çok yüksek konuşuyorlarsa, karşılarındakine saygı gösteriyorlar, demektir.
Sabiha, tatlı bir sesle sordu:
- Tokta Beğ'i niçin kovalıyorsunuz?
- Timuçin'in karısını kaçırdı.
- O, kendi eşini almak için ardından kovalandığını söylüyor.
- Yalan söylüyor kerata!
Tokta Beğ, bu ağır sözlere dayanamayarak haykırdı. Sabiha'nın, Otsukarcı'yı tanımadığını, kendisini de babasının dostu olarak kabullendiğini görmüştü:
- Kendine gel! Karşındaki, yüz avula başbuğluk etmiş bir bahadır. Kerata diye, senin gibi, beylere uşaklık eden yersiz, yurtsuz Kırgızlara derler.
Otsukarcı onu şöyle bir süzdü:

Sonra, onunla daha çok konuşmayarak Sabiha'ya döndü:
- Çok bekleyecek değiliz. Söyleyin şuna önce, hatunu bıraksın. Bana inanmayan, çağırır, arabadaki kadından sorar. Bu yüz avul başbuğu da dilerse çıkıp benimle teke tek vuruşur!
Sabiha gülerek onu dinledikten sonra ellerini birbirine vurdu: Kendi adamı yaklaşarak karşısında eğildi.
- Tokta Beğ size yalan söylemiş... Arabayı burada alıkoyunuz! İçinde, bu kahramanların bir sultanı varmış. Alıp götürecekler. Onu da alıkoyun.
Sabiha, Otsukarcı'nın sözlerinin doğruluğunu araştırmayı yersiz bulmuştu.
Başbuğ eğilerek çekilirken sordu:
- Tokta Beğ'i ne yapalım efendimiz?
- Onu, bu bahadırların yufka yürekli başbuğu bize bağışlıyor. Adamlarını alıp dilediği yere gitsin.
Otsukarcı bu buyruğu beğenmemişti. Sabiha ona öyle tatlı baktı ki, elinde olmayarak olduğu yerde durdu. Tokta Beğ, adamlarını toplayıp, ucuz kurtulduğunu düşünerek sevine sevine Timuçin'in çelik kargılı çerileri arasından geçip giderken, içlerinden biri, altı aylık yorgunluğun acısını çıkartmak için, ilk önce onun kafasına vurarak, Kızıl Tuğ'a adamlarıyla birlikte boyun eğdirdi. Sonra da atının kıçına bir kırbaç attılar.
seni bekliyorum
Ogün güneş, dağların yamaçlarını kızartarak batarken, gökte tutuşan bulutlan süzerek Şeyhülcebel'le Otsukarcı'nın adamları bir arada eğlenti yapıyorlardı. Şırıltılarla akan derenin kenarında beşer onar ayrılmışlar, kuzu çeviriyorlardı. Daha coşkunları el ele vermişler, büyük bir sahandan yapılmış garip bir cenk'in boğuk gürültülerine ayak uydurarak oynuyorlardı. Hepsi sevinç içinde idiler. Kan dökülmeden iş bitmişti. Birinin dil lehçesi diğerine uymadığından, biri konuştukça diğeri kahkahadan kırılıyordu. Güneş iyiden iyiye batıp da boz renkte gölgeler yere yatarken Otsukarcı geziyor, adamlarının durumlarını düzene koymaya çalışıyordu. Kimisiyle konuşuyor, kimisinin kuzusundan bir parça yiyor, kımızından içiyordu. Otsukarcı seviniyor ve sevincini, aylardan beri onunla beraber at koşturanlar bile seziyorlardı. Tıpkı bir çocuk gibi olmuştu. "Börte Çoçin" Hatunu, Sabiha kendi arabasına almıştı. Ay, nurlu parıltılarını gümüş ırmağın içine düşürürken, Otsukarcı, korunun kenarında tek başına düşünür gibi duran bir adamı gördü. Böyle bir günde içi ezilen bu arkadaş kimdi? Yaklaşıp seslendi:
- Hey, yoldaş! Ne düşünüyorsun? Kalkıp sen de eğlensene!
Gölge yavaş yavaş döndü. Bu, Çakır'dı. Otsukarcı yanına oturdu:

- Ne düşünüyorsun Çakır? Çakır can sıkıntısıyla karşıladı:
- Hiç... Ne düşüneceğim? Yanlış anlıyorsun. Sen de bugün anlayışını elden kaçırmışsın.
- Ne var öyle ise? Söyle!
- Ne olacak!. Bu ağaçlar, bu yer, ırmaktaki ayın bu ışığı bende eski acıları tazeledi.
- Nasıl şeyler onlar? Bak ben bugün sevinçliyim.
- Sen niçin sevinçlisin?
- O, bu gece koruda beni bekleyeceğini söyledi.
- Sana, "beni bekle, bir gün gelirim" dedi ha?
- Bir gün değil; bu gece gelecek.
- Onun hepsi bir yola çıkar; ha bu gece, ha bir gün... Acı acı içini çekti:

- Sen de bekliyorsun değil mi? Bekle, daha gençsin. Onlar hep böyledir. Sade söylerler. Seni aldatmaya, belki böylelikle kendilerini de aldatmaya çalışırlar. Bana da bu sözleri söylediler. Fakat görüyorsun. Ne ise, bunlara ne lüzum var? Yalnız ben sana iyi bir öğüt vereyim mi?
- Öğütten önce şu dilinin altında dolaşan nesneyi söyle! Sana kim, bir gün gelirim, bekle dedi? Sonra, beni kim aldatıyormuş? Bunlar ne biçim sözler? İnsan yoldaşının sevincine karışmaz mı?
- Dinle! Bilmem aklında kaldı mı? Gene böyle bir gece idi. Hava karanlık, dışarıda rüzgâr ortalığı talan ediyordu. Sana, "Sevgi yalandır. Bunlar boş şeylerdir. Kendini bu kadına kaptırma. Sonunda sana benden başka acıyan bulunmaz" demedim miydi?
- Dedindi. Ne olacak?
- Daha olacak bir şey yok. Olan oldu. Hepsi bu kadar. Sonra, işte kendimizi dağlara kaptırdık. Çaydam beygiri gibi o tepe senin, bu yayla benim koştuk durduk. Dört yıldır bir gün bile gülmedik. Bütün günlerin böyle ağu oldu. Ya seni böyle görünce ben

rahat mı ettim sanıyorsun? Şimdi... Şimdi de sana geleceğim demiş. Sen buna sevinme. Bu, bizim başımıza daha büyük acıların çökeceğini gösterir. O, bu akşam gelmeyecektir. Gelse bile, "babam var. Onu bırakamam. O sana düşman. O seni sevmiyor. Bir kız babasından ayrılır mı? Gelemem" diyerek, gözünden birkaç damla yaş çıkarıp seni daha çok alevlenen acınla başbaşa bırakıp gidecektir.
- Babasından kızına ne? Senin dediğin gibi onu kaçırırız. Bizi istiyor. Sevine sevine gelir.
Çakır, acı acı güldü:
- Kadınlar sevilmemeye dayanamazlar. Onları elde etmek için tek yol, onları sevmemektir. Bir kadını seviyor musun? Ama, sevmek sözündeki bütün acılar, bütün ateşlerle seviyor musun? O kadını sen artık elden kaçırdın demektir. İyi adam onları sever. Onlar da kötü, ele avuca sığmaz, her gün yeni bir kadın peşinde olan çapkınları severler. Âşık olunacak adam, bu kötü adamdır. Eş diye alınacak ve onların uşaklığını edecek, evdeki yiyeceği giyeceği taşıyan köle de iyi olan adam.
İyi olan adama, sözün kısası-, sana hiçbir kadın âşık olamaz. Sevmesini bilen adam sevilmez. Sen iyi bir koca olabilirsin; iyi bir âşık asla!
Ben seni oralarda avutayım diye öyle dedim. Kaçırmak mı? Ha... Ha... Zavallı Otsukarcı! Sen de eninde sonunda bir Çakır olmak istiyorsun!.. Çakır! Altın Dağın Türk oğlu, bahadırlar başbuğu; sonra sonra da Şeyhülcebel'in uşağı! Şimdi de sersem kafasından bin bir acı taşıyarak yaşayan deli bir gezginci! Ben seni koru-yamazsam, ben seni bu düşkünlükten ayıramazsam, bana yazıklar olsun... Otsukarcı, sen yüce bir beğ olacak kadar güçlü iken, neden böyle boş yere kendini kaptırıyorsun? Bak, beni dinle. Şimdi atlarımıza atlayıp ters yüzüne dönelim. Gök Moğollar bizi bekliyor. Bilirsin ki, şu acunda bir erkeğe kılıçtan iyi yar, Payaza'dan güzel eş bulunmaz.
'. Sabiha'nın ardımızdan gelmesi için bir tek yol vardır: Ona arkamızı dönmek. Kadınlar üzüme benzerler. Sıkar, suyunu içer,

posasını atarsın. Koynumda saklayayım dersen, çürür, sirke olurlar. İçtikçe kanmaz, acıkırsın. İçtikçe doymaz, yanarsın. Böyle bir kadın seni ezeceğine, sen daha tetik davran, onları ez. Ezildikçe senden ayrılsalar bile tatlı bir uyuşukluk içinde senin gücünün altında ezilişini düşündükçe avunurlar. Erkeğe eş at, kılıçtır; bunlar sana yetmiyor mu?
- Hayır! Sen bunları bana söyleyeceğine, niye kendi kendine söylemedin?
- Söyledim...
- Dur, sözümü kesme... Söyledin de ne oldu? Yüreğin dinlemedi. Onu aklına getirince gene titredin; onu görünce gene kendini şaşırdın; düşününce gene delirecek gibi oluyordun değil mi?.. Çakır, birisi bana "Göğsündeki yüreği koparabilir misin" dese, belki yaparım derim. Ama!.. "Yüreğindeki şu acıları bırak çıkarayım!" dese o adamı öldürürüm. Çünkü ben, o acılar için yaşıyorum. O acılar bana, senin saydığın tatlılıklardan, bin bir cilveli oynak kadınlardan daha iyi ve daha güzeldir. Bunu sen de bilirsin; kalbinin üzerinde bunları sen de taşıdın, bunun uğrunda obanı, ananı, babanı bırakıp kaçan sen değil miydin?.. Bu aşkın uğrunda Altay'da bahadırken Şeyhülcebel'e uşak olan sen değil miydin? Çakır! Bu tatlılığı duymasını bilenler artık hep bunun için yaşar. Senin söylediğin yaratılıştaki adamlar, bizim duyduğumuzu duymazlar. Körler ve sağırlar...
Çakır başını eğerek onun sözünü kesti:
- Sen bilirsin! Benden söylemek! İstediğini yaparsın... Peki ne diyeceksin? Seni her çağrısında konuşacak mısın?
- Ona ne diyeceğim? Hiç!.. Beni istiyorsan gel derim... Gelse de gelmese de biz gene döner, ülkemize gideriz. Ama onu bu gece, yarın gece, bu ay, yıllarca her gece bekleyeceğim... Ona, seni bekliyorum! dedim. Sözümde duracağım...
I

ÇİN'E AKIN

BORULAR çalıyor, atlar kişniyor, silâhlar sakırdıyordu. Çin'den, Gök Moğolların Han'ı Çingiz Han'a elçi gelmişti. Elçiler, Çin tahtına yüce "Tung-Hay"ın çıktığını, yıllardan beri verilmekte olan verginin gönderilmesini bildiriyorlardı.

Fakat Han bugün kızgındı. At kılından yapılmış çadırında iri adımlarla bir aşağı, bir. yukarı gidip geliyor, hırsından bıyıklarını ısırıyordu. Sağ eliyle hançerini sıkmakta idi. Çadırın perdesi aralık-landı. Yanık yüzlü bir çeri dışarıya haykırdı:

- UrcanL Han geliyor!..

Çadırdan ağır ağır çıktı, bütün kalabalık kaynadı. Yüzlerce kargı, kılıç sakırdadı, parladı. Yüzlerce asker, uğruna seve seve can verecekleri başbuğlarını selâmladılar...

Timuçin'in çadırı önünde geniş bir boşluk bırakılmıştı. Kalabalık arasından Çin elçisi çıkıp yavaş yavaş yürüdü, başı havada selâm vererek dileğini bildirdi:

- Güneş'in oğlu Çin Hakanı "Tung-Hay" tahta çıkmıştır. Senden, kendisine verilmekte plan yıllık "bac"ı1 istiyor. Atlarımız yüklenmeye hazırdır. Buyur da yükleyip gidelim.

- Çingiz birdenbire yere tükürdü: 1 Bac: Vergi demektir.

- Tuh. "Tung-Hay" gibi sersem Çin tahtına çıkmış ha? Çingiz ona kul olmaz! Ona verilecek bir şeyimiz yoktur. Şimdi senin kafanı koparırım. Ama istemem ki Timuçin, yoksul, kendini korumayan bir kocayı öldürdü desinler. Kendisine söyle! Aklını başına alsın! Onun tahtını, sarayının içinde başına geçireceğim!

Sonra şimşek gibi bir tokat elçinin ensesinde patladı; kuru yüzlü bir noyan, elçiyi ters yüzüne döndürüp arkasına bir tekme vurarak ileri doğru itti. Hanın, Çin Hakanının isteğine karşılık verdiği, bu tekme ile bu tokat oldu.

Şimdi bütün erler Han'ın sözlerini birbirine anlatıyorlardı. Yıllardan beri tutsak olduklan Çin yabgulannın sarayını yağma edeceklerini, atalannın yaptığı gibi buyruklanna tutsak kılacaklannı anlatıyorlardı. Daha şimdiden kılıçlarını parlatmaya, kargılarının demirlerini takmaya, atlannın yelesini okşamaya başlayanlar vardı. Kimisi de Çin saraylannı, orada nasıl yaşayacaklannı düşünüyor, düşündükçe coşuyor, kendilerini Çin sarayında sayarak elele verip oynuyorlardı.

Borular çalmaya, atlılar koşmaya başladı. Han, askere öğüt verecekti. Hepsinin, çadırının önünde toplanmasını dilemişti. Kalabalık gittikçe çoğalıyor, bir çığ gibi büyüyordu. Birdenbire dokuz ak, dört kara tuğ havaya kalktı. Timuçin Çingiz Han'ı doğunun yenilmez imparatorunu selâmlıyorlardı.

Timuçin ağır ağır, -üzerine pars postu serilen- büyücek bir taşın üstüne çıktı. Eli hançerinde, düşman karşısında kükreyen bir arslan gibi sözüne başladı:

- "Buğatırlar!.. Cenk kokuları gene kendini gösterdi. Gün şu tepelerden doğup, ay gökte parladıkça Türkler, Moğollar ve bütün danışıklarımız, yoldaşlarımız kılıçlarını indirmeyecek, at üzerinden inmeyecekler,

"İşittik ki, atalarımızı köpek Çinliler yendiler; onları buyruklarına tutsak kıldılar. Dedelerimiz bu köpeklere bac vermekte idi. Bugün Timuçin "Tung-Hay" gibi bir serseme bac vermeyi değil, onun ülkesini başına geçirmeyi daha doğru buluyor.

"Buğatırlar! Atalarımızın öcünü alacağız. Hiçbir Çinliye aman verilmeyecektir. Bugün yola çıkıyoruz. Hepiniz gönlünü gevşek,

kolunu sıkı tutsun. Düşünsün ve bilsin ki, Çin, şimdiye kadar yendiğimiz avullar gibi ufak bir oba değildir. Ben bugünü yıllardan beri bekliyordum. İşte o gün geldi, çattı.

"Buğatırlar!.. Ben size Göktürkler, Gökmoğollar diyorum. Bundan sonra adınız Gökmoğoldur. İşte Türkler, Konratlar, Ta-cıyutlar, Kirayitler, kardeşimiz olan bu arslanlar da gök bayrağın, kara ve ak bu dokuz tuğun altında çarpışacaklar. Onlar da Gökmoğoldur. İşte ben, koyduğum yasalara her Gökmoğol gibi bakaş olacağıma ant içerken istiyorum ki, hepiniz şimdi, şurada yasaya, Hanın, başbuğlarının buyruklanna bakaş olacağınıza ant içiniz."

Binlerce cilasın hep bir ağızdan bağırdı. Sanki yerler titriyor, gökte gözükmez bulutlar birbirleriyle çarpışarak korkunç gürültüler çıkarıyordu. Birkaç dakika kadar bu ant içme töreni sürdü. Kılıçlar havada parlıyor, atlar kişniyor, çocuklar bağrışıyordu. Bu büyük gürültünün önünde Timuçin'in göğsü kabardı. Sedirinden inerek çadıra girdi. Otağı içinde bütün komutanları topladı, kardeşi Çoçi, genç komutanı Sobutay, korkunç Kurt Cebe, kaynı Yavuz Sen-gün, Akıllı Alak, Yiğit Buğurcu, Bay Sungur, Pars Parçalayan Çelme hepsi orada idiler: Komutanlar, kaşları çatılmış, yapacakları büyük işi düşünerek sapsarı kesilmişlerdi. Timuçin tam söze başlayacağı sırada çadırın perdesi açılıp at uşağı içeri girerek bağırdı:

- Otsukarcı!.. Timuçin Çingiz Han'ı selâmlıyor...

Kendini tutamayan Çingiz yerinden kalktı. Çelme kapıya koştu. İçeri giren Otsukarcı ile hemen sarıldılar. Ayrılınca Çingiz kollarını açıp onu göğsüne çekerek kulağına fısıldadı:

- Kadınımı getirdin mi? Otsukarcı güldü:

- Dışarıda seni bekler.
Bu karşılığı, Pars Parçalayan Çelme de duymadan sezmişti. Geniş bir nefes alan Timuçin, sevinçli bir sesle onu bütün komutanlara tanıttı:

- Acunu dolaşırken bütün büyük cılasınları, buğatırları, alp kişileri yenen, kimsenin kolunu bükemediği Deligün Buldak'lı kardeşimiz "Otsukarcı"; Tokta Beğ'i yüzlerce adamıyla bir tazı gibi önünde, tâ Harzem diyarlarına kadar süren buğatır!.. Onu uluğla-yınız arkadaşlar. Her yerde, her istediği benim dileğim, her buyruğu benim emrimdir.
Adları tarih sayfalarına altınla yazılacak olan bu ulu komutanlar, Hanlarının alkışladığı bu kahramanı birer birer alnından öperek göğüslerine bastırdılar. Timuçin sevinçli sesiyle buyurdu. Gelen kımızları içerken, hep beraber Çin'e yapılacak akının çerçevesini kurmaya başladılar:
Bu iş, Kurt Cebe ile Genç Sobutay'ın eline verildi. Timuçin:
- Göreyim seni Cebe Noyan, diyordu. Şu pis Çinlinin tahtını başına geçirelim. Ben burada başka yağılarla çarpışacağım!.. Eğer sen zora gelirsen ben de ardından akacağım.
Kumandanların hepsi de, Çin'e aman verilmeden birdenbire yıldırım gibi saldırmasını istiyorlardı. Türkün akını hep böyle, kendini bildirmeden, sezdirmeden bir atmaca gibi baskın şeklinde olurdu.
HALIFE'NIN ELÇİLERİ
OTSUKARCI adı yayılmış, ünü büyümüştü. Fakat Börte Çoçin bu arada bir de çocuk doğurmuştu. Timuçin ilk önce bu piçi öldürmek istediyse de sonradan kimbilir ne düşündü; onu öz evlâdı gibi kabullendi.
Artık ordu toplanıyordu. Çakır rahata ermiş, at üstünde uyumaktan kurtulmuştu. Onun şimdi hiçbir düşüncesi yoktu. Fakat biz, dere başında yaptıkları konuşmadan, buraya nasıl geldiklerini bilmek isteriz.
O gece Sabiha ile Otsukarcı sabaha kadar gezdiler. Fakat kendilerinin ne konuştuklarını kimse öğrenemedi. Hatta Çakır bile, önceden söylediği sözlerle yanılmış olduğunu anladı. Otsukar-cı'nın gün doğarken adamlarını toplayarak "Börte Çoçin"i alıp Deligün Buldak'a doğru yol aldığını görünce büsbütün şaşırdı. Şeyhülcebel'in adamları, Sabiha hep geride kalmıştı. Çakır bir şey bilmiyordu. Kaç kere:
- O akşam onu gördün mü? diye soracak oldu... Otsukarcı kuru bir karşılık verdi:
- Gördüm. "-Ne dedi?

Otsukarcı da işte o zaman susuyordu. Ne demişti? Niye ayrılmışlardı? Bunu biz de Çakır'la birlikte öğreneceğiz. Şimdi, Çin-giz'in doğduğu ve büyüdüğü komşu avulların delikanlılarıyla belki yüz kere dövüştüğü yerdeyiz. O burada ün salmış, ellerinden bir yağ gibi kurtulduğu yağılarını buralarda korkutmuş, onları kendisine boyun eğdirmeye burada alıştırmıştı. Şimdi büyük ülküsünün en zorlu uğraşına da buradan başlayacak... Çin'e akın...
Çin!.. Yüzlerce, hatta binlerce yıldır bütün acuna zenginliği, gücü, bilgisiyle kaynak ve bazen efendi olan bu uçsuz bucaksız, içinde karıncalar gibi insanlar kaynaşan ülkeyi kılıcına boyun eğdirecek. Bunu düşündükçe koltukları kabarıyor, böbürleniyordu. Fakat bilmiyor, düşünmüyordu ki, şimdi "Çoçi" adında bir piç oğlu var, gene bilmiyor ki, kazancın verdiği sevinçle yapacağı birçok yersiz, kanlı tutumuna karşı baş kaldıracak bir Türk, onun "yenilmez" adını hançeriyle yırtacak, lekeleyecek, en sevgili oğlunu gözü önünde öldürecek; Tokta Beğ'den geri aldığı karısı, yıllarca Tokta Beğ'in sevgisini arayacaktı. Bunu bilmiyordu. O gece gidip dağda yaşayan üvey kardeşi "Gökçe" ile görüştü. Gökçe, Tanrı ile konuşur, geleceği bildirirdi. Timuçin'e:
- Korkma!.. Çin'e akın et. Onları yeneceksin! dedi.
Uğur getirmesi için arkasını da sıvazladı. Ertesi sabah Gökçe ve anası Ulun Eke, bütün avulları gezmiş, savaşçı erlerin en yamanlarını kışkırtmışlardı. İşte, ilk iş olmak üzere "Otsukarc" yola çıkarılıyordu. Hanın en güvendiği otuz yiğit ardına verilmişti.
Otsukarcı, bu adamlarla önden gidip Çin'e girecek, Çin'i içeriden vuracaktı. Bu arada Çakır'ın da onlarla beraber olduğunu söylemek gerekir mi? Fakat tam yola çıkacakları gün ortalıkta bir söz çalkalandı. Gün batısı diyarlarından, İslamların halifesi de Timuçin'e iki elçi göndermişti. Bu elçilerin, Çin'den gelen elçiler gibi düşmanlık için gelmedikleri söyleniyordu. Bunlar, namı dokuz diyara yayılan Çingiz'e birçok armağanlar getirmişlerdi. Bu sözler kulaktan kulağa akarken Çakır'a da ilişti. Her işi inceden inceye düşünen Çakır; burnunu kaşıyarak söylendi:
- Vay canına! Müslüman halife, puta tapan Çingiz'e elçi gönderiyor. Sanki, ne iş için!?..

Yavaş yavaş Timuçin'in çadırının çevresinde dolaşırken çadırdan elçilerin çıktığını gördü. Amanın!?. O ne!.. Gözlerini oğuştur-du, öksürdü. Elini alnına koydu. Yanlış görmüyordu. Karşısında Ömer ve Ali Mervan, birisinin göbeği daha çok yuvarlanmış, diğerinin dişleri daha çok sararmış, iki eski dost elele vermişler, çevrelerinde dizilen çerilere sırıtarak şirin gözükmeye çalışıyorlardı. Ali'nin bulunduğu yerden Ömer eksik olmaz, ikisinin birleştiği yerde de bir fitne fırıldağı döner. Çakır bunu biliyordu. Onun için dudakları arasından:
- Hımm... diye mıîıldandı.

Mübarekler çadırın önünden çekilir, çekilmez Çakır kapıya yanaştı Otsukarcı'nın yoldaşı olmanın verdiği şımarıklık ile çadırdan içeri kafasını uzatarak sordu:
- Gireyim mi Hakan? Timuçin'in sert sesi gürledi:
- Gir, ben de seni arıyordum. Çakır'dan önce o anlattı:
- Sizin geldiğiniz diyarlardan şimdi iki ulak geldi. Onları yüce bir Han gönderiyormuş. Bana dediler ki, "Gün batısı diyarlarında oturan Harzem Şahı Mehmed Töküş kendisini bütün acunda eşsiz başbuğ tanır. İlk sağlıkta aman vermeyiniz, sonra ilerlemenize engel olur." Sen ne dersin?..
Çakır acı acı güldü:
- Sana akıl öğretmek benim işim değilflir, Han! Sen elbet işini benden iyi bilirsin; yalnız şu kadar söyleyeyim ki, bu elçiler iki kahpedir. Bunları ben yıllardan beri tanırım. İşleri, güçleri efendileri olan "Şeyhülcebel" adındaki bir dağ uğrusunun buyruklarına göre gizlice adam ağulamaktır. Bunların av olarak seçtikleri adamlar acuna ün salan, yahut salacak olan büyük başbuğlardır. Büyükleri yok ederler ki, kendi küçük efendileri tek başına kalsın. Korkarım ki, Şeyhülcebel seni gözüne kestirmiş olmasın. Büyük adam .seçmekte şaşmaz ama, seçtiğini de yaşatmaz.

Bu sözler çadıra bir yıldırım düşürdü. Bütün komutanlar yerlerinden fırlayıp hançerlerine el attılar. Fakat tam bu sırada çadıra giren Otsukarcı'nın sert sesi gürledi:
- Oturun oturduğunuz yerde... Bu kadar bahadır iki sıska Araptan mı korkup ayağa kalktı?
Bay Sungur homurdandı:
- Biz Tanrı'dan başka kimseden korkmayız!..
- Ne ayağa fırladınız öyle ise? Ben bu keratalardan yüzlerce-sinin içinde kollarımı sallaya sallaya dolaştım da bir tanesi bile yan bakmadı. Bunlar yüreksiz bir sürü kahpe alayıdır. Han kendisini korumasını bilmiyor mu? Böyle tek başına yüzlerce bahadıra bedel olan sizin gibi başbuğlar her kuş geçişinde hançere el atmaz. Kendinize gelin! Keratalan veririz uşaklara, bir tavuk gibi boğazlarını kesiverirler.
Kurt Cebe dişleri arasından ıslık çaldı:
- İyi söz. Biz de çok tez canlıyız!.. İki sıska Arabın da sözü olur mu?
Çakır, börkünün arkasından elini sokup bir müddet kafasını kaşıdıktan sonra söze başladı:
- Otsukarcı çocuk gibi konuştu. İki Arap deyip geçtiğiniz bu adamlar, bir zamanlar Otsukarcı yüce bahadırları yenerken az kalsın çevirdikleri dolabın altında parçalanıp gidiyordu.
- Halt etmişsin sen!..
Çakır, yan gözle ona bakarken sözünü kesmedi:
- Sözümü kesme; hele bir kere bitireyim. Sonra sen diyeceğini gene dersin!.. Bu adamlar az kalsın seni öldürüyorlardı. Fakat ben bereket versin işi çakıp kurtardım. Ama siz diyeceksiniz ki bu herifler Otsukarcı'yi nasıl öldürür?.. Ha!.. Bu adamlar onu da, isterlerse şimdi sayısı tümenlerce olan şu orduyu da temizleyebilirler.
Çingiz sararak sordu:
- Bu dediğin nasıl olur?
- Nasıl olur? Bütün çeri, başbuğlar da beraber şu kıyıdan akan derenin suyunu içmiyor mu?.. Bu adamlar o suya öyle bir
\

şey akıtırlar ki o sudan içenler birkaç saat sonra Tanrı ile görüşmek üzere öbür dünyanın yolunu tutarlar.
Kurt Cebe homurdandı: -Vay kahpeler?!..
Sobutay kitapta yeri olmayan bir küfür savurdu. Bay Sungur kırbacını şaklattı. Han hiç ses çıkarmamıştı.
Çakır, sözlerinin herkesi şaşırttığını anlamıştı:
- Bunlar adamla erkekçe'sine vuruşmazlar. Pusu kurarlar. Sen geçerken ardından bir kargı savrulur. Ağulu ok atarlar. Yiyeceğin kabı zehirlerler. Arkadaşlarınla senin arana fit sokarlar. Birbirinize yağı olursunuz. Siz birbirinizi öldürürken karşınızdan sırıtarak size bakarlar.
Pars Parçalayan Çelme sözün burasında yerinden fırlayarak kapıya doğru yürürken Çingiz bağırdı:
- Nereye?
- Herifleri temizlemeye gidiyorum!. Çakır hemen Celme'nin önüne geçti:
- Yaptığın şey budalalıktır. Sanki sen bunları temizlersen iş biter mi? Şeyhülcebel'in bu biçim bir iş için yetiştirilmiş yüzlerce adamı var. Bırakın bunların ağzından birçok şeyler öğreniriz. Bunlara iki sarı altın gösterdik mi değil efendilerini, Tanrılarını bile satarlar.
Han Celme'yi oturttuktan sonra, Çakır'a donuk bir sesle buyruğunu verdi:
- Çakır! Siz yarın Otsukarcı ile beraber yola çıkıyorsunuz. Bu akşam ne yap yap şu herifleri bir kolla! Bizim adamların böyle ince işlere akılları ermez; onlar kılıç savurmasını, ata binmesini bilirler! Sen sabaha karşı

bizim bu heriflere ne yapacağımızı bildirirsin. Sonra yola çıkarsınız. Biz de kafalarını koparmak mı, yoksa kazıklamak mı lâzım, ne gerekirse heriflere vaparız.
Çakır, börkünü çıkardı. Diziyle yere vurup selâm vererek dışarı çıktı. Bu sırada yan gözle Otsukarcı'ya bakmıştı.
ÇAKIRIN ZEKÂSI
ÇAKIR çadırdan dışarı çıkınca üzerine aldığı işin güçlüğünü düşünerek biraz durakladı. Bir zaman çadırların arasında dolaştıktan sonra Ali ile Ömer'in karşıdan gelmekte olduklarını görünce oradan geçen bir askeri çağırarak kulağına bir şeyler söyledi. Sonra elleri göğsünde yavaş yavaş softalara yaklaştı. İlk önce Çakır'ı gören Ali Mervan'dı. Bu karşılaşmanın verdiği şaşkınlıkla Ömer'in eteğini çekti:
- Ya Ömer karşıdan bize doğru gelen kim?..
Ömer, Ali'nin gösterdiği yere bakınca sapsarı dişlerini gösterecek kadar ağzını açarak Ali'nin sözünü tekrar etti:
- Karşıdan gelen?..
- Eski dostumuz Çakır'dır.
Ömer bu sözü işitince gurbet diyarında eski bir arkadaşa rast-gelmenin verdiği sevinçle Çakır'ın boynuna sarılmak için ileri atılmak istedi. Fakat Ali eteğine yapıştı:
- Nereye ahi?..
- Kardeşimi derâguş edeceğim!
- Sen çıldırdın mı? Bizim halifenin elçisi olduğumuzu unuttun mu? Bir elçinin hizmetkârı kucakladığı nerede görülmüştür?
I

Ömer gene Ali'ye hak vererek arkadaşının eline yapıştı. Yollarını değiştirdiler. Çakır yan gözle bütün bunları sezmişti. Çadırın arkasından dolaşıp birdenbire önlerine çıktı.
Bu karşılaşma görmemezliğe gelinemeyecek kadar sıkı olmuştu. Ali artık Çakır'a gülüyordu. Arkadaşının Çakır'a güldüğünü görünce kendisinin de aynı şeyi yapmasının farz olduğuna iman eden Ömer de, pişmiş kelle gibi sulu sulu sırıtarak kesik kesik güldü. Fakat Çakır Ali'ye gözüyle esrarengiz bir işaret verdi; sonra onları tanımamış gibi yolunu 'değiştirdi. Ömer'in sırıtan ağzı açık kalmıştı. Ali ise bu el işaretinden bir şey anlayamamıştı. Fakat biraz düşündükten sonra mırıldandı:
- Ömer, Şeyhülcebel bize Çakır'ı buraya göndereceğinden hiç söz açtı mı idi?
Ömer, omuzlarını silkerek aptal aptal arkadaşının yüzüne baktı:
- Öyle bir şey kulağıma gelmişti. Ali ona kızdı:
- Şeyh bize bir şey söylememişti.
Fakat Şeyh bir işi sıkı tuttu mu böyle çift adam salardı.
Çakır'ın burada onlara "Susun" demesi; birbirimizi tanımayalım daha iyi olur; anlamına geliyordu. Demek Çakır da kendileri gibi burada bir görev almış bulunuyordu. Ömer arkadaşının düşündüğünü görünce sordu:
- Ne düşünüyorsun ahi, Çakır'a gözükmeyelim mi?
- Amma da budalasın be? Herif bir kere bizi gördükten sonra artık görülmüşsün n'olur? Görülmemişsin ne çıkar?
Ömer'in yüzü kül rengi oldu.
- Öyle ise mahvolduk desene!
- Niye mahvolduk? Çakır da bizim gibi buraya özel bir görevle gelmiş, anlayamadın mı budala?
Ömer'in bu karşılığı Ali'nin .yüreğine su serpti. Sırıtarak eliyle arkadaşının omuzuna keyifli keyifli vurdu:

- Olur şey değil be Ali? Eşin bulunmaz hani şu dünyada, bunu nasıl anladın?
Ali dudaklarını kıvırdı. Cübbesinin üstünde ellerini kavuşturdu. Bir ahmak saydığı arkadaşına karşılık vermeyi küçüklük sayardı. Fakat bu sırada demin Çakır'ın konuştuğu asker her ikisine de yaklaşıp saygı ile söz etti:
- Benimle beraber geliniz. Yiyecek vereceğim ve yatacağınız yeri göstereceğim.
Ali yürüyünce Ömer de arkasına takıldı. Asker sert bir sesle sözü kesti:
- ikiniz birden olmaz, biriniz yeter. Siz- burada kalınız.
Ömer kaldı. Arkadaşı askerle beraber gözden uzaklaştı. Arkasında bir hışırtı işitti. Dönünce Çakır'la karşılaştı. Hemen yanına seğirtti. Çakır, babacan bir durumla yaklaşıp sordu:
- Ali nerede Ömer?
- Şimdi bir asker alıp götürdü.
- Demin ne budalalık ettiniz? Az kalsın beni tanıdığınızı belli edecektiniz.
Ömer bu sözü bir gözünü kırparak karşıladı:
- Ben o kadar enayi miyim? Ali sersemi seni görünce hemen yılıştı ama... Ben o sırada çevredekileri göstererek sus dedim.

Çakır, korkuyormuş gibi çevresine bakarak onu hemen civardaki çadırlardan birinin içerisine soktuktan sonra yavaş bir sesle kimsenin işitmemesini istiyormuş gibi sordu:
- Sen benim burada niçin bulunduğumu biliyor musun? Ömer gene akıllı akıllı güldü:
- Elbet biliyorum... Çakır bu karşılığa şaşırdı:
- Ne için burada bulunuyorum?
- A canım bizden saklayacak değilsin ya? Şeyh seni de buraya gönderdi...

- Bunu size Şeyh mi söyledi?
Bu söz ustalıklı kullanıldığı için Ömer Çakır'a iyiden iyiye inandı:
- Bize bunu elbette Şeyh söylemedi. Biz aklımızla bulduk. Bilirsin ya Ali ile benim aklım gibi akıl dünyada bir tane daha bulunmaz.
- Orası öule. O halde Şeyh size burada hep bana uyacağınızı söylemiştir.
Ömer kekpMi:
- Yook! Ö"1» bir şey söylemedi. Benim haberim yok.
- Öyle ise Ali'ye söylemiştir... Ha şimdi siz işinizi biliyor musunuz?
Ömer bu söz üzerine gocundu:
- Biliyoruz ama, bundan sana ne?..
Çakır, işin bozulduğunu görünce sözü değiştirdi:
- Karnın tok mu Ömer?
- Eh, şöyle böyle...
Biraz durdular Çakır son bir cesaretle sordu:
- Ağu şişeleri yanında mı? Yoksa Şeyh sonradan başka bir şeyle mi öldürmek istedi?
Bu söz Ömer'i birdenbire faka bastırdı. Gözlerini büzdü. Çakır'ın kulağına eğildi:
- Şeyh yeni bir şey düşündü. Ağu içirerek değil, ağulu kama ile yaralayacağız. Hep aynı ölüm doğru değil hem...
Çakır işitmek istemezmiş gibi Ömer'in ağzını eliyle kapatıp fısıldadı:
- Sus! Böyle önemli açıklamalar bir budala gibi her yerde söylenir mi?..
- Fakat Ömer faka bastığını anlamıştı. Çevresine bakındı, çadırın kapısına koştu. Sonra Çakır'ın karşısına dikildi:

|_ - Sen bunu bir kimseye söylersen... Çakır omuzlarını silkti:
- Söylersem!..
- Söylersen... -Budala!..
- Ben bunu ağzımdan kaçırdım. Şeyhe biz bunu kimseye söylemeyeceğimize yemin ettik.
Belinden ufak bir kama sıyırarak Çakır'in üzerine doğru yürüdü. Dudakları titriyor, iğrenç dişlerini inip kalktıkça meydana çıkarıyordu. Gözleri dönmüştü:
- Senin bunu kimseye söylememekliğini sağlamalıyım ve bunun için de sen ölmelisin. Ancak ölüler konuşmaz.
Çakır gözlerini bile kırpmadan gene aynı durumla sözünü tekrar etti:
- Sersem!..
- Seni öldüreceğim!.. -Budala!..
- Bu kama bir kere gövdene değse ölürsün ahi; ölürsün.
Ömer atıldı; fakat burnunun dibinde keskin bir yatağanın parıldadığını gördü. Çadırın neresinden çıktığı belli olmayan geniş omuzlu kafası kazıtılmış, yarı beline kadar çıplak dev gibi bir adam tam boynunun önünde enli bir yatağan tutuyordu. Ömer'in hançeri titreyerek elinden düştü. Yalvardı:
- Dahilek!.. Sonra sırtüstü düştü; korkudan bayılmıştı. Yüzünde bir ıslaklık hissederek kendisine geldiği zaman başu-
cunda Ali Mervan'ı görünce sarılıp sordu:
- Neredeyiz? Bize ihanet ettiler ahi. Ali başını salladı. Bitkin bir hali vardı:
- İhanet ettiler... Fakat merak etme bizden yalnız kuşkulanırlar. Kim olduğumuzu Çakır söylerse yalanlar, Şeyhin yanından çıkarak Halife'nin yanında çalıştığımızı bildiririz. Beni çağıran asker

bir saat kadar şurada burada dolaştırdı. Sonra uzaktan Çakır'ı gördüm. Askere bir işaret verdi. Beni getirip buraya kapadılar. Herhalde bu işte Çakır'ın parmağı var.
- Var, hem de nasıl! Hemen kaçalım!
- Nereye kaçacaksın? Çadırın çevresi erlerle dolu. Bereket bizim niçin geldiğimizi bilmiyorlar.
- Fakat ben hesini Çakır'a söyledim; Çakır biliyor. Ali'nin birdenbire gözleri döndü. Ömer'in gırtlağına sarıldı:
- Ne?.. Söyledin ha?.. Söylemiş... Vay mel'un!.. Vay hain! Vay alçak!

Ömer'in kendisini korumak aklına bile gelmiyordu. Arkadaşına yalvardı:
- Bilmedim! Beni aldattı! Dahilek!
- Budala! Sen bir mel'unsun!..
Gırtlağını tekrar sıkmaya başladı. Artık boğuk boğuk hırıltılar işitiliyor, iki cani birbirini yiyordu.
i:

ÖNCÜLER

I' Kİ yanında göğe karlı dağların yükseldiği dar geçitteyiz. Ba-ğaltaklarına sarılmış kırk kadar atlı, yorgunluklarını almak için dörder, beşer çevrelenmişler, yaktıkları ateşin kenarında uyuk-luyorlardı. Elindeki et kurusunun sinirli yeri dişine rastladığından Çakır boğuk bir sesle bağırıyordu:
- Hey... Koca buğatır... Sen bu işe ne dersin?.. Semer-kant'taki kuşlu sarayı, Timuçin'in ipekli çadırını bırak da gel burada soğuktan don... Bir türlü kopmak bilmeyen Utacı'nın kokmuş pastırmalarını ağzında dişle. Hay gözünü sevdiğimin Tanrısı! Bakalım daha başımıza neler gelecek?
Otsukarcı kızdı:
- Canın istemiyorsa geri dön. Seni kolundan tutup da zorla buraya getirmedik ya!..
- Öyle ya!. Canının çıkmasını istersen geri dön... Artık zorla kurtlara mı, uğrulara mı, yoksa soğuktan donup da kargalara mı peşkeş oluruz, Tanrı bilir!..
- Üzülme senin gibi korkak herifin gözünü kargalar bile. oymaya tiksinir.
- Biliyor musun? Beni şu gezginciliğe öyle bir alıştırdın ki, hani biri çıkıp da şimdi elinden tacını alacağınız "Tung-Hay"ın tahtı-

nı size verelim dese belki onu da istemeyeceğiz? Gezgincilik daha iyi ha?
- Şunu yüreğinden söylemiyorsun ya Çakır?..
- Şu pastırmayı dişlerim kesebilseydi ant içerdim.
Yollarda böyle gevezelenerek bir gün "Han Balık"1 şehrinin önüne geldiler. Otsukarcı burada arkadaşlarına işlerini anlattı. Ayrı ayrı ikişer üçer sara girecekler, sonra akşamları şar dışında buluşarak gördüklerini anlatacaklardı. Çinlilere Timuçin'in büyüklüğü, ordusunun korkunçluğu söylenecek. Daha ordu gözükmeden Çinliler adından yılacak. Sara girmek için herkes bir yol tuttu. Çinlileri önleyip şişledikten sonra kimisi elbiselerini giyerek sara daldılar, kimisi de iki tekerlekli öküz arabalarını ıssılarının elinden zorla alarak içerisine kuruldular, fakat bu buluşun sonu bozuk çıktı. Sarın kapıcıları tanıdık bazı arabaların yabancılar elinde geri döndüğünü görünce önleyerek Cince sordular:
- Siz kimsiniz? Bu arabayı nerede buldunuz? Timuçin'in kahramanlarından biri sorguyu Çince karşıladı:
- Nah! Şu ovada satın aldık...
- Kaça aldınız?..
İkisi de afalladılar. Çin'deki alışveriş durumunu, hele geçer akçeyi hiç bilmiyorlardı. Arkadaşının bu sorguyu karşılayamayacağını anlayan diğeri nerede olduğunu unutarak. Uygurca söze karıştı:
- Aldırış etme bre... Sür kağnıyı geçelim.
Bu sözü işitir işitmez tetikte duran Çinliler, etlerinden bir parça koparılıyormuş gibi acı acı bağırarak üstlerine çullandılar. Zavallı çerileri dayak, tekme, sille, tokat, komutanlarının karşısına çıkardılar. Daha ilk sorguda Timuçin'in belki bunlar gibi birçok çaşıtı2 sara soktuğunu sezen komutan, sarın çevresini sıkı bir kordonla
1 | Han Balık: Pekin şehrinin Türkçe adıdır. Balık şehir demektir.
2 Çaşıt: Ajan, casus demektir.

çevreledi. İçeride de sıkı bir tarama başladı. Yer yer tellallar çıkıyor, her Çinli'nin kendi evine girmesini, hiçbir yabancıyı evine almamasını bildiriyordu.
Otsukarcı ile Çakır'a gelince onlar bu olup biten işleri duymamışlardı. Atlarının üzerinde yavaş yavaş sara yaklaşırken, geniş ağaçlıklı yolda baştan aşağıya kadar zırhlarla kuşanmış iki atlıyla karşılaştılar. Bir tanesi sert bir sesle Otsukarcı'ya:
- Kimsin? Nereye gidiyorsun? diye sordu? Otsukarcı çevresinde kimse olmadığına aklı kesince:
- Babamın oğluyum... Canımın istediği yere gidiyorum, dedi.
- Köpek uğru! Ben Çin Hakanı "Tung-Hay"ın sınır karakol başbuğuyum. Adamın kafasını koparırım... Söyle kimsin? Nereye gidiyorsun?
t
Çakır bu sözü duyunca bir kere öksürdü. Atının dizginlerini çekti, mahmuzladı. Çinli'ye doğru bir çifte savurarak atını oynatıp alay etti. Otsukarcı'nın da bugün keyfi üstünde idi:
- Ben de sıçanların başbuğu, kargaların kağanı "Tung-Hay"ın ta kendisiyim...
- Sen halt etmişsin! İn atından aşağı bakayım maskara herif!
- Ayaklarım ağrıyor inemem... Kucağına al indir!.

Çakır bir daha öksürdü. Atına bir çifte daha savurttu. Çinli kızgınlığından deli gibi olmuştu. Bağırdı:
- Sen benden korkmuyor musun?
- Görmez misin nasıl korkuyorum. Ellerim dizgin tutmaz oldu.
Çakır bağaltağının yakasını kaldırdı, eliyle çenelerini tıkırdatıp bağırdı:
- Korkumuzdan titriyoruz... Bize acıyın!..
Çinli dayanamayarak kılıcını çekip atını mahmuzlayınca, bunu bekleyen Otsukarcı davrandı. Kavga narası attı:
- Urcan... Çakır öbür herifi temizle!

Çakır gürzünü sıyırıp sınır komutanının arkadaşını karşıladı: -Yaklaş bakalım "Tung-Hay"ın uşaklarının uşağı... Karşısındaki kart bir ayı gibi homurdandı. Kendini korumak için elini kaldırdı. Kılıcını sıyırdı. Atlar kişniyor, kılıçların tunç kalkanlara çarpmasından doğan boğuk sesler, kavga edenlerin keskin naralarına karışıyordu. Otsukarcı tam karşısındaki kılıcını kaldırırken Payaza'yı şahlandırıp üzengiler üzerinde doğrularak kılıcını sınır komutanının koltuk altından bütün gücüyle geçirdi. Ünlü "Tung-Hay"ın komutanı bir dana gibi böğüre böğüre atının üstünden tepetaklak yere serildi. Katıldı kaldı. Otsukarcı'nın eşsiz vuruşu komutanı adamakıllı yarıp geçmişti.
Bu sırada Çakır, büyük bir gürültü ile karşısındakinin kafasını eziyordu:
- Tung-Hay'a cehennemde yer peyle, uşak efendi! Tez çağda onu da yanına göndereceğiz!
Fakat Çakır sözünü bitiremedi. Büyük bir haykırma, gürültü koptu. Ellerinde kılıç, sopa, orak, taş., altmış, yetmiş kadar Çinlinin üzerlerine geldiğini görünce sapsarı kesilerek homurdandı:
- Arslanları parçala, kurtları korkut! Gel burada sıçanlara yem ol!.
Otsukarcı işi kavradığından kılıcını kınına kadar sokarak, Pa-yaza'nın dizginlerini kastı. Üzerine eğildi, sıkı bir mahmuz vuruşu akıllı hayvana kötü durumu anlatmıştı. Şahlanışıyla, yerini bulan çifteleriyle dört bir çevresinde büyük bir boşluk açmaya çalışıyordu. Çifteler ne kadar zorlu olursa olsun karşısındaki kalabalığı sökemedi. Namı yüce dağlarda, büyük ovalarda ünlü diyarlarda Yenici diye anılan Otsukarcı eli sopalı, nacaklı, tırpanlı Çinlilere tutsak oldu. Birisi bu sırada onun kafasının içini görebilseydi, gözlerinden bir türlü çıkmayan yaşların alev gibi beynini yaktığını anlardı. Kır Serdarı şarlarda çaşıtlık etmesini becerememişti.
ÇİN ZİNDANLARINDA
KAPİ önünde iki arkadaşın Uygurca konuşması, Timuçin'in bütün adamlarını yakalattı. Bu sırada Kurt Cebe, Genç Sobutay da Çin'e girdiklerinden Çin'de Gök Moğollara karşı amansız bir kin uyanmıştı. Çinliler tutulanların sorgusuz, tartışmasız öldürülmesini istiyordu. Fakat sarın komutanı bunların Timuçin'in elindeki tutsaklara karşılık saklanmasını düşündüğünden, tek başlarına zindanlara kapadılar. Çakır'dan başka bütün arkadaşlar karanlık bir zindanda konuşmadan, görmeden, duymadan sözde yaşıyorlardı. Günde bir kere kapının üzerindeki bir delikten ekmek ve su veriliyor, kaçmak kimsenin aklından bile geçmiyordu.
Fakat Çakır'a gelince iş değişti. Başına bin türlü belâ geldiği halde bu türlüsünü şimdiye kadar hiç geçirmeyen Çakır, hem içinden, hem de dışarı vurarak bir sürü bilinmez kahramanlara kalayı basıp duruyordu:
- Vay canına!.. Vay! Vay. Bir sürü namussuz, kesik kulak, yassı burun, şaşı göz... Vay gözünü sevdiğimin Çakır'ı?. Semerkant'tan kalk da Çin zindanlarında 'ya sabır' çek! Bu aklıma gelir miydi ya?..
Eliyle başına vuruyordu:
- Tuu... Bu kafayı kırsam gene para etmez! Ne dedim de başkasının aklıyla yola çıktım. Burada tarla sıçanı gibi geberip gi-

deceğiz. Bakalım şimdi Otsukarcı'nın gücü, atı burada para eder mi? Elinden geliyorsa duvarları yıksın, zindancıların kafasını patlatıp da kaçsın! Otsukarcı'nın yenildiği adamları acaba Çakır yene-mez mi? Kimbilir? Hele bir deneyelim.
Çakır böyle abuk sabuk söylendikten sonra dört gün geçti. O gün zindancı kapının penceresinden yemeği uzatırken kötü bir koku burnunu okşadı. Meydanda Çakır da gözükmüyordu. Çekik gözlerini pencereye dayayarak içeri seslendi:
-HeyyyL
İçeriden çıt bile çıkmıyordu. Gözleri karanlığa alışınca Ça-kır'ın boylu boyunca yerde yattığını gördü. Derinden derine bir daha kokladı. Sonra işi aklıyla bulduğu için övünerek düşündü:
- Hımm! Anladım. Kaz gagası nalları dikmiş... Eşek ölüsü gibi de kokuyor...
Eliyle kaç gündür koyduğu yemeklerin yerini araştırınca bu düşüncesi büsbütün kuvvetlendi. Dünkü yemek ve suya Çakır do-kunmamıştı. Kafası daha çok işleyemedi. Kapının sürgüsünü çekti. Önce başını, sonra gövdesini içeri soktu. Yavaş yavaş Çakır'a baktı, eliyle tersine çevirdi. Tam bu sırada zorlu bir topuk yiyerek tepetaklak yere yıkıldı. Ölü dirilip gırtlağına sarılmıştı. Başına yediği birkaç zorlu yumruk korkudan biten zavallıyı kendinden geçirdi. Bu sırada Çakır'ın ilk işi koşup kapıyı kapatmak oldu. Sonra Çinlinin yanına gelerek elbiselerini değiştirdi. Belinden çözdüğü kuşağıyla Çinliyi sımsıkı bağladı. Bütün bu işleri yaparken hiç ses çıkarmamıştı. Kendi börkü ile Çinlinin ağzını kapayıp anahtarlarını alarak kapıdan dışarı çıktı. Burası alçak

tavanlı, dar bir koridordu. Islak duvarlardan sular sızıyordu. Çıktığı kapı gibi daha dört kapı vardı, hepsini birer birer yokladı. Anahtarlar bunları açabiliyorlardı. Koridorun sonunda küçük bir oda gördü. Burada küçük bir yatak, dört testi ve ekmek vardı. Demek zindancı bu yemekleri daha vermemişti. Her şeyden önce gidip bunları dağıttı. Dört odadaki diğer adamlar kendisine yabancı idi. Yeniden zindancının odasına

girdi. Oradan daha yukarılara çıkmak istiyordu. Fakat kapıyı açar açmaz, kendi bulunduğu bölüm gibi dörder bölümlü birçok bölmelerin uzayıp gittiğini gördü. Her bölmede ayrı bir Çinli dolaşıyordu. Kendisine en yakın bölmedeki Çinliye seslendi:
- Vuo yav yü nî çie ven?!..
Çakır hemen arkasını dönüp ağzında anlaşılmaz bir şeyler geveleyerek zindancının odasına girmesinden sonra tabanları kaldırıp doğru kendi zindanına kapağı attı. Buradan kaçmak güçleşmiş-ti. Kendi bölmesindeki adamları kaldırsa hep birden saldırsalar gene bir şey yapamazlardı.
Buradan çıkmak için bir yol varsa şimdi tutsak olan Çinliden başkası bilemezdi. Onu sorguya çekecekti. Yanına yaklaştı, ağzından börkü çıkarıp sordu:
- Bana bak!. Barsaklarını deşmekliğimi veya yıllar boyu yan-yana burada yatmamızı istemiyorsan şu zindandan kurtuluşun yolunu katıksız bir bir anlat!
Fakat karşılık yerine Çinli onun yüzüne bakarak aptal aptal sırıttı. Çakır sorguyu tekrarladı. İşin içine yumruk, tokat, tekme de karıştı. Taş çatlasa ses yok. Herif sırıtmaktan başka bir şey yapmıyordu. Bu sırada zindanları gezen kolcular Çakır'ın zindancısının yerinde bulunmadığını görmüşlerdi. Hapislerin, zindancıları içeriye kapayacağı kimin aklına gelir? Çekilip gittiler.
Nitekim ertesi gün Çakır, kendisine taze ekmek, su getirdiklerini görünce işlerin yolunda olduğunu anladı. Fakat gelgelelim bir kişiye yetmeyen bu ekmeği şimdi iki kişi yiyecekti. Çakır buna da çare buldu. Zindancıyı aç bırakmak. Bunu ona kendine uygun bir buluşla anlattı. Ekmekle suyu zavallının karşısında ağzını şapırdatarak yerken eliyle de ona söz söylerse yemek vereceğini bildiriyordu.
Birkaç gün sonra yeniden dayak, tokat, tekme faslına başladı. Ne mümkün? Bu herif geberecek, ağzını açmayacaktı. Halbuki gözlerinden ıslak bir kedi yalvarışı seziliyordu. Çakır işi anlayarak kafasına vurdu:

- Yuf olsun!.. Ben de amma budalayım yahu!. Bir de akıllı geçinirim. Ben bu herife Türkçe soruyorum. Bakalım o Çinceden başka dil biliyor mu?
Bunun üzerine gülerek herifin yanağını okşadı. Ağzına su damlattı. Bir parça ekmek vererek aydınlığa çekti. Nemli duvarların kenarını yokladı. Küflenmiş, pişmiş kırmızı topraktan biraz kopararak Çinlinin yanına gelip çözdüğü ellerinden birine bunu tutuşturdu. Umduğu gibi Çinli pencereden giren ışığın vurduğu yere iki resim çizdi. Çakır, karşısındakinin ressamlıktaki bilgisine şaşıp kaldı. Bu resimlerden birinde Çinli bir tane uzun külâhlı, kaz gagası burunlu, dilini bir karış çıkarmış bir kafa çizmişti. Çakır resmin çok biçimsiz, çirkin çizilmiş olmasına aldırmadı. Bu kendisi idi. Onun karşısında da çekik gözlü yassı burunlu, uzun saçlı bir Çinli resmi vardı. Bu da zindancı -idi. Fakat zindancının uzun dili yoktu. Ağzında bir kilit vardı. Kulaklarına birer sopa sokulmuştu. Çakır sevinçle bağırdı:
- Şunu bir haftadır ne söylemezsin be adam. Demek sen hem sağır, hem de dilsizsin.
Sonra bu sözleri de. zindancının anlayamayacağını düşünerek elinden kırmızı toprağı alıp Çinliyi gösteren resmin yanına bir çok yeni kafalar çizdi. Eliyle işaret ederek sordu:
- Bunların hepsi dilsiz, sağır mı?
Zindancı karşısındakinin anlayışındaki çabukluktan çok kendi anlatışındaki ustalığa sevinerek toprağı alıp Çakır'ın çizdiği kafaların hepsinin birer birer kulaklarına tıkaç, ağızlarına kilit resmi yapmaya başlayınca Çakır elini tutup bağırdı:
- Dur!.. Dur!.. Anladık! İyi resim yapıyorsun! Sen bunların hepsine birer tıkaçla, kilit yapıncaya kadar saatler geçecek.
Sonra kırmızı tuğla ile dört duvar yaptı. Ve içinden dışarıya bir sivri külâhlı kuş uçurtarak sordu. Artık zindancıdan daha usta bir ressam olmuştu.
- Buradan nasıl çıkarım?
Zindancı kuşu yere düşürerek üzerine kırmızı toprakla vurdu:

- Şimdi çıkamazsın.
Böylece belki yedi, sekiz gün kadar konuştuktan, daha doğrusu resimlerle birbirlerine dertlerini anlattıktan sonra zindanın duvarları resimle dolmuştu. Çakır da öğreneceğini öğrenmişti.
"Bu zindanlar hep böyle iç içe on yedi tanedir. Her birinde dört oda var. Demek altmış sekiz hapis var. Kırk bir tanesi Ça-kır'ın arkadaşları; on tanesi Çinli, sekiz tanesi Türk veya Moğol, iki tanesi de Hint prensi. Diğer sekiz oda boştu. Her dört odaya bir zindancı bakardı. Bütün zindancılar sağır ve dilsizdir.

"Bu zindancılardan başka yetmiş Çinli cilasın bu kaleyi korur. Ve bunların komutanları ünlü Altın Hakan'ın buyruklarına körü körüne boyun eğer. Bu zindanlardan çıkılamaz. Çünkü on yedi bölüğün on yedi başbuğu kapılardan geçerken seni tanır yakalar. Ondan başka çeriler kolay kolay dışarı adam çıkartmazlar. Çinli Çakır'a yardım etmek ister. Çünkü kendisi yasağı unutup zindana girdiğinden kafası koparılacaktır. Komutanından destur almadan zindana girenlerin, hapislerle konuşanların başı kopan-lır. Buradan kaçmak için bir yol vardır. İki ay sonra şarda büyük bir bayram var. O gün zindancılar hapislere sabah bakarak kapıları kapayıp giderler. Yalnız dışarıda çeriler kalır. Bu sırada çeri-lerle hapisler kanlı bir cenk yaparlarsa belki sara kaçabilirler. "Han Balık" şehri büyüktür. Belki Çakır saklanabilir. Ayrıca, zindancı da onu saklayacak bir yer bilmektedir.
Timuçin'in çengine gelince Çingiz Tokta Beğ'le çarpışmaktadır. Komutanları Kurt Cebe ile arkadaşı genç Sobutay Çin'e gitmiştir. Kurt Cebe bir çok Çin kalelerini almak üzeredir. Çin'de müthiş bir korku vardır. Altın Hakan keyfinde, eğlencesinde, başına geleceği görmüyor bile. Ordularının Timuçin'i durduracağını sanıyor. Fakat bununla beraber Çin kuvvetlidir. Beğler işi ele alırlarsa Timuçin'i sürüp geldiği yere atabilir."
Çakır burada elinden kırmızı toprağı çekip alarak zindancıya çirkin bir resim yaparak küfretti:
- Sizi kazıklayacağız!. Timuçin bütün dünyadan daha güçlüdür. Biz Çin'i silip süpüreceğiz. Altın Hakan'ı sarayının içinde ka-

zıklayacağız. Bütün o senin güvendiğin Beğler Timuçin'e uşaklık edecek. Zenginleşip tembelleşen, eğlenceye dalan ulusları, çalışan uluslar bir gün elbet yenecektir ve yener!..
Zindancı diğer bir resimle Çakırın küfrüne karşılık verdi. Sonra dönen bir dünya resmi çizdi:
- Asıl kazığı siz yiyeceksiniz. Dünya dönüyor, vakit geçiyor, bunu bize zaman gösterir. Biz zenginiz, bizim bilgimiz sizden yüksektir. Zamanla gene imana dayanan Çin kalır, zorbalığa dayanan Çingiz ve Moğollar silinir.
Çakır'la zindancı din bayramı günü gelinceye kadar zindanda yaşadılar. Oldukça birbirlerine ısırfmışlardı. Buradan çıkınca nereye saklanacaklarını bile kararlaştırdılar.
Bu sırada aradaki savaş alıp yürümüştü. Çakır'in en çok korktuğu Kurt Cebe'nin Han Balık'ı sararak şan zorlaması idi. O gün Çinliler kendilerini kurtarmak için Çakır'ı ve arkadaşlarını ortaya koyacaklardı. Cenk günlerinde gözü kararan Kurt Cebe Çinlilerin kafalarını koparmadan bırakmazdı. İşte işler o zaman şeker renk olacaktı. Ne ise zindanın kapısı bir kere bile açılmadan bayram geldi. Eskisinin yerine geçen zindancı ekmekle suyu daha erken bırakıp gitti. Bunun üzerine Çakır bir köşeye büzülen arkadaşını kaldırarak işe koyuldular. Çakır'la Çinlinin üzerlerinde zindanın iri anahtarlarından başka silâha benzer bir şey yoktu. İkisi birden kapıya doğru yürüdüler. Zindancının bu işte yalnız kendi kafası vardı. Fakat Çakır için hem kendisi, hem arkadaşları, hem de bunların hepsinden daha zorlusu Çin'in içeriden vurulması işi vardı. Çakır'ın yüreği Çinlinin yüreğinden dört kere daha çok vuruyordu. Yavaş yavaş kapıyı aralıkladılar. Çinlilere zindancının, Türklere Çakır'ın işi anlatmaları kararlaştırıldı. Çakır kapıdan başını uzattı. Görünürlerde kimseler yoktu. Yeni arkadaşıyla elele verdiler; zindancı Çakır'ın korktuğunu anlayınca anahtarı bütün kuvvetiyle yere vurarak seslerin duvardaki akislerini ona dinletti. Bu kadar gürültüye kimseler gel-

miyordu. Çıt çıkmıyordu. Çakır Türklerin zindanlarını aramaya koştu. Arkadaşlarından birisi Çakır'ı görünce hemen boynuna sarıldı, öpüştüler. Böylece çoğalarak başta Otsukarcı olmak üzere biraz sonra bütün zindandaki hapisler koridorda toplandı. Çakır'la zindancı el işaretiyle, resimle onlara işi anlatmışlardı. Bundan sonra ilk iş olmak üzere zindancıların iskemlelerini kırarak bacaklarından sopa yapıldı. En önde yol gösteren Çinli, Otsukarcı ve Çakır olmak üzere alayla yo+a koyuldular. Koridorun sonunda bir nöbetçi bekliyordu. Otsukarcı bunun üzerine atılarak yere yıktı. Yoksul daha gık bile diyemeden kafasına inen sopaların altında katılıp kaldı.
Sonra ilk iş olarak dış kapıdaki nöbetçilere saldırmayı kararlaştırdılar. Orada duvara asılı duran mızrakları da alacaklardı. DışarVaçılan kapının önündeki odada altı nöbetçi bekliyordu. Nöbetçiler silâha sarıldılar. Fakat Altın Dağ'a bahadırlıkla nam veren kırk Türk karşısında böyle altı nöbetçinin adı mı okunurdu? Silâhları yağma olundu. Çinli hapisler kapıyı açarak kaçmak istiyorlardı. Gürültüyü işiten içerideki nöbetçiler kapıya doğru koştuklarından sara kaçmak ölümün kucağına bile bile atılmak demekti. Otsukarcı sert bir sesle Çinlileri oldukları yerde dur-durttu:
- Dışarı kaçanın kafasını kopartırım, kapat şu kapıyı Çakır!
Çakır ve arkadaşları bir solukta kapıyı arkadan sürgülediler. Şimdi hapisler için iki yol vardır: Ya nöbetçilerin hepsini öldürmek yahut tekrar yakalanmak ve öldürülmek. Odanın avluya açılan kapısını kapadılar. Dövüşülecekti.
Otsukarcı silâhları dağıttı. Bu sırada dışarıda Çinli nöbetçiler kapıyı zorluyor, bağırıyorlardı. Otsukarcı mızrağını pencereden uzatarak Çinlilerden öğrendiği kelimeleri bağırdı:
- Silâhlarınızı indirin, canınızı bağışlarım. Çinliler köpürdüler:

- Hepinizi parçalayacağız köpek Türkler! Kim oluyorsunuz
korkak herifler!.. Bacaklarınızı kıracağız!

Otsukarcı Türkçe:
- Siz bizi tavşan mı sandınız? Çakır aç şu kapıyı... Toplanın buğatırlar, dedi. Mızrağını kaldırarak gürledi:
- Urcan!.. Deligün Buldaktepeliler uğraşa giriyor.
Çinliler "Deligün Buldaklılar, köpek Moğollar. Timuçin'in ıslak sıçanları..." diye bağırıştılar.
Kargılar çatıştı. Kanlı bir cenk başladı. İlk önce Hintli ve Çinli hapisler bu kadar nöbetçiye karşı bir şey yapamayacaklarını sanarak geri kaçmışlardı. Fakat Otsukarcı ile arkadaşları daha ilk saldırışta Çinlilere kolay kolay yem olmayacaklarını gösterdiler. Tepeden aşağı Çinlileri şişliyorlardı. Hele Çakır'la Otsukarcı'nın yanına Çinlilerin hiçbirisi yaklaşamıyordu. Elindeki mızrağı kâh bir sopa, kâh bir şiş, kâh bir topuz gibi kullanan Otsukarcı her vuruşta bir Çinliyi haklıyordu. Bu cesaret, bu eşsiz kuvvet ve ustalık diğer hapislere de inanç verdi. Onlar da kolları sıvayıp işe giriştiler. Çinliler yavaş yavaş kendi ölen arkadaşlarının silâhlarını omuzlayan bu adamların arkasında gerilemeye başladılar.
Çakır bağırarak çevresindekileri övüyordu:
- Ha yavuz buğatırlarım! Ha kahramanlarım... Devirin arslan-larım, şu köpekleri temizleyelim. Ondan sonra bizim için yollar açıktır. Vur ha... Kır ha!..
Hapisler tekrar hep birden atıldılar. Bu kanlı dövüş yarım saat kadar sürdü. Nöbetçiler geriliyorlardı. Fakat uğraşın tam ateşli yerinde Çinli zindancı birdenbire acı acı hırlayarak Çakır'la Otsukar-cı'yı kollarından tutup zorla yan taraftaki bir kapı aralığına doğru çekti. Tam bu sırada büyük bir gürültüyle cenk ettikleri tavan direkleri alttan oynayarak çökmüştü. Çakır elinde olmayarak gözlerini kapattı. Toz, duman, inilti, feryat, acı kahkahalar birbirine karışıyordu. Otsukarcı dişleri arasından homurdandı:
- Kim yaptı bunu?..
Bu hesapta üçünden başka kurtulan olmamıştı. Bütün sevgili arkadaşları nöbetçilerle beraber çöken tavanın altında ezilmişlerdi.

Çakır, korkudan dişleri birbirine çarpan zindancıyı bahçeye çekip yerdeki toprağa şekil çizerek tavanın niçin çöktüğünü sordu.
Zindancı da çizdi:
"Direklerin hepsi alttan kalın halatlarla bir odaya bağlıdır. Orada büyük bir tekerlek var. Büyük bir kolla çevriliyor. Halatlar ona sanlıdır. Bu tekerlek döndürülerek bu tavan yıkılır.
Komutan odadan birdenbire çekilince zindancı işi anlamış ve ancak onları çekebilmişti.
Çakır işi Otsukarcı'ya anlattı.
Bu sırada zindancı "Bütün nöbetçilerin Altın Hakan'a yemin ettiklerini, hapislerin kaçtığını görmektense ölmeyi yeğ bulduklarını" anlatıyordu. Arkalarında bir gürültü oldu. Çakır üstleri başları parça parça, yüz göz simsiyah arkadaşlarından Sungur'la Sebük-tay'ın ortalarında bir Çinliyi döve döve getirdiklerini gördü. Yoldaşından hiç olmazsa ikisinin sağ olması onları sevindirmişti.
Çinli, Sebüktay'la Sungur'un arasındaki adamı görünce titremeye başladı. Ve Çakır'a resimle şunları anlattı:
- "Bu gelen adam kafilenin başbuğudur. Altın Hakan buna dokuz payaza ve bir bayrak vermiştir. Ardında on atlı gezer. İstediği Çinli'yi sormadan öldürebilir. Yaman cılasındır."
Bu sırada Sebüktay bağırıyordu:
- Köpek oğlu!.. Gidip o tekerleği çevirir, kafamıza tavanı yıkarsın ha!?.. De bakalım Otsukarcı şu itin canını tamuya nasıl gönderelim?
Otsukarcı kalenin komutanını kuvvetli kollarıyla önüne kadar çekerek suratına doğru kuvvetli bir şamar vurup silkti:
- Canını uğrular alasıca kahpe! Tavanı yıkıp arkadaşlarımızı öldürdün ha?!.
Fakat kalenin komutanı hemen Türkçe olarak Otsukarcı'ya:
- Yalnız olsaydın bu haltı yemezdin ya! Sen beni tanımıyorsun galiba? dedi.
- Sen kimsin? .

- Ben bu kalenin komutanıyım. Benim kolumu bu yaşa geldim, kimse bükemedi. Hiçbir bahadırın kılıcı göğsüme değmedi. Ben öyle bir kahramanım ki hangi Çinli beni görse tir tir titrer. Sen ne köpek oluyorsun da bana tokat attın?
Çakır kızmıştı. Herifin üzerine atılmak isterken Otsukarcı elinin tersiyle onu durdurduktan sonra donuk bir sesle:
- Senin kolunu kimse bükemedi ha bahadır? dedi. Çinli gözünü bile kırpmadan bağırdı:
- Koluma elini değdirecek köpeği parça parça ederim.
- Sen Altın Hakan'ın başbuğusun öyle mi?

- Öyle... Ne diyeceksin?
- Hiç! Ben de senin Altın Hakan'ı sarayında kazıklamaya ant içen Gök Türklerin Hanı Timuçin'in yoldaşlanndanım! Benim ardımdan yalnız kurt başlı Kızıl bir Tuğ, bir de şu gördüğün kaz gagası gelir. Ben kolları bükülmeyen bahadırların kollarını büker, adları yenilmez olan hakanlara önümde diz çöktürürüm. Benim adım "Otsukarcı"dır. Önümde tez eğil, itoğlu!..
Çinli bir silkinişte Sebüktay ile Sungur'u, Timuçin'in yenilmez namlı bahadırlarını yere savurarak Otsukarcı'ya karşı dikildi. Fakat Otsukarcı 'nın bir demir mengeneyi andıran kuvvetli eli şaşmak bilmez bir yoldan onu kolundan tuttu. Demin koca iki cilasını yere savuran Çinliye önünde diz çöktürdü. Kaşları çatılmış, damarları şişmiş, burun delikleri kabarmıştı:
- Eğilme bakalım kabadayı... Yavuz bahadır, kolun niye bükülüyor?
Altın Hakan'ın başbuğu, tozlar içinde bileğinin acısından kıvır kıvır kıvranırken, zindancı, Otsukarcı'nın eşsiz gücüne karşı ağzını bir karış açmış bakıyordu. Bu sırada ise Çinlinin bir silkinişte yere savurduğu Sebüktay ile Sungur homurdanarak doğruluyorlardı. Çakır, kaz gagasına benzettikleri burnunu kaşıyarak alay etti:
- Kolu ilk kez bükülen şu başbuğun yerinde olmak doğrusu işime gelmezdi. Şimdi derisini iki pula satsalar almam.

Otsukarcı, Çinlinin kolunu sıktı sıktı.
- Timuçin Han nerededir bilir misin?
- Timuçin Pekin sarını sardı. Kurt Cebe ile Sobutay Çin'in içerisine yürür. Altın Hakan sarayında kapalıdır. Sizin bize tutsak olmanızdan bir ay sonra Kurt Cebe sınırlardan içeri iki kalemizi aldı Timuçin ise içinde bulunduğumuz Pekin sarını kuşatmıştır. Askerlerimiz sizden çoktur. Pekin'i vermeyeceğiz. Siz beni öldürseniz bile buradan çıkamazsınız. Çünkü sarın duvarları üzerinde şu sırada büyük uğraş var. Altın Hakan kahpenin biridir. Kızını Timuçin'e verdi ki şan kendisine bıraksın!. Fakat Timuçin kızı aldı, uğraşı kesmedi. Şan sıkıştırıyor. Bugün yarın, zorlu bir akın edip Timuçin'i süreceğiz. Biz çokluğuz ama! Şimdi ben sizden korktum. Hanın yanında böyle senin gibi kuvvetli kaç bahadır daha var?
Otsukarcı bu sorguya karşılık vermeden Çinlinin kafasına kuvvetli bir yumruk indirerek yere yıkınca Sebüktay'la Sungur, herifin üzerine atılıp bir solukta işini bitirdiler.
Bundan sonra kalenin içini tarayıp bir odada Kızıl Tuğ'u, Ot-sukarcı'nın silâhlarını, kamasını, ahırda da Payaza'yı buldular. Çakır, Çinliye buradan nasıl çıkabileceklerini sordu. Çinli yere çizerek "güneş batınca çıkmanın doğru olacağını, onları kendi evine götüreceğini" söyledi. Gece olunca hepsi Çinli elbisesi giyerek yola düzülüp Çinlinin evine gittiler. Birkaç gün içinde sarın durumu anlaşıldı. Kale komutanı doğru söylemişti. Han Balık şan sarılmış olduğundan Otsukarcı ve arkadaşları dışarı çıkamazlardı. Ertesi günü bayramdan dönen dilsizler kalenin bomboş olduğunu görüp bağrışmalar, toplanan halk bütün hapislerin yıkılan tavanın altında kaldığını ve kalenin başbuğunun da kendi kendini öldürdüğünü sanmışlardı.
İSTERSE GELİR!..
OTSUKARCI'nın canı evinden fırlayacak kadar sıkılmıştı. Sokaklarda askerlerin geçtiğini, şehrin göklerinde ateşlerin, okların, kıvılcımların uçuştuğunu görüyordu. Hayatında hiçbir gün bu Çin yurdunda olduğu gibi bir eve kapanıp kalmamıştı. Sanki fare kapanına yakalanmış bir arslan gibi Çin'de günleri hapsedilmek yahut saklanmakla geçiyordu.
Çakır'sa ara sıra şan dolaşmakta, devşirebildiği haberleri getirmekteydi. Fakat bir gün bu gezintilerden birinden döndüğü zaman soluk soluğa nefes alıyordu. Belli ki ummadığı bir şey duymuştu:
- Aman Otsukarcı öyle bir şey gördüm ki, söylesem! diye bağırdı.
- Timuçin Pekin'e mi girdi? -Değil!..
- E ne oldu?!..
- Sabiha'yı gördüm!
- Ne çıkar? Ne olur görmüşsen?
Şaşkınlıktan Çakırın ağzı bir karış açıldı. İki, üç adım geriledi. Arkadaşının bu sözleri bu kadar soğukkanlılıkla karşılayacağını hiç ummamıştı.

- Ya!., dedi. Hey yahu! Kafanı bana dön. Sözümü iyi dinle. Sabiha'yı gördüm. Rüyamda değil, burada!
- Ben de sana bana ne! dedim
- Bu seni hiç düşündürmez mi?
- Bilmiyorum.
- Onu görmek istemez misin?
- Bilmiyorum. İstemiyorum. Suss! Sana birkaç ay önce söyledim, bir daha bu sözü açma!. Çık dışarı...
Çakır, kafasını büktü. Otsukarcı'nın sözlerinden canının sıkıldığını belli etmek istemeyerek geri geri gitmeye başladı. Fakat daha kapıdan çıkmadan Otsukarcı yerinden sıçradı. Onu omuzun-dan yakaladı, yere çökertti:

- Dinle Çakır! Dinle! Bak neler söyleyeceğim. Aylardan beri kendi kendime söylemek istemediğim nice acı şeyleri, nice derin yaraların izlerini, nice biriktirilmiş gözyaşlarını sana anlatacağım. O burada, bunu sen daha şimdi öğrendin. Ben bunu dokuz ay öncesinden biliyordum. Onu görmek istemiyorum. Bunu da sen şimdi öğrendin. Fakat ben buna da aylardan beri ant içtim. Onu görmeyeceğim, onu tanımayacağım, onu!.. Anlıyor musun kaz gagası, onu sevmeyeceğim. Onunla kaç kere karşılaştık, sinemdeki acıları anlatmak istedim. Dinlemedi. Gün oldu gelmeyeceğinden, gün oldu, bunların yalan olduğundan dem vurdu. Arada bir de "Bekle!" derdi. Kimi? Neyi bekleyeceğim? Artık yeter! Benim duyduğum şeylerin o binde birini duysaydı, benim acılarımın o, bin kere binde birini anlasaydı, benden hiç ayrılmak istemezdi. Değil mi Çakır? O niçin hiçbir şey duymuyor? İşte yıllardan beri çalıştık. Ne kazandık? Hiç. O hâlâ geziyor, hâlâ gülüyor, fakat duymuyor, bilmiyor... Öyle ise istemez. Bırak gitsin. Bana gelince ben de senin bir türlü anlayamayacağın birçok şeyleri yüreğimde taşıyarak dağlarda gezeceğim. Benim özlediğim Sabiha, burada gördüğün değildir. Ben şimdi bundan önce, ama çok eskiden tanıdığım Sabiha'yı severim. O gelmez, gelemez. Çünkü o beni, benim onu sevdiğim kadar sevmez. Beni sevmeyenlerin ise benim yanımda işi ne? Sonra, hem ben her yerdeyim. İsterse o gelsin! Ben artık ona gidemem ve gitmeyece-

ğim. Çünkü sonra... O, bugün değil beni özlediğine, bir daha bırakmayacağına iman getirdiği gün gelecektir. Hem Çakır! Dinle!..

Gece olmuş, ortalık çoktan kararmıştı. Çakır, olduğu yerde uyukluyor, Otsukarcı karşısında hâlâ saçmasapan, ipe sapa gelmez bir şeyler anlatıyordu. Bir eli Çakır'ın omuzunda, diğeri kendi sinesini pençelemiş, içindeki acıları sanki koparıp atmak ister gibi onu tırnaklıyordu. Parmaklarından aşağıya ince bir kan sızıyordu. Arasıra, omuzunu silken kuvvetli pençenin altında Çakır uyanıyordu. Arada bir, yerinden bütün kuvvetiyle fırlıyordu.

- Dinliyorum. Anlat! diyor,, sonra tekrar dalıyordu:

Artık Çakır da anlamıştı. Otsukarcı'nın sevdiği kadın yaşayan Sabiha değildi. O hayatta bulamadığı, kafasında yarattığı Sabiha'yı seviyordu.

- İstemez! Ben seni dinlesin diye değil, acılarımı dökeyim diye anlattım. Çakır, sen Sabiha'nın gittiği yeri gördün değil mi?

- Gördüm. Fakat senin yüreğindeki Sabiha'yı görmek benim gibi yaratıkların işi değil.

- Arkasından gidip kimin konuğu olduğunu gördün mü? Onu söyle, başka işe karışma!

- O, arabada gidiyordu. Beni görmedi. Ben arabanın peşine takıldım. Gitti! Gitti! Gitti!

- Kısa kes, nereye gitti?

- Gitti dedik.

- Sonra kaybettin.

- Etmedim. Ben de gittim. O da gitti.

- Nereye gitti?

- Çakır kafasını kıstı. Ayaklarının ucunda yükselerek kulağına fısıldadı:

- "Altın Hakan"ın sarayına gitti.

Fakat Otsukarcı böyle şeylere aldıracak takımdan değildi. Birdenbire yerinden fırlayıp kılıcını beline taktı, börkünü giydi. Hançerini alıp homurdandı:

- Düş önüme!.. Söyle, onlar da ardımızdan gelsin!..

- Nereye gidiyoruz? Kim gelsin? Amanın aklımı kaçıracağım!..

- Altın Hakan'ı sarayında görmeye!

- Hakan, saray, çeriler. Eh bu baskında da ölmezsek bizi Azrail bile öldüremez gayri...

Otsukarcı arkasına bakmadan yürürken, Çakır Sebüktay'la Sungur ve Çinli'yi kaldırıp yola düzüldüler. Kapının önünde bir şeyler fısıldaştılar. Beş gölge Çin'in damlan birbirine değen dar ve karanlık sokaklarında yürümeye başladı. Sebüktay Çakır'a yolda sordu:

- Böyle silâhlandık, nereye gidiyoruz kaz gagası? Çin'i almaya mı?

- Hayır, Altın Hakan'ı sarayında kazıklamaya!.. Sungur bir kahkaha attı:

- Amanın bu pek hoş, beş er dört milyonun koruduğu sarayı sarıp basmaya gidiyoruz.

Fakat sözünü bitiremedi. Önden giden Çakır:

- Gözünüzü açın!., diye bağırıp duvarın kenarında bir çıkıntı yapan çeşmenin yalağına kapaklandı. Arkadan dördü de üstüste yıkıldılar. Açıklarından dokuz kişilik mızraklı bir kol geçti. Sarın içinde yağı arayan Çinli askerlerdi. Sonra tekrar kalkıp yürüdüler. Uzaktan saray gözüktü. Çakır hemen Çinliye yanaşıp güç belâ nereye gittiklerini anlattı. Çinli tir tir titreyerek bu sevdadan vazgeçmelerini, sarayın içine girmek kolay olduğu halde çıkmanın zor olduğunu çizdi. Çakır, birçok tabut resmi çizip öleceklerini bilseler bile girmeleri lâzım geldiğini anlatınca, onları peşine takıp bir takım dar sokaklardan geçirerek sarayın arka tarafına götürdü. Burada sarayın duvarları çok yüksekti. Fakat Çinli onları sarayın bahçesinden yaprakların,

süprüntülerin, toprakların dışarı atıldığı yere götürdü. Burada süprüntüler yüksek bir tepe yapmıştı. Sessizce bu tepeye tırmanmaya başladılar. Fakat duvarların üzeri çok yüksekti. Otsukarcı bağırdı:

- Çabuk bir şey bul Çakır!
- Hazır noyan!
Belinden uzun bir ip çıkarıp Otsukarcı'ya verdikten sonra duvarın altına gelip durdu:
- Ne olacak Çakır?
- Üstüme basıp duvara tırmanırsın, sonra bizi iple çekersin! İpi öbür tarafa sarkıtırsın, biz bekleriz.
Otsukarcı sözü iki etmedi. Çakır'ın tepesine tırmandı. Burçların üzerine çıkınca ipi mazgallara bağlayıp aşağı sallandırdı. Hepsi birer birer yukarı çıktılar. Sungur'u burçların üzerine ipi korumak için bırakarak sarayın bahçesine daldılar.
Boğuk bir hırıltı işitildi. Üç hançer parladı. Sonu gözükmez mermer koridorlara üç gövde cansız olarak uzandı. Elinde kamasını döndüren Otsukarcı arkasındaki Çakır'la Çinliye kısık bir sesle buyruğunu verdi:
- Şunları bir kenara çekin! Kapının önünde bekleyin!
Sonra omuzlarını geriye doğru iterek Altın Hakan'ın odasından içeriye daldı. Hakan sedirinde kurulmuş, gümüş bardaktan üzüm suyu içiyordu. Otsukarcı'yı bir dev gibi birdenbire karşısında görünce yerinden fırlayıp tokmağa el atmak isterken demir gibi bir pençenin bileğine sarıldığını gördü. Kesik bir nefes yüzünü yaktı:
- Uslu otur, itler başbuğu! Sana Türklerin selâmını getirdim!
- Ne istiyorsun? Kimsin?
- Yurtlarında, senin yoldaşlarına köpek gibi bakan, onların canına ancak bir tazı kadar paha biçen, senin gibi adları yüce olan hakanları öldürmeye ant içen bir Türk gezgincisiyim!
- Ne istiyorsun? Para mı?! -. -Değil!
- Nişan mı?

- Değil!
- Kale mi?
- Değil!
- Asker mi, rütbe mi?
- Değil! Değil!..
-Ya ne istersin?
- Önce pis, şaşı gözlerinle bakarak kirlettiğin şu acunu senin elinden kurtarmak, yani başını almak! Sonra da sarayında sakladığın yabancı bir kızı götürmek.
- Yalnız aşk istiyorsun ha!.. Fakat sen bilmiyor musun ki, benim hazinelerim binlerce kere bin kese altından fazladır. Zümrütlerimi, altınlarımı, elmaslarımı, incilerimi üstüste koysam göğe erip Tanrı'nın ayaklarına bile erişir. Benim askerim bir buyruğumla bütün acunu bile silip geçer. Sen buraya kadar gelebildin! Demek çok işler gördün! Yiğit bir adamsın! İşte seni sarayıma başbuğ yaparım. O kız kimse, değil zorla almak; gelir, kendi kendine senin ayaklarına kapanır. Şimdi, tez sen buyur, saray başbuğunun başını vurdurur, dilediğin kızı da getiririm. Yalnız şu hançerini gözlerimden çek!
- Aklanıyorsun Hakan! Bana ne incilerin, ne altınların, ne de askerlerin lâzım! Benim cebimde sarayında olandan en kötü bir pul değerinde bile bir şey yok. Fakat ben senden kendimi daha zengin görürüm. Benim buyruğumla yalnız ben varım. Fakat görüyorsun ki bütün çerilerini alt ettim. Sana kadar eriştim. Parmaklarımı, hançerimi pis kanınla kirletmek istemem, bir kıpırdayışım yeter! Aldanıyorsun hakan! Sen benden daha cılız, daha kuvvetsizsin! Söylediğin kıza gelince onu ben zorla almak isteseydim Timuçin gibi bugün senin sarayının önünde çerilerine kılıç şakırdatan bir yüce hakana aman dedirten Tokta Beğ'i tepelerken iki kadınla beraber Altın Dağ'a dönebilirdim. Aldanıyorsun hakan! Sen bu gece öleceksin ve senin gibi adamlara başbuğluk ederek acunu kirleten her hakan da ölecektir. Önümde tez eğil, çalabına yalvar: Zira kafanı koparacaklar.

Altın Hakan, işin şakaya gelmediğini görünce titreyerek, adeta ağlar gibi bir sesle son çareye başvurdu:
- Demin bir kadın sözü ettin. Kimdir o? Bana kıyma! Acı!.. Sana belki onu bulmaklığın için yardımım dokunur.
- Bana kimse yardım edemez! O isterse kendi kendine gelecektir... Hem sana ne? Sen bu işe ne karışıyorsun?
Altın Hakan onun çürük damarını bulduğunu anladı. Bu sözde durdu. Sesi gittikçe kısılıyordu:
- Kimdir bu kadın? Sen söyle hele! Hiç olmazsa senin gibi yüce bir kahramanı bu kadar titreten şu hatunun adını ben de öğreneyim!
- Sarayında şimdi konuk olan, gün batısı diyarlarından bir Şeyhin gönderdiği öz kızı.

- Şeyhülcebel'in kızı mı?
Otsukarcı hiç cevap vermedi. Fakat Han sevinçle titreyerek haykırdı:
- Otsukarcı! Sabiha Sultan seni ister ve seni her gün, her zaman özler! İster misin onu görmek? Sen Otsukarcı'sın, seni tanıdım. Sen bir katil gibi adam öldüremezsin. Çek elini burnumdan.
Otsukarcı'nın elleri gevşedi:
- Tez söyle. Beni nasıl tanıdın?
- Senin sözün her buğatırlık sözüyle bir anılır! Daha ilk önden aklıma geldi. Buraya tek başına Otsukarcı'dan başka kim girebilir? Nice bahadırlıklarını, bir destan gibi dillerde dolaşan yararlıklarını dinledim. Şeyhülcebel'in Alamut Kalesi'nden kurtulan, Kasım Ebulhevi'yi öldüren, Semerkant'ta Sultan Mehmed Tö-küş'le beraber bulunan, Tokta Beğ'i kovalayan, bugün Çin'i basan Timuçin'e ilk adımlarını attıran, sonra Bekter'i öldüren sen ' değil misin?
- Sana bunları kim söyledi?

- Sabiha söyledi. Seni hiç unutmayan, uğraşlarını her gün bir dua gibi yeniden okuyan ve hiçbir gün unutmayacak olan Sabiha söyledi.
- Öyle ise de bakalım! Kendisi nerededir şimdi?
- Beni pencerenin yanına yaklaştır göstereyim.
Otsukarcı Hakan'ın ağzını kapayıp pencereye yaklaştırdı. Hakan ona önünde uzanan geniş bahçenin sonundaki küçük bir köşkü gösterdi. Aşağıdan yukarı doğru kıvrılan saçaklarını, pencerelerinden dışarı sızan sarı bir ışık yaldızlıyordu.
- îster misin çağırtayım, gelsin?
- İstemez... Hem senin nöbetçilerini biz temizledik. Onlar şimdi cehennemin kapısından içeri girmek için birbirleri ile kavga ediyorlar... İsterim ki sen de onların yanına gidesin. Al şu hançeri eline, sineni mi deşersin, gırtlağını mı parçalarsın? Ne yaparsan yap, kendini Tanrı'ya götür. Yoksa bir yumrukta seni bir öküz gibi gebertirim.
Şimdi Hakan, ağlıyor, yalvarıyor, sızlıyordu. Fakat yüreğinde gövdesi bulunmayan bir sevgiliden başka bir şey taşımayan bu cilasını gözyaşları yola getiremedi. Yumruğunu, yavaş yavaş kaldırdı. Han tepesine inmek üzere olan bu korkunç canlı tokmağı görünce fırladı, atıldı, yan taraftaki masayı çekti. Ufak bir kavanozdaki suyu kafasına birdenbire dikerek bağırdı:
- Ağu içtim... Şimdi öleceğim! Ağu içtim! Önünde bugün cihanı titreten yüce Çin Hakanlığı'nın hakanı ağladı, yalvardı; şimdi de bir köpek gibi ölecek... Sana gelince ey kuvvetine mağrur itoğlu! Ey kendisinden başka acunda kimseye boyun eğmeyeceğini söyleyen Türk köpeği. Sen de buradan çıkmadan gebereceksin. Seni bana aylardan beri anlatan o sevdiğin kız da, bütün bu saray, askerlerim, nöbetçilerim de burada ölecek. Sen de onu artık göremeyeceksin. Çünkü ben böyle istedim. Altın Hakan herkesten kuvvetlidir, bak!.. Beni korumasını bilmeyen köpek askerlerim de geberecekler!
Onun davranmasına meydan vermeden atılıp tavandan yere doğru sarkan geniş yağdanlığa bütün gücüyle asıldı. Otsukarcı'nın faltaşı gibi açılan gözlerinin önünde yerden uzürî frîf (feV ıışkırdı

Hakan sarayını ateşe vermişti. Otsukarcı kapıya atıldı. Kapalıydı. Vurup bağırdı:
' -Çakır!..
- Buyur noyan?
- Saray yanıyor! Hakan bu kapıyı kapadı. Çabuk aç! Sonra birdenbire eliyle alnına vurarak:
- Sakın uğraşma. Bu kapıyı sen açamazsın. Siz kendinizi kurtarın, ben başımın çaresine bakarım. Sağ kalırsan orduya, Timuçin'e selâm et. Çelme'nin gözlerinden öperim. Selâm Çakır!..
Çakır kapıya birkaç kere yüklendi. Kımıldamıyordu bile. Omuzu çürümüştü. Kapının önüne yığıldı:
- Selâm benim arslan Beğijn...
Fakat kaçacak yerde gözü kapıda oturup ağlamaya başladı. Senelerce dağlarda at kopardıkları arkadaşından işte şu ölüm yolunda ayrılıyordu. Oof!.. Koca Türk, yüce bahadır burada bir fare gibi yanarak mı ölecekti? Hüngür hüngür ağlayarak tekrar tekrar bağırdı:
- Otsukarcı! Noyan! Ben buradan bir yere gidemem!
Fakat artık içeriden hiçbir insan sesi gelmiyordu. Odanın içinden boğuk eşya sesleri geliyor, kanepelerin devrildiği, sert bir ayak sesinin şuraya buraya koştuğu duyuluyordu. Çatırtılarla karışık koyu bir duman Çakır'ın çevresini sarmıştı. Kalktı. Çinliye işi anlattı. Şaşkın şaşkın koşmaya başladılar. Bütün kapılar sanki bir yayla bağlı imiş gibi kapanmıştı. Pencerelere tırmandılar. Aşağısı çok yüksekti. Otsukarcı'nın kapandığı odadan alev fışkırıyordu. Aşağıda adamlar koşuşuyordu. Çakır, öldürdükleri nöbetçilerin elbiselerini soyup yırttı, el çabukluğu ile ip yaptı. Sonra çatının pervazına tutunarak Çinli ile beraber aşağıya inmeye başladılar. Bu bir delilikti. Ayaklan kayıyor, ölümün soğuk rüzgârını sırtlarında duyuyorlardı. Çakır, birdenbire keskin bir

çığlık duydu. Gözlerini kapadı. Arkadaşı Çinli tepetaklak birkaç adam boyu yerden uçuyordu. Boğuk ve tok bir ses kulaklarını tıkadı. Zavallı dilsiz parça parça olmuştu. Dişleri arasından mırıldandı:

- Dünyada yalnız kaldım.
Ellerini bırakıp aşağıya uçmak ne kadar iyi olacaktı. Fakat kimbilir neden vazgeçti.
Ertesi günü yüce Çin sarayının yerinde bir sürü ateş ve kül yığını kalmıştı. Yangından kurtulanlar sayılıydı. İçeride Otsukarcı, Sabiha, Çin Hakan'ı hep birden yanmışlardı. Herkesin ağzında hakanın ağu içerek saraya ateş verdiği söyleniyordu. Bu yangından tek başına kurtulan Çakır, sarayın karşısında yumruğunu sıkarak haykırdı:
- İsterse gelecekti. Gelmedi. Sen onunla birlikte gittin koca Otsukarcı! Dur, bekle. Şimdi de ben geliyorum. Anladım ki yaşayan gövdeleri değil, kendi içimizde yarattığımız gölgeleri sevmek en doğru yolmuş...
ÇINGIZ HAN!..
TİMUÇİN'in çadırına girip çıkanların sonu gelmiyordu. Bir Çinli kıyafetinde çaşıt, bir gözcü, birbiri ardı sıra Hakan'ın katma girip çıkıyorlardı.
- Kurt Cebe ilerliyor.
- Sobutay yirmi bin Çinliyi temizledi.
- Hanın buyruğu üzere çerilere bu akşam kımız ve pilav verildi.
- Bu gece Han Balık'ta yangın oldu. Sanırız ki Altın Hakan'ın sarayı yandı.
- Altın Hakan ağu içip sarayını ateşe vermiş. Çinliler içlerinden birini Hakan yaptılar. Çin çözüldü.
En korkunç haber en sonra geldi:
- Çinliler kale kapılarını açtılar. Bizim çeriye saldırdılar. Han yetişmezse bozgun olsa gerek. Dört bin erimiz can verdi. Geri kalan kırk bini de kaçıyor.
Bunu işitince Çingiz köpürdü:
- Tez tulgamı, zırhımı, kılıcımı.. Çelme, Buğurçı, başbuğlar ardımdan gelsin. Onbaşılar gözünüzü açın. Erler ölmeden geri dönemezler, dayanmalıdırlar. İleri...

Atlar kişniyor, borular ötüyor, silâh şakırtıları; feryatlar, yıkılan çadırların çatırtıları birbirine karışıyordu. Çinlilerin bu umulmadık baskını Timuçin'in askerlerini şaşırtmıştı. Her kafadan bir ses çıkıyordu:
- Çinliler çevremizi sarmış!
- Gözcüler, kösemenler ölmüşler!
- Çekilelim!
- Yaraşmaz! Savaşa girelim.
- Han geliyor! Han'a yol açın!
- Savulun!. Urcan!. Gök Moğollar ileri! Hanımız savaşa giriyor.
Timuçin'in elinde yalın kılıç, atını şahlandırarak aralarında görmek, askerleri coşturdu. Hep birden atlarına sıçrayıp Han Ba-lık'a doğru yürüdüler. Fakat tam bu sırada bir beğ, ardında on atlı, kan ter içinde onları karşıladı:
- Timuçin! Geri bas! Kurtuluş yok! Bağ kolumuzu Çinliler bütünü ile temizlediler. Bin kere binlerce Çinli bir sel gibi geliyor.
Çingiz, kitapta yeri olmayan bir küfür savurdu:
- Geri dönmek bir Gök Moğol'a yakışmaz! Kıyat Börçiginle-rin yağıya sırt çevirmek akıllarından geçmemelidir. Ölünceye kadar savaşırız. Tuğcu! Kaldır tuğları! Davullar vursun. Düşmana karşı koyacağız. Sağa açılın, Çelme takımları düz!
Fakat bütün bu buyruklar işi bitirmiyordu. Tozu dumana katmış, çılgın bir kalabalık akın akın ters yüzüne kaçıyordu. Başta Timuçin olmak üzere bütün komutanlar oradan oraya at koşturuyor. Askeri çevirmeye çalışıyorlardı. Kasırgaya uğramış bir kum yığını gibi döne döne giden bu insan seli kimseyi dinlemiyordu. Üç saat olmuştu. Timuçin yanında bütün komutanları, kendine bağlı kalan erleri, bir tepenin üstünden yapacak işleri kalmamış kaçan orduya bön bön bakıyorlar. İşte Çinliler yavaş yavaş, fakat saman altından büyüyen bir ateş gibi ilerliyorlardı. Hırsından yumruklarını sıkarak kısık bir sesle inledi:

- Yenildik, her şey bitti. Beklemediğimiz bir baskına uğradık. Yıllardır kurduğum hakanlık iki sütü bozuk korkağın elinde çöküverdi.
Çatlak fakat kuvvetli bir ses arkasından tısladı:
- Aldanıyorsun Yüce Hakan! Timuçin'in namı Çingiz'dir. Tanrı sana yardım eder; arkana bak!
Timuçin geri döndü. Çakır'ın sivri kaz gagasını andıran burnuyla karşılaştı:
- Otsukarcı'nın yoldaşı! Ne söylüyorsun kaz gagası? Senin Otsukarcı bile burada olsa bir iş yapamazdı.
Çakır, yaşlı gözlerini silerek başını salladı:

- Bahadır yoldaşımın burada olmasa da yapılacak çok işi var. Tanrı sana yardım etti. Göğe bak! Şimdi nerede ise büyük bir fırtına kopacak. Kendimizi toplarsak savaşı kazanırız. Fırtına Çinlilere doğru esiyor.
Çingiz göğe başını kaldırdı. Çakır aldanmıyordu. Korkunç kara koyu renkli bulutlar göğü kaplayarak üzerlerine doğru devriliyordu. Bütün gücünü, bütün erkekliğini, cesaretini yeniden ele aldı. Kaşlarını çatarak haykırdı:
- Toplan!.. Tanrı bize yardım etti. Askerler takım takım ayrılsınlar, tuğlar kalksın, ardımdan gelin. Ben ileri atılacağım. Hiç durmadan Çinlileri yarıp Han Balık'a gireceğiz. Kadınlara, çocuklara, silâh kaldırmayanlara kimse dokunmasın! Dışarı çıkan Çinli askerleri bırakın çıksınlar. Onlar dışarı, biz içeri. Çin beğleri yakalansın. İlk durağımız Altın Hakan'ın yanan sarayının çevresidir. İleri Gök Türkler!
İnce ince inleyen bir rüzgâr yerden tozları kaldırdı. Önüne rastgelen çadırları, dalları, topraklan tarayarak Çinlilerin ve kaçmakta olan Timuçin'in erlerinin yüzünde bir tayfun gibi sakladı. Arkasından gökyüzü bembeyaz kesildi. Tipi halinde sulu kar yağıyor, keskin kılıç gibi buz taneleri Çinlilerin yüzünü yalıyor, onları donduruyor, göz açtırmıyordu. Hiç görmedikleri bu fırtına Çinlileri şaşırttı. Fakat daha bu şaşkınlık dağılmadan Çingiz elinde kılıcı

aralarına bir tırpan gibi girdi. Sağa sola bakmadan yardı, yıktı, yürüdü. Tuğlar, beyaz benekli koyu gökte dalgalanıyor, uçuyor, korkunç bir uğultu kulakları dolduruyordu. Timuçin'in arkadaşları kollarını sıvayıp bütün kurnazlıklarını, uğraşın inceliklerini, kahpeliklerini ele alarak işe girişmişlerdi. Onlara göre kar fırtınasının hiç değeri yoktu. Hepsi birden geri dönmüşler, şaşkın bir halde önlerini bile göremeyen Çinlileri yarıp sara doğru at koparıyorlardı. Komutanlar bütün takımları yeniden düzmüş, Timuçin'in buyruklarını kulaktan kulağa eriştirmişlerdi. Bütün erler Han Balık'in kapılarına doğru yürüyorlardı. Kar fırtınası önlerinde sürüp gidiyordu. Sarın sokakları, evlerine kaçışan Çinliler yüzünden geçilmez bir durumda idi. Bağıra bağıra şan yağma eden Timuçin'in erleri işi birkaç saat içinde bitirivermişlerdi. Sarın üzerinde Gök Moğolların dört kara, dokuz ak tuğ ile çevrelenmiş bayrağı dalgalanıyordu. Her evde Moğol askerleri ateş yakmış eğleniyorlardı. Tam zamanında yetişen bu fırtına, yenilirken tersine dönen bu şans, hepsini sevindiriyor, çılgınca taşkınlıklar yaptırıyordu. İçlerinde işi keramete yoranlar da vardı:
- Bizim Han'ın büyücülüğü yamandır. O cinleri bile özüne bağlamıştır. Baktı ki Çinliler yürüyor, göğe buyurdu. Onların yüzüne doğru kar yağdırdı. Kasırga çıkardı. Sonra o ne yaman buyruktur! Dışarı çıkan Çinli erleri bırakın! Sara saldırın! Dışarıda kalan erler şaşkın, avare kaldılar.
- Yaşasın Gök Türkler, yaşasın Gök Moğollar! Yaşasın Hakanımız!
- Yaşasın gök bayrak. Yürüyün ha! Sürün ha! Çin bizimdir. Bütün acun size bakaş olmalıdır!
Her yerde, kan, ateş, kılıç şakırtısı, atlann kişnemeleri birbirine karışıyor.
Ertesi gün Timuçin, tutsaklarının ileri gelenlerini sorguya çekiyordu. Bütün namlı Çin beğleri önünde boyun kesiyor, sorduklarına iyi cevap verirlerse canları bağışlanıyordu. Birden Han kızıve-

rirse kafası koparıhyordu. Timuçin böyle zamanlarda kardeşine bile acımamıştı. Cellada buyuruk veriyordu:
- Bırak gitsin.
- Kafasını alın!
- Üç yüz sopa atın, dereye koyun!
- Kazıklayın, dağ başına dikin!
Tam bu sırada içeriye yüzü kapalı bir kadın getirdiler. Timuçin kadını getiren askerlere' sordu:
- Bu hatun da kimdir?
- Bilmiyoruz Hakan! Çin beğlerinden birinin evinde hapisti. Zengin bir hatun olsa gerek, sorgularımıza karşılık vermiyor.
Timuçin sert bir sesle sordu:
- Hatun, sana kim derler? Baba adın nedir? Kadın ince, fakat kuvvetli bir sesle cevap verdi:
- Adım Sabiha; Şeyhülcebel'in kızıyım!
Timuçin yerinden fırladı. Çadırın içinde herkes kalktı. Sabi-ha'nın yanına kadar gelip yüzünü açtı. Dikkatli dikkatli baktı. Sonra başını salladı ve mırıldandı:
- Beni öldürtmek isteyen adamın kızı!.. Sert bir sesle sordu:
- Baban seni niçin buraya gönderdi?
- Altın Hakan'a söyleyeceklerim vardı.
- Ne söyledin?
- Senin Çin'e saldıracağını, bunun için gözünü açmasını söyledim. Aynı zamanda babam Altın Hakan'a hatırlattı ki, Türkler yıllardan beri Çin Hakanı'na baç verirler. Bunu da istesin! Onun üzerine Hakan sana iki elçi gönderip paralarını istedi. Kavga ettiniz...
Bütün komutanlar yerlerinden sıçradılar, fakat Timuçin kızacağına kaba kaba gülüyordu:

- Desene senin baban şu Tung-Hay sersemini benimle uğraşa soktu? Baban bu işe karışmasa Çin'i alamazdım.
Sabiha bu söze karşılık vermedi.
- Gördün ya!.. Çok aldanmış. Bana şu acunda kimse karşı duramaz. Benden, üstün buğatır yoktur yeryüzünde.
- Övünmek şeytana yaraşır; Senden üstün bahadır vardır. Hem niçin övünüyorsun? Daha iki gün önce yenilmiştin; eğer kar fırtınası çıkmasaydı. Senin halin nice olurdu? Babama değil, Allah'a dua et!
Timuçin gene kızmadı:
- O zaman ben kasırga olur karşılarına çıkardım. Fırtına her gün eser. İş fırtınayı kendine kul edecek Hakanı bulmakta. Hem sen benden korkmuyor musun? Şimdi senin boynunu vurduracağım!
- Ben senden neden korkacağım? Ölümse benim aradığım bir şey. Tez buyur da öldürsünler!
- Ama daha senin Şeyhülcebel'in kızı olup olmadığını iyi bilmiyorum! Hey, bana bakın! Kim var orada? Hani iki Arap tutsak olacaktı, nerededir onlar?
Birkaç komutan çadırdan fırlayıp tekrar geldiler:
- Buraya uzak bir yere bağlanmışlar hakan! Buyurursan getirelim.
- İstemez.
Düşündü. Kafasını kaldırıp buyruk verecekken karşısında Ça-kır'ın yere diz vurduğunu gördü:
- Ne var Çakır?
- Hakanımız destur verirse bir diyeceğimiz var.
- Çabuk söyle!
Sabiha, Çakır'a hayretle bakıyordu. Çakır, Çingiz'in yanına yaklaşıp kulağına söyler gibi fısıldadı:
- Bu hatunun hayatını bağışla hakan!

- Sen bu işe ne karışırsın kendini bilmez, büyüğünü tanımaz sersem herif!
- Çünkü bu kadın sizin çok sevdiğiniz bir adamın hatunudur. Kendisini gizliyor.
- Kimin?
- Otsukarcı'nın.
- Ha!.. Şu Türk mü? Ne oldu? Nerededir? Çakır'ın tekrar gözleri yaşardı:
- O senin uğraşın yolunda öldü. Şimdi bak, adı bile aklına ne kadar zor geliyor? Tanrının yanında şimdi sana bakan eski kavga arkadaşının gözlerini sevindirmek istersen bu işi yapmalısın. Bu sözleri Gök Moğolların yüce Hanına söyleyebildiğim için boynum kıldan incedir. Yalnız yoldaşına için yalvarırım. Bu hatunun kuşcuk canını bağışla!
- Hey oğul! Sen ne dersin? Ben üzerime aldığım bu yüce uğraşı başarmak için kardeşimi bile öldürdüm. Senin Otsukarcı'nın sözü mü olur? Benden o yüce bir komutanlık, para, Payaza gibi bir şeyler isterse hiç düşünmeden veririm. Ölüsünü getir, gümüş kaplatıp en güzel bir. yere gömeyim. Fakat hiçbir gün yürüdüğüm yolda dikilecek olanlara yapacağım cezaya karışmasın! Haydi Gök Türk eri! Takımının başına geç! Hakanın verdiği buyruklardan başka bir şey düşünme! Bas...
Sonra Sabiha'ya donuk bir sesle:
- Kim var orada? Alın şu kadını, boynunu vurun.
Sabiha bir kere sendeledi. Sapsarı kesilmişti. Fakat kendisini topladı. Çakır'ın konuştuğunu kimse işitmemişti. Sabiha onun Hakan'a yalvarıp bir şey elde edemediğini anladı. Az sonra çadırdan içeri bir Moğol eri girip dokuz defa dizini yere vurdu:
- Buyur Hakan!
-Al, bu kadının başını vur! Sonra Sabiha'ya donuk bir sesle:
- Gam çekme! Tez zamanda babanı da senin yanına ulaştıracağım, dedi.

Moğol eri Sabiha'yı ite kaka dışarı çıkardı. Bu sırada içeri başka bir Çin Serdarını ensesine şaplak ata ata içeri sokuyorlardı. Herkes yeni gelene baktığından Moğol eri çadırından çıkardığı Sabiha'yı kimse görmeden öbür erlerin arasından götürüyordu. Biçimli bir yerde hakanın buyruğunu yerine getirecekti. Fakat tam bu sırada arkasında bir gürültü oldu. Döndü. Çakır, kılıcının kayışını düzelterek koşa koşa geliyordu:
- Yoldaş! Tez o hatunu bana bırak! Hakan şimdi seni çağırıyor, dedi.
Asker gözlerini büzdü:
- Hakan bana bu hatunun başını vurmaklığımı emreyledi.
- O işi kim olsa görür. Onun önemi yok. Sen çadırdan çıktıktan sonra komutanlardan biri Hakana bir şey dedi. Öyle sezdim ki sen Han Balık'ta bir koca bezirganın kafasını koparıp altınlarını yağma etmişsin; Han kızdı, "yağmada bir kovadan artık altınlar orduya verilecekti. Yasaları bozdu!" diye haykırdı. Tez bana buyurdu. Seni ister. Kafan sallanıyor arkadaş!
Asker korkudan titreyerek Sabiha'yı bıraktı:

- Tann'nın adına ant içerim ki ben hiçbir bezirgana dokunmadım, başbuğumun buyruğundan dışarı çıkmadım. Yağmada dört at, sekiz kız, iki oğlan düştü elime.
- Ben onu bunu bilmem. Haydi şimdi Hakan ikinci bir buyruk vermeden koş kendini kurtar, derdini anlat!
- Şu işi bitireyim de!
- Hangi işi? Kadını temizlemek mi?
- Evet!
- Bırak onu ben yaparım şuracıkta... Haydi, sen Hakan'ı bekletme.
Asker selâm verip uzaklaşır uzaklaşmaz, Çakır hemen Şab'-ha'yı kolundan tutup çekti:
- Geliniz! Kurtulacağız!..
ÇAKIR NEREYE GİDİYOR?
SABİHA'nın söz söyfeyecek gücü kalmamıştı. Çakır kendi atlarının bağlı bulunduğu yere geldi. Payaza, yoldaşının atı, sırtında Kızıl Tuğ, kişneyip duruyordu. Sabiha'yı arkasına alıp üzerine sıçradı. Bir kuş gibi askerlerin arasından sürüp geçti. Saatlerce gün batısına doğru yol aldılar. Fakat nereye gideceğini kendi de pek doğru bilmiyordu. Kaçmak istiyordu. Ardına kimse düşmemişti. Yolda Sabiha birdenbire sordu:
- Beni niye kurtardın Çakır?
Çakır hiç ses çıkarmadı. Gözleri yaşarmıştı. Niçin kurtardığını o da bilmiyordu.
Fakat Sabiha biraz sonra titrek bir sesle cevap verdi:
- Otsukarcı öldükten sonra niçin yaşamalı?!.
Çakır yutkundu; başını önüne eğdi. O öldükten sonra niçin yaşamalı? O bu soruyu kaç kere kendi kendine sormuştu. Kim bilir hangi gizli bir kuvvet kendini yaşatıyordu.
- Ölüsünü gören olmadı ki! dedi.
Sabiha biraz sonra kesik kesik karşılık verdi. Sanki söylemek için cesaret ve kuvvet topluyor sanılırdı.
- Siz saraya gitmişsiniz. Yandığı vakit içinde imişsiniz. Sebük-tay, Sungur, Otsukarcı yakalanmış; sen kaçmışsın! Yanınızda bir

de Çinli varmış. O da düşüp ölmüş. Altın Hakan'ın yerine geçen Çinli Beği bana söyledi. Onu da öldürmüşler.
Çakır birdenbire sevinçle bağırdı:
- Otsukarcı'yı Çinliler mi yakalamış?
- Evet!
- Nerede?
- Duvardan içeri girmek isterlerken!
- Çıkmak isterlerken olacak. Çünkü biz içeri girmiştik. Hatta Altın Hakan'ın yanına bile çıkan Otsukarcı sonra içeride kilitli kaldı. Hakan sarayı yakmış, biz de kaçtık. Yolda arkadaşım düşüp öldü. Demek Otsukarcı oradan çıkıp bahçeye inmiş, sonra yakalamışlar, ellerinden kurtulmuştur. Öyle sıçan gibi ölecek kadar şaşkın değildir.
- Hayır, öldürmüşler!
- Siz gördünüz mü?
- Görmedim... İşittim. Bana niçin yalan söylesinler? Hatta bunun için Timuçin'i kızdırdım. Beni de öldürsün diye... Ben Ot-sukarcı'ya siz Tokta Beği yakaladığınız vakit Han Balık'a gideceğimi, işimin Altın Hakan'ı Timuçin'e karşı kışkırtmak olduğunu söyledim. Yalvardı ve "Gitme, Timuçin benim yoldaşımdır" dedi. Ayrıldıktan sonra, belki bir gün birleşiriz diyordum. Timuçin'in Çinlilere nasıl olsa yenileceğini, o zaman Otsukarcı'yı bir Çin Beği yaparak birleşeceğimizi düşünmüştüm. İşler tersine döndü. Otsukarcı beni görmek için Han Balık'a geldi. Kendi öz işini unutup saraya girdi, yakalandı. Timuçin üst gelince Çinliler de onu öldürdüler. İnsan ne kadar uğraşsa alnına yazılandan başka bir şey yapamaz. Demek bu dünyada birleşmek alnımıza yazılmamış.
- Belki yaşıyordur, kim bilir?
Günlerce böyle konuşa konuşa yol aldılar. Çakır aklına koydu. Semerkant'a gidiyordu.
KARŞI KARŞIYA
ÇİNGİZ çadırında Çin beğlerini sorguya çekiyordu. Sabi-ha'yı öldürmeleri için buyruk verdiğini unutmuştu bile... Bir aralık çadırın önünde gürültü oldu. Çoçi dışarı çıktıktan sonra yanına gelip kulağına fısıldadı:
- Otsukarcı gelmiş. Hakanı görmek istiyor... Çingiz sert bir sesle buyurdu:
- Bırak gelsin!
Otsukarcı, nefes nefese içeri dalıp Hakana yaklaştı. Fakat Timuçin eski Timuçin değildi. Taş gibi duruyor, her zamanki gibi onu kucaklamıyordu. Otsukarcı buna aldırmadı. Hakan büyüdüğünden onu küçük görebilirdi.
- Selâm Hakan! Şimdi köpek Çinlilerin elinden kurtulup geldim. İşittim ki özlediğim bir hatunu bizim erler tutsak almışlar. Tez buyur da başını boş bıraksınlar.
- Otsukarcı görüyorum ki, Hakanın işlerine de karışıyorsun. O kadının elbet bir suçu vardır ki erler yakalamış. Eğer bir suçu varsa kafasını koparırız. Eğer suçsuzsa bırakırız. Bundan sana ne?

Otsukarcı şaşırdı:

- Yüce Hakan galiba yanlış işitti. Bu hatun benim yıllardan beri özlediğim bir kimsedir. Hayatta tek özlediğim bir şey bu. Ben istiyorum ki başı boş bırakılsın. Hakandan değil, yoldaşım Timuçin'den ilk ve son olarak bir şey istiyorum.
- Kurultayda yalnız Hakan'la konuşulur.
- Acaba bizim bir suçumuz mu var ki Hakan böyle yüksekten konuşur? Acaba Hakan bizi tanımadı mı?
- Hakan otağında yalnız Gök Türklerin yasalarını, Gök Bayrağı tanır!
Otsukarcı kızdı. Ayağını yere[A]urup yumruklarını sıktı. Koca bahadırın gözü kararmıştı:
- Tanrının ululuğuna ant içerim ki Otsukarcı da her Hakan'a her yerde kendini tanıtmasını bilir!.. Yoldaşım Timuçin konuşma-yacaksa Çingiz Hakan, Otsukarcı'nın sözlerini dinlesin öyleyse!
Bütün komutanlar çıt çıkarmadan dinliyorlardı. Hepsi de üstü başı yırtık pırtık olan bu adamın, bugün Çin Hakanlığını ayakları altında ezen bir hanlar hanına karşı söylediği ağır sözlere şaşıp kalmışlardı.
Timuçin birdenbire başını kaldırıp gürledi:
- Kim varsa dışarı çıksın!
Bir çırpıda çadırın içi boşaldı. Yalnız bir komutan yerinden kı-mıldamamıştı. Bu, Pars Parçalayan Celme'ydi. Timuçin ona döndü:
- Başbuğ Çelme, buyruğumu duymadın mı?
- Duydum Hakan! Fakat ben de burada kalmak istiyorum. Çingiz köpürdü:
- Herkes dışarı çıksın! Hakan dik kafalı komutan istemiyor. Bugün herkese bir şey oldu? İlle de kılıç mı göstereceğim?
Çelme başı önünde dışarı çıktı. Timuçin o çıkar çıkmaz durumunu değiştirdi. Sesine garip bir durgunluk gelmişti:
- Otsukarcı! Dediğin olacak bir şey değildir. Geç kaldın. Hem yapamazdım da. Sana karşı çok borçluyum. Bana belki öz komu-

tanlarımdan çok iyiliğin dokundu. Gün oldu, benim bir sözümle, gün oldu, kendi dileğinle benim için kendini nice ateşlere attın. Sen buyur, şimdi binlerce er buyruğuna girsin, ardından dört tuğ gelsin, istediğin kadar varlık Payaza al! Sen buyur, orduyu şimdi Han Balık sarından dışarı çıkarayım, istediğin bir ülkeye saldırta-yım. Sen buyur, kendi elimle senin için uğraşa gireyim. Yalnız Gök Türklerin yasalarından dışarı çıkmaklığımı isteme! Ben kardeşim Gökçe Tanrıyı öldürttüm. Bunlar hep küçükten beri yüreğimde yaşattığım büyük ülkünün yerine gelmesi içindi. Ben ant içtim. Bütün acunu bayrağıma baş eğdireceğim. Bütün dünya Çingiz adını işittiği gün tir tir titreyecek. Köpek şarlılar, ahlâksız hakanlar artık köylülere efendilik etmeyecek, herkes bir şeyden korkacak, bir şeye boyun eğecek, o da benim "yasalarım" dır. Sen bu yasalara baş kaldırırsan seni de öldürürüm. Hatta anam gelse anamı, mezarından çıksa babamı yeniden öldürürüm. İşte Otsukarcı son sözüm. İstersen gene benden o kadını bırakmaklığı iste!
Otsukarcı kaşlarını çatarak karşılık verdi:
- Görüyorum ki Timuçin artık kötü bir baş olmuşsun; senin gözünü kan bürümüş, sen acunu ayaklarının altında görmek istiyorsun. Bunun için de yüzlerce, binlerce sayısız âdemoğlunun birbirleriyle uğraşmasını, kardeşin kardeşi, babanın oğulu, yoldaşın arkadaşı öldürmesini doğru buluyorsun. Ne istiyorsun? Kazandığın bayraklar, ülkeler, taçlar, erler sana yetmiyor mu? Daha ne istiyorsun? Azınlıktalar diye içinden çıktığın Moğolları hor görüyor, Türk Hakanı'yım diyorsun. Doğru dürüst Türkçe bile bilmezsin. Âdemoğlunun kanı, önünde sel gibi akarsa bundan ne kazanacaksın? Boş bir ad. Gök Türklerin Hakanı.
Timuçin acı acı güldü:
- Senin bu duygulara aklın ermez Otsukarcı... Bunun tadına varamazsın! Ulus başı boş kalırsa, çobansız koyun sürüsüne benzer. Otlayacağı otlağı bile bulamaz, kurtlar elinde paramparça olur. Yavruları bakılamaz, karakışta başını sokacak bir ağılı bile bulunmaz. Çoban koyunları dilediği yere götürür, ama onları yaşatır, onları korur.

Savaşa girmekten korkan, dağılan, birleşmeyen ulusu öteki büyük uluslar korkutur, dağıtır, pençeleri altına alır. Dilini, bayrağını, soyunu unutan uluslar ölümü göze alan uluslara uşaklık ederler.
Büyük uluslar, ölümden, çalışmaktan korkmayan, yılmayan büyük başbuğlar, taş yürekli çobanlar yaratırlar. Bu başbuğlar ulusun yükselmesi uğrunda acımadan, göz kırpmadan, dosta, yoldaşa, kan-ya, kıza bile bakmadan yürürler. Ben Gök Türklerin yetiştirdiği o başbuğlardan biriyim. Kaç Moğol var ardımaa? 400.000. Ben Türklerin çobanıyım. Ben yemek yemem, ulusum yesin diye. Ben ölümden korkmam, ulusum da yağıdan korkmasın diye. Sen, Çelme kardeşim, anam, atam hatta Tanrı bile bana benim elimde bir alettir. Sizi ulusumun yükselmesi için kullanırım. Ayağıma takıldığınız gün de gözümü kırpmadan bir tekmede kıranm, parça parça eder atıveririm.

Ben; Otsukarcı! Ben atalarımın öcünü alıyorum. Ben yaptığım işi çok güzel bilirim. Bunlar kansız olmaz. Kan akıtmak kurban vermektir. Bana bakaş olacak ve benim adım altında yaşayacak büyük Türk ulusuna şarlar, ünler ve devlet kazandırmak için kaç kişinin başını almışım ne çıkar? Önüme çıkan her kayayı öğütürüm.
- Fakat ben senin önüne dikileceğim Çingiz!
- Senin, benim gücümün yanında sinek kadar bile sözün geçmez. Bir buyruğumda kafanı koparırlar!
- Buyur bakalım bu iş olacak mı? Timuçin güldü. Onun arkasını sıvadı:
- Haydi Otsukarcı önümden çekil. İstediğin yere git, beni yalnız bırak!.. Artık senden bana iyilik gelmez. Benden de sana hayır. Bana şimdi kurnaz, çelik gibi kıvrılan, fakat kırılmayan, ulusu elinde hamur gibi çevirir başbuğlar gerek, deli baş kavgacılar değil.
- Kadınımı ver de beraber gideyim. Ben bugüne kadar onun için yaşadım.
Timuçin karşılık yerine dışarıya bağırdı:
- Kim var orada?
Sabiha'y götüren er titreyerek içeri girdi:
- Buyur Hakan?

Timuçin Otsukarcı'ya döndü:
- Senin istediğin kadının kafasını koparmasını bu katıra buyurmuştum. Ne yaptın Hatunu?
- Buyruğunu başka bir arkadaş yapacaktı Hakan! Timuçin gürledi:
- Başka bir arkadaş mı?
- Evet, Hakan!
- Nasıl olur?
- Bilmiyorum?
- Sen niye yapmadın?
- Beni çağırmışsın Hakan. Ona bıraktım. Kaz gagasına benzer burunlu bir onbaşıydı. "Seri git, Hakan seni istiyor. Bu işi ben de yaparım." dedi.
Timuçin'in zorlu bir tokatı askerin ensesinde patladı:
- De bakalım bu erin başındaki börk ne renkti?
- Gök renkte idi.
- Öyle ise sende kabahat yok! O, tilkileri bile kafese kor, yıkıl karşımdan, bir daha Handan buyruk almadan Hanın buyruğunu geciktirirsen kafanı koparırım. Yıkıl!.
Sonra Otsukarcı'ya döndü. Fakat o çadırdan çıkıyordu.
- Hoşça kal yüce Hakan! dedi. Namından acun titreyecek değil mi? Bekle tez zamanda ben de karşına çıkarım. Görürüz kim kimi titretir. Benim işim şimdi bitti.
Sonra onun karşılık vermesini beklemeden fırladı, gitti. Timuçin Otsukarcı'yı yakalatabilirken her nedense omuzlarını silkti ve dudakları arasından mırıldandı:
- Böyle olduğu daha iyi. Hem kim bilir. O mu, ben mi daha büyük iş görüyoruz. Bir kadın yüreği kazanmak için o, aç, susuz, çulsuz, çaputsuz diyar diyar geziyor. Bir ulus yüreği kazanmak için ben... Adam sen de ben Çingiz'im. Beni aldatan kadınlar, beni sevmeyen insanlar, bana lanet okuyan beğler bana vız gelir. Beni bütün tarih sevecek.

HAN BALIK'TAN SEMERKANT'A

OTSUKARCI'nın başından geçenleri anlatalım: Altın Hakan saraya ateş verdikten sonra onu orada bırakıp perdelerden bir ip yaparak bahçeye inmişti. Koşup arkadaşlarını buldu. Sabiha'yı kurtarmak istiyordu. Duvarın üzerinde Sungur, Sebüktay yangına bakıp bekleşiyorlardı. Otsukarcı onları aldı. Hakanın gösterdiği köşke doğru koştular. İşte tam bu sırada yakalanmışlardı. Çinliler Sebüktay ile Sungur'un kafasını kestiler. Fakat Otsukarcı şehrin alınması sırasındaki kargaşalıkta kaçtı. Şimdi Çakır'ı bulmak kalıyordu. Onun için çadırdan çıkar çıkmaz buradan uzaklaşmayı düşündü. Timuçin Hanın bu yürek gevşekliği uzun sürmezdi. Aklına esen yeni bir emir verebilirdi. Artık eski yurdundan, eski arkadaşlarından yüreği ile, vücudu ile birlikte ayrıldığını anlıyordu.
Kapının önünde bekleyen Celme'ye işi anlattı. Altına güzel bir at çektiler. Üzerinde bütün silâhları tamamdı. Çelme onunla birlikte yürüdü. Ayrılırken:
- Otsukarcı bizi hoş gör, dedi. Sen de görüyorsun ki biz acuna meydan okuyoruz. Böyle bir zamanda birçok dostlarımızı kırdık. Darılttık. Bunu nankörlüğümüze verme. Yoksa benim kadar Han da seni sever ve özler. Ne yapalım, her şeyden, hatta dostluk, kardeşlik, analık, babalıktan bile üstün bir şey var. Yasalara boyun eğmek. Şimdi uğur ola! Gönlünü olsun bizden ayırma!

- Uğur ola Pars Parçalayan!. Dilerim Tanrı'dan, bizi bir kere daha karşılaştırmasın. Çünkü eski yoldaşların savaşı çok yavuz olacak!

Atını sürüp uzaklaştı. Çakır'ın Sabiha'yı kaçırdığını duyunca çok sevinmiş, bütün üzüntüleri, sinesindeki gizli acıları atmıştı. Şimdi içinde yenilmez bir istek vardı: Eski yoldaşıyla onu görmek! Fakat nereye gitmişlerdi?. Bunu kimseden öğrenemezdi. Çünkü Çakır'ı biliyordu. O arkasında yanlış izler bırakarak gidecekti. Fakat aklına bir şey geldi:

Çakır her zaman düşünür "Ne düşünürsün?" diye sorduğu vakit de "Semerkant'daki yaşadığımız sultanlığımızı" derdi. Şimdi gene Çakır belki oraya gitmişti. Atını Semerkant'a doğru sürdü.

Onlar daha Semerkant'a erişmeden yetişti. Sabiha ile Otsukarcı karşılaşınca her ikisi de yüreklerinin kabına sığmayacak gibi attığını duydular. Birbirlerine bakarken duydukları sevinci, baş döndürücü tatlılığı kalemle anlatamayız. Sevmesini bilenlerin sevdikleri kiıpselerle birkaç gün ayrıldıktan sonra kavuştuklarında duyduklarını yazmak bizce insanoğlunun işi değildir. Bir uğraş, bir kavga,, bir gülünç masal, bir öc almanın hikâyesi yazılabilir. Fakat kaç kişi bu kadar sevdikten sonra sevdiğini tekrar bulabilir? Giden sevgili gelmez, gelse bile artık eski sıcaklığı soğumuştur. Böyle soğumayan aşkların kavuşması yazılamaz. Okuyucularıma Sabiha ile Otsukarcı buluştular, ağlaştılar, sevindiler, deyip kesiyorum. Bilenler bilmeyenlere anlatsın.

Semerkant'ta ilk işleri bir ev tutmak oldu. Fakat sara ayak bastıkları duyulur duyulmaz artık büyük bir delikanlı olan Celâleddin Mengü Berti koşup yanlarına geldi. Onları saraya götürmek için yalvardı. Otsukarcı istemedi. Bununla beraber Sultan Mehmed'in hediye verdiği bahçeler arasındaki bir köşke de "olmaz" diyemediler. Burada kimseler Timuçin'in Çin'i aldığına inanmıyordu. Otsukarcı yaptıklarını ve gördüklerini anlattı. Celâleddin:

- Bu adamdan korkulur. Sanırım buraya da gelir, dedi. Otsukarcı:
- Geleceği varsa göreceği de var, diye karşıladı. Başının belâsını bulur.

Altı ay kadar sonra Sabiha babasını görmek için Otsukarcı'ya yalvardı. Fakat koca Türk bir sözle işi kesip attı:

- Baban için bak neler çektik. Az kaldı birbirimizden ayrılacaktık. İstersen babana git; istersen burada kal. Ya o, ya ben, dedi.

Yalnız bir haberci gönderdiler.

Şeyhülcebel, artık kocadığını, kızının sağ olduğuna sevindiğini bildirmişti.

Dört yıl böyle geçti. Otsukarcı'nın canı sıkılıyordu. Koca şar-da Celâleddin Mengü Berti ve birkaç temiz yürekli bahadırdan başka herkes kahpelikle kötülük çamuruna boğazlarına kadar batmışlardı. Mehmed Töküş'ün sarayı bir batakhane idi. Buradaki hayatı görüp de Çingiz'e hak vermemek çok zordu. Fakat Otsukarcı yanında Sabiha ile yeni baştan dağlara atılmaktansa burada kimsenin işine karışmadan yaşamayı daha uygun buluyordu. Hem artık onu yurdundan, unutulduğu avulundah bile istemiyorlardı. Adsız Otsukarcı avuluna dönüp bir ad bile kazanamadan ölüp gidecekti.

SEMERKANT'TAN OLUME

1216 yılının bir bahar gecesi, bir atlı dört nala Semer-kant'ın sokaklarından geçerek Otsukarcı'nın evinin önünde yere atlayıp kapıyı hızlı hızlı vurdu. Çakır'ın sivri burnu aralıktan gözüktü:

- Otsukarcı evde mi Çakır? Çakır, neşeli cevap verdi:
- Eğer yatmadıysa evdedir. Ay! Ay! Kim gelmiş bak hele! Hey, Otsukarcı! Tez yarış Yüce Celâleddin Mengü Berti sultanımız seni görmek ister. Sanırım ki gece tilki avına çıkmak aklına gelmiştir.

Otsukarcı bir elinde kılıç kapıdan gözüktü:

- Bu saatte konuk gelmesi uğur değildir, ama bir bakalım neler oldu?

Celâleddin güldü:

- Ne o? Bu kılıç ne? Otsukarcı gülümsedi:
- Ha... Biraz paslandık da Çakır'la şakalaşıyorduk. Sen hele içeri gir de söyle ne istersin?
- Hemen yola çıkacağız. Silâhlarını tak.

- Tamuya gitmiyoruz ya?
- Onun gibi bir şey! Şeyhülcebel'i görmeye gidiyoruz. Otsukarcı sapsarı kesildi:
- Ben oraya gidemem. Celâleddin şaşırdı:
- Ne! Yoksa korkuyor musun? Otsukarcı kızdı. Fakat Çakır bağırdı:
- Otsukarcı kimseden korkmaz! Belki Şeyhülcebel, önünde cihangir Çingiz'in bile boyun eğdiği Otsukarcı adından titrer!

Otsukarcı Çakır'ı tersledi:

- Zevklenme! Git Payaza'nın gemini vur, silâhlan da hazırla, gidiyoruz.

Celâleddin anlattı:

- Bilirsin ki senin Timuçin Han'la babamın arasında kardeşlik, dostluk için bir söz vardı. Fakat halife, Çingiz ile babamın arasını açmak istedi. Geçenlerde dayım "Gayır Han" bir Moğol arkasını basmış. Birkaçını da haklamış. Timuçin bize üç elçi göndermişti. Bunlar dayımın kendilerine diri diri verilmesini istiyorlardı. Babam konuşma şekline kızdı; birisinin kafasını koparttı. İkisini de kovdu. Şimdi işittik ki Hanın oğlu Çoçi Merketlerle

kavga edermiş. Sanırım bu savaştan sonra bize sataşacaklar, hem şimdi Çin'de işleri bitti. Tokta Beğ'i, Küçlük Hanı falan hep haklamışlar. Sıra bize geldi. Fakat biz postumuzu kolay kolay vermeyiz. Ölünceye kadar savaşacağız. Ya zafer, ya ölüm! Babam bilirsin ki, işi gene gevşek tutuyor. Sağ olsun anam da öyle. Ben, gidelim Şey-hülcebel'e danışalım diyorum. O çok kuvvetli ve akıllıdır. Belki bu kadar kan akmadan anlaşmanın bir yolunu bulur, diyorum. Çin'i alan bir Han, ne de olsa, küçümsenmeyecek bir kuvvettir. İki büyük Türk ulusunun çarpışması çok kanlı olacak Otsukarcı! Biz Müslümanız. Fakat Müslümanların başı olan Arap halife, bizi putperest Çingiz ile vuruşturarak iki Türk ulusunu da ezmek-istiyor. Korkuyorum Otsukarcı. Türkler böyle hep doğuda ve batı-

da iki yağı gibi mi kalacaklar? Birleşseler... Bütün acunu bayraklarına baş eğdirebilecek kadar güçlü olan Türkler hep böyle birbirlerini mi kıracaklar? Hiçbir ulusun belini bükemediği Türk'ü kendi kardeşleri mi kırıp bükecekler?
- Şeyhülcebel'in aklı, gücü Çingiz'e yetmez gayrı. Daha ufak iken yılanın başı ezilecekti. O bir kere büyüdü gayrı, bir ejderha oldu; onu, bir şehrin içinden çıkabilen gevşemiş, karnı tok şehirliler ne olsa yenemez. Fakat madem ki istiyorsun gidelim. Aslı Türk olan Şeyhin Türklüğü kalmamıştır. Sanırım ki, vuruşmak sırası geldi. Onun adı Çingiz'dir. Benim de Otsukarcı. Yeneceğim. Buna, tâ Çin'de şımarık şımarık bana karşı nankörlük ettiği gün ant içtim. Acun pek kanlı dövüş görecek. Ya o, ya ben adımızı lekeleyeceğiz. Fakat ben onu yeneceğim.
Bu sırada Çakır içeriye girdi. Ayağa kalktılar. Otsukarcı Sabi-ha'yı alnından öptü:
- Biz şöyle bir ava gideceğiz. Sen üzülme. Tez geliriz, dedi. Beş yıldan beri hiç ayrılmamışlardı.
Alamut Kalesi'nin eteklerinde idiler. Otsukarcı eliyle, burçları göğe doğru yükselen kaleyi göstererek:
- İşte Alamut Kalesi, dedi. Şeyhülcebel'in sarayı üzerinde beş pençeli kendi bayrağı dalgalanıyor, sanırım ki kaledthough. Ben sizi şu kestane ağacının altında beklerim. Çakır burayı, babasının evi gibi bilir. Bir şeyden korkmayın; benden selâm söyleyin. Haydi, Tanrı yolunuzu açık etsin. Türk olduğunu düşünsün. İki büyük Türk ulusu birleştirilmelidir. Baş kim olursa olsun, hatta Moğol Çingiz bile olsa...
Celâleddin'le Çakır, atlarını sürüp yamaçlara vurdular. Otsukarcı gece karanlığında yalnız kalınca gençliğinde at kopardığı bu yerlere yaşlı gözlerle baktı. Hep eski günler gözünün önüne geldi. -İçinden, bütün kalbiyle inanarak sevmişti. Fakat ne istedikleri belli olmayan kadınlar gibi sevgilisi, ne sevecek ne.de sevilecek günü

bilememiş, Otsukarcı'yı yıllarca dağlarda bir serseri gibi dolaştır-mıştı.
Saatler geçiyor, hâlâ kaleden kimse görünmüyordu. Yavaş yavaş sabırsızlanmaya başladı. Belki de başlarına bir iş gelmişti yoldaşlarının. Birden yamaçlardan bir toz bulutu koptu. Celâleddin ile Çakır, en dik, en dar yollardan, tökezleyeceklerini düşünmeyerek yıldırım gibi at koparıyorlardı. İkisinin de başları açık, elbiseleri parça parça idi.
- Ne oldu?
Celâleddin, alnından kanları silerek:
- Otsukarcı! Babanı öldürdüm, dedi.
Sonra gözlerini kalenin üzerindeki beş pençeli bayrağa dikip dişlerini gıcırdattı. Böylece kaldı... Otsukarcı, Çakır'a dönüp haykırdı:
- Bunu ona sen mi söyledin Çakır?
Çakır'ın ayakta duracak hali yoktu. Göğsüne sokulu olan elini çıkardı. Kıpkızıl kan içinde idi.
Yıllarca beraber gezdiği yoldaşını böyle görmek Otsukarcı'yı çıldırtmaya yeterdi. Hemen ikisini de çayıra yatırdı. Yaralarını tımar etti. Bu iş bittikten sonra Çakır anlatmaya başladı:
- Kaleye yaklaşınca atları bağlayıp kapıya gittim. Şeyhülce-bel'i görmek istediğimizi bildirdim. Celâleddin de kendisini tanıttı. Birkaç saat bekledikten sonra bizi, senin dövüş ettiğin odaya aldılar. Kapıda dört nöbetçi duruyordu. Şeyh, beni tanımamazlıktan geldi. Önemsiz, anlamsız:
- Ne istiyorsunuz? dedi.
Celâleddin, birleşmeyi, gelen yağıya birlikte karşı durmayı, kendisinin de Türk olduğunu anlattı. Şeyh, "Benim birleşmek aklımdan geçmez. Timuçin, kaleye yaklaşamaz" dedi. "Ben, Türk'ten önce İsmailiye mezhebinin şeyhiyim, Türkler bana baş eğsinler, benim mezhebime girsinler. Millet yok, ümmet var. İsmailiye ümmeti." dedi. Celâleddin, "Birleşelim de nasıl olsa olur" dedi.

Şeyh:
- Anası Türkân Sultan, Şeyh Mecdeddin ile yatıp kalkıyor, o Mehmed Töküş gibi herifle ben birleşmem! diye haykırdı.
Bu söz üzerine, benim atılmama kalmadan kendini tutamayan Celâleddin hançerini sıyırıp Şeyhin göğsüne sapladı. Öyle bir kan fışkırdı ki görme... Ben, "Eyvah bittik" dedim. Dışarıda, gürültüyü işiten dört nöbetçi içeri daldılar. Bize kılıçları sıyırmak düştü. Bunları temizlerken yenileri yetişti. İkimiz de yaralanmıştık. Aklıma

birden, seni kaçırdığımız'gizli yol geldi. Hemen perdeyi açıp Celâleddin'i geri çektim, kapıyı kapadık. Ha!.. Celâleddin'e "Şeyhi vurduğumuzu söylemeyelim. O, Otsukarcı'nın babasıdır" dedim. Ağladı! "Ben söylerim;" dedi.
Otsukarcı, Celâleddin'e dönüp.¬
- Hiç üzülme. Sen erkek bir delikanlısın. Ben de olsam böyle yapardım. O benim asıl babam değildir. Çakır yanlış söylemiş. Kimseye söz açmayın. Haydi yola... dedi.
Üçü de atlarına sıçradılar. Otsukarcı atını şiddetle sürerken:
- Haydi bakalım Payaza! dedi. Çakır sordu:
- Şimdi nereye Otsukarcı?
- Ölüme! Ölünceye kadar savaşa giriyoruz.
Anasına kızıp avuluna, yoldaşına kızıp yurduna dönmeyen, Türk hakanına boyun eğmeyen demir yürekli Otsukarcı şimdi de eski yoldaşlarıyla vuruşarak serseri gönlünü açacak anahtar arıyordu.
ESKİ DOSTLAR NEREDE MEYDANA ÇIKARLAR?.
CELALEDDİN Mengü Berti komutayı eline almıştı. Toplanan ordu şimdi Timuçin'in oğlu Çoçi'nin askeriyle karşılaşıyordu.
Otsukarcı Payaza'nın üstünde her yeri dolaşıp gözden geçirdikten sonra dönerken, beğenmediğini bildirdi:
- Bizim çerinin takım, düzen gibi şeylerden haberi yok. Bu erler kuru gürültü, savaş yapamazlar.
Çoçi kaçmadan üzerine saldırdılar. Fakat, az kaldı Timuçin'in bu birçok uğraşa girip çıkmış usta ordusu onları ilk vuruşta yere serecekti.
Celâleddin öfkesinden kuduruyordu. Çakır yetişti. Eliyle alanı göstererek buyurdu:
- Siz şöyle sağdan yalancıktan bir gösteri yapıp karşı derenin kıyılarından geri çekilin, üst tarafını bana bırakın. Göreceksiniz, hem üst geleceğiz, hem de bir tek erin burnu bile kanamaya-cak...
Celâleddin kızdı.
Çakır gözlerini kırpıp Otsukarcı'ya baktı:

- Hey oğul! Siz Semerkant'ta eğlence içinde iken biz Tan-rı'nın günü yüce dağlarda at kopardık; Çin'de kılıç şakırdatıp gezdik. Altın Hakan'ı sarayında tokatladık. Biz bu işi yapamazsak, öz canımızı kendi elimizle alırız. Sen işi bize bırak. Bu senin şehir uşakları ile sahicikten savaşa girersen yenilirsin!
Ona güvenen Otsukarcı:
- Haydi Çakır, işini tez yap!
Dedi ve atını sürdü. Çakır, kafasına bir yumrukta börkünü daha iyi geçirip sırıttı. Celâleddin'in söz söyleyecek gücü kalmamıştı. O da sayısı çok, yüreği yok bu ordu ile savaşamayacağını sezdi.
Otsukarcı başta olduğu halde bütün ordu karmakarışık sağa doğru saldırdı. Çakır'ın gösterdiği derenin kenarına indiklerinde şaşıp kaldılar.
Sivri burunlu bir adam, arkasında beş on kişi... Timuçin'in ordusunu çevreleyen çayırı yer yer tutuşturuyor, bu adamın her eğilip doğrulduğu yerden göğe doğru alevler yükseliyordu.
Celâleddin, ateşin kendi askerine dokunmadan büyüdüğünü ve esen rüzgâr yüzünden Çoçi'nin ateş içinde kaldığını görünce kılıcını kınına sokup mırıldandı:
- İlk savaşı kazandık. Fakat ordunun başında her zaman bir Otsukarcı ve Çakır olmayacağı gibi, her yerde de tutuşturulacak bir çayır bulunmaz!
Bu çayırda kebap oluş Timuçin'i çok kızdırdı. Bütün ordularını toplayıp Harzem üzerine saldı. Cenk aylarca sürdü. Celâleddin Mengü Berti, ardında iki yüz cilasın, Ögeday ve Çağatay ile kavga ediyordu. Buhara'da, Semerkant'ta kan gövdeyi götürüyordu. Her yerde Mehmed Töküş'ün düzensiz, derneksiz, derme çatma ordusu yeniliyordu. Şehirli ordu, göçebe ordu karşısında tutunamıyor-du. Fakat bir türlü sırtı yere gelmeyen biri vardı. O da Otsukar-cı'ydı. Koca yiğit, Çakır ve Temür Melik adlı bir bahadır ile bera-

ber kapandığı Hocend Kalesi'nden zaman zaman çıkıp kılıç çalıyor, Timuçin'in erlerini darmadağın ediyordu. Bütün bunları duyan Çingiz, küplere biniyordu. Otsukarcı'ya kaç kere kaleyi bırakıp Çakır'la beraber çekilip gitmesi için haber gönderdi. Her seferinde şu karşılığı aldı:
-Gel, çıkar!..
Dost, yağı hemen bütün asker Otsukarcı'yı tanıyor, o gözükür gözükmez çil yavrusu gibi dağılıyorlardı. Aralarında şöyle konuşuyorlardı:
- Bizim yenici bahadır bu kaledeymiş...
- Tanrı bilir, öyle yaman buğatırdır ki, koca Çin ülkesine kollarını sallaya sallaya girdi de kimse kılına bile dokunamadı.
- Buna hiçbir kılıç para etmez; rüzgâra benzeyen atına bindiği gibi önünde yüce bir ordu olsa silip geçer.
- Hanımızla arası açılmadan önce Tokta Beğ'i bir gün yakalamış da canına köpek kadar değer vermemiş. Ensesine bir tokat şaplatıp salıvermiş!

Bütün asker, bunlardan başka da ağızdan kulağa "Pars Parçalayan Celme'yi bir dövüşte yere vurmuş, hatta Çingiz Han'a da bir tokat atmış" diye fısıldaşıyorlardı.
Kaleyi saran ordunun komutanı bulunan Yavuz Sebüktay bütün gücünü harcıyor. Timuçin de her gün daha çok kuvvet gönderiyor, fakat gene de kale düşmüyordu.
Sebüktay, sonunda Otsukarcı'ya karşı bir şeyler yapmak istedi. Bir gün gene ardında Kızıl Tuğ'u dalgalandıran Çakır'la Ot-sukarcı kaleden çıkıp saldırmıştı. Bu sırada Sebüktay da kılıcını sıyırıp ona doğru ilerledi. Derdi vuruşmak, onun gücünün masal gibi dillerde dolaşmasının önüne geçmekti. İki bahadır karşılaşır karşılaşmaz Otsukarcı, Payaza'yı şahlandırarak Sebüktay'ın çevresindeki erleri yardı. Ona öyle ustalıklı bir kılıç salladı ki, kavga düzenine alışık olan Çakır bile dondu kaldı. Otsukarcı tekrar içeri çekildi.
Sebüktay'ın yaralanması, Timuçin'in askeri üzerinde büsbütün şaşkınlık doğurdu. O sırada Otsukarcı, dışarıdan biraz

yardım alabilseydi, kendini saran bütün orduyu darmadağın ederdi.
Sebüktay, yarasının acısıyla kıvranarak geri çekilirken askerlerin "İstemedi! İsteseydi bizim başbuğu öldürürdü. Ne yaman buğa-tır şu Otsukarcı!" dediklerini işitiyor, utancından yerin dibine geçmek istiyordu.
Bu yaralanma gününün ertesi sabahı Sebüktay'a Han'dan bir atlı geldi, iki mektup getirdi. Mektuplardan birinde Han, kendi ordularının her yerde üst olduğunu bildiriyordu. Buhara'dan Semer-kant'a Sultan Mehmed Töküş'e yardım için çıkan yirmi bin kişilik bir orduyu bir kişi sağ kalmamacasına kesip doğramıştı. Buhara, Semerkant, Örgenç şarlarında şimdi Moğol askerleri yatıyordu. Celâleddin Mengü Berti, Gazne'ye'kaçmıştı. Kendisi oğlu Tuluy ile beraber Horasan'a gittiğini de bildirdikten sonra mektubunu şöyle tamamlıyordu: "Otsukarcı'ya bir elçi ile beraber ikinci mektubu gönder. Sanırım ki, kendi eliyle kaleyi sana verecektir."
Sebüktay bu haberi okuyunca hemen bütün erleri toplayıp işi anlattı. Timuçin'in mektubunu gönderdi.
Otsukarcı, mektuba değer vermeden açtı. $öyle başlıyordu:
"Hocend Kalesi'nde başbuğ yavuz Gök Türk Noyanı Otsukarcı'ya:
"Bütün Moğol, Türk ulusunun başbuğu, Kirayitlerin, Türkmenlerin, Hitaylıların, Merketlerin ve dahi bir nice avulun Hakanı Timuçin Çingiz Han şunları bildirir: Tanrının isteği ve bazumuzun zoru ile senin yoldaşın Celâleddin Mengü Berti adlı bahadırı yendik; yirmi bin askerini kılıçtan geçirdik. Buhara, Semerkant şarlarım yağma edip ateşe verdik. Gök bayrak şimdi bütün Harzem diyarında dalgalanır. Ordumun kamusu kapandığın kaleyi tez vakitte sarıp taş üstünde taş bırakmayacaktır. Bu mektubu aldıktan sonra sana üç gün destur veriyorum. Hatunun olan $eyhülcebel'in kızı da elimde tutsaktır. Kaleyi bırakır çıkarsan canını sana bağışlarım ve hatununu geri veririm. Hem istersen seni tümenbaşı yaparım. Bu, son buyruğumdur. Savlarımı dinlemezsen bütün iyiliklerini

unutup seni ve hatununu asacağım. Ama üç güne dek senden bir sav gelmezse hatununun boynu kıldan incedir. Bunu bil ve iyi düşün... Ben oğlumla Horasan'ı almaya gidiyorum. Dileklerimizin hepsi olmuştur. Artık acun benim buyruğuma bakaştır. Ben buyurmadan yeryüzünde bir köpek bile havlayamaz. Selâm buğa-tır... "
Otsukarcı dudaklarını ısırıp seslendi:
- Çakır, al şu fırçayı. Otur, Timuçin'e karşılık yaz...
"Gök Moğolların başbuğu Timuçin Han'a!
"Otsukarcı der ki, onu Horasan'da karşılayacaktır ve aman vermeyecektir. Yiğit bahadırlar hatunlara dokunmaz. Eğer kimsesiz bir kadını öldürtecek kadar bu cihangir kötüleşti ise, ona sözümüz yok, kılıcımızı bile kaldıramayız. Çünkü erkek, erkekle dövüşür. Sen dersin ki, benim adım Çingiz'dir ve acun bana bakaş olmuştur. Öyle ise ben de sana derim ki, benim adım Otsukarcı'dır. Seninle vuruşmak isterim. Karşımda böyle piliçleri değil seni görmeliyim. Gel, boy ölçüşelim. Ya ben senin cihangirliğine boyun eğerim, ya sen şu Çingiz namını taşımaktan kurtulursun. Selâm Hakan... "
Ertesi gün, Otsukarcı bir saldırış daha yapıp orduyu yardı ve Çakır'la birlikte çıkıp gitti.
Timuçin'in dediği olmamıştı. Hocend alınmış fakat Otsukarcı kurtulmuştu. Asıl savaş şimdi olacaktı.
YENİLMEZ İMPARATOR - YENİCİ BAHADIR.
CELALEDDİN ile birlikte Otsukarcı ve Çakır, Gazne v? Kabil'i ayaklandırdılar. Birçok Türkmen, Fars, Efgan ar-keri topladılar.
Otsukarcı, Celâleddin'i bulduğu zaman Çingiz'in mektubunu gösterdi:
- Ben kaleyi vermezdim, ama Çingiz kahpelik etti. Hatunları işe karıştırdı. Bilirim öldürmez, bu kadar kahpe değildir. Şimdi ne yapıp yapıp hatunumu kurtarmalıyım, dedi.
Celâleddin ise:
- Otsukarcı... dedi. Gel sen bu işten vazgeç. Çingiz acuna o kadar kök saldı ki, gayrı kimseye yenilmez. Ben ölünceye kadar savaşacağım, sen çekil... Bana çok iyiliğin dokundu. Senin yardımın sebebiyle namımıza leke sürülmedi. Hocend cengi senelerce dillere destan olacak. Artık yeter, ayrılalım.

- Hayır! Ben ant içtim. Bir kere karşı karşıya onunla savaşacağız. Ya o, ya ben göreceğiz... Sabiha'ya gelince, ona bir şey yapamaz, yapmaz... Hakan oldu, ama karı olmadı ya... Ne de olsa erkektir.
On gün sonra Çingiz'in, en sevgili oğlu Tuluy ile beraber Horasan'ı alıp Celâleddin'in üzerine doğru yürüdüğü haber alındı.

İlk savaş Heft Pervan'da oldu. Otsukarcı ile Celâleddin o kadar bahadırca dövüştüler ki, Timuçin'in komutanı yenildi.
Derken arkadan Timuçin yetişti. Bamyan yakınındaki tepeye çadır kurdu. O gece Otsukarcı uyumadan bütün ordusunu dolaştı. Payaza'yı, Kızıl Tuğ'u topladı. Silâhlarını parlattı. Erlere öğüt verdi. Çakır'ı okşayıp:
- Gözünü aç... Yıllardan beri dağlarda dolaştık. Nice savaşlar gördük. Fakat bu sabahki savaş kadar hiçbiri kanlı ve yaman olmayacaktır. Tuğu şöyle bir kaldır ki, Timuçin görsün de yaklaşsın. Ardımdan ayrılma, belki ben vurulurum. O zaman sana diyeceklerim var...
Çakır'in gözleri yaşardı:
- Otsukarcı! dedi. Bu uğraştan vazgeç. O, yüce bir cihangirdir. Ordusunun sayısını kendi bile bilmez. Sen ondan daha usta dövüşçü ve buğatırsın, fakat onunla başa çıkmak güç işi değil, sayı işidir. Sen kahramansın, fakat o bir Hakan, seninle tek olarak vuruşmadı ve gene de vuruşmayacaktır. Hakan olduğunu ileri sürüp durur. O da bizdendi. O nam salarsa biz de övünürüz. Bırak, genç Türk ordusu acuna boyun eğdirsin. Böyle adamların ufak tefek kusurları olur. Çok kere yoldaşlarını kırar, şarlan yakar, adaşlarını öldürürler. Bu olmazsa bu kadar ulus onun ardından yürür mü?
Otsukarcı kızdı. Hiç ses çıkarmadan uzaklaştı. Bunları o da düşünüyordu. O da, eski bir yoldaşının, Türk bayrağının acuna nam salmasını isterdi. Fakat bu yersiz yasalar, bu zulümler, yanan şehirlerden yükselen kadın, çocuk sesleri; sonra Çin'deki meydan okuyuşunu hiç unutamıyordu. Ne olursa olsun, bir kere vuruşacak, ona gücünü gösterecekti! O, hakan olmak için yaratılmıştı. Bunu anlıyordu. Fakat yenmek için... Tanrı, Otsukarcı'yı yenmek için yaratmıştı.
Sabah tan yeri ağarırken, ağır kılıcını kınından sıyırdı. Önüne çekilen Payaza'ya atladı. Uzun uzun, tüyler ürpertici bir boru öttü. Onu, ordudaki diğer borular desteklediler. Buyruk verilmişti. Erler kendi düzeni üzerine yavaş yavaş açılarak ilerlemeye başladı.

Celâleddin Mengü Berti, Bamyan'da Timuçin'e saldırıyordu. Korkunç bir uğultu, atların kişnemeleri, kılıçların, kargıların, tolgaların şakırtıları, demir sesleri yeri, göğü inletiyordu.
Başında gümüş tolgası ardında Kızıl Tuğ Otsukarcı bir kasırga gibi Timuçin'in ordusunun üzerine atıldı. Celâleddin Mengü Berti de arslanlar gibi savaşa başlamıştı.
Her iki ordu birbirine girdi. Timuçin, tepeden cengi gözlüyordu. Çevresinde oğlu Tuluy, Pars Parçalayan Çelme, Yavuz Sebük-tay, Arslan Bay Sungur gibi namlı komutanlar vardı.
Gerek Otsukarcı'nın, gerek Celâleddin'in ordusu, yıllardan beri savaşlara gire çıka pişmişti. Takımlarını düzenlemeleri, cenge sürüşleri görülecek bir şeydi. Erler, her iki yandan iple çekiliyor-muş gibi Timuçin'in çevresini sararak yayılıyordu. On dakika kadar geçti. Cenkçiler birbirine daha iyi girişmiş, artık kızışmışlardı. Arslanlar gibi dövüşen Celâleddin ile Otsukarcı'nın çevresinde yuvarlak geniş bir boşluk büyüyordu. Gözleri kandan başka bir şey görmeyen Timuçin'in erleri, onların delicesine amansız hücumlarına karşı yanlarından açılmaktan başka bir şey yapamıyorlardı. Timuçin kendini tutamadı. Bir islik gibi, dudakları arasından mırıldandı:
- Ne yavuz buğatırlar... Şunların dövüşüne bakın! Şu acemi, derme çatma şar uşaklarını nasıl düzmüşler, nasıl sürüp, nasıl yürüyorlar? Ben, oğullarımı işte böyle görmek istedim. Ancak bir Türk, bu kadar az zamanda böyle bir orduyu yoktan var edebilir.
Babasının bu sözlerini işiten sevgili oğlu Tuluy bağırdı:
- Ata! Senin oğulların onlardan artık yavuz kişilerdir. Tez buyur karşı çıkayım! Yüce hakan, kahramanlık nice iştir görsün!
Bütün komutanlar Tuluy'u alkış yollu mırıldandılar. Fakat Timuçin sapsarı kesildi. Oğlunun böyle bir sözü ortaya atacağını hiç ummamıştı.
- Sen dur! Burada birçok başbuğlar var. Onlar çıksalar gerektir',-dedi.
Tuluy kıpkırmızı kesilerek başını doğrultup karşıladı:

- Hakanımız yoksa bizi korkak mı sanıyor? Önümüzde başka yağıların alkış edildiğini duyduk, fakat hiçbir zaman kavgadan kor-tuğumuzun söylenildiğini işitmek istemeyiz.
Timuçin, durumunun zorluğunu anlıyordu. Fakat birçok ko-nutanların yanında oğluna nasıl başka buyruk verebilirdi? Bir namdar hakan, oğlunu ne kadar severse sevsin, onu korkarak cenkten alıkoymamıştır. Tuluy, toyluğuna uymuş, çok büyük bir söz etmişti.
Tuluy tulgasını başına geçirmiş, babasının buyruğunu beklemeden atına sıçramıştı:

Timuçin:
- Git! dedi. Fakat, sakın ardında kızıl bir Tuğ taşıyan o Deli-gün Buldak kurduna yaklaşma!
Bu sözler Tuluy'u büsbütün çıldırtmıştı. Yıldırım gibi Otsukar-cı'ya doğru at kopardı. Ardından Pars Parçalayan Çelme, Bay Sungur, daha on bahadır at kopardılar. Timuçin, istemeyerek ağzından kaçırdığı sözlerle oğlunu ölüme sürmüştü.
Cenk artık büsbütün kızışmıştı. Toz, duman, kan, insan leşleri arasında zaman zaman yükselen çığlıklar, iniltiler, küfürler kılıç şakırtıları, baltaların tunç zırhlara, tolgalara çarpmasından doğan boğuk sadalar birbirine karışıyor, cenk meydanını çok korkunolaştırı-yordu.
Otsukarcı, Timuçin'in çadırından birkaç atlının çıkıp kendine doğru koştuğunu görünce ardına dönüp bağırdı:
- Davran Çakır! Tuğu sağlam ve yüksek tut ki, iyi görsünler. Ben buradayım. Kurt yavruları sanırım ki beni arıyor. Senin dediğin olmadı. Benden korkmuyorlar.
Payaza'ya yavaşça dokunup onlara doğru sürdü. Az sonra Tuluy'la iyiden iyiye birbirlerini seçtiler. Otsukarcı, Tuluy'u tanıyınca hemen kılıcını yanına sallandırıp kargısını kavradı:
- Timuçin'in oğlu, iyi iştir. Koca Hakan, benim bu pilici haklayacağımı acaba niçin düşünmedi? Hey gidi sersemler! Beni de kendileri gibi kocadı mı sanıyorlar yoksam?

Tuluy birdenbire gürledi:
- Bahadır davran, canını almaya geliyorum!
Otsukarcı hiç ses çıkarmadan Payaza'nın dizginlerini kasıp şahlandırdı. Bir kişneme işitildi. Payaza bir kere olduğu yerde döndü. Koyu bir toz bulutu yükseldi. Boğuk bir çığlık toz bulutları arasında duyuldu.
Otsukarcı ustalıklı bir kargı vuruşuyla Tuluy'un beline çarpıp atından aşağı atmıştı. Onu diri diri yakalamak istiyordu. Sabiha'ya karşı rehin alacak, Timuçin'le alay edecekti. Fakat kendi başbuğlarının bir düşman komutanını yere vurduğunu gören Harzemliler-den bir er, yere yuvarlanan Tuluy'un üzerine sıçradı. Havada bir kılıç parladı. Uzun ve kızıl bir kan sütunu fışkırdı. Tuluy un, Timuçin'in sevgili oğlunun başı Jbir mızrağın ucunda yükseliverdi!
- Ne yaptın alçak?
Bu bağıran Otsukarcı idi. Üzüntüden deli gibi olmuştu.
- Vur Çakır şunun boynunu! dedi.
Çakır da atılıp, Tuluy'u öldüren eri hakladı. Fakat iş işten geçmişti. Kazanılacak bir savaş, bir erin yanlış tutumu yüzünden çözü-lüvermişti. Çingiz Han, bir oğlunu verip bir savaşı alıyordu. Tepeden deli gibi haykırıyordu:
- Çabuk tolgamı, atımı, kılıcımı tez yetiştirin!
Sonra onları beklemeden göğsü, bağrı, başı açık atına sıçradı. Oğlunun öldüğü yere doğru sürdü.
Yıldırım hızıyla geliyordu.
Sevgili oğlu Tuluy'un öcünü alacaktı.

NİÇİN YAŞIYORUZ?..

O İMDİ Timuçin Otsukarcı'nın karşısında, gözleri ateş gibi N[A]parlıyordu. Çevrelerinde geniş bir halka. Bu halkanın dışında da uğraş bütün gürültüsüyle sürüp gidiyordu. Otsukarcı olan işten üzülmüş, başını önüne eğmiş, düşünüyordu. Bu ölüm, onun kahraman yüreğini soğutmuştu. Timuçin sert, keskin bir sesle gürledi. Sesi artık titriyordu:
- Otsukarcı! En son yaptığın işi beğendin mi?
Otsukarcı karşılık vermedi. Tuttuğu yolun çok yanlış ve kötü bir yere ulaştığını ancak şimdi anlamıştı. Fakat her şey bittikten sonra... Timuçin yeniden sordu:
- Ağzını açmıyorsun. Yoksa yaptığına pişman mı oldun?
- Öyle Hakan! Bilgisizlikle bir şeydir oldu. Bunu ben de istemezdim. Sen de bilirsin ki, bizim kolumuz böyle gençlere, hem de senin oğluna kalkmayacak kadar temizdir. Ben isterdim ki tutsak alayım. Fakat şu it, üzerine atılıp hakladı. Biz de geç kaldık. Ne denir, alın yazısı.
Timuçin, Otsukarcı'nın bitkin durumundan korktuğunu sandı:
- Pişman oldun, yaptığın işin fenalığını anlayınca pişman oldun!.. Otsukarcı'nın önüne eğili duran başı doğruldu:
- Pişman olmaklığım senin için değildir Hakan! Zavallı bir gencin boşu boşuna kanına girdik. Seninle aramızda olan bir şeye

bu çocuğu karıştırmakla kötülüğü sen yaptın! Çok konuşmak istemez. Atına bin, vuruşalım. Sanırım bunun sırası artık gelmiştir.
Bir savaş meydanında binlerce er ortasındaki bu meydan okumayı Çingiz Han dahi geri çeviremezdi.
Otsukarcı, bu sözleri söyler söylemez Payaza'ya doğru yürüdü. Fakat, arkadan bir kılıç şakırtısı koptu. Pars Parçalayan Çelme atılıp Payaza'nın dizginlerini yakaladı:

- Dur Otsukarcı! Biz yenildik. Seninle artık vuruşmak istemiyoruz. Dur! diye haykırdı.
Bütün gözler Celme'ye döndü. Yenilmiş olmayı kimseler kabul etmiyordu. Fakat konuşan Pars Parçalayan Çelme idi.
Çelme donuk bir gözle her ikisine birden bakıyordu. Gözleri kan çanağı gibi kızarmıştı:
- Otsukarcı, hâlâ savaşımı istersin? Eski arkadaşlarına kılıç çektin. Onların her çağda karşılarına dikilip işlerini bozdun. Bunları hep gönlünün yüksekliği, sana nankörlük etti diye yaptın. Sana kaç kere nice Payaza'lar verdik, seni en üstün yoldaşımız tuttuk. Sen gene bildiğinden şaşmadın. Aklına ne eserse istedin ki, herkes sana uysun. İşte, yaptığın işlerin sonu bak nereye vardı? Haydi, haydi vazgeç. Senin temiz bir yüreğin var, atla atına, önümüzden çekil! Eski kardeşler gene kardeş gibi ayrılsın!.. Hem kadınını da sana veririz. Yukarıda, tepede tutsaktır. Biz yenildik. Senin dediğin olsun. Bırakalım bu çocukça kavgaları.
Kimse konuşmuyordu. Bu çengin sonu şimdi Otsukarcı'nın söyleyeceği söze bağlıydı. Fakat o da bahadırlığına yedirip "evet" diyemiyordu. Yalnız, "biz yenildik" sözü, onu büsbütün utandırmış, en ince yerinden vurmuştu. Bu sırada, deminden beri eli kılıcında onu korumak için çıt çıkarmadan bekleyen Çakır iki adım ilerledi, söze karıştı:
- Çelme! Noyan! Buyur, Sabiha Hatun gelsin! Biz kavgadan çekiliyoruz! Yolcu yolunda gerek!
Çelme, Otsukarcı'ya baktı. O da hiç ses çıkarmıyordu. Demek barışmışlardı. Çakır, senelerden beri bir kere Otsukarcı'nın işine karışmış, fakat öyle bir zamanda, öyle bir buluşla ki, Otsukarcı bunu" hiç ses çıkarmadan kabul ediyordu. Hayatta küçük, büyük, kadın,

erkek herkes bir şey için yaşar, yalnız bir şey için uğraşır, didinir. Çocuk onun için çalışır, genç onun için güç sahibi olmaya savaşır, para kazanmak, okumak, öğrenmek, zengin olmak, güçlü olmak, her şey hep onun içindir. Bunu çoğumuz bilmeden, izleri üzerinde yürürüz. Çakır da, Otsukarcı'nın niçin kavga ettiğini, niçin Timuçin'in verdiklerini almadığını, niçin bu dövüşlere girerek eski kardeşlerini gücendirdiğini kavramıştı. İşte Çakır, küçük bir sözle bütün bu dargınlıkları ortadan kaldırıyordu. "Sabiha'yı veriniz!", yani onun aşkını veriniz, ona yenildik deyiniz yeter. Paranın, bahadırlığın, kılıcın, tümen komutanlığının onun gözünde değeri yoktur. Bunları hep bırakacaktır. O, bir hakan olamadı. O, bir ulusa kendisini sev-diremedi. Bir hakanı yenmiş olmakla bir kadına olsun kendini sev-direbilmiş olmakla övünecekti. Verin bu ikisini de kavga bitsin! Çelme, Timuçin'e baktı. O gürledi:
- Haydi tez yarış, getir! O, iki Arabın yanında tutsaktır. Çelme, Otsukarcı'ya tatlı tatlı baktı. Atını, otağın bulunduğu
tepeye doğru sürdü.
Sustular. Sonra Timuçin yavaş bir sesle kendi erlerine öğüt verir gibi şu sözleri söyledi:
- "Otsukarcı! İşte, yaptığın işin sonu bak nereye vardı? Bugün yüreğimi unutulmaz bir acı ile deldin. Sen, her şeyin derinliğini görmeyecek kadar görgüsüzsün. Bana, boş düşüncelere kapılarak küstün; bana zalim, kan dökücü dedin. Halbuki sen de ve seninle beraber bana bu sözleri söyleyen herkes de çok aldanıyor. Benim zulmüm yağılarıma karşıdır. Ben kimsenin kanını sebepsiz dökmedim. Ben istedim ki, senin de altında yaşadığın gök bayrak acuna boyun eğdirsin! Miskin köpek, tembel şehirliler, aç göçebelere ağalık taslamasın! Bunun için vuruştuk, böyle bir zamanda bir kişi buyurur, diğerleri boyun eğer. Bu düşünceme kafa tutmak isteyenleri ortadan kaldırdım. Çünkü, bayrağımın altına gelen adamların iyiliği için bu gerekli. Benden önce bütün yoldaşların, diğer yabancı avulların uşağı idiler. Ben, onları yükselttim. Ben, onları doyurdum. Onlara dil verdim. Bayrak verdim. Yiyecek verdim. Onları bütün acuna tanıttım. Bugün bak yoldaşların her yerde kollarını kabartarak geziyor. Sancağın dalgalanırken kamu avullar "Ne yüce sancak, bundan artık hiçbir avula nişan yoktur."

diyor. Hiçbir yağı, sancağına el uzatmıyor, hiçbir köpek sen destur vermeden havlamıyor. İşte ben, bunları yaptım. Sen ise, eski yoldaşlarının önüne çıktın. Böyle işlerde, ufak tefek suçlara, yanlışlıklara göz yumarlar! Ne ise, ben hep sizin iyiliğiniz için çalıştım. Fakat düşmanlarım beni, kan dökücü ve zalim olarak gösterdiler. Benim gönlümün rahatlığını da elbet her şeyi bilen Tanrı verecektir. İstemiş olsaydın ve becerebilseydin ben hakanlığı sana seve seve verirdim. Fakat sen bana bunu da çok gördün.
Tam bu sırada Çelme geldi. Diğer bir atta, yüzü gözlerine kadar kapalı olan Sabiha'yı getiriyordu. Otsukarcı bir kere baktı. Gözleri çatıştı. İşte o zaman, dünyada niçin yaşadığını, niçin bu kavgalara atıldığını duydu. Bu, ne tatlı bir duyuştu. Yüreğinde sanki tuhaf bir şey vardı. Öyle ki, sinesini şişiriyor, boğazına, gözlerine tıkanıyordu. Atılmak, kaçmak, şimdi hep buralardan kaçmak istiyordu. Gözüne bir şey, ama hiçbir şey gözükmüyordu. Timuçin, Celâled-din, eski ve yeni arkadaşları, başı kesik Tuluy, çevresinde akan kan, hiçbir şey yoktu. Şimdi anladığı, Sabiha'nın gözlerine bakarken duyduğu tatlı acıyı, insanın yüreğini dolduran bu temiz duyguyu acaba bu adamlar bilmiyorlar mı idi? Evet, insan bunu birkaç saat olsun duymak için neler yapmaz? Bu, sevilen gözlere bakmak için neler verilmez. Artık uğraştan, kavgadan iğreniyordu. Şimdi, kimsesiz, ıssız bir yerde sevgilisiyle başbaşa yaşayabileceğini anlamıştı.

Birdenbire kuvvetli kollarıyle onu kavrayıp Payaza'nın üzerine aldı. Bu yerlerden kaçmak, uzaklaşmak istiyordu. Bu sonu gelmeyen isteklerden, bu bitmeyen ve asırlar boyu bitmeyecek olan kavgalardan iğrenivermişti. İnsanın yürek rahatlığı bu kavgalarda değildi. Dizginlere asılıp gürledi:

- Uğur ola bahadırlar! Bir daha birbirimizi görmeyeceğiz. Tanrı size alkış versin!

Kılıçlar kalktı, başlar eğildi. Önde, tarihin eşini yetiştiremediği yüce Hakan, hepsi; aşk uğrunda her şey, para, payaza, ün, kahramanlık gibi bütün değerleri bir tekmede yıkan bu bahadın selâmladılar. | - Selâm yiğit Otsukarcı!

Tıpkı bundan yıllarca önce Türkistan'dan gün batısına gidiş gibi; ardında Kızıl Tuğ'u dalgalandıran Çakır, göğsünde sevgilisi, Pa-yaza'yı sürdü; kan renginde başı dumanlı dağlara doğru vurdu gitti.

SON SOZ

'İTAP burada bitmeliydi. Fakat, içinizde öbür kahramanlarımız ne oldular, diye soranlar da var. Otsukarcı, gittikten sonra Celâleddin yenildi. Fakat artık bundan sonra Timuçin de çok yaşamadı. Oğlu Tuluy'un acısına dayanamayıp öldü. Öldüğü zaman bütün acunu bayrağına boyun eğdirmişti. Celâleddin orada burada dolaşıp Timuçin'in kumandanlanyla çatışıyordu. Mehmed Töküş, İran'da öldü. Uşağı kendisine örtecek kefen bulamadı; kürkü ile gömdü. Hindistan'a çekilen Otsukarcı'nın bir çocuğu oldu. Adını "Kaan" koydular. Kaan'ın, Çakır gibi eski bir kurttan silâh, zekâ dersi alacağı düşünülürse, bir gün ne korkunç bir bahadır olacağını düşünebiliriz. Kaan'ın sevdiği üç şey vardır: Kılıç, Kızıl Tuğ, at. Hatta zaman, yıllardan sonra Kırım Hanı Giray Han'a sanki onlar içinmiş gibi şu sözleri söyletti:

Râyete meylederiz kamet-i dilcû yerine, Tuğa dil bağlamışız zülfü semenbû yerine. Severiz esb-i hünermend-i sabâ-reftârı Bir perî-şekl ü sanem, bir gözü âhû yerine.

[Gönül çeken sevgilinin boyu yerine sancağı severiz. • Yasemin kokulu sevgilinin saçı yerine tuğa gönül vermişiz. Biz peri gibi güzel, ahu gözlü sevgili yerine yel gibi koşan hünerli atı severiz.]

-UĞUR OLA BAHADIRLAR!
BİR DAHA BİRBİRİMİZİ
GÖRMEYECEĞİZ. TANRI
SİZE ALKIŞ VERSİN!

KILIÇLAR KALKTI, BAŞLAR EĞİLDİ. ÖNDE, TARİHİN EŞİNİ YETİŞTİREMEDİĞİ YÜCE HAKAN, HEPSİ; AŞK UĞRUNDA HER ŞEY, PARA, RÜTBE, ÜN, KAHRAMANLIK GİBİ BÜTÜN DEĞERLERİ BİR TEKMEDE YIKAN BU BAHADIRI SELÂMLADILAR.

-SELÂM YİĞİT————————OTSUKARCI!

TIPKI BUNDAN YILLARCA
ÖNCE TÜRKİSTAN'DAN
GÜN BATISINA GİDİŞ GİBİ;
ARDINDA KIZIL TUĞU
DALGALANDIRAN ÇAKIR,
GÖĞSÜNDE SEVGİLİSİ,
PAYAZA'YI SÜRDÜ; KAN
RENGİNDE BAŞI DUMANLI
DAĞLARA DOĞRU
VURDU GİTTİ.